

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

40'ıncı Toplantı
15 Ağustos 2016 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/1319) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle usul hakkında görüşmeler

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Varlık Fonu Kurulması ile Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1319)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 2

15 Ağustos 2016 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.28

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN - Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 40'ıncı Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ve Isparta Milletvekili Süreyya Sadi Bilgiç ile 14 milletvekilinin Türkiye Varlık Fonu Kurulması ile Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Şimdi sunumlarını yapmak üzere Sayın Bakana, Sayın Zeybekci'ye söz vereceğim...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkan, usul tartışması...

BAŞKAN – Ancak, öncesinde usul açısından Sayın Temizel, buyurun lütfen.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/1319) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle usul hakkında görüşmeler

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Varlık Fonu kurulmasına ilişkin ayrı bir kanun tasarısının, bağımsız bir kanun tasarısının - torbaların içerisinde kaybolması yerine, onu kastediyoruz- yapılarak Türkiye'ye bu kurumun kazandırılmasını önemli buluyoruz. Özellikle de tasarrufların, yatırımların finansman açısından yetersiz olduğuna, mevcut tasarı fonunun oranını artırmaya, atıl fonların reel ekonomiye kazandırılmasına dönük çabaların gerekliliğine de inanıyoruz; bunu öncelikle belirtmek isteriz. Ancak, kuracağımız fonun, ulusal Türkiye Varlık Fonu'nun uluslararası standartlarda, saydam, erişilebilir ve gerçekleştirilebilir, dolayısıyla refahın gelecek nesillerle paylaşılması esasını temel ilkelerden biri olarak almış bir yapıda gerçekleştirilmesini çok önemli buluyoruz. Diğer taraftan da, özellikle kamusal varlıkların kullanılması suretiyle kurulacak olan bu fonun bir devlet fonu olması nedeniyle, oraya konulacak kamu kaynaklarının anayasal denetim ilkelerine uygun olarak yapılmış olmasını istiyoruz. Bunu bizim istememiz değil, herkesin bu konuda bir mutabakat sağlaması gerekiyor. Biliyorsunuz, Anayasa'mızın 165'inci maddesi, kamusal fonlar kullanılarak yaratılacak olan bu tür kurumlarda Meclisin denetimini, Meclis adına denetim yapacak kuruluşların denetimini şart koşar. Bunun dışında ya da bu ilkeye uymayan denetim kurallarıyla çıkarılmış yasaları da Anayasa Mahkemesi şimdiye kadar onlarca defa iptal etti. Hatta bir iptal kararının daha mürekkebi bile kurumadı neredeyse. Bundan önce çıkan torba yasalarda bunu özellikle dile getirdik.

Bunun bir kamusal fon olduğunu kabul ediyoruz, kaynaklarının tamamının kamudan aktarılarak kurulduğunu kabul ediyoruz; yani, yüzde 100'ü kamunun. Ancak Anayasa'nın 165'inci maddesinde öngörülen denetimle ilgili bir düzenleme görmüyoruz. Bu koşullar altında yasa Anayasa'ya aykırı bir yasa oluyor. Anayasa'ya aykırılığı ortadan kaldırmadan yapılacak görüşmelerin de herhangi bir değerinin olmadığını sanıyorum bütün milletvekilleri kabul ederler. Diğer konuşmalarımıza ve değerlendirmelerimize geçmeden önce, bu sorunun çözülmesi gerektiğini, bu sorunun ortadan kaldırılması gerektiğini sanıyorum herkes takdir eder. Çalışmaların boşu boşuna yapılmaması, sağlıklı bir sonuca ulaşması, Türkiye'nin bütün dünyaya rahatlıkla "Bizim böyle bir fonumuz var, buraya yatırım yapabilirsiniz." diye rahat rahat haykırabileceği, söyleyebileceği, duyurabileceği bir fonun kurulması için kuruluşunun Anayasa'ya aykırı olarak kurulmaması gerekiyor. Yarın kurulduğunda, kaçınılmaz olarak, görevimiz gereği olarak, ana muhalefet olarak mutlaka Anayasa Mahkemesine götüreceğiz bu şekilde kurulan bir fonu. "Türkiye'nin kurduğu fon Anayasa Mahkemesine taşındı." başlığıyla çıkacak olan haberlerin bu fonun geleceğiyle ilgili olarak yaratacağı olumsuzlukları bugünden dikkatinize çekmek istiyoruz, sunmak istiyoruz. Bunun sorumluluğunun Anayasa'yı, yasaları koruma konumunda olan bir kurumun sorumluluğu olarak görülmemesi için Anayasa'ya aykırı düzenleme yapan insanların sorumluluğunda olacağını usul açısından aldığımız bu söz sırasında da mutlaka belirtmek istedik. Bunu hepinizin dikkatinize sunuyorum.

Sayın Başkan, Anayasa'ya aykırılığı bu kadar net olan, yani kamunun, tamamen kamu kaynaklarıyla, yüzde 100'ü kamunun olan kaynaklarla kurulacak olan bu fonun, 165'inci maddeye göre, denetimine ilişkin olarak bir düzenleme burada görülmediği sürece bunun görüşülemeyeceğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 3

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar ve basın mensupları; önemli bir tasarı diyeceğim, daha önce tasarı olarak geldi, şimdi teklif için toplanmış bulunuyoruz.

Daha önce tasarı olarak gelen ve torba kanunda yer alan bu hükümlerin, Türkiye Varlık Fonu'nun, sonra birdenbire teklif hâline getirilmesi aslında doğru değil yasa açısından bir kere. Bu kadar önemli bir konunun teklif olarak getirilmesi doğru değil ve burada kamuyu bu kadar çok ilgilendiren bir konuyla ilgili ne SPK'nın ne Merkez Bankasının yazılı görüşlerinin olmaması, ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş alınmaması, meslek kuruluşlarından görüş alınmaması, konuyu bilen kişilerden görüş alınmaması, bu fonla ilgili hazırlık safhasında bile gereken özenin gösterilmemesi çok büyük bir yanlışlık. Hukuka, hakka uygun olması gereken bu fonun, daha başlangıçta usulüne uygun olarak yapılmaması çok büyük bir eksiklik, yanlışlıktır.

Ayrıca, biraz önce Sayın Bakanın da söylediği gibi, bu Anayasa'ya da aykırı çok net olarak. Bu kadar önemli bir fonun, Türkiye Cumhuriyeti... Bakın, şurada bir madde var, hemen 4'üncü maddenin (c) bendi "Türkiye Varlık Fonu tarafından yurt içi ve yurt dışı sermaye ve para piyasalarından ilgili mevzuat kapsamında yer alan izin ve onaylar aranmaksızın her türlü yöntemle sağlanan finansman ve kaynaklardan oluşur." diyor. Fonun kaynaklarından finansmanının sağlanması bu şekilde yapılır. Hiçbir denetime tabi değil. Bu kadar önemli bir fonun -ki bu fon, zaman içerisinde inşallah öyle olur, Türkiye borçlu bir ülke olmasına rağmen, bu fon diyelim ki 150 milyar dolar bütçemizle yarışabilecek hâle geldi, inşallah da olur ama buna rağmen- denetime tabi olması lazım. Bu kadar büyük bir fonun bir kuruluş bile olsa sonuç olarak denetlenmesi gerekir. Anayasa'mıza göre böyledir. Eğer hak, hukuk düşünüyorsak -ki devlet olarak bunu en başta düşünmek zorundayız, hukukun üstünlüğünü ihmal etmemek zorundayız- en önemli konudur. Devlet olarak devamımız ancak bu şekilde sağlanabilir. Bunların ihmal edilmemesi lazım.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım; bu, Anayasa'ya aykırıdır, net olarak Anayasa'ya aykırıdır. Bu fonun daha başlangıçta bu şekilde, Anayasa'ya aykırı bir şekilde kurulmasını yanlış buluyoruz. Bunu her halükârda biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, sonradan daha büyük sorunlara yol açmaması için Anayasa Mahkemesine götürürüz. Büyük sıkıntılar çıkarır bu.

Onun için şimdiden bu konunun düzenlenmesini Sayın Başkan, bu konuyla ilgili düzenlemeler yapılmasını, özellikle denetimle ilgili düzenlemeler yapılmasını ve ondan sonra bu konunun görüşülmesine geçilmesini öneriyoruz. Lütfen bu konuya dikkat edelim.

Bunun üzerinde, anladığımız kadarıyla, şimdiye kadar düşünülmemiş, tartışılmamış ve muhakkak çıkması için çalışılıyor. Biz de böyle bir fon olmasını, Türkiye'nin krizler karşısında güçlü olmasını arzu ederiz ama hukuksuz olarak krizler karşısında güçlü olmak mümkün değil. Daha en baştan çok zayıf bir şekilde bunu yapmış oluruz.

Sayın Bakanım, buna benzer fonlar diğer ülkelerde de var. En başta Norveç fonu. Ama onlar saydam ve hesap verebilir vaziyette. Ondan dolayı da güçlüler. Saydam ve hesap verebilir fonlar daha güçlü olan fonlardır. Biz bunu yapmıyoruz. Anayasa'ya aykırı, denetimi olmayan... Siz Bakan olarak seçilmiş bir insansınız, denetime tabisiniz, geliyorsunuz burada hesap veriyorsunuz -ne kadar etkilidir, değildir, o ayrı bir konu, onun da etkili olması lazım ama- siz hesap veriyorsunuz, Sayıştay sizin yaptığınız çalışmaları denetliyor ama bu fon kaç kişiden oluşacak, nasıl bir yönetim kuruldu söz konusu, nasıl bir şirket söz konusu, daha belli değil. Ama bu fon sizden daha fazla para kullanacak, yetki kullanacak, gerekirse Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün varlıklarını satabilme yetkisine dolaylı olarak, zaman içerisinde sahip ve denetlenmeyecek. Siz bunu bir seçilmiş olarak, demokrasiye inanmış birisi olarak nasıl kabul edebilirsiniz? Bunu hiçbirimizin kabul etmemesi lazım, hiçbirimizin bunu kabul edebilir olmaması lazım. Bu vcdan meselesi değil, bu hukuk meselesi, Anayasa meselesi. Bunu görmemiz lazım her beraber.

Sayın Başkanım, bu konuyu değerlendirmek üzere bir ara verin, lütfen bu Anayasa'ya aykırılığı değerlendirelim, ondan sonra tekrar çalışmalarımıza başlayalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

Ben arkadaşların Anayasa'ya aykırılık hususunda söylediklerini tekrara girmeden, birkaç husus ekleyerek ben de özellikle söz konusu tasarının geri çekilerek, biraz da özellikle Sayın Temizel'in de belirttiği üzere, sektör bileşenlerinin de görüşü alınmak suretiyle ve Anayasa'ya aykırılıkla ilgili eksikliklerin giderilmesiyle birlikte daha derli toplu gelmesinin sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Ben, arkadaşların söylediğinin üzerine, özellikle bir tasarıda oluşturulacak olan bir fonla ilgili tatmin edici bir gerekçenin olmadığını düşünüyorum Sayın Bakan. Bakın, tasarımı inceledim, "Böyle bir fon düzenlenmesine neden ihtiyaç duyuluyor?" sorusuna ben tatmin edici bir cevap bulabilmiş değilim. Sayıştay denetiminden muaf, bütçeye dâhil olmayan ve önceki fonların kullanımından da biliyoruz ki çalışanın, sabit gelirinin ve emekçinin lehine kullanılmayan bu fon düzenlemesiyle -önceki fonlardan da bildiğimiz üzere- ilgili gerekçenin zayıf olduğunu düşünüyorum. Genel gerekçesinde bu konuda tatmin edici bilgiler yok ve genel çerçeveye alabildiğine yuvarlak cümlelerle -somut cümlelerle değil- geçirilmiş gibi geliyor; bu benim kişisel kanaatim.

Bakın, sadece gerekçelerinde yazılan şu: "Başka ülkelerde benzer fonların bulunduğu." Bakın, gerekçeye yazılmış en somut şey "Başka ülkelerde..." Ülkelerden bazılarının da ismi özellikle zikrediliyor; Körfez ülkeleri, Rusya, Çin. Şimdi, başka ülkelerde bir fonun olması bizim ülkemizde de bu fonu zorunlu hâle getirir mi daha tatmin edici gerekçeler oluşturulmadan? Bir diğer husus, büyük yatırımlar için fonun finansman desteği sağlayacağı hususunda gerekçe yazılmış. Ben bunların gerekçe bölümünü çok güçlü kılmadığını, usul açısından da bunun bir problem olduğunu ifade ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 4

Son bir cümleyle tamamlayayım: Ülkemizde özellikle son iki yılda siyasi iktidarın ve Maliye bürokrasisinin kıskacı altına alınmış çok ciddi özel finans kurumlarının olduğunu hepimiz izliyoruz. Düşünün, özel finans kurumları bile bu kadar denetim altındayken, özel finans kurumları bile her açıdan soruşturulabiliyorken burada özellikle Sayıştayın ve Meclise bağlı Kit Komisyonunun denetiminden muaf böyle bir yasanın -Sayın Temizel'in de belirttiği üzere- Anayasa'nın amir hükmüne ve ilgili maddesine aykırı olduğunu, 165'inci maddeye aykırı olduğunu biz de ifade etmek istiyoruz. Bu yönüyle, hiç geciktirmeden ve içeriğe dönük -Sayın Bakan belki de bu konuda bizim kaygılarımızı giderebilecek gerekçeyle ilgili de açıklamalar yapacaktı ama- bu usulle ilgili bölümlerin düzeltilerek Sayın Bakanın sunumunu yapmasının ve bizim de bunları tartışmaya açmamızın sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Evet, bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türkiye Varlık Fonu'nun kurulmasını çok önemli gördüğümüzü belirtmek istiyorum. Aslında çok da geç kaldığımızı ifade etmek istiyorum. Varlık Fonunun ülkemiz ekonomisine çok önemli katkılar sunabileceğini de görüş olarak burada ifade ediyorum.

Ben de usul yönüyle Anayasa'ya aykırı bir düzenleme yapıldığını burada belirtiyorum. Bize gönderilen teklifin 6'ncı maddesinde Sayıştay Kanunu'na tabi olmadığı ifade ediliyor. Sayın Bakan, biliyorsunuz, Anayasa'nın 160'ıncı ve 165'inci maddelerine göre kamu idareleri ve sermayesinin yarısından fazlası doğrudan veya dolaylı devlete ait olan ortaklıkların denetimi Sayıştay tarafından yapılmaktadır. Sayıştay bu denetimi Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapmaktadır yani Sayıştay bu denetimi Türk milleti adına yapmaktadır. Bu nedenle, Sayıştayın denetiminden kaçırmayı hem doğru bulmadığımızı hem de Anayasa'ya aykırı olduğunu ben de ifade etmek istiyorum. Bu maddenin Anayasa'ya aykırı olduğundan mutlaka çıkarılması gerekir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; olumlu bir cümleyle başlamayacağım çünkü çok büyük ihtimalle memleketimizin başına gelebilecek en olumsuz işlerden birini yapmak üzereyiz. Bu Parlamento ve dünyanın bütün parlamentoları bütçe hakkı üzerine kurulmuştur. Bütçe hakkı, halk adına seçilmişlerin halkın gelirleri ve giderleri üzerine söz sahibi olması demektir. Bu da ancak kamu hazinesi yoluyla olur. Yapılan bu düzenlemeyle yeni bir hazine, paralel bir hazine kurulmaktadır ve bu sadece Sayıştay denetimiyle sınırlı bir kötülük değildir; kurulacak fon, yeni hazine, hiçbir hukuki düzenlemeye tabi olmayacaktır. Bu hukuk devleti ilkesine aykırıdır, bu bütçe hakkına aykırıdır ve hukuka aykırı bir düzenlemeden halk yararına bir sonuç çıkmaz. Eğer hukuk kötüyse, hukuku düzenleme yeri de bu Parlamentodur.

Şu an itibarıyla, hiçbir denetime tabi olmayacak, hiçbir hukuk kuralına tabi olmayacak, kamu mali yönetimi disiplini dışında korkunç bir fon kurmak üzereyiz ve gerekçesine baktığımızda "...yasal ve bürokratik kısıtlamalara bağlı olmadan..." diyor. Değerli arkadaşlar, Parlamenta böyle bir gerekçe getirilemez. Parlamenta şunu söylüyorsunuz: Yasal yani senin yaptığın düzenlemelere tabi olmadan. Bu doğru bir yaklaşım değil.

Bakın, şimdi, burada fonun gerekçesine baktığımızda, mega projeleri nasıl seçeceksiniz? Hangi mega projeye ne kadar yatırım yapılacağını nasıl seçeceksiniz? Hangi şeffaf yarışma esas olacak? Nereden gelir bulacaksınız bu fona? Korkunç bir şey yapıyoruz. Finansal sistemin mimarisini değiştiriyoruz ama bu finansal sistemin mimarisi değiştirilirken hukuk, şeffaflık ve denetimi yok yani kurduğunuz binada çimento ve demir yok. Bu bina yıkılacak ve bu halk altında kalacak. Şu an itibarıyla Hükümet kendi devletinden kaçıyor, bunun çok ağır sonuçları olur. Sizlerden rica ediyoruz, bunu bir defa daha düşünelim, hep beraber düşünelim, memleket faydasına belki bir şey çıkarılabilir ama bu gerekçeyle, bu yasayla, bu usulde halk yararına, memleket yararına bir şey çıkmayacaktır. Bu sizlere tarihî bir uyarıdır. Birkaç sene sonra çok ağır bir tabloyla karşı karşıya kalabiliriz.

Saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; Türkiye Cumhuriyeti devleti uluslararası anlaşmalar, Anayasa ve yasalarla kurulmuş hukuk devletidir, böyle kurulmuş ve bütün işlemlerini bu kurallara göre yapar, yasaları da bu kurallara göre yapar. Elbette sürekli söylediğimiz cümle var; ülkeyi seçilmişler yönetiyor, seçilmiş çoğunluk karar veriyor, yasayı da onlar yapıyor. Bu konuyla ilgili hiçbir itiraz yok, olamaz zaten fakat bunları da belli kurallar çerçevesinde yapacağız. Çok açık, çok net, arkadaşlar Anayasa'nın 165'inci maddesi dediler, ben okumak istiyorum bu maddeyi: "Sermayenin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıkların Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir." Yani, şimdi bu fonun sermayesi, varlığı, tamamı devlete ait olacak, millete ait olacak ama bunu denetlemeyeceksiniz, getirmiş olduğunuz teklifin 6'ncı maddesinde açıkça söylüyorsunuz: Kurulacak bir şirket var, "...Türkiye Varlık Fonu ve bu madde çerçevesinde kurulacak veya pay sahibi olunacak diğer şirket ve fonlar..." O kadar genişletiyorsunuz ki. Yani, bu şirket, Türkiye Varlık Fonu ve bütün bunlarla ilgili fonların bu madde kapsamında denetimi Sayıştay Kanunu'na tabi değildir. Kim denetleyecek? Bağımsız denetim. Nedir bu bağımsız denetim, nasıl olacak? Bunların hepsi havada.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 5

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; gerçekten bu yaptığımız iş -yani niyet olarak hiçbir zaman niyet sorgulaması yapmıyoruz- milletten bir şeyleri kaçırmaktır. Kim yapıyor bunu? Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti yapıyor. Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti daha önce kurulan değişik fonların ülkenin başına neler açtığını gördü ve iktidara gelir gelmez bu fonları ortadan kaldırdı. Şimdi dönüyoruz, aynı şeyi yapıyoruz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, -iktidar partisi milletvekillerine özellikle söylüyorum- kızyırsunuz, sinirleniyorsunuz ama geçmişte yanlış diye söylediğiniz ne varsa hepsini yeniden, yeniden yapıyorsunuz. Üstelik de nerede yapıyorsunuz? Türkiye demokrasisinin çok büyük bir badireyi atlattığı bugünlerde yapıyorsunuz. Onlar yanlıştı, çok büyük bedeller ödendi, oradaki zararların tamamının şeyini millet ödedi. Şimdi aynı şeyi geliyorsunuz burada yapıyorsunuz yani biz yaparsak iyi olur mu diyorsunuz? Bu tabii Anayasa Mahkemesine gidecek, tekrar tekrar bozulacak ve o zaman da şöyle bir bahane kimse ortaya çıkarmasın: Biz böyle bir şey kurduk, ülke ekonomisini uçuracaktık. Ee? CHP zihniyeti yine geldi, Anayasa Mahkemesine götürdü, zaten her şeyi Anayasa Mahkemesine götürüyor demeyin. Şimdiden söylüyoruz, bu yaptığınız iş yanlış bir iştir. Arkadaşlarımız ifade ettiler, böyle bir fon kurulacaksa -ki dünyanın değişik ülkelerinde kuruluyor- niçin kurulduğu da çok belli. Elleri birtakım varlıklar var, belki de gelecek kuşaklar şimdiden heba olmasın, onlar için kuruyorlar, fazlalıklar var, onları yönetim için kuruyorlar. Siz niçin kuruyorsunuz? Hangi varlıkları, ne fazlalıkları var, nedir? Bunları, bir defa gerekçeyi bir anlatın yani bu gerekçeyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna çıkılmaz, anlatın. Bu Anayasa'ya aykırıdır. Niye böyle Anayasa'ya aykırı bir şey yapıyorsunuz? Dünyanın değişik bölgelerinde, ülkelerinde böyle fonlar kuruldu. Bu fonlar hangi çerçevede kuruldu, nasıl kuruldu, onlara lütfen bir bakın.

Dolayısıyla, bu usul tartışmasını yapıyoruz. Önce bunun Anayasa'ya aykırı olup olmadığına bir karar verilmesi gerekiyor, incelenmesi gerekiyor. Daha içeriğine girmeden bunu çekin ve gerçekten Anayasa'ya uygunluğuyla ilgili Anayasa'ya uygun olup olmadığına bakın, uygun değilse uygun hâle getirin, olmuyorsa bütünüyle çekin.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, basınınızın değerli temsilcileri; ülkemizde on dördüncü yılını tamamlayan AKP iktidarı bugün Anayasa'ya, hukuka, uluslararası hukuka da aykırı yeni bir düzenlemeyle karşımızda.

Tabii, bu, para, sermaye ve beraberinde bazı yatırımları da birlikte getireceği için işin özünde sağlam temeller üzerine oturtması gerekiyor. Sizler de yatırımcı olsanız sağlam temeller üzerine oturmamış bir arenada, bir ilişkide, bir ticari faaliyette asla bulunmazsınız.

Görüşeceğimiz tasarıyla bütçe dışında yeni ve büyük bir fon oluşturulmaya çalışılıyor. Bu fon kamu kaynaklarını da aktararak ve Hükûmeti yetkili kılarak... Bu kaynakların ve gelirlerin kullanımının bütçenin, dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi denetiminin de dışında bırakılması oldukça manidardır. Bu fona ne kadarlık bir kamu kaynağının aktarılacağı da bilinmemektedir. Bunun bir sınırı olursa Hükûmet canının istediği gibi de belirleyecek bir anlayışla yola çıkmış durumdadır. Ayrıca, bu fona iç ve dış piyasalardan hazinenin de onayı alınmadan borçlanma yetkisinin verileceği de bilinen ve tahmin edilen bir gerçektir. Gerekçeden anladığımız kadarıyla bu fonun borçlanma ve diğer yollarla elde edeceği kaynaklar otoyollar, Kanal İstanbul, üçüncü köprü, havalimanı, nükleer santral gibi büyük kamu yatırımlarının finansmanının sağlanmasında, hani Hükûmetin sık sık deklare ettiği mega yatırım projelerinde kullanılacağı... Ayrıca, yurt dışındaki petrol ve doğal gaz yatırımlarına yasal ve bürokratik kısıtlamalar olmadan rahat hareket edebilme, yatırım yapma olanağında bulunacağı söylenmektedir.

Devlete ait ve devletin kaynaklarının toplandığı, borçlanmalarına devlete ait varlıkların teminat gösterildiği bir fonun Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimi dışında tutulması kabul edilemez. Bu kadar büyük bir kamu varlığının toplanması ve harcanması, kamu adına borçlanmasına ilişkin iş ve işlemler sadece bağımsız denetim şirketlerinin denetimleriyle geçirilemez. Bütün bunların ötesindeyse fonun asıl amacı, aslında Türkiye'de mega yatırımların finansmanını sağlamak yani daha açık hâliyle söz edilen projelerin finansmanında kullanmak. O zaman yakın geçmişte sık sık Hükûmetten duyduğumuz şu sözler aslında demek ki gerçeği yansıtmıyormuş. "Üçüncü köprü, üçüncü havalimanı, Kanal İstanbul projelerinin finansmanında bir sorun yok. Müteahhit şirketler gereken kredileri temin edebiliyor, hazine bu borçları üstlenmiş durumda, yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilen bu mega projelerde devletimizin cebinden para da çıkmıyor, teminatına da ihtiyaç duymuyor." Şimdi, bu ifadelerin hepsi âdeta 180 derece tersi bir şekilde varlık fonunun kurulmasının gerekçeleri olarak bize sunumu yapıyor. Bu, açıkça bir itiraftır değerli arkadaşlar. Söz konusu mega projelerin aslında çok ciddi bir finansman sıkıntısıyla karşı karşıya olduğunun da Hükûmet eliyle itirafıdır.

Bunlara ek olarak kurulacak varlık fonuyla Türkiye için önem taşıyan doğal gaz ve petrol gibi yurt dışında stratejik sektörlere yasal ve bürokratik kısıtlamalara bağlı olmadan doğrudan yatırım yapılabilmesi de hedeflenmektedir. Şimdi, bizim sorgulamamız gereken nokta tam da burada başlıyor. "Varlık fonu" adı altında aslında Başbakanlığa bağlı bir özel şirket kuruluyor ama öyle bir şirket ki ticaret siciline tescil edilmiş sayılacak ama kurumlar vergisine tabi olmayacak. Tahvil ihraç edecek, repo, ters repo yapacak, gayrimenkul sertifikaları çıkaracak, yabancı şirketlerin yatırımlarına ortak olacak ama Sermaye Piyasası Kuruluna tabi olmayacak. Her düzeyde yüzlerce çalışan istihdam edecek ama Devlet Memurları Kanunu'na tabi olmayacak. Onlarca ihale açacak, milyonluk alımlar yapacak ama ihale mevzuatına da tabi olmayacak. Otoyol, Kanal İstanbul, üçüncü köprü, havalimanı, Akkuyu Nükleer Santrali'ne finans sağlayacak ama Sayıştay denetimine de tabii olmayacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 6

Tasarıda belirtildiği gibi, ulusal varlık fonunun kaynaklarını özelleştirme gelirleri, kamu varlıklarının menkul kıymetleştirerek transferi, TMSF, DASK, vakıflar gelirleri, emeklilik ve işsizlik fonları oluşturacak. Özelleştirmelerde denizin sonunun geldiğine artık herkes biliyor ve görüyor. Bu fona kaynaklık edecek kalemlerin yaratılacak kamu rantları olacağı aşikâr. İlk etapta akla gelen otoyollar, havalimanı, köprü ve Sayın Cumhurbaşkanının “Hızlandırılım.” dediği Kanal İstanbul Projesi ve daha niceleri elbette. Özellikle, tasarının bulunduğu torba yasa kapsamında hâlihazırda orman üzerinde bulunan ve hukuki çıkmaza giren ticarethaneler ve orman vasfının kaldırılacağı düşünüldüğünde rant yelpazesini şimdiden hızla genişletiyor olduğu, yakın gelecekte de hangi torba yasalarla karşı karşıya kalacağımızı görmek için uzun uzun düşünmeye de gerek yok. Yani işsiz, emeklinin birikimlerinden ve kamusal varlıklardan beslenen bu fon kamuoyunda büyük tartışmalar yaratan, çevresel, sosyal ve ekonomik etkileri bilimsel bir çerçevede incelenmeden dayatılan birtakım projelerin ülkenize ve geleceğine olan âdeta teminatı ve altından kalkamayacağı bir yükü beraberinde getirmektedir.

Sonuçta meseleyi baştan alırsak ekonomiyi mevcut tüketim odaklı, borca dayalı ve dış tasarruflara bel bağlayan anlayışla bugün yatağa mahkûm eden Hükûmet, çözümünü ileride daha ciddi, daha tehlikeli zeminlerle ülkeyi bir açmaza sokmaktadır. Bugüne kadar birikimleri siyasi çıkarlarla eritilmiş emekçiler, emeğiyle geçinen tüm çalışanlar ekonomideki sonuçların bedelini, faturanın rakamını bilmeden endişeyle, kaygıyla bir kez daha ödemeye hazırlanmaktadır. Ben bu konuda yapılan bu çalışmanın, bu düzenlemenin işin başında Anayasa ve hukuklara aykırı olarak yapıldığını biliyor, bu tasarının çekilmesi, yeniden ortak bir uzlaşıyla geniş kapsamlı bir çalışma yapılarak yüce Meclise sunulmasında fayda var diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, saygıdeğer bürokratlar, değerli basın mensubu meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, üzerinde çok konuşulacak bir tasarı ama öncelikle, tabii, ben de bir kez daha anayasal denetim konusundaki eksikliği vurgulamak istiyorum. Bütçe dışında yeni ve büyük bir fon oluşturulmakta ve bu fon kamu kaynakları aktararak oluşturulmakta. Nitekim, bize aktarılan genel gerekçede de bunun devlete ait kaynakların toplandığı bir çeşit havuz olduğu vurgulanmakta. O zaman bunun mutlak surette kullanımı Meclis tarafından yani millet adına Meclis tarafından yani millet tarafından denetlenmesi gerekir ama - az önce arkadaşlarımız da söyledi- tam tersine, bu fonun kullanımının denetlenmesi Meclisin denetimi, kontrolü dışına çıkarılıyor. Bir bağımsız denetimden bahsediliyor ama bu asla anayasal bir denetimin yerini tutmayacaktır. Burada gerekçe olarak sayılan bazı hususlar var; yatırımlarla yüz binlerce kişilik ek istihdam sağlanması, savunma, havacılık, yazılım gibi alanlara proje desteği, sermaye desteği verilmesi, küresel oyuncu olmalarının sağlanması, oto yollar, Kanal İstanbul, üçüncü köprü, havalimanı, nükleer santral gibi büyük altyapı projelerine finansman sağlanması gibi. Bunların hepsi aslında bütçe içinde kalınarak yapılabilecek hususlar. Bütçenin dışına çıkarak, özellikle denetim dışına çıkarak bir fon yaratılmasına gerek var mı, bu tabii Hükûmetin takdiri ama bu yapılacaksa eğer, bizim hep söylediğimiz, uluslararası alanda, diğer ülkelerde nasıl yapılmışsa, nasıl, hangi tedbirler önlemler alınmışsa bunlar alınarak yapılması gerekir.

Bir de sanırım tartışmaya muhtaç olan bir konu da işte yine vurgulanıyor burada, borç artırmadan finansman sağlanacağı. Bunun yani kurulacak olan fonun bütün kaynakları kamu kaynağı olacağı için işte içinde neler olacak? İşsizlik fonu olacak yaklaşık 100 milyar liralık. Benzer şekilde, zorunlu olarak getirilmiş olan bireysel emeklilik sigortalarının kesintileri olacak, düşünülen yaklaşık 100 milyar lira ilk aşamada. Özelleştirme İdaresinin şu andaki gelirleri olacak planlanmış, 50 milyar liradan bahsediliyor. Bunların hepsinin konacağı bir şeyin, yapacağı yatırımların bir şekilde borcu artırmadan finansman sağlanacağını söylemek doğru değil.

Bir uyarıda bulunmak istiyorum, o da aslında ekonomistlerin yaptığı bir uyarı. Buna benzer oluşturulan fonların özellikle yatırımların finansmanından öte bazı şirketlerin kurtarılması için kullanılması hâlinde ekonominin nasıl zarar göreceğine ilişkin örnekler var, bunların başında da Amerika Birleşik Devletleri geliyor. Ekonomistlerin toksik uyarısı yaptığı bir husus. Hiçbir denetime tabi olmayan, nereden geldiği bilinmeyen, devletin oluşturacağı borçlanma araçlarıyla kamunun daha fazla borçlanmasını sağlayan bu fonların yanlış kullanımı noktasında doğacak olan zarar bütün milletin zararı olacak, özellikle yoksul kesimlerin zararı olacak. Bu yüzden, öncelikle tabii ki bu denetim hususunu çözmemiz gerekiyor. Şu anda Anayasa'ya aykırılığını herkes söyledi. Ben hukukçu değilim ama bütün bu konuda görüş bildirenlerin hepsi aynı fikir üzerinde uzlaşıyor. Bu konunun yeniden ele alınması lazım. Bir kez daha, bunun, kaleme alınırken uluslararası standartlar neyse -bu ulusal varlık fonlarına ilişkin bağlı oldukları standartlar var- onlara uygun düzenlenip getirilmesinde ve öncelikle bu denetim hususunun... Çünkü bizler, Meclis millet adına çalışıyoruz, millet adına denetim yapılması lazım, burada da bahsettiğimiz aslında yine milletin parası, milletin kaynakları. O yüzden, bu konuda çok rahat bir şekilde denetimden vazgeçemeyiz diye düşünüyorum. Eğer gerekli düzenlemeler yapılırsa özellikle bu hususta, içeriğe ilişkin diğer görüşlerimizi de daha sonra paylaşıcağız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Değerli Bakanım, bürokrasimizin değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 7

Genel gerekçede de ifade edildiği gibi, G20 ülkeleri içinde ulusal varlık fonu olmayan tek ülke Türkiye. Aslında Türkiye, özellikle kamu otoritesi olarak oldukça çeşitli ve büyük bir varlık portföyüne sahip bir ülke ve özellikle son yıllarda verilen teşviklerle, emeklilik sistemi üzerinde yaptığımız değişikliklerle büyüyen bir fon pazarımız ve biz mevcut durumda kamuya ait gelir ve fon fazlalarının çeşitli yatırım araçlarına yönlendirildiğini de görüyoruz bu süreçte. Söz konusu fonların reel sektöre uzun vadeli yatırım çerçevesinde imkân sağlayacak bir üst fonda birleştirilmesiyle ülkemizin büyük hedeflerine sağlıklı bir şekilde ulaşması da bu Türkiye varlık fonunun kurulmasıyla birlikte sağlanacak diye düşünüyorum.

Yine, bu Türkiye varlık fonu bir çarpan etkisiyle sadece ülkemizde planlanan büyük projelerin, büyük yatırımların finansmanını sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda sermaye piyasalarının da gelişimine katkı yapacak diye düşünüyorum. Ben burada muhalefet sıralarından gelen endişelere katılmadığımı tekrar, parantez içinde ifade etmek istiyorum.

Bankacılık sisteminin finans sektöründeki hâkim rolü bu fon sayesinde hafifleyecek, belki katkı bakımından olumlu katkılarda bulunacak. Yine, altyapı ve gayrimenkul fonları gibi sermaye piyasası ürünleri de bu varlık fonuyla birlikte ön plana çıkacak diye düşünüyorum. Yine, diğer taraftan da yurt içi ve yurt dışındaki finansal risklerin artmasıyla yaşanan ekonomik dalgalanmalar döneminde özellikle yabancı yatırımcıların gerçekleştirdikleri fon çıkışlarının da bu varlık fiyatlarındaki sert düşüşlere neden olması sonucunda oluşabilecek olumsuzlukların da azalmasına olumlu katkı yapacağını düşünüyorum bu Türkiye varlık fonunun.

Yani, teklifin genel gerekçesinde ifade edildiği gibi, gerçekten G20 ülkeleri içinde Türkiye'nin varlık fonunun olmayışı, diğer ülkelerin bu fondan istifade etmesi de dikkate değerdir diye düşünüyorum.

Yine, bu çerçevede, fonun kurulmasıyla birlikte büyüme oranımıza olumlu katkılar olacağını, sermaye piyasalarının büyüme ve derinleşmesinin hızlanacağını, İslami finansman varlıklarının kullanılmasının yaygınlaştırılacağını, yapılacak yatırımlarla ek istihdamların sağlanacağını, savunma, havacılık ve yazılım gibi teknoloji yoğun sektörlerin destekleneceğini ve Türkiye'nin küresel oyuncu olmasında bu Türkiye varlık fonunun çok önemli bir enstrüman olacağını ve rol üstleneceğini, oto yolların, Kanal İstanbul gibi büyük projelerin, mega projelerin desteklenmesinde, finansmanında...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cemal, onları okuduk, gerekçede yazıyor zaten.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet, ben de onları... Sanki okuduğunuzu izah etmediniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Anayasa'ya aykırılık konusunda düşünceniz nedir?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, size hiç kimse müdahale etmedi, yapmayın lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Soru soruyorum, müdahale değil.

BAŞKAN – Müdahale bu. Ama yani siz milletvekilinin nasıl konuşması gerektiğini öğretmeye çalışıyorsunuz, yapmayın böyle.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu fonun ekonomimizin yapısal sorunlarını aşmasına yardımcı olacağını, dış politikanın önemli bir enstrüman olarak Türkiye'nin uluslararası alanda daha fazla söz sahibi olacağı gibi genel gerekçede belirtilen hususlara katıldığımı ama denetim konusunda Türkiye'nin, Anayasa'dan kaynaklanan, kamu kurumlarının denetiminde bir tezat yaşadığımızı, bunun da bir vakıa olduğunu dile getirdiniz fakat endişelerinize yer olmayacak şekilde, Türkiye'nin anayasal sisteminin değişmesi gerektiğini, Türkiye büyüyecekse -ki büyümek zorundayız- bu devletçi anlayışın bir yerde artık yatırımcı anlayışa dönmesi gerektiğini düşünüyorum. Sermaye Piyasası Kanunu'nda da denetimin illa özel sektörde olduğu gibi piyasadan yapılmasının ne mahzuru olacağı konusunda da...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Parlamento'yu da verdim bir özel şirkete, çıkalım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Parlamento her şeyin üstünde denetim hakkına sahiptir, burada da Parlatmentonun denetim yetkisi elinden alınmamaktadır, buna da zaten kimsenin niyeti yoktur. Dolayısıyla, Türkiye varlık fonu kurulması hakkındaki bu kanun teklifinin son derece faydalı, ülkemiz için yararlı olduğunu düşünüyor ve muhalefetimizin endişelerine katılmadığımı ifade etmek istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu usul tartışmaları artık geneli üzerindeki görüşmelere döndü. Yani, genelde usul tartışmalarında her gruptan bir kişi söz alır, grubun usule ilişkin bir düşüncesini anlatır ama bütün milletvekillerimizin hepsi tek tek söz istiyorlar yani 3 kişi daha kaldı söz almayan. O 3 arkadaşımıza daha söz vereceğim ama sonunda herhâlde geneli üzerindeki görüşmelere geçeceğiz.

Sayın Tamaylıgil, buyurun.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan, sıra bana geldiğinde böyle bir netameli giriş yapmanızdan dolayı alındım açıkçası.

BAŞKAN – Estağfurullah, buyurunuz efendim.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yani bu kadar konuşmalar içerisinden benim söyleyeceğim iki kelam bu kadar zaman alıcı nitelikteyse bundan üzüntü duyarım.

BAŞKAN – Yok, estağfurullah.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan, Değerli Bakan, değerli hazırun; evet, görüşeceğimiz Türkiye Varlık Fonu'yla ilgili olarak usulü üzerinde söz aldım. Tabii, burada usule geçmekten neden usulden söz aldım dersiniz, malumunuz üzere, bu içerikteki maddeler daha önce torba yasa görüşmeleri sırasında önümüze sunulmuş ve bu önümüze sunulan maddeler hâlinde incelendiği zaman bugünkü kurulan şirket ve o gün dile getirilen şirket tanımlarının aralarındaki farkı, sanırım, yaptığınız incelemede

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 8

de görmüşsünüzdür. Yasa yaparken ilgili mevcut mevzuatı çok iyi incelemek gerekir. Bunu incelemeden herhangi, hele hele böyle bir yasal düzenlemeyi ortaya koymak bence böyle bir çalışmanın yürütüleceği adımlar açısından sağlıklı başlangıcın göstergesi olacaktır, olmuştur da diye söyleyebiliriz.

Şimdi, geçtiğimiz yani ilk bize torba yasada geldiği zaman hatırlarsanız, Türkiye Fonu'nu yönetecek şirketin tanımı Türkiye Varlık Yönetimi Anonim Şirketi olarak tanımlanmıştı. Yine, konuyla ilgili, arkadaşlarımızın bilgisi üzerine varlık yönetim şirketleri şu an ülkemizde ilgili mevzuatıyla görev yapan, kendi yönetmeliği olan ve yönetmeliğinde de faaliyet konusunda özellikle alacak yönetimi noktasında faaliyet gerçekleştiren kuruluşlardır. Şimdi, biz yani bununla ilgili bir düzenlemeye ilk adım olarak, ilk baştaki adım olarak baktığımızda şirket yapısıyla ilgili olarak böyle bir düzenleme. Demek ki neyi görüyoruz? Bu yapıyla ilgili iç mevzuatı ve genel mevzuatı oluştururken önemli kaçırmış olduğumuz diğer düzenlemelerin var olduğunun önemli bir göstergesini görüyoruz. Daha sonra ilgili arkadaşlara bu konudaki uyarımızı dile getirdik "Varlık yönetim şirketi olamaz bu şirket." dediğimizde doğruluğunun ortaya çıktığını ve şimdi karşımıza gelen teklif içerisinde de varlık yönetimi yerine Türkiye Varlık Fonu Yönetim Şirketi hâline dönüştürdüğünü görüyoruz. Niye bunu uzun uzadıya anlatıyorum? Çünkü diğer maddelerin içeriğiyle ilgili beraber değerlendirdiğinizde mevcut anayasal ve yasal mevzuatımızla ve onun olması gereken başlıklarla farklar ve tezatlar olduğunun vurgulanmasının bir konusunu ortaya koymak için anlatıyorum.

Diğer taraftan –ben yıllarca fon yöneticiliği yapmış olan bir kişiyim- fon yönetimlerinin temel mantığına baktığınızda denetimine, idaresine, portföy yönetimi ilkeleriyle beraber değerlendirmesini yaptığınızda bugün ortaya konulan çerçevenin ve dar sınırlarının hele hele Türkiye Fonu açısından ortaya konulan bir gelecek için yetersizliğini vurgulamak isterim. Tabii ki dünyada G20 ülkelerinde, hatta ve hatta baktığınızda 1950'li yıllardan itibaren Körfez ülkelerinden başlayarak daha sonra bütçe fazlası veren, emtia zenginliği olan ülkelerin böyle bir fon kaynağı yaratarak, ki varlıkların değerlendirilmesi çok çok önemlidir, varlıkların atıl kalma yerine ülkenin ekonomisine kaynak teşkil ederek ülkenin gelişmesi, büyümesi açısından önemli bir süreç içerisinde var olması çok geçerlidir ama değerli arkadaşlar, bugün baktığınızda Türkiye'de yatırım fonları vardır, o fonların içeriğindeki portföyün alınıp satıldığı veya oluşturulduğu portföy araçları tamamen varlığı kişiler açısından oluşmuş veya işte, bir kaynak karşılığı oluşmuştur ama burada varlık olarak oluşturup portföy içine dâhil edecekleriniz 79 milyonun ve onların öncesinde yaşamış olan birçok Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının vergileriyle katkı sağlayarak oluşturduğu kaynaklarla elde edilmiş kamu mallarını burada varlık olarak sisteme dâhil ediyorsak eğer buradaki denetim sorumluluğunu yine vatandaş adına, kamu adına gerçekleştiren anayasal makam ve birimlerin dışında çıkarmak yasa çalışmasında da maalesef, ilk başta, anayasal aykırılığı da beraberinde getirmektedir.

Değerli arkadaşımız biraz önce konuşurken işte, Sermaye Piyasası Kanunu, onun içerisindeki denetleme mekanizmalarıyla ilgili vurgular yaptı. Tabiidir ki Türkiye'de bir sermaye piyasası vardır, sermaye piyasasının ilk hareketlenip ondan sonraki sürecinde görev almış biri olarak gelişmesini her şartta desteklerim ama unutmayalım ki sermaye piyasasının gelişmesi için öncelikle sizin cari açık vermeyen, borçlanma ihtiyacı olmayan, borçlanma ihtiyacına karşılık olarak...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu fon lazım işte.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – ...borç politikalarının bugüne geldiği yapısıyla değerlendirilmesini bir anda geriye atmadan ve ona göre finansal araçlarla bir yönetimini ortaya koyacağınız bir dönem olması gerekir, tek yönden bakmamak gerekir.

İkinci bir konu da, Sermaye Piyasası Kanunu'nun tanımladığı denetim açısından değerlendirdiğinizde arkadaşlar, unutmayın ki denetim çok önemlidir. Yakın geçmişte sizin hükümet ettiğiniz ilk dönemde Türkiye'de bir İmar Bankası olayı yaşandı. Orada hiç satılmamış hazine bonoları, ki hem hazine hem de sermaye piyasasının denetim bünyesinde var olan konulardır. Hazine bonolarının -ki değerli bankacı arkadaşım Mustafa Bey bunu gayet iyi hatırlar- reelde var olmamasına rağmen denetim ve denetime bağlı eksiklikler yüzünden yine 70 milyon vatandaşın ödeme zorunluluğuna dönüştüğü bir süreç yaşanmıştır. Şimdi hem denetim hem denetimin anayasal temeli hem de böyle bir fonun yani böyle bir kaynağın içeriğini daha sonra tartışacağımız birçok kanundan muafiyetini de beraberinden getiren düzenlemesinin tekrar tekrar düşünülmesi gerekir. Aynı, ilk başta uyarıp isminde yapılan değişiklik gibi bu kanun içeriğinde de önemli düzeltmelerin var olduğuna dikkatinizi çekmek isterim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Umarım konuşmam ve içeriğiyle zamanı uzatıp usul konusundaki hassasiyetimin ne kadar etkin olduğunu hissetmişsinizdir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; şimdi tabii, bu kurulmak istenen fonun en büyük özelliği devlete ait olması. Yani adı üzerinde -bizimkinin adında yok ama yani temel özellik o- devlet fonu bunlar, bir devlet fonu kurmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla, devlet fonu ve diğer bu süreçte yaptığımız konuşmalara, tartışmalara, Sayın Bakanların ifadeleriyle birlikte baktığımızda esasında bir anlamda da kamunun gelirlerini de yönetecek bir fon yani normal eski tasfiye edilen fon benzeri veya bir kamu kuruluşu gibi bir şey kuruyoruz yani bütçeyle de ilintisi olan bir şey kuruyoruz, bir tür bir bütçe kuruyoruz. Dolayısıyla, bu ikisi açısından baktığımızda da bunun yani devlete ait olması en büyük özelliğinin devlet fonu olması ve bu tür bir bütçe türü, yani bütçe türü derken anlatabiliyor muyum özel bütçe, konsolide bütçenin kuruluşları filan, fonlar, döner sermayeler diyoruz ya, o anlamda bir bütçe türü, yeni bir bütçe türü esasında var burada. Belki önceki ve şu anda mevcut sistemde olan 5 tane fondan farklı bir miktar ama bir bütçe türü kuruyoruz. Dolayısıyla ve tamamı devlete ait olan bir şeyin de Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan, Sayıştan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 9

denetiminin dışına çıkartılması tamamen Anayasa'ya aykırı, yani çok net bir şekilde bunu dememiz gerekiyor. Ben içerik konusuna çok fazla henüz girmeyeceğim, genel görüşmeye devam edilirse orada zaten uzun uzadıya anlatacağız.

Burada bir diğer risk de yine Anayasa'ya aykırılık açısından yani bir kısım kamu faaliyetlerinin bütçe sistemi dışına çıkartılması konusudur, bu da Anayasa'ya aykırı. Burada da niye bunu söylüyorum? İşte, gerekçelerden bir tanesinde deniliyor ki "Kamu borç stoku artırılmadan büyük projeleri desteklemek." Yani yapacağımız operasyon ne olursa olsun eninde sonunda yapılacak iş yani buradaki yapılan şey eğer bir kamu projesi varsa ve bunun finanse edilmesi gerekiyorsa, burada bu yapılan şey yeni bir finansmanın nedeniyse ve bir başkasının parasını kullanıyorsak nihayetinde bunun kamu borç stokunu artırmadan yapılması nasıl olacak, onu çok fazla anlamak mümkün değil. Bunu arkadaşlara ben sordum, çok da tatmin edici bir şey alamadım. Ha, bir varlığı satma şeklindeyse o da ayrı bir şey, yani yine bütçe açığı üzerinde, dolayısıyla bütçenin finansmanı üzerinde olumsuz etkisi olacaktır. Eğer bu yapılmadan bir şey yapılacaksa o zaman bir kısım hesapları bizim kamu hesaplarının dışına çıkartmaya yönelik bir amacımız var demektir; o yüzden, o yönüyle de Anayasa'ya aykırıdır. Yani, benim argümanım şu: İki yönüyle, hem denetim açısından, Sayıştay denetimi olmaması açısından hem de kamu hesaplarının sistemin dışına çıkartılması, ayrıca bir kamu hesabı oluşturulması da Anayasa'nın 161'inci maddesine bu anlamda aykırı gözüküyor. Dolayısıyla, usul açısından Anayasa'ya aykırı olan bir şeyin de herhâlde bundan sonraki aşamalarının görüşülmesi gerekir diye düşünüyorum. Eğer görüşme olacak olursa genele ilişkin değerlendirmemizi ayrıca yapacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlar; geçtiğimiz 9 Ağustosta Komisyona bir torba kanun geldi ve bu torba kanun içerisinde varlık vergisi fonunun kurulmasıyla ilgili burada gerekli itirazlarımızı yaptık, yanlış bir uygulama, bunun ayrılmasını istedik ve geri çekilmesini ısrarla söyledik, üzerinde çalışılması gerektiğini söyledik. Bugün burada usul tartışmasının bu kadar uzamasının önemli nedeni geçmişte yaşanan büyük acılardır, özellikle 1980 sonrası, 2000'li yıllara kadar Türkiye'de kurulmuş olan fonların son derece kötü yönetilmiş olması ve bırakmış olduğu kötü mirastır. Bu mirasın bedelini ülke olarak ve yurttaşlar olarak hep beraber büyük çapta ödedik. Muhalefet partisi milletvekili olarak dileğimiz ve arzumuz, tekrar, araba devrilmeden önce yol göstermektir, amacımız budur, tarihe not düşmektir ve arabanın defalarca kez yıkılmamasıdır, devrilmesidir. Çünkü bu ülkede ödenen faturaların bedellerini hep birlikte biliyoruz ve bunları yaşadık. Tekrar aynı bedellerin yaşanmasını istemiyoruz. Anayasa'ya aykırılığı çok açık ve kesin olan bu düzenlemenin geri çekilmesi, biraz daha olgunlaştırılması -yoksa, biz bunları söyleyince "Siz yatırım fonlarına karşı mısınız?", tabii ki değiliz; dünyanın birçok ülkesinde son derece başarılı olan uygulamalar var, belki biraz sonra hem bizim ülkemizde hem de başka ülkelerde uygulanan yanlış uygulamaların sonucunda o ülkelerdeki maliyetleri burada, tabii, çok açık ve net bir şekilde dile getireceğiz ama sonuç itibarıyla bu ülkenin kaynaklarının heba edilmemesi, kötüye kullanılmaması ve faturanın da büyük olmamasıdır dileğimiz.

Cumartesi günü Hürriyet'te Sayın Bakanın tam sayfa röportajını, hem TUSKON'la ilgili hem de bu fonla ilgili 200 milyar dolar olan şeylerini okuduk, elimizde. Tabii ki ilerleyen saatlerde bunları konuşacağız. Biz de isteriz ki 200 milyar değil 400 milyar dolarlık bir fon oluşsun, gelecek nesillerin gelecekleri de garanti altına alınsın, iç borçlanmada değil, içeride başka şekilde kullanılmasın, ülkenin geleceği açısından, refahı açısından iyi kullanılsın isteriz. Ama genel anlamda baktığımızda bu düzenlemenin Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiğini ve Anayasa'ya aykırılık teşkil eden bu düzenlemenin geri çekilerek, olgunlaştırılarak ve muhalefet partileriyle ve sosyal partnerlerle görüşülerek iyi hazırlanmış bir düzenlemenin Parlamente'ye gelmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Temizel...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - İki cümle...

BAŞKAN - Tabii ki.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - Teşekkür ederim.

Sadece, arkadaşlarımızın kafasında birazcık daha netlik sağlama adına iki konuyu ikişer cümleyle belirtmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Anayasa'mızda 160'inci madde Sayıştay ve Sayıştay denetimini düzenler. Daha önceden, devletin kendi sermaye vererek kurmuş olduğu kuruluşların denetimi Yüksek Denetleme Kuruluna bağlıydı, Başbakanlığa bağlı Yüksek Denetleme Kurulu tarafından yapıldı. Daha sonra Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu kaldırılarak o da Anayasa'da "Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetimi" adı altında yer aldı ama maddenin içeriği: "Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir." dendi. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esaslarının mutlaka ve mutlaka kanunda yer alması gerekiyor, yanlış anlamayın. Burada "Sayıştay denetlesin, mutlaka Sayıştay denetimi..." Şu koşullarda hiçbir şey yapmazsanız Sayıştay denetimine otomatik olarak tabi zaten, tabii. Yani Anayasa'ya aykırı olarak "Sayıştay denetimine tabi değil." demekle Sayıştay denetimi dışında kalır mı? Önce Anayasa'yı kaldıracaksınız o zaman. 160'inci maddeyi silmediğiniz sürece o hüküm geçerli ama böyle bir kuruluşu yeni kuruyorsanız eğer Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim esaslarını koyacaksınız. "Denetime tabi değildir meğildir." falan filan demeyin, kesinlikle ve kesinlikle Anayasa'ya uygunluk sağlamaz, bunu söylemeye çalışıyoruz. Bununla ilgili olarak bir düzenleme

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

yapmak o kadar zor bir olay değil, “Medisin içine sindireceği bu denetim bizim için geçerlidir.” denmesi o kadar şey bir olay değil. 165’inci maddenin gereğini yerine getirmeden, 160’ıncı madde kapsamı içerisinde zorunlu olarak denetlenmesi olgusunu bir çözüme bağlamadan yapılacak olayın veya düzenlemenin Anayasa’ya aykırı olduğunu söylüyoruz, başka bir şey denmiyor burada. Özellikle de kanunun ne gerekçesine ne de arkasından amaçlarına ne gelecekteki hedeflerine hiç değinmemeye çalıştık olabildiği kadar, zorunlu olmadıkça. Denetim maddesi, 165. “Aksi takdirde, 160’ıncı madde burada dururken böyle bir kanun tasarısı olmaz.” dedik. Daha önceki ön görüşmelerimizde de dile getirildi, “Bu çözüm buna yetmiyor, bu çözüm buna yetmiyor.” dendi. Bu çözüm buna yetmiyor, söylemeye çalıştığımız olay o. Kurulacak, belki de bir işe yarayabilecek olan -ha, bu hâliyle kuruluşunda da önerilerde bulunulacak, o ayrı bir olay- bu şekilde çıkacak bir kanun beklentileri karşılamadığı gibi Türkiye’nin doğru dürüst bir varlık fonu kurma umudunu da yok eder, şansını da yok eder, söylemeye çalıştığımız olay o.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, şöyle, yani bütün Komisyon üyeleri açısından da bir bilgilendirme olarak söylüyorum: Tabii, biz bu kanunu ilk defa bugün görüşmüyoruz. Pazartesi den beri 3 kez, Komisyon sözcüleri olarak Başkanlığımızda bir araya geldik; kanunun ilgili taraflarıyla yani Özelleştirme İdaresi, Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu, Hazine ve Gelir İdaresiyle oturduk, çalıştık. Hatta burada Komisyon üyelerimizin ki özellikle de Sayın Temizel’in yasa üzerindeki pek çok önerisi, katkısı, gene aynı şekilde Sayın Kalaycı’nın, Sayın Usta’nın önerileri doğrultusunda da düzenlemeleri metinde yaptık ve onların da önerilerini hazırladık. Denetim meselesi de konuşuldu, Sayıştay denetimi meselesi de konuşuldu. Bu varlık fonunun önümüzdeki süreçte uluslararası piyasalardaki kabulü açısından nasıl yapıda bir denetim olması gerektiği üzerinde de konuşmalar yapıldı ve denetim dışında değil, uluslararası bağımsız denetim şirketleri tarafından her aşamasında denetlenecek bir yapı üzerine bunun kurgulandığı da ifade edildi. Tabii, şöyle bakın: Mesela Merkez Bankasında da görüyoruz, Merkez Bankası da hissesinin asgari yüzde 51’i hazine tarafından karşılanan bir yapı, orada da finansal hesapların bağımsız denetim lisansına sahip firmalarca denetlendiğini görüyoruz ve bununla ilgili esaslar da zaten SPK tarafından belirleniyor. Aynı şekilde, iç denetim veyahut da bir risk yönetimi açısından baktığınızda da, şirket kendi içerisinde bu faaliyetlerle ilgili organizasyonu kurmuş. Ayrıca bu faaliyetler de gene bağımsız bir dış denetleme tarafından yerine getiriliyor.

Tabii, görüşmeler esnasında zaten saat 16.00 gibi 17.30’a kadar da bir ara vereceğim, bir buçuk saat kadar da bir ara vereceğim, 17.30’da tekrar devam edeceğiz. Bu arada, bu değerlendirmeleri yeniden kendi içimizde de yapmaya devam ederiz ama ara vermeden önce de ben bu teklifle ilgili olarak Sayın Bakanın sunumunu almak istiyorum. Teklif ama bu tasarının içerisinden alındı; aslında Bakanlar Kurulunun getirdiği bir şeydi. Bir kod kanuna dönüştürmek için gene Komisyon üyelerinin ortak mutabakatıyla yapmış olduğumuz bir düzenlemedir. Onun için, ben, sunumları için Sayın Bakana söz vereceğim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ben çok kısa bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanın sunumunu artık bir alalım, ondan sonra size söz vereyim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tam da onunla alakalı konuşmak istiyordum. Eğer Sayın Bakan açısından da bir sakıncası yoksa, arayı öne çeksek, değerlendirmesini yapıp sunumunu da ondan sonra alsak, belki de bir değişiklik...

BAŞKAN – Yok, belki de Sayın Bakanın sunumu ara vermemizi de gerektirmeyecek, bizi ikna edecek.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Belki de Sayın Bakan bizim eleştirilerimizi dikkate alacak, erteleyecek bu toplantıyı.

BAŞKAN – Sayın Bakanın toplantıyı erteleme işi yok, erteleme kararını verecek olan Komisyon.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır yani tasarıyı geri çekme konusunda bir eğilim ortaya çıkar.

BAŞKAN – Tasarı değil, teklif efendim; onu da çekemez Sayın Bakan.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Çok da peşin hükümlüsünüz, yani “Siz ne dersiniz deyin, bizim...” Arayı da boşuna veriyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır, teklif sahibi benim, onun için söylüyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sizin için geçerli.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Varlık Fonu Kurulması ile Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1319)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Divan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tabii, çok saygıdeğer, çok yararlı görüşleri dinledik. Sizin de belirttiğiniz gibi, bu teklifle ilgili, hakikaten, istişareye dayalı bir görüşme bu ana kadar getirilmeye çalışıldı ve benim şahit olduğum kadarıyla da bununla ilgili tüm uzman kuruluşlar; SPK’dan, Merkez Bankasından, Borsa İstanbul’dan, Hazedenden, diğer tüm kamu kurum ve kuruluşlarından gelen görüşler alındı, onların ortak çalışmalarıyla bu noktaya getirildi ve bütün konuşmacılarımızın, burada değerli katkı veren arkadaşlarımızın da söylediği gibi zaten fonun gerekliliğiyle ilgili kimsenin bir şüphesi yok. Birkaç arkadaşımızın da belirttiği gibi, G20 ülkelerinde, 20 ülkenin içinde fonu olmayan tek ülkeyiz ve G20 üyesi ülkelerin birçoğunda farklı alanlarla ilgili, farklı sektörlerle ilgili de birçok fonlar var. O anlamda Türkiye’nin hakikaten eksiklikler çektiği, bazı yerlerde, böyle, Ekonomi Bakanlığı olarak Türkiye’nin dış ticaretini düzenleyen, daha doğrusu, ihracatının artırılması, dış ticaret açığımızın daraltılması, Türkiye’nin yurt dışında etkinliğinin artırılması, ekonomik etkinliğinin artırılmasıyla ilgili çalışmalarımızı yaparken bazen böyle sağımıza, soluza bakarak çaresiz kaldığımız anlar oluyordu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 11

Bir yerde çok önemli bir proje var, bir yerde çok önemli bir ihracat imkânı var, bir yerde Türkiye olarak gidip gerek kârlılık anlamında gerek stratejik anlamda gerek ekonomi anlamında da çok önemli bir yerde yapılacak bir işte yaklaşık olarak 15 milyar dolar civarında sermayesi olan bir “exim” kaynaklarıyla, kendi içindeki ihracatı finanse etmede bile son derece kısıtlı olan bir “exim” kaynaklarıyla sınırlı olduğunuz anlarda hakikaten muasır medeniyet üzerine hedefi olan, 500 milyar dolar ihracat hedefi olan, 25 bin dolar millî gelir hedefi olan, dünyanın 10’uncu, Avrupa’nın 3’üncü büyük ekonomisi olacağım diye yola çıkan bir Türkiye’nin bir fonunun olmamasının, böyle bir imkânının, kaynağının olamamasının etkilerini çok hissettik.

Böyle bir fona nerelerde ihtiyaç hissettik? Biraz önce de Sayın Tamaylıgil’in söylediği doğru bir tespit vardı orada, bizim, Türkiye olarak en önemli problemlerimizden bir tanesi cari açık. Biz ülke olarak, Türkiye olarak her yıl ortalama en az yüzde 5,5-6,5 aralığında büyümek zorunda olan bir ülkeyiz; aş yaratmak, iş yaratmak zorunda olan bir ülkeyiz; her yıl ortalama 1 milyon civarında istihdam yaratmak zorundayız. Neden? Arkamızdan bizi kovalayan bir ateş var, bu ateş de şu: Yani, Türkiye işsizlikle ilgili rakamlarda bir türlü istediği seviyeye gelemiyor. Kaldı ki son on küsur yıl içinde 7 milyonun üzerinde vatandaşını iş sahibi yapmasına rağmen istediğimiz yere gelemiyor. Çünkü, biz, nüfus artış hızımız artı iş gücüne katılım oranı artan bir ülkeyiz. Yedi sene içinde yüzde 44’ler seviyesinden yüzde 51,5, yüzde 52’ler seviyesine geldik iş gücüne katılım oranında. Bu, yaklaşık olarak 3.500 dolardan 10 bin dolara doğru yaklaştığımız bu süreçte yaşanan doğal bir süreç. 15 bin dolara geldiğiniz zaman iş gücüne katılım oranınız yüzde 60’lar seviyesine gelecek. Yani, Türkiye’de iş gücü yaşı arasındaki vatandaşlarımızın yüzde 51,5’u şu anda “Ben çalışmak istiyorum.” diyerek piyasaya. Bu 15 bin doların üzerine çıktığı zaman bu yüzde 57-58’ler civarına, yüzde 60’lar seviyesine gelecek; 20 bin dolar seviyesine geldiği zaman yüzde 65’ler seviyesine gelecek; 25 bin dolar seviyesine geldiğiniz zaman, üzerine doğru çıktıkça, Avrupa Birliği ortalaması olan yüzde 70’lerin üzerinde bir iş gücüne katılım ortalamasına gelecek. Peki, bizim böyle büyümemiz yani yüzde 5,5-6,5 aralığında, yüzde 7’ler civarında, Türkiye’nin yürümek değil, hızlı yürümek değil, koşmaya ihtiyacı var diyorsak eğer... Türkiye bu büyümeyle ilgili de şöyle bir açmaz yaşıyor. Biz ne zaman ki böyle o büyüme rakamlarına doğru çıktığımızda... Bizim kısıtlarımız da var tabii, o da ne? Tasarruflarımız yeterli değil. İşte, yeni yeni yüzde 15,5’lar seviyesine geldik tasarruf oranlarında ki bu yüzde 13’ler seviyesinden bu noktaya geldik. Dünyadaki diğer örnekleri kıyasladığımız zaman, belki, ben size, Çin’de yüzde 50’ye yakın, Hindistan’da yüzde 30’ların üzerinde, Avrupa Birliği ortalamasında, gelişmiş ülkelerde yüzde 25-30 aralığında filan bunları demeyeceğim ama bizimkinin yüzde 15 seviyesiyle bizim bu büyümeyi destekleyici bir finansman yaratmamız hemen hemen imkânsız, yok böyle bir çaremiz. Ne zaman ki büyümeyle ilgili ileriye doğru bir adım attığımızda tehlikeli cari açık veren bir ülkeyiz biz. Neden? Bu büyümeyi ancak ve ancak dış borçlarla finanse etmek, başkalarının parasıyla yola çıkmak zorundayız, başkalarının parasıyla bunu yapmak zorundayız. Bizim elimizde iki tane enstrüman var: Çok hızlı büyümek zorundayız, bu olmazsa olmazımız. Yani, öyle bir formül düşünün ki eşittirden sonrası belli, yüzde 6 büyümek zorundasınız. Eşittirin önündeki formülleri koyduğunuz zaman da finansal zorluklarımız, cari açığımız, eldeki tasarruf oranlarımız. Bizim bu formülü düzenlememiz lazım. Bu tarafı yani eşittirin sol tarafını düzenlememiz lazım. Bunu yapmak için de elimizde iki tane enstrüman var: Bir, ülkenin kullanılmayan kaynak ve imkânlarını yer altı, yer üstü, akıl gücünü, diğer bütün güçleri kullanarak değerlendirilemeyen tüm imkânları bir seferberlikle ki rahmetli Özal’ın başlattığı seferberliğin altında yatan gerekçe de budur, ihracata dayalı büyüme. Yani, ihracatı, bir şekilde, değerlendirilemeyen kaynak ve imkânları seferberlikle harekete geçirerek yurt dışına sattığınız zaman sizde olmayan finansmanı sağlamış oluyorsunuz ve dolayısıyla, bu finansmanla beraber de kendi büyümenizi finanse edebilir hâle geliyorsunuz. Diğer ikinci enstrüman yani formülün sol tarafındaki dolduracağınız yerdeki diğer enstrüman da değerlendiremediğiniz, ülkenizdeki... Yani, biz petrol zengini olan bir ülkeyiz, petrol kaynaklarımız var, işte, Türkiye’nin petrol gelirlerinin yüzde 25’ini bir yerde biriktirelim veya devasa kömür zenginliklerimiz veya diğer yer altı, yer üstü zenginliklerimiz var veya dış ticaret fazlası veren bir ülkeyiz, bütçe fazlası veren bir ülkeyiz, bu verdiğimiz fazlalığı şurada biriktirelim diyecek bir şeyimiz, o da yok ama bu yokluk demek çaresizlik mi? Değil. Türkiye’nin diğer zenginlikleri var. Değerlendiremediği veyahut da uzun vadeli gelirler hâlinde tuttuğu bazı imkân ve kaynakları değerlendirerek Türkiye’nin uzun vadeli gelir beklentilerini hızlı bir şekilde bugünkü gelirler hâline dönüştürmek gibi bir imkânı değerlendirmesi gerekiyor. Bunlar da, ne bileyim işte, arkadaşlarımız da bahsettiler, projeler olabilir veya yürüyen, şu andaki çalışan projeler; üçüncü havaalanı gibi, köprüler gibi, tüneller gibi, barajlar gibi, yani satmadan, bunların vadeli gelecek veyahut da bazı tahsis, imtiyaz gibi gelecekle ilgili gelir beklentilerinizi bugün nakde çevirerek bir imkân ve kaynak yaratmak gibi. Bunları yaptığımız zaman belki bizim bu formülümüzün sol tarafındaki boşluğu kendi belirlediğimiz bir formül hâline getiririz. Başkalarının belirlediği formül değil, içindeki rakamları biz belirlediğimiz zaman ancak bunu... Ha, bir de o taraftaki rakamları, sol taraftaki rakamları, formülasyonu başkaları yaptığı zaman da birilerinin dediği gibi “Altını koyan kuralı koyar, kuralı koyan altını alır.” Ve Türkiye’nin, maalesef, bu açmazı, o yetmezi artık geri dönülemez bir şekilde sanki bir doğa kuralı, tabiat kuralı gibi devam eder. Buralardan yola çıkarak biz bunu ortaya koyduk ve bugüne kadar da Hükümet olarak da bu kanunla ilgili Türkiye Varlık Fonu’yla ilgili hakikaten bütün katılımları alarak da yolumuza devam etmek istiyoruz. O anlamda, bu görüşmeler sırasında bugün sizlere dağıtılan...

Burada şunu söylemek istiyorum, biraz önce arkadaşlarımızın söylediği gerekçedeki “Bürokratik ve yasal engellere takılmadan...” sözünü ben ilk gördüğümde “Bu yanlış.” diye de arkadaşlarıma uyarıda da bulundum. Yani yasalar engel değildir veya bürokratik engel, böyle bir engel yoktur, bunlar kurallardır, herkesin uymak zorunda olduğu kurallardır. O anlamdaki uyarınıza ve görüşünüze de katıldığımı da bilmenizi istiyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli üyeler; bu anlamda bizim Hükümet olarak bu konudaki katkıları son derece değerli bulduğumuzu da bilmenizi istiyorum. Şu anda sizlere dağıtılan bu teklifin yeni düzeltilmiş yani önergelerle düzeltilmiş hâlini de... Çok Değerli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 12

Bakanımız Sayın Temizel'in, değerli katılım veren diğer arkadaşlarımızın verdiği tüm katılımları da değerlendirerek yeni hâliyle önergelerle düzeltilmesi yönünde de uygun olduğunu düşünüyoruz.

Tabii, bu teknik bir alan, denetime tabi olup olmama meselesi; bu denetimden kaçma değil. Anayasa'da ilgili maddedeki - hukukçu değilim, evet, hukuk eğitimi gördük belki üniversitelerde ama anayasal anlamda bu konuyu tam yorumlayacak şekilde de değilim ama oradaki- 165'inci maddedeki söylenen "denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir." Yani buradaki bu düzenleme önceden Merkez Bankasında veya Borsa İstanbul'da yapılmış. Oralarda da bununla ilgili düzenlemeyi kanun yani Meclis, iradesini kullanarak demiş ki: "Bu kurumlardaki denetlemeleri SPK'nın ilgili kurumu yapsın veya bağımsız denetim kuruluşları yapsın." Burada da teklifte de diyor ki: "Sermaye Piyasası Kurulunun kurallarına uygun olarak bağımsız denetim kuruluşları tarafından hazırlanacak olan raporlarla.."

Ben sizin dikkatlerinize şunu arz etmek istiyorum: Bu fon bir şekilde ölü doğar. Ölü doğma şekli nedir biliyor musunuz? Doğduğu andan itibaren eğer uluslararası arenada, piyasalarda genel kabul gören bir fon yaratamazsanız bu fonun sürdürülebilirliği yoktur. Piyasaya çıktığı zaman ihraç edeceği bir evrak, bir vesika veyahut da bir kıymetli menkul değer, eğer piyasalar tarafından ciddiye alınmazsa, eğer bu fon şeffaf değilse, bu fon uluslararası piyasaların kabul ettiği standartlarda denetlenmiyorsa zaten istediğiniz kadar bunu Sayıştay, Danıştay, Yargıtay, Anayasa Mahkemesi, Plan ve Bütçe Komisyonu, yetmedi diğer bütün komisyonlar topyekûn hep beraber denetleyelim, bir anlam ifade etmiyor. Yani bizim bize propagandamızdan başka bir anlam ifade etmiyor. Bizim bu fonu dünya piyasalarında ederi olan bir fon olarak kurmak gibi bir gayemiz var, amacımız var. Öyleyse, bunun denetleme mekanizması ve şeffaflık kriterleri de uluslararası mekanizmaların denetlemeleri, raporlamaları ve şeffaflık kriterlerine göre olmalı. Dünyada bunun örnekleri var mı? Var, Amerika'daki fonlar yasamanın hiçbir denetimine tabi değil. Hangi ülkeler? Singapur, Güney Afrika, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, bir de Kuveyt, bağımsız denetime tabi, yasamanın denetimine tabi değil. Ama burada ben şöyle anlıyorum: Anayasa'nın amir, emreden kısmı diyor ki: "Bunun Meclis, denetiminin nasıl olacağına karar verir." Bunu şu şekilde yaptırabilir, bu şekilde yaptırabilir ve zaten burada ilgili tüm aktarımlar, buraya yapılacak olan tüm şeyler Bakanlar Kurulu kararıyla yapılıyor, Bakanlar Kurulu bunu düzenliyor. Bakanlar Kurulunun tüm kararları, tüm uygulamaları, Hükûmetin tüm uygulamaları neye tabi? Meclis denetimine tabi değil mi? Meclisin tüm alanlarında böyle bir sorgulama mekanizması yok mu? Her milletvekilimizin, bu fona giden gelen, bu fonla ilgili sorumlu olan ki doğrudan Başbakan, her türlü soruyu sorma ve bunun cevaplarını alma, bununla ilgili her türlü -ne bileyim- Meclisteki diğer sorgulama mekanizmalarını harekete geçirme hakkı yok mu? Var. Artı, bununla ilgili asıl kriter... Tabii ki ben burada yapılan bütün yorumları yersiz bulmuyorum, bunu da bilmenizi istiyorum. Endişeler, evet endişeleriniz böyle olabilir ama bizim kurduğumuz fon, içeride, bizim kendi içimizde, kendi iç kurallarımızla, kendi iç bankacılık sistemlerimiz içinde böyle değil. Bu, uluslararası piyasalarda bazen hakikaten Türkiye'nin bir kredibilitesiyle de eş değer bir şekilde hareket edecektir belki ama bizim amacımız şu: Türkiye'nin şu andaki gerek uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarındaki derecelendirme rakamının üzerinde bir derecelendirmeye sahip olması hedefiyle kuruyoruz bu fonu. Yani değeri o kadar farklı olsun diye bunu konuşuyoruz. Yani burada ben görüşlerinize saygı duyuyorum, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili endişelerinize, yoktur böyle bir endişe filan demek gibi bir noktada değilim ama burada Anayasa'nın tabirini de ben böyle anlıyorum. Meclis, bu iradesiyle Anayasa'daki amir hükmüyle denetimin nasıl olacağına karar verir. Bu da bu teklifte gayet net ve açık. Sermaye Piyasası Kurulu kanunlarına tabi olarak bunu yapar, bağımsız uluslararası denetime tabidir ve Bakanlar Kuruluna rapor verir. Dolayısıyla, Bakanlar Kurulunun tüm uygulamaları da yüce Meclisin her türlü denetimine tabidir, her türlü sorgulamasına tabidir. Diğer türlü, her türlü araştırmasına da tabidir. O anlamda, ben Türkiye'nin önümüzdeki dönemde...

Hangi alanlarda bu varlık fonunu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nerede geçiyor Sayın Bakanım SPK'ya tabi olduğu?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Var, "Sermaye Piyasası kurumsal ilkelerine tabidir." diye bir yerde tam cümleyi hatırlamıyorum ama... "Şirket, Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında kurumsal yönetim düzenlemelerine tabidir."

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hangisi Sayın Bakanım?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – 6'ncı maddenin (1)'inci fıkrasında.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – SPK'ya tabi, bağımsız denetime tabidir diyor yani SPK ilkelerine tabidir değil, SPK tarafından kurulmuş, denetlenen denetim ilkelerine tabidir diyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bunu gayet açık ve şey görüyorum ben orada... Yani böyle bir şeyde şey varsa ona da bakalım yani böyle bir virgül, noktadan kaynaklanan... O konuda Değerli Komisyon Başkanımızın da çok önemli katkıları oldu, biraz önce de kendisiyle görüşürken...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bağımsız denetim ve kurumsal yönetim düzenlemelerine tabidir, SPK mevzuatına tabidir demiyor, sadece bağımsız denetim ve kurumsal yönetim düzenlemelerine tabidir diyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – "Şirket, Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında kurumsal yönetim düzenlemelerine uyar." Emir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Bakanım bizim anlatamadığımız ya da anlaşılmadığımız, oradaki mesela bağımsız denetçinin bunu denetleyecek olması nereye raporlayacak, hangi standartlarda?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Gayet şeffaf yayınlayacak bunları.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, hayır... Onun için Anayasa...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 13

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Siz o raporları alırsınız, gelirsiniz, burada onunla ilgili her türlü sorgulamanızı yaparsınız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, birinci mesele şu: Bunun için özel bir yer konulmuş, demiş ki: “Sayıştay denetleyecek Türkiye Büyük Millet Meclisi adına.” Dememiş bağımsız denetçi denetleyecek. Şimdi, onun için biz ısrarlıyız, bizim adımıza denetim yapabilecek tek anayasal kuruluş vardır, o da Sayıştaydır. Kamunun olduğu yerde Sayıştay denetim yapar. Onun için bağımsız denetçiye veriyoruz demek bu denetim sıkıntısını gidermiyor.

İkincisi: Bu kısmı geçin, özel bir şey olsa bile, bağımsız denetçi nereye raporlayacak, Meclise mi raporlayacak? Meclis de raporu görüşecek mi?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şeffaf bir şekilde yayınlayacak bunu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, bakın, şimdi...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bunu Bakanlar Kuruluna verecek, Bakanlar Kurulunda siz istediğiniz gibi sorgularsınız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakanlar Kurulunda siz sorgularsınız, biz sorgulayamayız.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, siz Bakanlar Kurulunu sorgularsınız diyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İşte, fiilen durum bu değil. Biz ancak Sayıştayı sorgulayabiliriz çünkü bizim denetim yetkimiz var, Sayıştay bizim adımıza yapıyor ve bunu Anayasa’ya yazmış. Şimdi, Anayasa’nın dışında Sayıştayın yazdığı bir yer dışında denetim yaptırmak anayasal olarak mümkün değil, teknik olarak da.

Çok önem verdim sözlerinize, diyorsunuz ki: “Bunun güçlü bir fon olarak kurulması lazım.” Şu an bir ölü fon kuruluyor ki içine kaynak konulmayacak. Aynen şöyle olacak: Bu mega projeleri de çok uyardık, “Bakın, böyle yapmayın, şöyle etmeyin.” Uluslararası yatırım bankalarından bir kuruluş fon bulunamadı, döndüler Ziraat Bankasına.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, öyle değil, öyle değil. Bakarsanız eğer onun içinde uluslararası yatırım bankalarından şu anda orada kaynak ve imkânlar var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Bakanım, 4,5 milyar avro Vakıfbank, Ziraat Bankası, Halk Bankası, biraz da küçük özel bankalar koydular. Hani bunlar gördüğümüz, bildiğimiz şeyler.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yok, Alman bankaları da var. O detaylara girmeyeceğim ama, bunun konusu değil yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, hayır, benzer bir yöntem doğru gidiyoruz. Anayasa’ya göre, bunun içinde kamu fonu olduğu için, kamunun denetim yeri Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Sayıştaydır, başka bir yere bu şeyi yasayla veremeyiz, Anayasa’ya aykırı olur.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şimdi, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; yani bu konudaki görüşleriniz, söylediğiniz şeyler cümle anlamında baktığımız zaman son derece doğru ama burada Meclise anayasal bir yetkiyi, bunun denetiminin nasıl düzenlenmesi gerektiğini söyler diyor. Burada ben şuna dikkatinizi çekmek istiyorum yani dikkatlerinize şunu arz etmek istiyorum: Sayıştayın bir denetim mekanizması ve Sayıştay gittiği yerde gerek personel harcamaları gerek yatırım harcamaları gerekse -ne bileyim- diğer kararlarla ilgili bir denetleme yaparken elinde bu kuralları düzenleyen bir kitaba göre bunu denetliyor. Sizin kurmuş olduğunuz yani şu anda bu fonda bütün bu alanlardan istisna, Devlet Memurları Kanunu’nda istisna, ücretlerde istisna, Kamu İhale Kurumuna istisna, tüm harcamalarla ilgili her şeyi istisna, zaten bu istisnalarla Sayıştayın denetleme alanını hemen hemen yok hükmüne getiriyorsunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Zaten ona da karşıyız, onun için diyoruz ki anayasal hukuk devleti...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama bununla ilgili hakikaten başarılı örnekler de, Borsa İstanbul örneğimiz var, son derece başarılı, bu istisnaları da çok düzgün bir şekilde uyguluyor ve herhangi bir şey de yok ve denetim olarak da gerek Hükûmet, orayı denetleyen diğer kurullar gerekse Meclis dilediği anda Borsa İstanbulun tüm uygulamalarına ulaşarak onu denetleyebiliyor çünkü bağımsız denetim kurulları çok şeffaf bir şekilde, çok detaylı bir şekilde... Çünkü bu bağımsız denetim şirketlerini siz çok iyi biliyorsunuz. Bunların yaptıkları denetimde herhangi bir atlama bile olsa denetimle ilgili lisansların ve yetkilerin iptal olması demek bunların yok olması demek.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bütün batan bankaları bu denetim şirketleri denetlemişti.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ona bakarsanız 2007-2008 global krizinden önce de Yunanistan’a en tepeden not veren bankalar veyahut da diğer ülkelere en tepeden not veren kuruluşlar da bunlardı. Yani böyle gidersek başka yerlere gideriz. Ama şu anda...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nereye gideriz başka yerlere?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Başka hiçbir yere gitmeyiz yani sadece konunun dışına doğru gitmiş oluruz, global krizi öngöremeyen kredi derecelendirme kuruluşları ile bağımsız denetim kurullarını bir araya getirmeye doğru gideriz, söylemeye çalıştığım bu.

ERHAN USTA (Samsun) – İyi ki söylüyorsunuz yani onlara ne kadar güvenebiliriz?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bağımsız denetim kuruluşları başka bir şey.

ERHAN USTA (Samsun) – Bunların hepsi bağımsız denetim kuruluşları tarafından denetlenmiş Sayın Bakanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben o tarafa girmeyeceğim şimdi yani kamu bankalarının bugüne kadarki görev zararlarıyla ilgili dönemleri ve Sayıştay Kanunu, Sayıştay denetimleriyle bunları yaptık biz, oralara girmek istemiyorum. Türkiye Varlık ve Yatırım Fonu'yla ilgili hakikaten çok olumlu bir işiye dönemi yaşandı, ben sadece eğer bununla ilgili, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili bir bölüm yani bu konuda bir tartışma varsa bunu aklım yettiğince ve dilim döndüğünce anlatmaya çalışıyorum, benim anladığım bu. Bunu çok samimi olarak söylüyorum, Medis buradaki denetim mekanizmasını kurar ve bu böyle denetlenir diyebilir, der, bu da Anayasa'ya aykırı değildir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Anayasa nasıl denetleneceğini ortaya koymuş.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Onun örneği de var ama Borsa İstanbul var, Merkez Bankası da bir şekilde çok şey de olsa farklı bir denetime tabi ama çok başarılı bir şekilde yürüyen Borsa İstanbul var ve bütün bu istisnalarla ve bu denetimlere tabi değildir diye kurmuşuz, bu Medis kurmuş bunu. Şimdi aynı şeyi burada tekrar değerlendiriyoruz ama bunun ederi şu yani şöyle: Bu fonla ilgili, bu fon hakikaten değerli mi, bu fon ne kadar çok denetlenirse mi değerli yoksa bu fon uluslararası piyasalara çıktığında ne kadar çok yüksek not alırsa, ne kadar çok şeffaf bir şekilde uluslararası standartlarda denetlenirse mi bizim amaçladığımız fon olacak? Ben ikincisini tercih ediyorum ve böyle bir fonla ilgili Hükümet olarak biz bunun arkasındayız. Yoksa zaten bu hazine, biraz önce de bir arkadaşımız söyledi: “Buna gerek yok, bütçe kaynak ve imkânlarıyla da biz bunları yaparız.” Bu fon kamu yatırımlarını gerçekleştiresin diye kurulan bir fon değil, yol yapsın, köprü yapsın...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Gerekçe öyle demiyor ama.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Buna da katkı verebilir, yani orada şu: Sizin biraz önce tespit ettiğiniz şey son derece doğru yani bir yerde bir mega proje varsa bu fonun burada elinde disipline edeceği bir gücü tutması bile yeter. Siz çok iyi biliyorsunuz, bugün Merkez Bankasının, Hazinesinin bir tahvil ihracına çıktığında elinizde böyle güçlü bir fon olduğu zaman “Oraya katılırim ha.” demesi bile faizleri ne kadar aşağı çeker onu biliyorsunuz ve böyle bir projeye de “Ben de bu projeyi yüzde 10 imkânımla finanse edebilirim.” demiş olması bile diğer tüm kuruluşları da cesaretlendirir, belki yüzde 10, 15, 20 civarında faizleri aşağı çeker. Bu fonun amaçları bunlar yani piyasaya müdahale etmek değil, piyasaya bir şekilde bir yön vermek, hava vermek, oralarda gerektiğinde yani hinihacette namerde muhtaç olmamak derler, birisi geldi sizin faizlerinizle, piyasanızla, bir yerlerinizle oynamaya doğru yeltendiğinde eğer sizin elinizde birkaç yüz milyar TL'lik bir fonunuz veyahut da ne bileyim, 10-20 milyar TL'lik bir kaynağınız burada bir nöbetçi gibi bekliyor olursa... Bunları burada bilen çok iyi üstatlarımız var, burada zamanında müsteşar ...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Siz bir dengeleme fonundan bahsediyorsunuz, bu öyle bir fon değil ki.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Bu fonksiyonları da yerine getirme anlamında.

ERHAN USTA (Samsun) – Biz teknik toplantıda tam tersine, bunun Hazinesinin borçlanması kamu katkısını azaltacağını tartıştık. Arkadaşlar da, Hazine Müsteşar Yardımcısı arkadaşımız da bu konuda çok fazla bir sıkıntı olmayacağını, borçlanmalarımızın eskisi kadar yüksek olmadığını, işte, kamu kuruluşlarının...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ola ki diye söylüyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, şunu söyleyeceğim: Buradaki kafa karışıklığının, yani zaten bu işin temelinde bu var, herkes farklı bir şey söylüyor. Yani bizim, teknisyenlerin kaygı duyduğu şeyi siz avantaj olarak söylüyorsunuz Sayın Bakanım, böyle bir enteresanlık var burada, nasıl yapacağız bu işi bilmiyorum. Anlatabildim mi, bakın, şu...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani bu sefer fonun içine...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, tam tutanak var, lütfen söz isteyin, söz vereyim.

ERHAN USTA (Samsun) – Başkanım, çok affedersiniz, ben Sayın Bakanı bölmek için yapmadım, katkı vermek için uğraşıyorum.

Yani teknisyenlerin endişesini “Kamunun kamu varlıklarıyla hazine ihalelerine yardımcı olma gücümüz azalacak ama olsun, biz bunu idare edebiliriz.” şeklinde söylüyoruz, siz bunun tam tersini söylüyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, sizin sunumunuz bitti mi?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Bitti.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakana sunumu için teşekkür ediyoruz.

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

İlk sözü Sayın Öztrak'a vereceğim.

Buyurun Sayın Öztrak.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bir fon kurulmak isteniyor, bu bir varlık fonu...

BAŞKAN – Sayın Öztrak, zamanı da şey kullanın, sizin konuşmanız bittiğinde ara vereceğim ben.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Tamam, ne kadarlık zamanım var?

BAŞKAN – On iki dakika gibi.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, peki.

Şimdi, bu kamu varlık fonu, genellikle bu fonların dünyadaki uygulamasına baktığımız zaman şunu görüyoruz: Ya bir doğal kaynağa sahip olan ülkeler bu tür fonları kuruyorlar ya da ödemeler dengesi fazlaları olan ülkeler bu fonları kuruyorlar. Genel görünüm bu yani bir fazlanız olacak, bir varlığınız olacak. Şimdi, dönüp Türkiye'ye baktığımız zaman, bizim bir doğal kaynağımız yok yani

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 15

böyle bir fazla gelir sağlayıp da ileriki nesillere değerlendirilmek üzere aktarabileceğimiz, böyle bir kaynağımız yok. Dönüp bakıyorsunuz, ödemeler dengesi fazlamız da yok, aksine açığımız var, hatta biraz önce Sayın Bakan altını çizerek söyledi, “Keşke elimizde 200 milyar dolarlık bir kaynağımız olsa da ülke sıkıntıya düştüğünde ya da dışarıdan birileri müdahale etmeye kalktığında biz de bu fonla ona karşı koyabilsek.” dedi. Yok Sayın Bakan, on iki, on üç yıldır izlenen politikalar sonunda elimizde 30 milyar dolar net rezervimiz var Merkez Bankasında. Maalesef, 200-300 milyar müdahale edebilecek bir kaynağımız yok.

Şimdi, G20 ülkelerinin çoğunda gerçekten bu varlık fonlarından var ama biraz önce dediğim gibi, bu fonlar belli bir amaca tahsis edilmiş olan fonlar, genellikle odaklanmış ve net olarak ortada olan birtakım amaçları gerçekleştirmek için varlık fonu kuruluyor ama bize dönüp baktığımız zaman, “Bu fonun kurulmasıyla ilgili neleri hedefliyoruz?” dediğimizde gerekçeye bakıyoruz. Tabii, daha sonraki değişikliği söyleyemiyorum ama ilk başında buraya gelişt...

Amaçlar: “Sermaye piyasalarında büyüme ve derinleşmenin hızlandırılması İslami finansman varlıklarının kullanımının yaygınlaştırılması, yapılacak yatırımlarla yüz binlerce kişilik istihdam sağlanması; savunma, havacılık, yazılım gibi teknoloji yoğun sektörlerde yerli proje ve şirketlerin desteklenmesi; otoyollar, Kanal İstanbul, İstanbul’a üçüncü köprü ve havalimanı, nükleer santral gibi altyapı projelerine kamu borcu artırılmadan finansman sağlanması -nasıl olacaksa- yurt dışındaki doğal gaz, petrol gibi stratejik sektörlerde yasal ve bürokratik kısıtlamalara bağlı olmadan, doğrudan yatırım yapılması...” Yani, gerçekten bir sürü amaç. Hedef ve amaç setinin bu kadar geniş tutulması, gerçekten bunlardan hangisinin gerçekleştirilebileceği konusunda ciddi soru işaretlerine neden oluyor. Mümkün olduğu kadar, bu hedef ve amaç setini bu fonlarla ilgili olarak belirli, net koyarsanız aslında bunun gerçekçiliği de artar.

Şimdi, yine, gelen tasarının genel gerekçesine bakıyorum. Biraz önce siz de söylediniz: “İstihdam yaratmakta sıkıntı çekiyoruz. İş gücüne katılma oranları gelir arttıkça yükseliyor.” Şimdi, ilk gelen hâlinde “Büyüme oranında, gelecek on yıl içinde yıllık yüzde 1,5 oranında ilave artış sağlanması.” demiş. Daha sonra grup başkan vekilinizin getirdiği teklifte ise “yüzde 1,5 büyüme” ifadesi, bu çıkarılmış. Şimdi, bu on yıl içinde ilave yüzde 1,5’luk büyüme hedefinden vaz mı geçtik? Vazgeçmediyse şimdi bu fonun büyüklüğü ne? Sayın Bakan, Hürriyet gazetesine vermiş olduğunuz bir demeçte 200 milyarlık bir büyüklükten bahsetmişsiniz.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hedef olarak.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Hedef olarak. Anlaşılan, hedef olarak o büyüklük sizde var ama Plan ve Bütçe Komisyonu burada yok.

BAŞKAN – Büyüklük kavramı üzerinde anlaşmak lazım yalnız.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Yani, nedir bu?

BAŞKAN – 200 milyarın ne olduğu konusunda anlaşmanız lazım.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – 200 milyar siz diyorsunuz ama...

BAŞKAN – Aynı şeyi söylemiyorsunuz Sayın Bakanla.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sayın Başkan, burada toplantılara katılan arkadaşlarıma sorduğum zaman, Komisyon üyesi arkadaşlarıma “Bize bir büyüklük verilmedi.” dediler.

Şimdi, ben uzun yıllardır bu makro hesaplarla uğraşırım yani Hazine Müsteşarlığı yapmadan önce de Devlet Planlama Teşkilatında Müsteşar Yardımcısıydım. Şimdi, bunun ima ettiği bir yatırım büyüklüğü olması lazım. Yüzde 1,5’luk büyüme ya da 200 milyarla ne kadar yatırım yapmayı düşünüyorsunuz, fon burada ne kadarını karşılayacak bu yatırımların, bütün bunlar muamma. Bununla ilgili olarak burada hiçbir bilgi yok. Oysa, aslında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Yasası’nın 14’üncü maddesine dönüp baktığımızda, bu Hükümetten geldiğinde, bununla beraber bütün bu hesapların da gelmesi lazımdı, yasa söylüyor.

Şimdi, peki, bu fonun gelirleri nelerdir diye baktığımız zaman “Özelleştirme kapsam ve programında bulunan kuruluşlar, kamu kesimindeki kurum ve kuruluşların tasarrufu altındaki ihtiyaç fazlası gelir, kaynak ve varlıklar ve -son olarak da- borçlanma.” deniyor. İlk iki kaleme baktığımızda, özelleştirme kapsamında sağlayabileceğimiz imkânlar belli. İkinci kalem kapsamında, kamu kuruluşlarından elde edilecek ihtiyaç fazlası gelir ve kaynaklar yer alıyor. Bu kapsamda, muhtemelen, İşsizlik Fonu ve bireysel emeklilik fonları dikkate alınmış vaziyettedir diye düşünüyorum, dikkat çeken kaynaklar olarak dikkate alınmıştır. Ancak, şunu söyleyeyim: Bu kaynağın fona çekilmesi hem hazinenin iç borçlanma ihtiyacını artırır -çünkü bütün buradaki “kaynak” dediğimiz şeylerin hepsi hazine kağıdına plase edilmiş vaziyette- hem de uzun dönemde diğer kurumları yani kaynaklarını aldığımız, primlerini aldığımız bu kurumları batırır. Yani, tasarrufların emeklilik sistemi aracılığıyla ulusal varlık fonlarına aktarılmasının bir tane örneği var bu fonlarla ilgili olarak, o da Avusturalya’da. O da bu fonu emeklilik sistemini güçlendirmek için kurmuş, emeklilik primleriyle kamu yatırımlarını finanse etmek için değil.

Bakın, Sayın Bakanım, ben size şunu anlatayım: Yakın tarihte yaptığımız hataları devamlı tekrar etmenin bence hiçbir anlamı yok. Burada -bilenler bilir- 1964-1986 yılları arasında bir Devlet Yatırım Bankası vardı. Bu Devlet Yatırım Bankası, KİT yatırımlarına finansman sağlardı. KİT yatırımlarına finansman sağlarken de biz SSK’nın prim fazlalarını buraya aktarırdık kısmen, oradan da götürürdü, bu yatırımları finanse ederdi. 1975 yılına geldiğimizde Devlet Yatırım Bankası, kaynak ihtiyacının yüzde 33’ünü Sosyal Sigortalar Kurumundan karşılıyordu. Hani soruyorsunuz ya “Ne oldu, bu SSK nasıl battı?” diye, işte bu şekilde battı; fazlalarını Devlet Yatırım Bankasına verdi, battı.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sizin de günahınız var mı?

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Hepimizin günahı var yani “Sizin de günahınız var mı?” derken hepimizin günahı var. Ders almamız lazım ama almıyoruz, dönüp dolaşıp yine aynı yere geliyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen, insicamını bozmayın konuşmacının. O kendi suçunu kabul ediyor zaten.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Suç olarak değil, bu tür... Bakın, şunu söyleyeyim...

MUSA ÇAM (İzmir) – Ders çıkarmamız gerekiyor.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Biraz önce Sayın Bakan söyledi. Şu var: 2000’li yıllar, hatta 1990’lu yıllardan bu yana öyle bir ortamda yaşıyoruz ki dünyada müthiş bir kaynak bolluğu vardı ve -özellikle ikinci yarısından sonra 1990’ların- fonlar büyük ölçüde, bizim gibi gelişmekte olan ülkelere aktı. Kaynak bulmakta hiçbir sorunumuz olmadı. Biz dışarıya ne satmaya kalksak satın alınıyordu zaten. Çünkü, müthiş bir risk iştahı vardı, paranın maliyeti de son derece düşüktü ama son krizden sonra sermaye biraz daha müdebbirleşti yani daha tedbirli bakmaya başladı; kaynakları aktarıırken ülkeler doğru mu yapıyor, yanlış mı yapıyor, buna bakmaya başladı. Türkiye’nin ekonomi tarihine de dönüp baktığımız zaman hep böyle dönemler vardır. Ne zaman ki biz böyle sıkıştığımız bir döneme geçsek eğer o dönemi yönetmek üzere de böyle bir dönemde tecrübe edilmiş bir iktidar yoksa hemen birtakım cin fikirler ortaya çıkar.

Şimdi, Sayın Bakan, ben sorayım. Dışarıdan borçlanacak bu fon diyoruz. Dışarıdan hazine de borçlanıyor. Şimdi, bu fon ile hazine rekabet mi edecekler? Çünkü, Türkiye’ye verilecek, açık olacak olan portföy bellidir. Eğer belli bir yılda yabancı sermaye size 100 milyar dolar vermeye karar vermişse 100 milyar dolar verir. Ya bunu fonla alırsınız ya da hazineyle alırsınız, hazine eliyle alırsınız. E şimdi, dışarıda siz bu ikisini kapıştıracaksınız. Yani, fon kurarak ilave bir kaynak yaratamazsınız, bunu gördük.

Şimdi, bu arada, yine aynı makede...

BAŞKAN – Hazinesinin borçlanma metodu ile fonun kaynak getirisinin aynı metodoloji olduğunu mu düşünüyorsunuz yani?

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Hiç fark etmez.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Çok fark eder.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Bütün mesele, dışarı size dönecek, bakacak. Ben devlete ne kadar kredi açacağım, benim portföyümde ne kadar devlet kâğıdı olacak, buna bakar. Ha, uluslararası yatırımcının talep ettiği cinsin dışında kâğıtları da arz ederseniz, mesela “Evet, ben burada bir Türkiye fonu kurdum ama bu fonun borçlanmalarına Hazine garanti vermeyecektir.” dersiniz oradan almaz. Ben olacağı söyleyeyim size.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Kesinlikle Hazine garanti vermeyecek.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Hazine garanti vermeyecekse buradan zor satarsınız, ben size söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, mikrofonunuz kapalı, duyulmadı. Bir daha söyleyin, ne demiştiniz? Kayıtlara girsin de...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Burada asla Hazine garantisi talep edilmeyecek, Hazine garantisi olmayacak fonun borçlanmalarında.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Peki. Şimdi, ben size söyleyeyim, bir görelim yani gerçekten çok zor.

Bunu portföyüne alan yatırımcı bunun Hazine garantisine sahip olduğunu varsayacaktır en azından. Vermesiniz dahi bu geri ödeme yapamadığı duruma düşerse “Hazine bunu üstlenir.” diyecektir.

Şimdi, yine, bu son, gazetede yapmış olduğunuz açıklamalara baktım, orada diyorsunuz ki: “Kamu-özel iş birliği projelerinin ileriye dönük nakit akışlarında bu fona kaynak olacak.” Şimdi, Sayın Bakanım, bu fonları normal olarak kurduğunuz zaman ileriye dönük olarak bu ülkenin genç nesillerine imkân yaratmak için kurarsınız. Hâlbuki, ileride genç nesillerin kullanacağı imkânları satın bugün kullanmaya kalkarsanız bu tabii çok ilginç bir yaklaşım olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Yok, ana amacı o değil, orada bir şey var, neyse.

Buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Şimdi, biraz önce Sayın Bakan dedi ki, tabii, tespiti doğru: “Bugün tasarruflarımız azalmış vaziyette, dışarıdan zor kaynak bulabiliyoruz. Bu büyük projelerimizi finanse edebilmek için mutlaka kaynak bulmamız lazım.” İki: Bir de korkuyoruz. Birileri dışarıdan acaba bize, bizim bu dövize duyduğumuz ihtiyaç nedeniyle farklı bir darbe girişiminde bulunabilir mi, bulunamaz mı diye, böyle de bir endişe olduğu ortada.

Şimdi, Sayın Bakan, bakın, 2000 yılında Türkiye’nin yurt içi tasarruflarının, gayri safi yurt içi hasılasına oranı yüzde 18,4; 2002 yılında yani siz iktidara geldiğinizde yüzde 18,6, özel kesimin tasarruflarının oranı da yüzde 23,4 yani özel tasarrufların özel harcanabilir gelire oranı. Bugün neredeyiz biliyor musunuz? 2014 yüzde 14,9; toplam tasarruflarımızın gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 11,7 -yarısından bile az- özel tasarrufların gayrisafi yurt içi hasılaya oranı. Bu, özel sektöre borç vererek, dışarıdan sıcak parayı getirip içerde özel kesimi borçlandırarak ekonomiyi büyüten modelin bir sonucudur. Şimdi, bundan dolayı, “Her büyüme sürecinde Türkiye’nin cari açığı artar, bu Türkiye’nin kaderidir.” demek doğru değildir. Büyüme sürecinde cari açık hatalı politikalar nedeniyle artar, doğru olmayan politikalar nedeniyle artar.

Şimdi, ben bakıyorum yani biraz önce tartıştık tabii, bağımsız denetim dedik, şu dedik, bu dedik. Bir fon kuruyorsunuz, fonun da bildiğim kadarıyla bir şirketi var, bu şirket...

BAŞKAN – Fon kurmuyoruz efendim, bir şirket kuruyoruz, bir yönetim şirketi. Onun altında bir Türkiye Varlık Fonu ve onun altında da alt fonlar oluşuyor.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Evet Sayın Başkan, bu, devlet kuruluşlarının tabii olduğu hiçbir denetime tabii değil.

BAŞKAN – Olur mu, SPK’nın belirlemiş olduğu kurallar içerisinde.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Peki.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 17

Bakın, ülke tarihinin ekonomik krizlerini, en derin krizlerini arka arkaya yaşadık. Bilir misiniz ki 2002 yılında hükûmet size devredilmeden önce bu ülkede kaç tane fonu kapatmak zorunda kaldık?

BAŞKAN – Sayın Öztrak, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezi biraz uzak buradan, on beş yirmi dakika çekiyor yani toparlarsanız, son cümlelerinizi alayım.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Ben genel merkezde değilim, Medisteyim, çok rahatım onun için, artık genel merkezde değilim.

BAŞKAN – Ama genel merkeze gidecek arkadaşlar var da o yüzden toparlamanızı rica edeceğim.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Anladım.

46 tane bütçe içi, 6 tane de bütçe dışı fonu kapattık. Yani bu meşakkatli temizliğin ardından Kamu İhale Kanunu, Kamu Finansmanı Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi yasalarla da mali disiplini sağlamaya çalıştık. Sayın Bakanım, bu fonu bu hâliyle kurmanız hâlinde Türkiye’de elinizde kalan tek sıkı çapa olan, tek geçerli, tek güvenilir çapa olan mali disiplinin de tabutuna –bunu söylemiştim zaten- çivi çakmış olursunuz. Yani “Efendim, bağımsız denetim var.” bağımsız denetim tabii ki olabilir, bağımsız denetim olsun ama Medis denetiminden niye kaçırıyorsunuz? Sayın Başkan, en fazla da sizin savunmanız lazım, “Benden kaçırma, en azından Plan ve Bütçe Komisyonuna getirin, burada, bu fonlarla ilgili nedir ne değildir biz bunu denetleyelim, görelim.” demeniz lazım.

BAŞKAN – Merkez Bankası modeli gibi yılda iki sefer sunum yaparsınız diyorsunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öyle bir şey demiyoruz.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Hayır onu demiyorum, denetleyin, oylayın.

BAŞKAN – Pardon, tamam.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Yani bu fonun kamu mali yönetimindeki yeri nedir belli değil. Bir taraftan kamu erkini kullanacak ama bakıldığında borcu, kamu borcu sayılmayacak. Ben bunları anlamıyorum.

Yani şunu söyleyeyim, daha uzun konuşmam lazım ama anlıyorum ki sıkışık bir şey var.

BAŞKAN – Yok sıkışık değiliz, arkadaşlar gidebilirler, biz sizi dinliyoruz.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Bakın şunu söyleyeyim, şu anda kredi derecelendirme kuruluşlarının gözü bizim üstümüzde. Moody’ s’in değerlendirmesini beklerken altından kalkamayacağımız işlere girmeyelim lütfen. Sizleri bir kez daha uyarıyorum, bu yol yol değil, mali disiplini bitirirsek elimizde hiçbir şey kalmayacak, bunun sonu felaket olacak. Ondan sonra “Askerî darbe başarısız oldu, şimdi ekonomimize darbe yapıyorlar.” diye ne kadar bağırlıysa bağırlıysın vatandaşa anlatamazsınız. Yani yapılan yanlış, vatandaşın zaten boşaltılmış olan cebini yangın yerine çevirmekten başka hiçbir işe yaramayacaktır.

Dolayısıyla, bir fon kurmak istiyorsanız bu fonun bir kere hedeflerini daraltmanız lazım. Fransa’yı örnek vereyim, Fransa’da çok güzel bir böyle bir fon uygulaması var. Fransa diyor ki: “Ben bu fonu, ucuza satın alınmak istenen stratejik şirketlerimin satın alınmasını önlemek için kullanırım, artı bir de rekabet gücünü artırmak için.”

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Birleşime 17.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.15

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 18

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.55

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan; Komisyonumuzun 40'ıncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Geneli üzerinde görüşmelerde kalmıştık.

Söz talebi?

Evet, Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, öncelikle bütün çabamızın ülke adına doğru dürüst bir yasa düzenleme yapma çabası olduğunu göz ardı etmemenizi özellikle istirham ederiz.

Türkiye, diğer bütün ülkelerde son zamanlarda moda olan, ancak neredeyse elli yıllık bir geçmişi olan bir kurumu yeniden kurmaya çalışıyor. Aslında bu tür kurumları kurmaya çalışırken veya kurarken, geçmişte acaba bu hiç düşünülmedi mi, mademki elli yıllık bir geçmişi var, Türkiye niye bunu acaba yapmadı diye aklınıza gelebilir. Yaptı.

İlkini biraz önce Sayın Öztrak söyledi, daha sonra da 1984 yılında rahmetli Özal döneminde Türkiye'ye gerçek anlamıyla büyük bir proje, Türkiye yatırımlarının altyapısını hazırlayacak kaynakların yaratılması için böyle bir fon yapıldı, kuruldu.

O fonun kurulmasıyla ilgili olarak hazırlanan kanun tasarısının gerekçesinin birinci fıkrasında, “Ülkemizin en önemli meseleleri arasında kamu altyapı yatırımlarının gittikçe artan ihtiyaçlara paralel olarak süratle yapılmasıdır. Her şeyden önce bu bir kaynak meselesidir, kaynakların artırılması ise tasarrufların etkili ve güvenilir bir şekilde teşvikine bağlıdır. Bu kanun tasarısında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait tesisler, gelir ortaklığı senedi, hisse senedi, işletme hakkı aracılığıyla tasarrufların teşviki...” falan falan diye gidiyor.

Arkadaşlarımızın çoğu hatırlarlar, bütün bunların hepsi belirli bir süre sonra hazineye dolaylı olarak inanılmaz yükler yükleyen, altından kalkılamayan bir gider kapısı oldu bütün bu fonların hepsi ve 2000 yılında da bir kanunla kaldırıldı, hepsi hazineye devredildi.

Şimdi, daha önceden bu tür deneyler yaşamış olan bir ülke olarak yeniden böyle bir acı deneyim yaşamak zorunda mıyız? Tekrar etmek zorunda değiliz bu olguları. Oralarda verilen örnekleri özel olarak getirdim buraya, okuyacağım: “Gelir ortaklığı senetlerini satmak suretiyle, buralardan...” “...kurum ve kuruluşların gelir ortaklığı senedi çıkartılmak suretiyle kaynak sağlanacak.” Yani köprüyü satarım ya da sattırmam tartışmalarını, rahmetli Özal ile rahmetli Çalp arasındaki tartışmaları içinizde hatırlayanlar vardır. Birisi oranın gelir ortaklığı senetlerini satmaya çalışıyor, öbürü de “sattırmam” diye masayı yumrukluyor idi.

Sonuç olarak, buralardan gelir ortaklığı senetleri çıkartıldı, ne köprü satıldı ne köprünün sahibi değişti, bir şey değişmedi ve arkasından o fonlar ve arkasından yaratılan hisse senetleri vesaireler daha sonra kapatıldı. Ortada çözölen bir olay da yoktu, buradan sağlanan kaynaklarla, denildiği gibi büyük altyapı yatırımlarının sağlanmasına dönük herhangi bir şey de gerçekleşmemişti.

Peki, nasıl bu gelir ortaklığı senedi çıkartılıyordu? Yani kaç liralık gelir ortaklığı senedi çıkartılacak ve kaç satılacaktı insanlara? Bununla ilgili olarak kanun tasarısında verilen örneğe özellikle dikkatinizi çekmek isterim. “Misal olarak” diye başlıyor, “...yılda 2 milyar TL gelir getiren bir altyapı tesisi için 10 milyar TL’lik gelir ortaklığı senedi çıkarılabilir.” Yani gelirden hareketle, “Eğer bunun yüzde 20’si kâr ise demek ki bunların değeri de 10 milyar liradır.” diyor. Bu senetlerin 1 milyar liralık kısmı ilgili kamu kuruluşu üzerinde kalabilir, geriye kalan 9 milyar liralık gelir ortaklığı senedi hakiki ve hükmi şahıslara satılabilir. Satılan senetlerden elde edilen gelirler Kamu Ortaklığı Fonu’nda toplanır, yani bizim Varlık Fonu bunun yerine, yeni yatırımlar için kaynak teşekkül eder.

Değerli arkadaşlar, gördüğünüz gibi, kavramlarda, ifadelerde her şeylerde daha önceden düşünülmüş, bir şeyler yapılmaya çalışılmış. Peki, bu fonların niye kapatıldığını 2000’li yıllarda ve niye işe yaramadığını -bu kadar tanımları filan da uygun- düşünmek gerekmiyor mu? Burada söylenilen olay, bu gibi şeylerin fona konulmuş olan ve hisse senetleri satılan varlıkların işletilmesiyle ilgili ve bunların yenilenmesi, vesairesiyle ilgili kaynak ayrılması ve bunların sürekliliğinin sağlanmaması olduğunu daha sonradan itiraf etti herkes. Yapıyor, çıkıyor, oradan elde edilen gelir kaybolup gidiyor, nereye gittiği belli değil.

Türkiye Varlık Fonu’yla ilgili olarak ne gibi tanımlar yapılacağını tasarıdan çıkartamıyoruz, sadece bir bakıyorsunuz ki, aklınıza gelen bütün varlıkların hepsi olduğu gibi fona devrediliyor. Fona devredilen gayrimenkullerin içerisinde çok önemli bir kavram var, o da “tahsisli olanlar dâhil olmak üzere” hazineye ait bütün gayrimenkuller fona devredilecek. Bu, ne anlama gelir? Türkiye Büyük Millet Meclisi hazinenin bir mülküdür, hazinenin gayrimenkulüdür, Türkiye Büyük Millet Meclisine tahsislidir yasama faaliyetlerinin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 19

yapılması için. Onu çok rahatlıkla bu fonun içerisine koyup değerlendirebilirsiniz demektir. Bu, gerçekten budur. Soru olarak Sayın Bakana sorun, bu yanıtı almak zorundasınız, alacaksınız. “Hayır, Medis hariçtir.” diyemez.

BAŞKAN - Teknik olarak tabii.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – “Genelkurmay Başkanlığı hariçtir.” diyemez, “Hava Kuvvetleri Komutanlığı hariçtir.” diyemez, diyemezsiniz.

Peki, “kamu yararı” denilen olay nedir? Değerli arkadaşlar, bir gayrimenkulü herhangi bir amaca tahsis ediyorsanız eğer, bu bir hukuki işlemdir ve tahsiste kamu yararı aranır, o kuruma o yasayla veya o tahsisle verilen görevler devam ettiği sürece siz o tahsisli gayrimenkulü oradan alıp da “Ben şuradaki fonun içerisinde koydum, satıyorum.” diyemezsiniz. Bizim hukukumuz bunu gerektirir eğer bir hukuk devletiysek. Bunların buralardan ayrılıp alınmasının da usullerinin olması gerekir, bunların yapılmasında uyulacak bazı kuralların da olması gerekir. “Şu nedenle oradaki tahsis kaldırılmıştır.” demeniz gerekir, herhangi bir şeye gerek duymuyorsanız eğer ve arkasından “Bunun bundan sonra böyle değerlendirilmesi daha uygun.” demeniz gerekir. Bütün bunların hepsini diycek kimdir? Yasamadır. Bunları yapacaksınız, teker teker devredeceksiniz, işletmenin tanımını yapacaksınız devrettiğinizin, vereceğiniz kaynakları belirleyeceksiniz, ondan sonra da diyacaksınız ki: Bak, burada böyle gelir elde eden bir kaynağınız var sizin. Alın ve bunu bütün dünyaya duyurun. Bizde böyle bir varlık var, bunun getirisi de bu veya gelsin herkes kendisi işte uluslararası muhasebe standartlarına göre hazırlanmış rasyolarına baksın, tablolarına baksın, oradan değerlendirsın, gelsinler, yatırımlarını yapsınlar. Oradan gelen kaynakla da siz ikinci bir yatırım daha yapın. Olay, bu şekilde kurulması gereken bir olay.

Şu yasanın içerisinde bu fonun ne şekilde işleyeceğini belirleyemiyoruz. Bütün bu kaynakların hepsi fona devredilir, daha doğrusu Fon Yönetim AŞ'sine devredilir, anonim şirkete devredilir. Peki, ne yapar anonim şirket bunları? Ne yapar, nasıl değerlendirecek, sadece satacak mı? Bütün bu yatırımların hepsiyle altyapı yatırımlarının tamamını tanımlama gibi bir yetkisi var mı, kapabilitesi var mı? Yok. Öyle bir olayınız yok.

Peki, bu şirketkilerin sorumlulukları, bunlarla ilgili olarak kendisine bu devirlerin yapılması sırasındaki hazırlıkları var mı? “Bunlar yönetmelikle belirtilecek.” diyor. Bütün o olayların hepsini yönetmelikle belirteceksiniz. Ama kanunda diyorsunuz ki: Varlık Yönetim Anonim Şirketi bu kanun çıktığı andan itibaren resen tescil edilir. Peki, neyi tescil edeceksiniz? Ana sözleşmesi yok, ana sözleşmesi yok bunun. Şirket, sözleşmeleriyle beraber gidip tescil edilir, ne yapacağı, ne edeceği, faaliyet konuları, kimin sorumlu olduğu vesairesiyle beraber, oradan sonra yeniden oturulacak bununla ilgili yeni bir düzenleme yapılacak, o tescil edilecek. Peki, burada sormak gerekiyor: Medisin yasama yapma yetkisi ne oldu? Bu kanunla beraber Varlık Yönetim Anonim Şirketini tescil ettiniz, güzel, oradan sonra yapılacak olan ana sözleşmeyle ilgili olarak hükümleri kim yapıyor? Varlık Anonim Şirketi, istediği her şeyi yazabilir. Bu da resen tescil ediliyor. Kanunlardaki hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın yapıyorsunuz bunu.

Şimdi, bu kadar belirsizlik içerisinde bir kurum yaratamazsınız, yaratırsınız da bir işlev görmez. Bizim burada uyardıma çalıştığımız konu çok büyük ölçüde bu. Varlık Yönetim Şirketinin bu tür varlıkları ne şekilde değerlendirileceği, sonra da fona hangi şekilde devredileceğinin aha burada kararlaştırılması lazım. Varlık Yönetim Şirketinin bu varlıkları ne şekilde devralacağı, oradan sonra da bunları gelir getirecek hâle getirdikten sonra altında kuracağı alt ana fon veya daha alttaki fonlara nasıl devredeceğine ilişkin kararı sizin vermeniz lazım, başka türlü olmaz.

Güney Kore'nin fonu... Çok net bir şekilde, Güney Kore'de anonim şirketler veya özel teşebbüs çok değerli araştırma-geliştirme faaliyetleri yapamıyorlar, “know-how”ları yok, patentleri yok. Yani, sonuç olarak “Gelecekte üretimin şeklini tayin edecek olan temel unsurlardan mahrum bir sanayi kurmaya çalışıyoruz.” diyor. Bunları satın alıp kendi işletmelerine yani Kore işletmelerine kullandırmak üzere fon kuruyor. “Know-how”larını satın alıyor, satın alıyor, patentleri satın alıyor, sonra fonu kullanmak isteyen insanlar buraya bir gelir ödüyorlar, gelir payı ödüyorlar, kira ödüyorlar, fon bu şekilde büyüyor. Onlarla yenisini satın alıyor, yenisini satın alıyor. Dolayısıyla, bu tanımları yaparak ortaya çıkıyor bu insanlar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, olaya bu şekilde baktığınız zaman, bu şekilde kurulacak olan fonların işlev göreceği, işlevsel olacağı kaçınılmaz. Ama biz bunların hangi işlevi göreceğini, ne yapacağını, hangi sorumluluklara sahip olduğunu gerçekten bilmiyoruz. Bilmediğimiz bir kanunu onaylamak gibi bir lüksümüz de yok yani. Böyle bir sonuca ulaşamazsınız, ulaşmanız mümkün değil. O nedenle, eğer bu yasadan olumlu sonuçlar almak istiyorsanız, devletin denetim hakkını asla yadsımayarak...

Değerli arkadaşlar, burada hiç değilse çalışanlarının şu Komisyona saygı göstererek bir şeyler yapması gerekiyor. Bu telefonlardan böyle bağıra çağıra konuşulması, vesairesiyle falan bu çalışmalar yürütülmez. Buradaki insanların bütün vakitlerinin hepsini telefonla değerlendirdiğini zaten görüyorsunuz, ediyorsunuz ama hiç değilse çalışanlarının buna saygı göstermesi gerekir, böyle şey mi olur yahu?

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Ama bunu da benim söylemem gerekir doğal olarak, burada bir Başkanlık Divanımız var.

BAŞKAN – Evet, bu konuda daha hassas olmalarını rica ediyorum arkadaşların, doğru.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Değerli arkadaşlar, özet olarak ne söylersek söyleyelim noktasına geliyoruz. Yani, bizim açımızdan bu kanunun bu şekilde sunulmuş şekli, şurada oturup da şunun üzerinden hiç değilse birkaç gün zaman geçirip de çalışarak belki kabul edilir ya da tartışılabilir hâle getirilemeden sunulmuş olmasını daha önceki çalışmalarımızdaki uyarıların kanunun niteliğine kavuşmasıyla ilgili olarak yeterli açıklamalar asla olamayacağını sizlere bir defa daha hatırlatmak istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

Bu kanunla kurulacak olan fon sadece ve sadece bu tür gelirlerin veya satılarak yaratılacak olan varlık değerlerinin bütçenin dışında her türlü kanundan etkilenmemiş olarak, hiçbir kanuna tabi olmamış olarak alınıp değerlendirilmesi için kurulacak bir sistemse bu devlet veya bu kurduğumuz devlet organizasyonu buna izin vermez. Fon kuruyorsunuz, hiçbir kanuna tabi değil. Kanunlar sayılıyor, sayılıyor, sayılıyor, her ihtimale karşı unutulmuş da olabilir diye “Bunların dışındakilerden de muafıdır.” diyor. Yapamazsınız, bunu yapamazsınız, muaf tutacağınız bu kuruluşlara tabi olmadan, 5018 sayılı Yasa’ya tabi olmadan yönetilecek aşamaya getirilmesi çok farklı bir olaydır, o noktaya geldiği zaman olabilir, onunla ilgili özel bir denetim sistemi kurabilirsiniz, Meclisin de içerisinde olduğunu sağlayarak bu olur ama bütün bunların hepsinin dışında tutamazsınız bunu. Meclis denetiminin dışında tutamazsınız yani kalkıp da siz herhangi bir şirketinizi birilerine yönetin diye veriyorsanız arada sırada onları denetlettirmiyor musunuz? Peki, devlet niye denetlettirmesin bunların hepsini, niye yani denetimden kaçmanın nedeni ne? Denetim sistemini kurmanızdır.

Son olarak şunu söylüyorum: Varlık yönetim şirketleri, ulusal varlık yönetim şirketleri ve fonlar aslında mevcut kaynaklarını satarak elde ettikleri gelirlerle altyapı yatırımlarını kurmak üzere kurulan fonlar değildir. En önemli olayı şu şekilde belirleriz: Borçlanma, devletin şu andaki yükümlülüklerini gelecek nesillere taşıma anlamına gelir. Madem onlar da yararlanacaklar, hepsini kalkıp da bugün yaşayanlar ezilerek ödemesinler bu yükümlülükleri öbürleri ödesin denir yani borçlanmayla siz yükümlülükleri taşırsınız başka nesillere. Ulusal varlık yönetim şirketlerinin amacı da bugün tükenmekte olan varlıklarını gelecek nesiller de yararlansın diye onlardan pay ayırarak gelecek nesillerin hizmetine sunma olayıdır. Tanım olayı budur, bu tanımın dışına çıkamazsınız. Petrol kaynaklarınız var, petrol çıkartıyorsunuz, belirli bir süre sonra bitecek, biteceğini biliyorsunuz, o zaman hiç değilse şu sırada üretilmiş olan petrol kaynaklarından belirli bir miktarı bu tür fonların içerisine koyun, değerini artırarak devam ettirin, gelecek nesiller de bundan yararlansın diyeceksiniz. Ulusal varlık fonlarının görevi budur, borçlanmayla o nedenle kıyaslanamaz. Borçlanma ayrı bir olaydır, ulusal varlık fonu ayrı bir olaydır. O nedenle ne cari fazla verenler bu fonları kurarlar, biz şu an da devletin bir sürü kaynağını harcıyoruz, harıl harıl tüketiyoruz, bu nedenle cari fazla veriyoruz. Gelecekte belki bu cari fazlaları verecek doğal kaynaklarımız kalmayacak, hiç değilse bunlardan bir pay ayıralım, koyalım, gelecek nesiller de yararlansınlar. Bu arada gelecek nesiller yararlansınlar derken de bazı gelecek nesillere hazırlayacağımız altyapı yatırımlarını da yapalım derler. Elbette ki şu anda kurulan fonların hepsi cari fazla veren ya da doğal kaynaklarını değerlendiren ülkelerin kurdukları fonlar değil, sadece bununla sınırlı değil, başka amaçlarla da kuruluyor ama her birisi çok net olarak tanımlanmış, örneğin emekli fonlarını değerlendireceğim ben burada denmiş. Emekli fonları neye yatırılırsa onlardan oluşturulan portföyü getirip fonun içerisine koymuşlar. Her birisinde buraya kadar inebilirsiniz, bu ayrıntıda düzenleme yapabilirsiniz ama bu kadar global şekilde Türkiye’nin bütün varlıklarının hepsini bundan sonra bu anonim şirkete devrediyorum, o anonim şirket de bunları fonlara koyacak, satacak, savacak, onların paralarını buraya koyacak, bunları değerlendirirken de hiçbir kurala tabi olmayacaksınız, uluslararası denetim kuruluşları bunu uluslararası veya Sermaye Piyasası Kurulunun koymuş olduğu standartlara göre denetleyecek. Yok öyle bir olay, öyle bir olay yok çünkü hangi kaynağın hangi amaçla nereye tahsis edileceği bütçe yapma hakkının bir parçasıdır. Bunu siz vereceksiniz, gelecek buradan şunları şunları şu şekilde değerlendirmek üzere şu fona aktarmak istiyoruz diyecek. Tartışacaksınız, uygun görüyorsanız vereceksiniz ama burada bir yetkiyle bütün her şeyi, tahsisli gayrimenkuller dâhil olmak üzere bütün varlıklarınızın hepsini bu fona devredebilirsiniz, bu konuda yetkiyi aldı gitti, bitti. Böyle kanun olur mu Allah aşkına ya? Böyle kanun olur mu, her şeyimizi verdik, bitti, bir daha buraya uğramayacaklar. Sınırlamaya bile koymadınız, önce şunları şunları alsın, ondan sonra şunları alsın bile demiyorsunuz. Yani olayın vahametini anlatmak için başka örnek bulamıyorum, gerçekten bulamıyorum ama tahminlerimizin ötesinde olumsuz sonuçlar doğuracak. Bu ulusal varlıklarımızdır, bize aittir diyebileceğiniz herhangi bir şeyin kalmayacağı bir sisteme doğru gidiyor olay... Varlıklarımızı kesin değerlendirelim ama bununla ilgili kararları demokratik sistemlerde Parlamento verir, o, onun bütçe hakkıyla ilgilidir. O bütçe hakkınızı devredecek durumda değilsiniz, bu Anayasa’ya aykırıdır zaten. Burada bile Bakanlar Kuruluna bir yetki verirken “Bakanlar Kuruluna sınırları belirli olmayan yetki verilemez.” diyorsunuz değil mi çünkü farklı bir yetki verdiğiniz zaman Anayasa Mahkemesi pat diye iptal ediveriyor. “Meclis kanunlarla Bakanlar Kuruluna ancak alt ve üst sınırları belli olan yetkilerini devreder.” diyor. Burada alt ve üst sınır ne, neyi verdiğinizi gerçekten biliyor musunuz? Yok, ama her şeyi veriyoruz.

Sizleri bu kanun üzerinde bir defa daha düşünmeye davet ediyorum. Türkiye’nin özellikle de belirli gereksinimlerini karşılamak, varlıklarını uluslararası sermaye piyasalarında veya o araçlarda değerlendirilmesini sağlayacak projelerine ihtiyacı var, bunu kabul ediyoruz. Bu proje böyle yapılmaz. Buna bir bakıverirler şöyle: Bu ne yahu derler, bu ne? Bu nereden gelecek nereye gidecek, sadece ve sadece oranın satış gelirleriyle siz yatırım yaparsınız, onları kullanarak başka bir kaynak sağlama olanağınız olmaz. Sayın Bakan, ulusal tasarruflarla ilgili olarak eksikliğinizi belirterek buna katkı sağlayacak dendi. Ulusal tasarruflarla ilgili olarak buradan sağlanacak bir tasarruf açığını kapatma olanağı yok, kesin olarak yok. Kim tasarruf ediyor ki? Hatta ve hatta bazıları açısından bu bir tüketim harcamasıdır, dayanıklı tüketim malı harcaması, bina satın almak, vesaire gibi, herhangi bir şeyde de kullanılmayacaksa. O nedenle olayı doğru dürüst değerlendirmemiz gerekiyor, olayı ciddi olarak değerlendirmemiz gerekiyor. Maddelerdeki teknik eksiklikleri vesaireleri falan gidermek ne dereceye kadar mümkün olur bilmem ama bu hâliyle bütçe hakkını sınırsız bir şekilde devredemeyeceğinizi, Anayasa’ya göre denetimi olmayan kamu kaynağı tahsisinin mümkün olmayacağını, bunlarla ilgili olarak da Plan ve Bütçe Komisyonunun çok büyük sorumluluğunun olduğunu, devleti, özellikle de Türkiye Büyük Millet Meclisini anayasal bir hakkından mahrum bırakmaması gerektiğini bir defa daha söylüyorum.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Temizel.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

Sayın Günal, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Baştan beri tartışılan bir konu, önceki gün de söyledik, yine arkadaşlarla görüşürken, az önce sayın grup başkan vekiliyle görüşürken kendisine de ilettik, biraz daha eskilerin tabiriyle -Sayın Temizel'in de şimdi söylediği gibi- efradını cami, ağyarını mâni derler, biraz ayrıntılı tartışılıp gelmesi gereken bir çalışma. Burada Komisyonunda arkadaşlarımızın önerileriyle, birtakım çalışmalarla belli bir noktaya getirildi ama an itibarıyla hâlâ demek ki bu kadar kısa sürede böyle bir değişiklik olduğuna göre birtakım kesimlerle eğer bu çalışılırsa daha farklı bir noktaya gelebilecek durumda.

Tabii, fonun kurulması, ihtiyacı, amacı ayrı bir şey. İşlerken bunun içindeki işleyiş şekilleri, denetim biçimi, varlıkları, bunların aktarılma yöntemleri, hepsi farklı şeyler. Onun için, bu kadar küçük bir şekilde, hemen gelip bir torbanın arasında çıkarılması çok doğru değildi. Evet, ayrıştırdık, "Yapalım." diyoruz ama ben çok fazla tafsilatına girmeden -tekraren söylüyorum, Sayın Bakan yoktu çünkü konuştuğumuzda- bunun istenilen hedefe ulaşabilmesi için, böylesine sıkışık bir dönemde kurulmaması gerekiyor bize göre Sayın Bakanım. Yani, önce ayrıntısını konuşmadan önce işin felsefesinde anlaşmak lazım. Aceleyle şimdi kurduk, eğer bu söylenen amaca matuf bir fon kurulacaksa, amaç sadece bazı kuruluşları özelleştirme kapsamına alıp onların bazı şeyini satmak değilse o zaman varlık fonu deyince aklımıza ne geldiğini bir tartışmamız lazım yani bunda amaç nedir? Eğer amaç gerçekten bir varlık fonu kurup işletmekse bunun için de sonrasında bazı şeylerle ilgili çok erken konuşulabilir ama bununla ilgili bir pay ihracı bir şeyler yapılacaksa böyle aceleyle getirilmemesi gerekir. Ama "Bizim de bir varlık fonumuz var. Buraya da şu varlıkları koyduk, şu kadar da varlığımız var." diyecekse onlara bir itirazım yok. Onun için diyorum, önce kuruluş amacı ve felsefesi nedir, bunda bir anlaşmamız lazım, bu gerekçede yazılanlar, açıkçası, bizi tam tatmin etmiyor. Ha, o amaca uygun olucaksa da böyle aceleyle kurulmaması lazım, bir daha arkadaşlarla çalışılsın, ilgili bazı kuruluşlardan ve bizlerden de daha ayrıntılı görüş alınarak biraz daha farklı noktaya getirilebilir diyoruz. Ha, bunda anlaşmıyorsa o zaman burası çok açık, geniş yetkiler veriyor, tekrara girmek için söylemiyorum. Denetimiyle ilgili, kuruluşuyla ilgili ve mülklerin aktarılmasıyla ilgili bu kadar sınırsız yetki olduğu zaman düşünüyoruz, suistimali aklımıza geliyor.

Çıkan torbanın içerisinde Özelleştirmeye devirler var, oradan birtakım buraya aktarılacaklar var, bağlantılı maddeler var. Ona baktığımız zaman, maalesef, arkadaşlar diyor ki: "Ya, işte, iyi niyetliyiz." Ya, iyi niyetlisiniz ama şimdi bizim önümüzde TÜRK TELEKOM örneği duruyor, TÜPRAŞ örneği duruyor, limanlar duruyor, Galataport duruyor, bilmem ne duruyor, bir sürü şey var. Şimdi, ona bakınca -arkadaşlarımız alınmasınlar, senelerdir gelip gidiyorlar, biz de söylüyoruz- yani portföyü de buluyor, tamam özelleştirme, özelleştirilecek şeyler bellidir. Zamanı gelmeyince satmıyorlar. Niye? Şu anda fiyatını bulmadı diye iptal ediyorlar. Ben de diyorum ki: Şimdi bu fonu kurmanın zamanı değil. Zamansız yaparsak erken doğmuş olacak ve amaca hizmet etmeyecek. Bunun, normalleşmiş bir ortamda hem Türkiye'deki şartlar anlamında hem de dünya piyasaları anlamında biraz daha bir şey olması lazım. Ama "Bizim de bir fonumuz var, kurduk." diyecekse onlara bir itirazımız yok ama gerçekten bir varlık fonu olarak işlev göreceksa sonrasında da o varlıkların değerlendirilmesi, uluslararası arenada birtakım yatırımcılarla ilgili işleri olucaksa o zaman biraz daha acele etmeden kurmamız lazım, oldubittiye getirilmesi doğru değildir diye düşünüyorum.

Her şeyde de böyle gelip "Sayıştay denetiminden muaf." Tamam. "Sadece kurumsal yönetim ilkelerine uyar." Peki, kim denetleyecek bu fonu? SPK denetimine... Fonun zaten tüzel kişiliği yok, şirket var. "Sadece vergi açısından veya tescilli açısından tüzel kişilik var." demişsiniz ki şirket olduğu için aslında ona da gerek yok. Onun dışında bu fon nasıl denetlenecek? Yani, SPK denetimi başka bir şey, fona verdiğiniz varlıklar, bunların değerleri, Özelleştirme olarak sizin plan tadilatı yapma yetkiniz var. Aynı şeyi, işte, verdik Çevre Bakanlığına, belediye onu yapmadan o yapıyor. Geliyor, okul yeri olan yeri iş merkezine çeviriyor. Bir süre sonra oraya bir de emsal artışı veriyor. O zaman aklımıza başka şeyler geliyor yani bunların hepsinin varlıkları var.

Elimizde duruyor, örnek söyleyeyim size Sayın Bakanım: TÜRK TELEKOM'u özelleştirdik. Sözleşmesinde bunların müşterilerinin, varlıklarının satılıp satılmayacağı bile açık değil. Adam çatır çatır satıyor. Kim denetleyecek şimdi bunu? Bitti. Sadece, güya, isim hakkını verecektik veya işte, hattın kullanımı gibi bir şey verecektik. Satıyor adam, satılmaz. Arkadaşlara soruyoruz, "Efendim, öyle bir şey yok sözleşmede." diyorlar. Yazmamışsınız, yok işte, doğru. O olmayınca da adam kendine durumdan vazife çıkarıyor. Önümüzde var. TÜPRAŞ örneği var, geriye döndük, 14,76'nın ne olduğunu hepimiz biliyoruz. Şimdi, o varken de böyle, bu kadar geniş yetkiyi, kusura bakmayın, tamam, olağanüstü durum var, bakıyoruz, o konularda desteğiz ama bu mali bir konu, ekonomik bir konu, böyle aceleyle geçirilmesi doğru değil. Bir taraftan, soruyoruz, diyoruz ki: "Arkadaşlar, olağanüstü hâl, tamam, askerlerin yerini taşıyacağız." Buraya bomba atıldı, arkasından geliyor, diyor ki: "Bunların maliyeti var. Buraları biz iş merkezi yapacağız filan tarlada." Hayda! Şimdi, her seferinde, o zaman aklımıza arsa, arazi rantı geliyor, bir şeylerin satışı geliyor. O zaman olmaz, o varlık fonu falan olmaz. Bu, varlık fonu kanunu olmaz. Bazı varlıkların satışı için hikâyeden bir fon kurmuş oluruz eğer böyle yaparsak. Ha, gerçekten varlık fonu kuracaksa bu şekliyle çıkaramayız. O zaman Özelleştirmenin kulağını tersten gösterip, buradan gelip "Özelleştirebilmesi için olmayan bazılarını da -ki zaten özelleştiremiyorsanız o satılmıyor, belli bir şeyler fiyatını bulmuyor demektir- geri kalanlardan bazılarını da varlık fonunun içine koyalım, orada dursun, biz de bir fon kurmuş olalım." olur.

Ben bir defa daha söylüyorum, dün de arkadaşlara söyledim, bugün de söyledim: Bunu yeniden gözden geçirip sonraki süreçte bırakmak... Ki şunu da söyleyeyim: Az önce Sayın Dışişleri Bakanı da söylediği için söylüyorum, bizlere de geldi, CHP Grubuna da geldi, İsrail'le ilgili anlaşmanın da eğer uygun olursa getirilmesi düşünülüyor, Hükümet sevk ederse. Şimdi, zaten burada 80-81 maddelik bir torbamız var, bunun tamamında da uzlaşmış değiliz. Bu tantanaların arasında, ben, varlık fonunun heba edilmesini de doğru bulmuyorum. Gece yarısı saat dörtte, beşte birtakım şeylerle sıkıştırılıp bu şekliyle Genel Kurulda görüşülmesi de çok sağlıklı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 22

olmaz. O nedenle, ben bir daha diyorum ki arkadaşlara: Tamam, bunun amacına, kuruluş amacına, fonksiyonlarına itirazımız olmaz, bir şeyler yapılır ama işlevişi anlamında, yönetimi anlamında, denetimi anlamında bazı şeylerin buraya dercedilmesi gerekir. Onun için de acele edilmemesi gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Günel.

Sayın Yıldırım, buyurun.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlar; ben usul üzerine söz almıştım ama usulde söylediğim bazı hususları çok hızlıca geçeceğim ve genel üzerine, bazı maddeler üzerinde de yoğunlaşarak kendi düşüncemi ve eleştirilerimi ortaya koymaya çalışacağım.

Şimdi, Sayın Bakan, hani ben, özellikle gerekçenin çok zayıf olduğunu, böyle bir fon düzenlemesine neden ihtiyaç duyulduğu hususunun gerekçe bölümünde tatminkâr cümlelerle yer almadığını ifade ettim. Siz biraz daha açtınız. Teşekkür ederim ama hani, G20 ülkeleri içerisinde böyle bir fona sahip olmayan tek ülke olma özelliği üzerinden eğri tartışacaksa evet, böyle bir fona, belki bu açıdan bakıldığında bir ihtiyaç duyuluyor olabilir. Bir de şuradan bakalım, gerçekten G20 ülkeleri böyle bir fonu oluştururken böyle bir yasal çerçeve veya böyle bir tasarıyla mı oluşturdular? Böyle bir fonun gelirleri ve giderleri bu kadar esnek, çok ciddi muafiyetler içerisinde ve denetimsizlik mevzuatıyla mı yürüyor? Bunların hepsi ciddi tartışma konuları. Hani, biz, Çin’de var, Rusya’da var, Körfez ülkelerinde var, orada var, burada var derken peki, “Onlar nasıl oluşturmuşlar ve böyle bir fonu nasıl yürütmeye çalışıyorlar?” üzerinden de bakmak durumundayız. Ya değilse, açık söyleyeyim, bu yasal düzenleme, hani, G20 ülkeleriyle kıyasladığımızda, ortak bir ruha sahip değil, alaturka bir yöntemle yürütüldüğünü üzümlere ifade edeyim.

Bir diğer husus, şimdi, özellikle, var olan yasal fonlara denetimlerden bağımsız varlık fonunun eklenmesinin temel nedeni, daha büyük bir birikimi, yani diğer fonlardan çok daha büyük bir birikimi daha fazla denetimsiz kullanabilmekten başka bir yere tekabül etmiyor bizim için. En azından, ben okuyabildiğim ve az sonra bazı maddeler üzerinden de örnekleyeceğim üzere, daha fazla denetimsiz ve keyfekerde kullanabilme koşullarını beraberinde getiriyor.

Şimdi, varlık fonunun kaynağı, özellikle 4’üncü maddenin (1)’inci fıkrasının (a) bendinde tarif ediliyor. Kaynağı, İşsizlik Fonu’ndan, zorunlu hâle gelen bireysel emeklilik fonundan, özelleştirme gelirlerinden -ki kuruluş sermayesi 50 milyon lira olan Özelleştirme Fonu’ndan- ve en önemlisi -ki burada sizin de açıkladığınız üzere- Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından devrine karar verilen kuruluş ve varlıklardan. Şimdi, tamam, bu kuruluş ve varlıkların varlık fonuna devri söz konusu olsun da peki, “Yurt içi, yurt dışı sermaye ve para piyasalarıyla ilgili mevzuat kapsamında yer alan izin ve onaylar aranmaksızın” diye 4’üncü maddenin (1)’inci fıkrasının (a) bendinde... Yani belli devirlerle ilgili izin ve onaylar aranmaksızın devirlerin yapılıyor olması farklı nedenlerle özellikle kamuya geçmiş olan bazı varlıkların buraya devrinin ileride çok ciddi hukuki problemler yaratacağını ifade edeyim.

Bir diğer husus, varlık fonunun denetimi. Zaten çok kişi belirttiği için ben ısrarla aynı yere vurgu yapmayacağım ama denetim diye bir şey yok. Az önce de söylemiştim, Sayıştay ve Medis denetiminden muaf tutuluyor. Özellikle, bu, kamuda 79 milyon insanın alın terinin birikimi olarak açığa çıkmış olan varlıklar ve birikimlerin buraya aktarılması ve özel şirket gibi çalışması planlanan –nedir- bağımsız denetçi tarafından denetleneceği söyleniyor. Bakın, inanın, bu banka olabilir, bu özel fonlar olabilir, bu özel finans kurumları açısından olabilir, çok daha rahat denetleniyor. Düşünün, tümüyle kamu tarafından kurulacak olan bir fonun denetimi olmayacak ama özel finans kurumlarının her şeyi kanun hükmünde kararnameyle bırakın denetlenmeyi, sorgusuz sualsiz el konulmasına bile cevaz verilecek bir şekilde. Sadece son bir ayda yaşadıklarımız üzerinden bazı şeyleri tartışabiliriz.

Bir diğeri, özellikle 2’nci maddede yer alan “varlık fonu” adı altında bir şirketin kurulması ve bu şirketin çalışma esas ve usulleriyle ilgili buraya aktarılmış olan kısmi bilgiler yine kaygılarımızı büsbütün artıran bir noktada. Nedir? Varlık fonu ve şirketin mal varlığı birbirinden ayrılıyor. Üst yapı olarak Türkiye Varlık Fonu tasarlanıyor ama fona ait mal varlığı rehin edilemez, haciz konulamaz, ihtiyati tedbir konulamaz, iflas masasına dâhil edilemez. “Şirketin üçüncü kişilere olan borçları ve yükümlülükleri Türkiye Varlık Fonu’ndan karşılanamaz.” Bu 7’nci maddede dercedilmiş olan özellikle okuduğum cümle. Yani şirket “varlık fonu” adı altında kuruluyor ama şirkette yapılacak olan herhangi bir hukuksuzluktan dolayı varlık fonu özellikle bu zarar sürelerinden azade kılınacak.

Bir de 8’inci maddenin (1)’inci, (2)’nci, (3)’üncü ve (5)’inci fıkrasıyla ilgili belirteyim, gelir ve kurumlar vergisinden muaf. 2’nci madde elektrik, hava gazı, yangın sigortası dışında belediyelere verilecek harç, katılma payı, tasdik ücreti, taşınmazlardan dolayı emlak vergisi gibi muafiyetlere sahip olacak söz konusu varlık fonu ve buna dâhil olarak kurulacak olan alt fonlar ve alt şirketler için geçerli. KİT’lerin denetimiyle ilgili olan kanunlardan, kamu personelinin mali ve sosyal haklarıyla ilgili düzenlemelerden, alınacak personel yükümlülüklerinden, Kamu İhale Kanunu’ndan, kamu kurum ve kuruluşlara personel alımında uygulanan mevzuatlardan da muaf tutulacak.

Şimdi, Sayın Bakan, özellikle hani “fon” dendiği anda bütün ekonomi çevrelerinin... İktidarınız döneminde -2015 yılı sonu itibarıyla söylüyorum- ilk on üç yılda çok hoyratça kullanılmış olan, rakamları hiçbir şekilde inkâr edilemeyecek bir İşsizlik Fonu realitesi var. Bakın, 2013’te 70,3; 2014’te 81,4; 2015 sonu itibarıyla 93,7; on beş gün önce, temmuz ayı sonu itibarıyla İşsizlik Fonu’nda biriken para 98,3 milyar TL. Bu birçok ülkenin yıllık millî gelirinden daha fazla; Gürcistan’ın, Arnavutluk’un, Senegal’in, Malta’nın ve sıralayabileceğimiz 5-6 ülke daha var. Ciddi bir boyuta ulaşmış İşsizlik Fonu.

Peki, İşsizlik Fonu’yla ilgili sadece 2015 Ekim ayı itibarıyla yapılmış bir çalışmada açığa çıkarılmış, gerçekten vicdanları yaralayan bir hususa dair dikkatinizi çekeyim. Fonun yüzde 93’ü iç borcun finansmanında kullanılan hazine tahvillerine yatırılmış

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 23

Sayın Bakan yani İşsizlik Fonu'nun kendisi için açılmış olan banka hesaplarında durmuyor, hazine tahvillerinde duruyor. Bakın, bununla ilgili rakamları söyleyeyim Sayın Bakan: Yüzde 93,14'ü tahvilde yani 83,7 milyar, 2015 Ekim ayı itibarıyla. Buna karşılık sadece 6,2 milyar TL'si yani yüzde 6,57'si bankada hesapta duruyor. 6 milyon kişi, hani kuruluş ruhu, felsefesi, amacı özellikle belli bir prim yatırımından sonra mücbir sebeplerle işsiz kalmış olanlara destek vermek olan bu fondan ilgili belgeleri, evrakları talep ederek istifade etmek istiyor Sayın Bakan, 6 milyon 44 bin kişi. Bunun 4,2 milyon kişisi istifade ediyor ama 2 milyona yakını yani 1 milyon 900 bin kişinin ise belli sebepler ve konulan gerçekten zorlayıcı kriterlerden ötürü yararlanması sağlanmıyor. Şimdi, buradan hareketle ifade edelim, hani bu rakamları geçen yıl, 2015 Ekim ayı için veriyorum: Meblağın özellikle 89 milyar TL olduğu dönemde işsizlere fondan sadece 10 milyar TL ödeniyor ama düşünsenize, geri kalan meblağın önemli bir bölümü, yaklaşık 80 milyarlık bölümü GAP'ta kullanılıyor, kısa çalışma ödeneği harcamalarında kullanılıyor, Ücret Garanti Fonu'nda kullanılıyor ve tümüyle hazine tarafından değerlendiriliyor. Oysa bu fonun kuruluş amacı, kuruluş felsefesi belli. Kuruluş felsefesiyle alakalı olarak kullanılma oranı sadece yüzde 11 Sayın Bakan ama yüzde 89'u ise amaç dışı kullanılmış.

Şimdi, "Ne alakası var?" diye haklı olarak düşünülebilir veya siz sorabilirsiniz. Bizim, iktidarınızın fonlarla kurmuş olduğu bir ilişkinin tecrübesinden hareketle kurulması planlanan varlık fonunun başına geleceklere dair kaygılarımızı ifade etmek üzere bunu örnek olarak veriyorum. Geçmiş dönemde, on üç yıl boyunca, iktidarınızın ilk on üç yılında bu fonla kurulmuş olan ilişkiniz kuruluş amaçlarına hizmet ederek değerlendirilmediği için burada da kurulacak olan fonun ne kadar amacı doğrultusunda kullanılacağı hususunda ciddi kaygılarımızın olduğunu ifade etmek isterim.

Bir diğer husus da Sayın Bakan, bunu belirterek tamamlayayım: Şimdi, evet, sunumunuzu yaparken söylediklerinizde haklıydınız ama maalesef, hani bu fonun gerekliliği ve ihtiyacı konusunda çok ciddi tartışmalar yürütülmedi. Yani ihtiyacı konusunda eleştiriler benim dışında diğer arkadaşlar tarafından çok dile getirilmedi ama siz cevaplarınızda fonun ihtiyaca binaen ne kadar önemli olduğunu vurguladınız. Biz gereklilik ve ihtiyaç konusunda farklı düşünebiliriz, bu çok normal ama bu fonun kuruluşundan daha sonraki seyrine kadar hukuki olup olmama durumu, Anayasa'ya uygunluk durumu konusunu hiçbirimizin farklı düşünme lüksü yok çünkü hepimizi bağlayan anayasal bir düzlem ve çerçeve vardır. Bu konuda cevaplarınızın maalesef tatminkâr olmadığını, sizin de iktidar partisinden üye arkadaşların da özellikle söz alıp ifade ettikleri hususunda Anayasa'ya uygunluk, hukuka uygunluk, yasal çerçeveye uygunluk ve bu konudaki mütakabiliyet anlamında cevaplarınızın tatminkâr olmadığını söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım, sayın bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bu düzenlemeyi ne için getirdik? Neden bu konu gündeme geldi? Özellikle darbe girişimi sonrası bu konu gündeme geldi. Şöyle bir sıkıntımız var: Darbe girişimi başarısız oldu ama bunu ekonomik bir boyuta da var. Eğer Türkiye ekonomik olarak sıkıntıya girerse bu başarısız darbe girişimi tamamlanmış olur, Türkiye sıkıntıya girer. Bu nedenle bunu getiriyoruz.

Biliyorsunuz, kara parayı aklayan bir düzenleme de daha önce gelmişti, buna da biz karşı çıkmıştık. O da Türkiye'nin ekonomik olarak kötüye gidişinin bir sonucuydu, onun getirilmesi de ekonomik olarak sıkıntıya girmemizin bir sonucuydu. Biz onu da şöyle eleştirmiştik, dedik ki: Kara parayı aklayan bir ülke olursak normal sıcak para da gelmez, normal parayı da getiremeyiz. Türkiye bununla ilgili olarak töhmet altında olan bir ülke olur, Türkiye'den dışarıya, bankacılık sistemine giren paralar Batılılar tarafından kabul edilmez. Dolayısıyla tam tersine bir sonuç doğurur diye eleştirmiştik onu da.

Şimdi, burada da şöyle bir şey var: Evet, burada Türkiye'yle ilgili, özellikle kredi derecelendirme kuruluşları siyasi not veriyorlar. Bu hafta sonu da bir not söz konusu. Siyasi not veriyorlar, siyasi değerlendirmeler yapıyorlar, Türkiye'nin sıkıntıya girmesine sebep oluyorlar; bunu önlememiz lazım. Evet, önlememiz lazım, Türkiye'nin siyaseten sıkıntıya girmemesi lazım. Ama bu bunun çözümü değil, kesinlikle değil. Çünkü getirilen düzenleme Sayın Bakanım yanlış, değerli arkadaşlarım yanlış, hakikaten yanlış. Neden yanlış? Çünkü hepimiz isteriz, bizim de G20 ülkelerinde olduğu gibi bir fonumuz olsun, çok büyük meblağları olsun bu fonun. Galiba bu tür fonlar dünyada 8 trilyon dolarlık bir hacme ulaştı şu anda, aldığımız bilgilere göre, 8 trilyon dolar. Dolayısıyla çok büyük bir hacme ulaşırsa Türkiye'de spekülatif amaçla yabancıların gelip de piyasayla oynamalarına, döviz üzerinden oynamalarına engel olabiliriz böyle bir fonumuz olursa.

Bundan çok memnun oluruz ama bu, kanunla olabilecek bir şey değil ki. Yani şunu söyleyeyim, teşbihte hata olmaz, Türkiye'nin atom bombası olursa askerî yönden iyi olur mu? Olur. Peki, kanun yapalım, Türkiye atom bombası üretsın diye bir kanun yapalım. Üretmiş olur mu? Ya da enerji problemini çözmek için Türkiye şöyle şöyle yapsın diye bir kanuni düzenleme yaparsak, kanun getirirseniz, çıksa buradan bunu çözmüş olur muyuz? Çözmemiş oluyoruz. Burada da aynı şey söz konusu. Türkiye 300 milyar dolar borcu olan bir ülke. Bu borç varken biz nasıl bu 8 trilyon dolarlık piyasada etkili olabilecek bir fon kurabiliriz ki? Türkiye zaten borçlu, zaten borç alabilmek için çok büyük faizler ödüyor. Burada da etkili bir fon kurabilmek için yine faizle dışarıdan para alacaksınız. Bu fon Türk lirasıyla olmaz ki, bu fon dövizle olacak. Bu fonun sonuç olarak döviz olarak bir varlığının olması lazım, varlıklarının döviz nezdinde bir değerinin olması lazım. Dövizle çevirdiğimizde, döviz temin ettiğimizde nasıl olacak bu? Yine borçlanmış olacağız. Yani biz piyasadaki spekülatif dalgalanmalara karşı, oynamalara karşı fon oluşturmak için yine borçlanmış olacağız. Bir anlamı kalmamış olacak, hiçbir anlamı kalmamış olacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 24

Tabii, başka birçok sıkıntısı da var bu işin. Denetim dedik, Anayasa'ya aykırı dedik. Sayın Bakan, denetim konusunda siz konuşmanızın önemli bir bölümünde gerekçeler saydınız. Merkez Bankasını söylediniz, Borsa İstanbulu söylediniz. Borsa İstanbul normalde... Bir kere Merkez Bankası Sayıştay denetimine tabi, bizde de Sayıştay raporları mali denetime tabi. Sayıştay denetimiyle ilgili raporlar düzenli olarak geliyor. Borsa İstanbulla ilgili olarak da şunu söyleyeyim, orası iki sene önce kuruldu: Orası da Anayasa'ya göre tabi. Biz itiraz etmemize rağmen 2014'te kanun çıktı, Anayasa Mahkemesi iptal etti onu. Bunun üzerine bu sene bir düzenleme daha yapıldı o atlanarak, şimdi konu yine Anayasa Mahkemesinde. Yine Anayasa Mahkemesinden dönecek çünkü Anayasa'nın hükmü çok net. Bununla ilgili bir düzenleme yapıldı, bunun dışına çıkarılmaya çalışıldı. Mümkün değil.

Sayın Bakanım, bir şeyin denetlenmiş olması iyi bir şeydir, o fona yatırım yapacaklar nezdinde iyi bir şeydir. Mesela SPK denetimi diyoruz. SPK denetimi bu fon için yeterli olmaz. SPK denetimi yani bağımsız denetim... Burada deniyor ya bağımsız... Denetim çeşitlerini amaca göre, yapana göre vesaire, çok çeşitli şekillerde anlatmak mümkün. Ben hem yeminli mali müşavirlik belgesi olan hem de bağımsız başdenetçi belgesi olan birisiyim, denetim konusunu iyi bilen birisiyim. SPK denetimi, ortakların bir anonim şirkette pay alanların, hisse alanların güvenceye kavuşması için yapılır bağımsız denetim. O hissedarlar için, oradan pay alan, ortak olan o şirkete, pay alanların güvenceye olması için yapılır. SPK'ya o nedenle o şirketler tabidir. Devlet gözetimindedir orası, devlet her türlü garantiyi verir. Benim gözetimimdedir, bu kurallara göre bu şirket çalışmaktadır ve denetimini de sonuç olarak benim koyduğum kurallara göre yaptırıyorum der devlet. SPK denetimi onun için. Ama Sayıştay denetimi çok daha farklıdır. Sayıştay denetimi halk adına yapılır, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına dolayısıyla yapılır. Demokrasi için çok önemli bir konudur ve muhakkak yüzde 50'nin üzerinde payı olan bütün şirketler için söz konusudur, bütün dünyada da böyledir, olmalıdır da, doğrusu da budur.

Eğer böyle bir denetim varsa ve bihakkın yapılıyorsa bundan da herkes çok mutlu olur. Bu fonun daha etkili çalışmasını istiyorsak, daha fazla güven vermesini istiyorsak, tam tersine, denetim dışına çıkarmak değil, denetlenmesini sağlamak zorundayız. Ben ilk konuşmamda usulle ilgili söz aldığım zaman ne demiştim denetimle ilgili itiraz ederken? Norveç fonu çok iyi denetlendiği için, şeffaf olduğu için, hesap verebilir olduğu için herkes Norveç fonuna güveniyor. Şimdi buna nereden güvенеceksiniz, bu fona niçin güvensin buraya para yatıran insanlar, kişiler, kuruluşlar, şirketler, fonlar, neden güvensinler?

Burada, 6'ncı maddede "denetim" başlığıyla bahsedilen fonlar "SPK kapsamında bağımsız denetim ve kurumsal yönetim düzenlemelerine tabidir." diyor. Burada bir ortaklık söz konusu değil ki. Bu anonim şirket bir kere denetime tabi değil, bir. Fonlar denetime tabi. Fonların denetimi de bir ortak için yapılacak denetimdir. Bu fonun halk adına yani Sayıştay adına, Meclis adına denetlenmesi, performansının uygun olup olmaması, halkın parasıyla, kamu sermayesiyle oluşturulmuş bu şirketlerin doğru çalışıp çalışmadığının, birileri tarafından istismar edilip edilmediğinin bilinmesi mümkün olmayacaktır ki, SPK denetimi bunu vermez ki bize. Siz Bakarsınız, seçilmişsiniz, atanmışsınız, Bakan olarak denetime tabisiniz. Geliyorsunuz, Meclise hesap veriyorsunuz, halk adına geliyorsunuz, şuraya oturuyorsunuz, bütçenizi anlatıyorsunuz, o bütçenin nerelere harcandığını anlatıyorsunuz, hesap veriyorsunuz ve onun da sonuçları var ama burada SPK denetimi öyle bir denetim değil ki, öyle hesap vermek söz konusu değil ki. Bir kamu payı varsa, kamu ortaklığı varsa, kamunun herhangi bir yatırımda payı varsa muhakkak denetlenmesi gerekir, Sayıştay tarafından muhakkak Meclis adına denetlenmesi gerekir. Bu bütün dünyada böyledir, bunun dışarı çıkarılmasının hiçbir anlamı yoktur, zararı vardır, getirisi yoktur, hiçbir şekilde getirisi yoktur.

Bakın, denetim açısından böyle, amaçsal açıdan bakınca da sonuç olarak bu fon... Böyle bir fon olması lazım, ben prensip olarak istiyorum, böyle bir fonumuz olsun, çok güçlü bir fonumuz olsun ama böyle bir fonu oluşturabilmek için sonuçta döviz ihtiyacımız var, yine borçlanmamız gerekecek. Yani, çok gerçekçi değil. O nedenle, prensip olarak karşı çıkmıyoruz bu fona ama uygulamada yanlışlıkları var.

İki, hukuksuz. Bakın, şuradan başlayalım 1'inci maddede "Amaç ve kapsam..." "...kurulması, yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin esaslar düzenlenmektedir." Böyle bir amaç olmaz ki. "Bu kanunun amacı, Türkiye Varlık Fonu'nun kurulması, yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin esasları düzenlemektir."

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Burayı değiştirdiler Bülent Bey, birazcık daha değiştirdiler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Değişmiş şeklini görmedim henüz.

Daha sonra bir varlık yönetimi anonim şirketinin kurulması söz konusu. Kaç kişiden oluşuyor bu şirket, ortakları nedir, bunlarla ilgili bilgi yok. Bu şirketin denetimiyle ilgili bilgiler yok, daha doğrusu hiçbir şekilde denetimi söz konusu değil. Bu şirketin bünyesinde kurulacak olan fonlar ve onların alt fonlarıyla ilgili bilgiler yok ve bunu yaparken de...

Sayın Bakanım, bizim galiba 1987 yılından beri fonlarımız var, SPK'ya tabi fonlar Türkiye'de var, özel sektör fonları bunlar. Bu fonlara yatırım yapmak suretiyle yol, köprü, yatırım ortaklıkları var. Bunlar vasıtasıyla zaten varlık fonları, yatırım fonları, yatırım ortaklıkları vasıtasıyla biz zaten bu fon işletmeciliğini yapıyoruz. Ama burada öyle bir düzenleme yapılıyor ki, hepsini de öldürüyoruz bununla. Böyle bir fon olunca, o fonlara kimse yatırım yapmaz. Onları da bir taraftan öldürmüş oluyoruz. Yani sermaye piyasamızı güçlendirmek adına, sermaye piyasamızı tam tersine baltalamış oluyoruz bununla, böyle bir sıkıntı getiriyor.

Şimdi, torba tasarıda, şu anda 75'inci madde oldu, bir düzenleme var. O düzenlemeyle her türlü yatırım yapılabilir. Proje bazında -teşvik sistemimizi değiştiriyoruz- Bakanlar Kurulu uygun her türlü yatırıma ortak olabilecek, yarıya yakın ortak olabilecek; her türlü desteği verebilecek ve yine orada da bir denetim söz konusu olmayacak.

Şimdi, bununla şu yapıları bir araya getirince Türkiye'de özellikle ekonomi yönetiminde çok büyük bir hukuksuzluk ortaya çıkıyor. Yani bizim zaten ekonomi yönetimiyle ilgili, kurumlarıyla ilgili, koordinasyon eksikliği olan bu alanda bir de hukuksuzluk ortaya çıkmış oluyor ilave olarak. Biz geçen dönem, siz de hatırlarsınız, hazineye ait gayrimenkullerin bir varlık AŞ kurulması ve bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

yeşil sermayenin, özellikle İslami sermayenin Türkiye'ye çekilmesiyle ilgili bir yatırım ortaklığı da kurmuştuk. Ama orada da yine hazineye ait gayrimenkullerin, binaların, hazinenin binası da dâhil olmak üzere, bu fonun bünyesinde olmasını da öngörmüştük ama istediğimiz gibi çalışmadı, hiçbir şekilde olmadı bu. Yine benzeri bir sonuç alınması durumunda büyük sıkıntılara girmiş olacağız. Yoksa kurulmasının hiçbir mahzuru yok ama bu bizim hukuk sistemimizi tahrip ediyor, bir. Anayasa'ya aykırı bir düzenleme yapmış oluyor ve amaca da ulaşmamış oluyoruz. Yani amaca ulaşmak istiyorsak, bu krizlerden, bu sıkıntılardan bizi kurtaracak, spekülasyon amaçlı yatırımcılardan bizi kollayacak, kurtaracak bir düzenleme yapmak istiyorsak çok daha farklı bir şekilde konuyu kaleme almak zorundayız, bu şekilde olmayacak.

Bakın, uluslararası spekülasyon bu tür şirketlerden, fonlardan çok daha fazla yararlanırlar. Şu meşhur yatırımcı Soros tarafından çok büyük meblağları İngiliz Merkez Bankasından kazanması hadisesini bilirsiniz. Onların sebebi kamunun bu tür fonlarla, bu tür bir anlayışla, zihniyetle ortaya çıkmasıdır, bunlara karşı durmaya çalışmasıdır. O zaman çok daha rahat hareket edebiliyorlar; karşılarındakinin devletin, kamu anlayışının nasıl bunlarla mücadele edeceğini, nasıl bir düzenleme yaptığını daha net olarak görüyorlar. Kamu çok rahat hareket edemiyor, çok elastik olamıyor; onlar birkaç gün içerisinde spekülasyon yaptıkları bazı işlemlerle çok daha fazla para kazanabiliyorlar. Galiba birkaç milyar pounddu İngiliz Merkez Bankasını da bu şekilde dolandırdılar. "Dolandırdılar" demeyeyim yani sonuçta hukuki olarak para kazandılar ama böyle bir boşluktan yararlandılar.

Maddeler sırasında tekrar konuşmak istiyorum. Epey notlarım var ama biz de genel merkezden geldik, notlarım da karışık vaziyette, maddeler hâlinde daha net olarak açıklamalar yapmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kavcıoğlu, buyurun lütfen.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Sayın Bakanım, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlar; ben de öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, bu kanun teklifiyle ilgili baştan beri önce usul üzerinde, daha sonra da geneli üzerindeki konuşmalarda biraz konunun mecrasından uzaklaştığımızı düşünüyorum. Mesela, benim önümde, bu varlık fonuyla ilgili haber çıktığında, 26 Temmuzda, haber, "Pazartesi günü borsayı uçuran nedenlerin başında Başbakan Yıldırım'dan sermayesi şu kadar olan büyük Türkiye Fonu kurulacağını müjdesi geldi." diye bir haber bile borsayı uçurmaya yetiyor. Yani, böyle bir haber olumlu anlamda algılanıyor piyasada ve ekonomik olarak piyasada olumlu bir etki yaratıyor.

Şimdi, tabii, denetim tarafını hep konuşarak biraz sanki bu fonun önemini azaltmaya çalışıyoruz gibi geldi bana. Yani, işte "G20'de var, bizde de olsun." falan filan gibi böyle bir yaklaşım değil veya 15 Temmuzdan sonra da değil, bildiğim kadarıyla, daha önce konuşulan, tartışılan bir fon. Yani "15 Temmuz oldu, bizim dışarıda itibarımız kalmadı, ekonomik sıkıntıdan dolayı böyle bir fona ihtiyacımız var." buna katılmıyorum, belki arkadaşlar bilgilendirir, benim bildiğim kadarıyla daha önceden konuşulan, tartışılan, gündemde olan bir şeydi. Dolayısıyla, zaten...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 15 Temmuzda hızlandı.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – 15 Temmuzdan sonra... 15 Temmuz olsa da olmasa da bu torbada...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Daha da acil hâle getirdi.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Şöyle, benim bildiğim. 15 Temmuz olsa da olmasa da bu, torbada gündeme buraya gelecek bir şeydi.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – 15 Temmuzda gecikti diyelim.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Evet, gecikti.

Şimdi, dünyada 49 ülkede var. G20 de hep konuşuldu. Bu fonun biraz bu tarafına, denetim tarafı önemli tabii ki ama Türkiye'nin, artık, sermaye piyasaları, bankacılık piyasası, ekonomik piyasaları olarak baktığımız zaman artık çok da böyle Sayıştay denetimini... O anlamda onu da önemsizleştirmek için söylemiyorum. Yani, biraz bizim ekonomi şeyimize baktığımız zaman, özellikle bankacılık tarafına, bir bankacı olarak örnek verdiğimiz zaman bunun hepsi Sayıştay, Yüksek Denetleme Kurulu, Başbakanlık Teftiş Kurulu denetimine tabii olduğu hâlde yıllarca işte, Anadolu bankları, Denizbankları, Etilbankları, daha sonra Emlakbankları yaşadık.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - 22 banka...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - 22 banka, özel banka falan, sistem...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Onlar Sayıştay denetimine tabii değil özel bankaydılar.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Hayır, hayır, özel banka değil; Anadolu bankası özel banka değil, Denizbank özel banka değil, Etilbank özel banka değil, Emlakbank özel banka değil; daha sonra, battıktan sonra isimleri satılarak özel banka oldu. Bunlar kamu bankası.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kamu bankası değil hepsi özel.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Hayır, kamu bankası olarak değil, battıktan sonra isim hakları satıldı. Yani, biliyorum, bilgi verebilirim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Hortumlandığı için battı.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Ya, bilemem nedenini, ben onu tartışmak için söylemiyorum yani şunu anlatmaya çalışıyorum... Ya, onu tartışabiliriz, bilgi verebilirim, daha sonra aydınlatılabilir. Bunlar kamu bankası olarak...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 26

Aykut Bey, anlatıyorum; bildiğim bir konu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Etibank ve İnterbank, işte Cavit Çağlar’a ait olan...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Hayır, Etibank battığı için... Bunlar battı, Halk Bankasına devredildi, daha sonra isim hakları 1994 yılında özel bankalara satıldı; isim hakları, banka yoktu ortada. Dolayısıyla, bunlar kamu bankasıyken...

Arkadaş, elini niye kaldırıyorsun ya, bu tarihi bilen bir adam olarak konuşuyorum yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Elimi kaldırmıyorum, 2002 krizinde batarken hepsi özel banka değil miydi?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Hayır, ona örnek vermiyorum bak, örnek verdiğim konuyu anlatıyorum. Sayıştay denetimini önemsizleştirmek için söylemiyorum, bir yere gelmeye çalışıyorum, bir dinlerseniz lütfen. Şunu söylemek istiyorum: Yani, Türkiye'nin ekonomik olarak geldiği noktada o günkü AnadoluBank, Etibank, DenizBank bunlar kamu bankasıydı, EmlakBank kamu bankasıydı. Özel bankaları bir kenara bırakıyorum, orada farklı örnek vereceğim. Bu bankalar da Yüksek Denetleme Kurumu, Sayıştay, bütün kamu denetimlerine tabiyken sıkıntıya girip battılar. Dolayısıyla, şimdi geldiğimiz noktada özel bankalar da, orada da kamu bankaları vardı.

Halk Bankasına geleceğim. Halk Bankası da 2001, 2002'de Ziraat Bankası, Emlak Bankası tasfiye oldu, Halk Bankası da birleştirilmek üzere biz göreve geldiğimizde, 2003'te, AK PARTİ'yle Emlak Bankası paylaştırılmış, Halk Bankası da ya satılacak ya da birleştirilecekti. Burada şöyle bir durum vardı: Yani, IMF'ye tabi kararlar alınıyordu, onun aldığı kararlara göre yönetiyorduk. 2003-2005 arası özelleştirme kapsamına alınmıştı, satılacaktı. Yani, bankacılık olduğu için söylüyorum; bankacılık çok güncel, bisiklet gibi devamlı pedal çevirmeniz gereken bir şey ama biz o süreçte mesela her aldığımız kararda özelleştirmeye gitmemiz gerekiyor falan, bir araba bile alamıyorsunuz. Özel bankalarla, yurt dışı bankalarıyla rekabet etmeniz lazım. O zaman Kemal Unakıtan'a gidip Genel Müdürümüz falan hep beraber görüştüğümüzde yani bunun, özelleştirme tamam, eyvallah ama bankacılık faaliyetleri olarak dışarıda tutulması ve o zamanki bakanlığa bağlı olarak bu işin BDDK, Merkez Bankası hattı üzerinden öyle devam etmesi... Ve öyle devam ettiğinde 2003, 2005 ve 2007'de Halk Bankası o zamanki değerinden yani kapatılacak, özelleştirme kapsamında olan banka 2007 yılında Türkiye'nin en büyük halka arzını gerçekleştirerek 2,5 milyar dolar -ki e-muhtıranın falan olduğu zamandır, o hafta hatta iptal edelim mi devam edelim mi diye- Türkiye bütçesine, hazineye para sağladı. Ve banka da o günden sonra kontrol mekanizmaları, Sayıştay denetimi vardı ama başka yatırımcılar, kendi denetimi, teftiş yani bir sürü kontrollerle bu banka belirli bir noktaya geldi, 10-12 milyar dolarlara geldi. Bir anekdot da yine anlatmak istiyorum, bir yere gelmek için anlatıyorum. Biz KİT Komisyonuna geldik, sene 2008-2009. Bankanın değeri yani 12-13 milyar dolarlar yanlış hatırlamıyorsam.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – O zamanlar 13 milyar dolara gelmişti.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Rahmetli Mevlüt Aslanoğlu bizim üstadımızdır, çok iyi bir bankacıdır, özel sektörden de beraber hukukumuz olduğu için... O arada bir firmadan dolayı... İşte banka orda, öyle değere gelmiş bir banka. Muhalefet bir şeyler söylüyor konuya da çok da -biz de bugün buradayız- hâkim değillerdi. İktidar da bizi ortaya aldılar şey yaparken Mevlüt Aslanoğlu şöyle bize bir baktı, tanıyor sektörden de dedi ki: "Arkadaş, ben bu arkadaşlara kefilim. Siyaset elini çeksin, bu arkadaşlar işlerini düzgün yaparlar." Çok güzel bir şeydi yani bir muhalefet partisinin milletvekili ama sektörü bilen, Türkiye'nin ekonomisini bilen bir insanın orada çok güzel bir tespiti vardı.

Şimdi, bu fonun da kuruluşuna geldiğimiz zaman, Sayıştay denetimi olsun ya da olmasın, eksiği varsa bu tamamlansın ama bu fonun önemini, amacını, Türkiye'ye sağlayacağı katkısını -yani haberinin borsayı ne duruma getirdiğini giriş yaparken söyledim- bir yere takılarak önemsizleştirmek bence çok doğru değil. Bence buradaki katkımız, o eksiği de yine tartışalım, varsa giderelim ama sermaye piyasası... Yani, bu fonun içeriğini şimdi konuşacağız. Bu içeriğine koyduğumuz şeylerde zaten kendi içerisinde denetimi var. Yani, bakın, demin Halk Bankasını örnek verdim, şu an halka açık bir banka. Çok samimi bir şekilde söyleyeyim, bankada teftişten kurtulamayız biz; bankanın kendi teftişi durmadan gelir, murakipler gelir, Sayıştaycılar gelir -eskiden bu üç taneydi sonradan birleşti- Başkanlık Teftiş... Bizim tek çekindiğimiz teftiş yatırımcı raporlarıdır, bizim tek etkilendiğimiz, olumlu ya da olumsuz... Çünkü, akşam o seansa, kapanışa baktığımız zaman bizi dünyanın izlediği, Türkiye'deki yatırımcıların izlediği, biz bir yanlış yaptıysak, yanlış bir uygulamamız, bankanın bilançosunda ters giden bir şey varsa oraya yatırımcılar devamlı izleyerek bizle ilgili ayda bir rapor yazıyor ve o raporun içerisinde bizimle ilgili olumlu şeylerin devam etmesi ve artması bizim en önemli murakabemizdi. Yani Sayıştay raporları... Yine özür dileyerek, yani bu teftiş tarafını önemsizleştirmek için söylemiyorum. Bir şeyleri tartışırken biraz önce sizlerin de bunun içeriğini, önemini konuşmanın sadece denetim tarafını ve Anayasa'ya aykırılık tarafını söylemeniz nasıl bana göre eksikse, benim de bu denetim tarafını sanki önemsizleştiriyormuşum gibi değil ama çok samimi bir şekilde... Yani aşağı yukarı 2007'den 2015'e kadar biz, halka arz edilmiş bir bankada bu işin içerisinde olan bir adam olarak inanın tek çekindiğimiz ve tereddüt ettiğimiz şey yatırımcı raporlarıydı. Çünkü bütün rekabet diğer bankalar, yurt dışı bankalar... Bu bankanın halka arz olmuş hisse senetlerinin yüzde 80'i yabancıların elindeydi, Türkiye böyle bir noktaya gelmiş bir ülke.

Dolayısıyla, şimdi, bu fonun önemine baktığımız zaman, ben ulusal varlık fonunun dünyadaki örneklerini çektim, bir sürü; mesela petrol ağırlıklı, biraz önce Sayın Bakan da söyledi. Ama, mesela hükümet kredileri bile bunların içerisinde, bu fonun içerisinde konuluyor. Yani, bizim bence tartışmamız gerekiyor; bunun içeriğini daha nasıl zenginleştiririz, içerisinde neler koymamız gerekiyor, bu fonun daha güçlü bir şekilde nasıl yapılması gerekiyor? Daha önce yine Sayın Bakan söyledi, bir sürü fonlar kuruldu, Ahmet Bey söyledi bunlar kötü sonuçlandı falan. Ya, Türkiye'nin ekonomisi de bir yere gidiyor. Bizim o dönemde böyle büyük yatırımlarımız ya da büyük finansman açığımız ya da büyük finansman ihtiyacımız da yoktu, böyle yatırımlarımız da yoktu. Bizim şimdi, yani bugün havaalanı çok önemli bir yatırımımız ve bunun finansmanını sağlayacak bizim büyük kaynaklara ihtiyacımız var. Dünyada da bu işi,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 27

sizi finanse etmek istemedikleri zaman... Bunu yaşadık Gezi olaylarından sonra, işte İstanbul yine kanal projesi vesaire... Şimdi, bu, bizim kendi içerimizde, kendi portföyümüzde değerlendireceğimiz çok fazla kaynağımız var. Ben dünyadaki fonların içeriğine baktığım zaman, işte kamu arazileri var. Türkiye'nin ciddi bir şekilde kamu arazisi var. Bakın, neler olabileceğini söylüyorum, bir kaçını söylediniz siz de; özelleştirme gelirleri, emeklilik fonları, işsizlik fonları, TMSF, DASK, vakıflar, emtia maden gelirleri, tüm tahsisli -Sayın Bakan söyledi- kamu taşınmazları... Ki bu Amerika'da var mesela; Amerika, Beyaz Sarayı satıyor mu ki biz Medisi satalım? Yani örneklerimizin de ekonomik olması lazım. Sayın Bakanım cevap anlamında söylemiyorum yani Amerika'da tahsisli arazi fonları varken nasıl onlar Beyaz Saray veya şeyi satmıyorlarsa biz de Medisi satmayız, böyle bir şey yok. Sosyal güvenlik primleri, tahvil, sukuk ihraçları -ki Türkiye'de bu çok fazla olabilecek bir şey- bütçe fazlası -ha, şu an bütçemiz belirli bir noktada ki inşallah fazla verdiğinde bu da değerlendirilebilir- GYO gelirleri... Bakın, son beş yıldan öncesine gittiğiniz zaman Türkiye'de gayrimenkul yatırım ortaklığı yok ama bugün Türkiye'nin finansal yapısına baktığınız zaman yani neredeyse bankacılık sektörünün belirli bir yüzdesini oluşturan bir gayrimenkul yatırım ortaklığı portföyü var. Bugün Emlak Konutun bu fonun içerisine konulduğunu düşünün. Yani, değerlendirilemeyecek bir sürü şeyi değerlendirebiliriz, konuşabiliriz. Proje aşamasındaki varlıklar ki mesela havaalanının veya işte, İstanbul kanalının yüzde 20'sini, yüzde 30'unu bunun içine koyup da menkulleştirdiğimiz zaman bunun Türkiye'ye nasıl bir fon sağlayacağını, nasıl bir kaynak sağlayacağını tartışmamız gerektiğini düşünüyorum. Bunun kontrolü, biraz önce söylediğim gibi, tamam, Sayıştay eyvallah ama siz menkulleştirerek dünyadaki bu satışa gittiğinizde bunun zaten otokontrolü kendi içerisinde; biraz önce söylediğimiz yatırımcılar ve kendi değerlendirilmesi sizin zaten şu anki ekonomik şey otokontrolü sağlıyor. Bağımsız denetim çok önemli, biraz önce tartışıldı. Doğru, yani bağımsız denetimi olan bankalar battı -burada bir arkadaş söyledi galiba- ama bugün dünyadaki bütün portföy yatırımcıları, bütün yatırımcılar... Bakın, Türkiye'de çok başarılı denetim şirketleri olduğu hâlde, diyor ki: "Ben Ernst&Young ya da işte, Arthur Anderson ya da başka birisi olursa onu alırım." Dolayısıyla, sizi bir de dünya yönlendiriyor. Sayıştay istediği kadar rapor hazırlasın ama dünyadaki bağımsız denetim şirketlerinin raporu yoksa sizin menkulleştirdiğiniz veya tahvil, sukuk ihraç ettiğiniz hiçbir şeyi kimseye satamazsınız. Yani, Sayıştay raporunuz istediği kadar iyi olsun, müfettişlik raporunuz, murakıp raporlarınız; hiç kimse ona bakmaz. Dolayısıyla, burada, dünyadaki kabul görmüş denetim şirketlerinin sizi denetleyip de yayınladığı raporlar, halka açık bir şekilde kabul görüyor ve bunlara böyle farklı gözle baktığımız zaman zaten dünyadaki ekonomik sistemin dönmesi mümkün değil. Dolayısıyla, burada bizim en çok üzerinde durmamız gereken şeyin...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayıştay raporuyla beraber bağımsız denetim raporunun olmasının, denetimin olmasının bir zararı yok ki.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Zararı yok, bence de olabilir. Ama, bunun, bu fonun... Bir kere bu fon gerçekten çok geç kalınmış Bülent Bey. Yani, ekonomik olarak baktığım zaman yani sadece bir iktidar mensubu olarak değil bir ekonomist olarak, bir bankacı olarak, Türkiye'nin bugün yani demin G20 ama 49 ülkede bugün bu fonlar... Ve burada yani herkese de dağıtabilirim varsa, belki herkeste de vardır. Yani, o kadar farklı fonun içeriğini kendi kaynaklarından oluşturup, bunu uluslararası piyasalara sunup kendilerine uzun vadeli yatırım kredisi anlamında sağlayan ülkeler var ki bundan niye mahrum olalım? Yani, biz daha önceki fonlarla karşılaştırıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 2014'te G20'nin çoğunda yoktu Şahap Bey, o kadar geç kalmadık. 2014'te çoğunda yoktu, onlar da yeni kurdular.

BAŞKAN – Şahap Bey, muhatabımız değil ya, Şahap Bey de düşüncelerini açıklıyor Sayın Kuşoğlu.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Yok, konuşuyoruz yani şey sorun değil.

Ama, yani kamu arazilerinden... Mesela, bakır, Şili'de en önemli bakır yatakları vardır biliyorsunuz; bunun üzerine fon kuruyor. Biz de yani bunu zenginleştirebiliriz. Burada tartışmak güzel eksiğiyle gediğiyle ama ben sadece denetim tarafının çok önemli bir eksiklik olduğunu düşünüyorum. Sayıştay raporuyla diğerlerinin olması eyvallah, olsun ama olmaması bu fonu piyasada daha itibarlıdır. Sermaye piyasası etkinliğiyle, bağımsız yurt dışı "audit" firmalarının hazırladığı raporlarla çok daha işlevsel olarak piyasada, bu yurt dışı piyasalarında iş görececek bir varlık fonu.

Dolayısıyla, şunu söylemek istiyorum: Bizim üzerinde duracağımız en önemli şey; bunun içeriğini nasıl zenginleştirip bizim kendi kaynaklarımızla neleri koyarak, bizim çok önemli... Mesela, TMSF, bakın -üzerinde tartışabileceğimiz, ben arkadaşlara da söylemişim, kendim de bu konuyla biraz ilgilenirken- bizim TMSF kaynaklarımız çok özelleştirme içerisinde. Yani, mesela, 20 tane banka var, isim hakkı hâlâ duruyor, bunlar bir değer, millî servet, yok oldu gitti; ben o bankaların çoğunu biliyorum. İnanın, içerisinde seksen yıllık bankalar vardı, sadece o günkü şartlarda belki aktif zararından dolayı, aktifteki sorunlarından dolayı... İsim hakkını bile, bir bankanın isim hakkını oluşturmak piyasada yıllarınızı alıyor. Bugün piyasada on yıllık, on beş yıllık bankalar var. Sırsanız 10 tane banka ismi aklınıza gelmez ama hâlâ 20 tane batan bankanın ismi herkesin aklındadır. Bankacılıkta bu, bir değerdir. Bunun gibi öyle şirketler var ki TMSF'ye alınıp ya çok ucuz şeylere satıldılar. Gazeteleri hatırlayın, televizyon şirketlerini, spor kulüplerini hatırlayın. Yani, bunlar bu fon içerisinde değerlendirilip menkulleştirilerek Türkiye'ye çok uzun vadeli kaynaklar sağlanabilir.

Beni heyecandıran mesela, havaalanı projesi ve Kanal İstanbul'la ilgili, yol, köprülerle ilgili bunların belirli bir yüzdesi, yüzde 20'si, yüzde 30'u bu fona hisse olarak verilebilir. Üzerinde çalışma var mı bilmiyorum, planlarında yani orası ne yapar... Bunların karşılığında tahviller, kâğıtlar çıkarılarak bu yatırımların finansmanı sağlanabilir diye düşünüyorum.

Ben de genel bir değerlendirmemden sonra, ileride maddeler üzerinde tekrar fikirlerimi açıklamak isterim.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 28

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Vereceğim size söz ama müsaade ederseniz...

Peki, siz konuşun, ondan sonra ben bir iki şey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Geneli istedik de bir açıklama istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, şeye baktım, ben bölünmesin diye istedim ama önemli olduğu için söylüyorum. Şimdi, kamu bankalarında 2 mekanizma oldu.

Bir, başka bankanın içine alındı, mesela, TÖBANK alındı Halkbankasına; bir de özelleştirildi. Yani, “Kamu bankaları battı.” gibi bir şey hani sonuçta denetimle alakalı bir sonuç olacağı için böyle bir şey yok, onu anlatmaya çalıştım.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Yok, şöyle: Anadolubank, Denizbank bunlar battığı için, siz dediniz ya birleştirildi; TÖBANK da aşağı yukarı oraya doğru gidiyordu, o da yine Halkbankasıyla birleştirildi. Bunlar niye durduk yerde birleştirilsin, bunlar zaten batıyorlar. Kamu bankası olduğu için özel bankalar fona devredildi veya tasfiye edildi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bunu ayrı tartışsak olur mu?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sadece şu kadar söyleyeyim: Yani İstanbul Bankası, Hisarbank özel banka olduğu için bunlar da tasfiye edildi.

BAŞKAN – Ben de bir şey söyleyeyim, ondan sonra...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Batan bankalar, Etibank ve diğerleri özelleştirildiği için battılar, Cavit Çağlar’a falan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu tartışmanın içerisine girersek...

Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz ben...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sadece şu kadar bir şey söyleyeyim özür dilerim.

2000 yılındaki şey sizin de dediğiniz gibi ama 1994’te, ondan önceki de benim dediğim gibi. Benim anlatmaya çalıştığım 1994’ten öncesi ama sizin dediğiniz 2001’deki, 2000’deki olay.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, tabii, ben müsaade ederseniz bir şey vurgulamak istiyorum. Bütün Komisyon üyelerimizin genel anlamda açıklamalarına baktığımızda, herkes aslında böyle bir uluslararası Türkiye varlık fonunun kurulması konusunda hemfikir. Sadece buranın sonuç itibarıyla başarılı olabilmesinin önemli koşullarından bir tanesi de tabii ki, bunun açık, saydam ve güvenilir olmasından geçiyor.

Burada şu bakış açısı farklılığıyla karşılıyor: Yani bunun piyasalar açısından güvenilir olabilmesinin yolu Sayıştay denetiminden mi geçiyor, yoksa uluslararası bu tarz fonlardaki denetim arayışlarının nasıl olması gerektiğinden mi geçiyor? Bu arada, bu tarz kuruluşların reytinglemesine ya da değerlendirilmesine baktığınızda, birincil olarak aranan şey bir uluslararası bağımsız denetime açık olması koşulu var. Ama, bu yeterli değil yani diyelim ki 13, 14, 15 tane reytinglemede işte kurala gidiyorsanız bu onlardan bir tanesi. Bu tarz fonların değerlendirilmesinde daha fazla aslında önemsenen bu yapının nasıl bir organizasyonel yapıya sahip olduğu, işleyişi, kendi iç denetimi, risk yönetimi. Şimdi, bu konulardaki tutumu, yapısı, organizasyonu veyahut da bu konulardaki başarısı, bu konudaki faaliyetlerinin değerlendirilmesi son derece, çok önemseniyor. Burada da şuna bakıyorsunuz: Bu denetimi kim yapmalı? Burada işte Merkez Bankası örneğinde olduğu gibi, bu denetimler de bağımsız dış denetleme tarafından yapılabilir yahut da işte Sayıştay bu konularda bir denetim yapabilir işleyişle ilgili. Ona baktığınız zaman, şunu sormak lazım: Risk yönetimi açısından bir denetimi yapabilme kapasitesi Sayıştayın olur mu ya da elde ettiğimiz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ona bakmıyor ki...

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz.

...sonuca ulaşır mıyız?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama, ona bakmayacak Sayıştay.

BAŞKAN – Ama, baktığınızda netice itibarıyla bütün bu işlerin düzgün bir şekilde, saydam bir şekilde yapılması ve yani sadece Medisile değil, Parlamentoyla değil ya da Türkiye Büyük Millet Meclisiyle değil, kamuyla da paylaşımı açısından baktığınızda bu işin saydam ve açık bir şekilde yapılabilir olması burada önemli. Yani, onun dışında, tabii ki bu şeyi yaparken ya da bu fonun kuruluşunu, işte kurgusunu, başarı ya da başarısızlığını hesaplarken ya da tespit ederken de bunun yanında tabii ki farklı argümanlar da kullanılıyor.

Burada şuna bakmak lazım: Yani, netice itibarıyla bir varlık fonu kuruyoruz, Türkiye’deki birtakım varlıkların, atıl olan birtakım fonların işte bu yapıya aktarımı ve bunun üzerinden değerlendirilmesi noktasında bir adım atılıyor. Hepimizin de ortak gayesi doğru bir kurgu içerisinde bu işin yapılabilir olması. Konuşmalarımızın da, bütün bu müzakerelerin de temel sebeplerinden bir tanesi o. Burada farklı görüşlerin olmasını da son derece normal karşılıyorum. Ama yani şu an itibarıyla, kurgulanan sistem itibarıyla baktığınızda bu işin de gerçekten amaca hizmet edecek, amaç doğrultusunda denetlenebilecek bir hüviyette olacağı görüşü var.

Burada mesela, eksikler vardı bakın...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, biz yasa koyucuyuz, bir Anayasa’ mız var bizim, öncelikle onu...

BAŞKAN – Efendim, ben de onu söylüyorum.

Burada onu da anlatayım. Bugün Anayasa 160 ve 165’i söylüyorsunuz, ben İç Tüzük 38’e bakıyorum. Zaten İç Tüzük 38, gelen tasarı ya da teklifleri öncelikle Anayasa’ya aykırılığı tarafından incelememizi gerektiriyor, İç Tüzük bize bunu emrediyor; biz bunu yaptık. Ben, Anayasa 160’a baktığımda, Anayasa 160 neyi tanımlıyor? Genel bütçeli idarelerin Sayıştay denetimiyle ilgili ya da

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 29

Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimiyle ilgili bölümü tanımlıyor. 165'e geldiğinizde de kamu payı yüzde 50'den fazla olan kamu kurumlarının ya da kuruluşlarının denetim esaslarının Türkiye Büyük Millet Meclisince kanunla belirleneceğini ifade ediyor. Bizim tam yaptığımız da şu an bu. Bunu ilk defa da yapmıyoruz, bunun benzerlerini de yaptık. Yani, Merkez Bankası aynı şekildedir, Sermaye Piyasası Kurulu...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Temizel, vereceğim söz, tabii ki vereceğim.

Yani, mesela, Borsa İstanbul'da da burada eksikler vardı ve -o yapmış olduğumuz toplantılarda Sayın Temizel'in, Sayın Usta'nın söyledikleri- esas sözleşmenin tesciline ilişkin bir şey yoktu ama önemliydi esas sözleşme, o yapıldı. Mesela, eleştirimizin biri "Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren tescil edilmiş olur." diyoruz. E, bakıyoruz benzer düzenlemelere, daha önceki yasama süreçlerinde de yapmışız, onlarda da var. Ama, işlevsel olması ya da faaliyete girebilmesi için ise ana sözleşmesini tescil şartı var. Burada bence aslında hepimiz benzer şey istiyoruz ama tabii ki farklı bakış açılarının da olması son derece doğal.

Önce, Sayın Kalaycı, siz "Bir şey söyleyeceğim." diyordunuz; sonra da Sayın Temizel'e söz vereceğim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kısaca bir konuya açıklık getireceğim. Yıllarca YDK denetçiliği, şimdiki adıyla Sayıştay denetçiliği yapmış bir arkadaşınız hem de bağımsız denetçi belgesine sahip bir arkadaşınız olarak söylüyorum: Bağımsız denetim ile Sayıştay denetimini birbirinin alternatifiyiymiş gibi sunmak son derece yanlış. Yani, bağımsız denetimin amacı farklıdır, Sayıştay denetiminin amacı farklıdır.

Bir de şu hususu ifade edeceğim: Bankaları hiçbir zaman denetleyenler batırmaz; yönetenler batırır, siyasiler batırır. Yani, denetim olmuş, olmamış, o nedenle banka battı diye bir şey olmaz.

BAŞKAN – Ben de aynı şeyi söyledim zaten, farklı bir şey söylemedim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sizin nasıl organize olduğunuz, nasıl yönettiğinizle ilgili, yönetişiminizle ilgili.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkan, hiç polemik yaratmadan çok somut olarak kanun hükümlerinden giderek söyleyelim.

Bir: Merkez Bankası Kanunu, 1211 sayılı Kanun'un 42'nci maddesi "Başbakan bankanın işlem ve hesaplarını denetlettirebilir. Başbakanlık bu hususta her türlü bilgiyi bankadan isteyebilir. Banka, bilanço, kâr ve zarar hesaplarını bağımsız denetim kuruluşlarına denetlettirebilir. Başkan tarafından Banka faaliyetleri ile uygulanmış ve uygulanacak para politikası hakkında her yıl nisan ve ekim aylarında Bakanlar Kuruluna rapor sunulur. Banka, faaliyetlerine ilişkin olarak yılda iki defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunu bilgilendirir." Yani, "Merkez Bankası denetleniyor." demek herhangi bir şey değildir.

En önemlisi de şu anda Türkiye'de -içinizde hatırlayanlar kaldı mı bilmiyorum- Maliye Teftiş Kurulu diye bir kurul vardı. Bu Maliye Teftiş Kurulunun yetkileriyle ilgili olarak yazan hükmü okuyorum: "Genel ve katma bütçeli daireler ile fonlar, döner sermayeli kuruluşlar, kuruluş ve statüsü ne olursa olsun sermayesinin en az yarısı devlete ait kuruluşlar, bu daire ve kuruluşların birlikte ve ayrı ayrı sermayelerinin en az yarısına iştiraki olan kuruluşlar..." Bunları her hâlükârda Maliye Teftiş Kurulu devlet adına yani Başbakan, Maliye Bakanı -Başbakan da direkt olarak talepte bulunurdu- adına bunları teftiş ederdi. Bakın, burada Merkez Bankası Kanunu çok somut bir şey söylüyor yani sizin yapacağınız denetimin, Meclis denetiminin, Anayasa'dan kaynaklanan denetimin bilanço ve kâr-zarar hesaplarını bağımsız denetim kuruluşlarına denetletmesine engel değil. Bunlarla ilgili olarak siz dünya kamuoyuna bilgi verirsiniz "Bakın, bizimkinin ne kadar sağlam bir yapısı var, neleri var." diye, diğer taraftan da bu işlemlerin yapılmasıyla ilgili olarak tabii olduğu kanunlara, alınmış olan kararlara, alınmış olan kararların olduğu gibi kayıtlara geçirilip geçirilmemesine, bunlarla ilgili de sizin ayrı bir denetiminiz olur. Dünyanın her tarafında bu olay böyledir. Sadece bağımsız denetim kuruluşlarıyla... Bağımsız denetim kuruluşları orada farklı bir şeyler değerlendirirken başvurdukları kaynaklar farklıdır, bizim ihtiyaç duyduğumuz kaynaklar farklıdır. Yani "Devletin hiçbir organını bu şekilde bırakmayın." der. Bizim Anayasa'nın 165'inci maddesinde de zaten hüküm şöyle değil: "Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya ve dolaylı olarak devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının denetlenmesinin esasları Türkiye Büyük Millet Meclisince kanunla düzenlenir." değil; tam tersine, "Bu ortaklıkların, bu kuruluşların Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesinin esasları kanunla düzenlenir." Türkiye Büyük Millet Meclisi denetleyecek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetlenmesiyle ilgili esasları kanunen düzenleyeceğiz biz.

Şimdi, bu hükümlerin hepsini herkes kendisine göre yorumlama hakkına sahip değildir. Devletin bütün varlıklarının hepsini ortaya koyarak yüzde 100 sermayesi devlete ait olan bir kuruluş kuruyor musunuz? Kuruyorsunuz. Bunu devlet, devlet adına Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi de kimler aracılığıyla bu denetimi yaptıracağını burada belirleyecek. Bunun çaresi yoktur, bunun çaresi gerçekten yoktur. Merkez Bankası denetim dışında değildir. Ben maliye müfettişi olarak Merkez Bankasını gidip denetledim. Bunca yıl geçtikten sonra bile niye denetlediğimi söyleyemem, bu devlet ciddiyetidir. Dolayısıyla, bunları yaptırmak zorundasınız. Bunları yaptırmadan düzenleyeceğiniz kanun, o nedenle Anayasa'ya aykırıdır. Bu Anayasa'ya aykırılığı giderecek daha somut bir şey getiremediğinizde de İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre bu teklifi iade etmek zorundasınız. Durumumuz bundan ibarettir. Bu kanunu çıkarmayalım demiyoruz, bakın; bunun başlangıcı Anayasa'ya aykırılığı ortadan kaldırmakla ilgili kısımdır.

Şeyin üzerinde durmadık, onun madde sırasında değiştirileceğini varsayabiliyoruz. Yani "Bakanlar Kuruluna sınırsız bir yetki, altı ve üstü belli olmayan bir yetki veremezsiniz." de Anayasa'ya aykırıdır. İki nedenle Anayasa'ya aykırıdır. Ama, denetimden bu kadar kaçırılan bir kurumun bundan sonra maddelerini görüşemezsiniz diyoruz. Olay açık, kanun hükümleri burada, Merkez Bankası

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 30

Kanunu'nun 42'nci maddesi burada. Borsa İstanbul'la ilgili buradaki tartışmalarımızı hatırlayın. Anayasa'nın iptal ettiği hükmün yapmış olduğumuz düzenlemeyle gereğini yerine getirdik mi, getirmedi mi diye tartıştık burada. Orası da iptal edilmişti denetim nedeniyle. Anayasa Mahkemesinin gerekçesini bu yaptığımız düzenlemeyle yerine getirdik mi, getirmedi mi diye. En sonunda, başışlayın deyimi, yalap şalap bir düzenleme yaptık, "Getirdik." dendi; göreceğiz. Anayasa Mahkemesi eğer aynı şekilde değerlendirmeye devam ediyorsa bu yaptığımız düzenlemeyi de yarın bir gün iptal edecek gönderecek.

Kısacası, arkadaşlar, bir kamu kaynağı kullanıyorsanız bunu denetim dışında bırakamazsınız. Müşterilerine, hisse senedi alacaklara vesairelere rapor düzenleyen kuruluşlar bizim denetim ihtiyacımızı karşılamaz; etmeyin, tutmayın; bu olay olmaz. Bununla ilgili bir düzenleme yapmak zorundasınız. Bu düzenlemeyi yapın, ondan sonra kanununuzun görüşün, görüşelim. Yani, bunu bu kadar net olarak görürken buna nasıl devam edelim ki?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, usul açısından konuya bir miktar baktığımızda Sayın Bakan yani epeydir gündemimizde birkaç gündür, teknik toplantı yaptık. Yani, burada görüldü ki her defasında dinlediğimizde farklı şeyler ortaya çıkıyor. Konunun ben, bir defa, yeteri kadar çalışarak buraya getirildiği kanaatinde değilim yani bunu teknik toplantılar esnasında gördük. Bu konunun, esas itibarıyla, normal şartlarda biraz daha fazla çalışması lazım. Bir bütünlük yok bu kanunda ve hedefi de -birazdan onun detaylarına geleceğim- amacı da net değil. Yani, daha çok yurt içerisindeki kaynakları koordine etmeye, daha verimli kullanmaya yönelik bir şey mi, yoksa yurt dışından kaynak bulmaya yönelik bir şey mi veya yatırımları gerçekleştirmeye yönelik bir şey mi, bunlar çok net değil. Bunların çok net bir şekilde ortaya konulması gerekiyor. Dolayısıyla, bana göre, burada bir kafa karışıklığı var. Bunu zaten gerekçede de görüyoruz; gerekçesi de yetersiz, yetersiz yazılmış. Mesela, küçük bir anekdot: Bu teklif toplantıları esnasındaydı sanıyorum "Bu gerekçedeki on yıl boyunca yüzde 1,5 büyümeyi nasıl hesap ettiniz, bunun detayı nedir?" dedim, gerekçedeki yüzde 1,5 büyümeye çıkarıldı. Böyle şeyler olmaz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 3'e çıkarıldı.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır, tamamen çıkartıldı.

Şimdi, o zaman hesabı olmayan bir şeyi... Parlamentoya bir kanun tasarısı geliyor. Parlamentoya gelen kanun tasarısında altı bomboş bir şey gelir mi? Ha doluyorsa, niye çıkartılıyor o zaman? Ben bunun hâlâ cevabını bekliyorum. Bu yüzde 1,5 büyümeye meselesi nereden çıktı, bu nasıl bir yatırım? Büyüklüğüyle bu gerçekleşecek. Biz Planlamacıyız, biz bu soruları sorarız ama bunu gördüğümüz zaman. Dolayısıyla, böyle, biraz -kusura bakmayın ama- yazılmış yani üzerinde çok fazla çalışmadan, edilmeden kaleme alınmış gibi bir hâli var.

Şimdi, işin esasına gelmeden önce, geneli itibarıyla, biraz şu bizim iktisat politikasıyla ilgili bana göre buradaki...

Sayın Bakanım -sizin konuşmalarınızdan da ben bir şeyi -bir konuda anlaşıyoruz, belki o yüzden birkaç cümleyle ona bir değinmek istiyorum. Şimdi, bir defa tasarruflarımız çok düşük diyoruz. Tasarruflarımız düşük ama bu tasarruflar hep bu kadar düşük değildi. Bizim tasarruflarımız 1990'lı yıllarda, 2000'nin başında yüksekti. İşte, siz Hükûmete geldiğinizde yüzde 18,6 toplam tasarruf vardı, yüzde 23,4 de özel sektör tasarrufları vardı. Problem neredeydi? Problem kamu tasarruflarındaydı. Kamu tasarrufları da uygulanan sıkı maliye politikasıyla -Türkiye ona çok şey borçlu- kamu tasarruflarını... Mesela 2002'de eksi 4,8 olan kamu tasarrufları artı 3'lere, 4'lere geldi. Kamu tasarruflarını düzelttik ama özel sektör tasarrufları yüzde 23'lerden yüzde 11'lere düştü, yüzde 12 diyelim; 11,9; 11,7; en son 2014 rakamı 11,9. Yani, yarının altına neredeyse veya yarısına inmiş özel sektör tasarrufları. Bu da tabii Hükûmetin bir tercihidir ama işte bugün o tercihi kullanıp ondan sonra bugün "Eyvah, tasarruflar düştü." diye feryat etmenin de bir anlamı yok. Yani, bu tercih neden kaynaklandı? Tüketime dayalı ekonomik bir büyüme modelini Türkiye benimsedi; ondan sonra, bunu finanse etmek için de bütün varlıklarını sattı yani cumhuriyetin başından itibaren KİT'lerini, şunlarını bunlarını sattı, 60 milyar doların üzerinde özelleştirme; ondan sonra -yanlış hatırlamıyorsa- yaklaşık 30 milyar dolar civarında gayrimenkul satışı. Yani bin yıldır vatan bildiğimiz toprakların önemli kısmını yabancılara sattık, daha fazla da satmak istiyoruz ama işte bu kadar müşteri geliyor. Şimdi, ondan sonra, bir taraftan sattığımızın tabii, bunu, bu tüketimi finanse etmesi mümkün değil. Yani, 12 puan -yani, iktisatçılar ne demek istediğimi, bunu anlayacaktır- siz tasarrufu düşürürseniz bunu nasıl finanse edeceksiniz? Ondan sonra borcu patlattık. Nasıl patladı? Hem özel sektör, hane halkı borcu patladı. Yani, 3-4 milyar TL olan -nominal rakamlarla konuşmayı sevmiyorum ama Hükûmetimiz bunu çok konuştuğu için ben de sizin politika yapma tarzınızla söyleyeyim- 6 milyar TL falan olan özel, hane halkı borçlarını 600 milyar TL'lere getirdik veya gelire oran olarak söyleyelim: Borcu, hane halkı gelirlerinin yüzde 4,8'lerinden yüzde 50'lilerin üzerine taşıdık. Yani, tüketim... Yani, içeride vatandaş, dışarıda ülkeyi, ülkenin özel sektör kuruluşlarını, bankalarını, kamusunu dışarıya karşı borçlandırdık. Yani bir kısım varlıkları sattık, varlıkları sattığımızda finanse etmeyen kısmını da -az önce ifade ettiğim gibi- borçları artırarak bir tüketimi finanse ettik. Şimdi geldi, iş tıkanı, iş tıkanı. Şimdi, tasarrufları artıralım diyeceğimiz yerde... Hani onu diyoruz da ama bir şey yapmıyoruz tasarrufları artırmak yolunda. Ben geçen Bireysel Emeklilik Yasası'nda söyledim. Yani, bakın, Bireysel Emeklilik Yasası çıkartıyoruz, yıllık 3-4 milyar TL bütçeden de destek veriyoruz; bunun tasarruflar üzerindeki etkisi şu: 15 olan tasarrufumuzu 15,3'e çıkartıyor, daha fazla bir şey yapmıyor Sayın Bakanım. Yani, bütün tasarrufu artırma meselesini bireysel emekliliğe yükledik. Siyaseten herkes onu söylüyor; arkasında ne var, önünde ne var, kimse bunun hesabını kitabını yapmadan... Hakikaten böyle söyleniyor. Yahu içimiz yanıyorduk yani bu ülke adına. Bu şekilde tasarruf artmaz, artmıyor da nitekim. Bak kaç yıldır bu tasarruflar sürekli düşüyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 31

O yüzden esas olan, yapmamız gereken şey, eğer “cari açık” dediğimiz şey tasarruf ile yatırım farkıysa, yurt için tasarruf ile yatırımın farkıysa... Yatırımlar zaten 20’lerde, biz millî gelire oran olarak yüzde 20 civarında yatırım yapıyoruz, onu bir türlü artıramıyoruz. 2023 çalışmalarında bizim yatırımların hedefi yüzde 28 civarındadır yatırımların hedefi, bunu da az söyledim, hatırlıyorum. Yani, yatırımları bir defa oralara çekmemiz lazım ama yüzde 28 yatırımı yüzde 15 tasarrufla nasıl yapacaksınız? Yüzde 15 cari açık verme imkânımız var mı? Yok. Hani diyorsunuz ya “Türkiye’nin hedefleri büyük.” Büyük hedeflere büyük tasarruflarla gidilir. Şimdi, birazdan örneklerini vereceğim. O büyüdü dediğimiz ülkeler, şu anda varlık fonu var dediğiniz ülkeler varlık fonu kurduğu için büyümedi; büyüdükları için fazla oluşturdular, ondan sonra varlık fonu kurdular paralarını değerlendirmek için. Bir defa biz işe tersten başlıyoruz, bir defa bunu bir net olarak ortaya koymamız lazım.

Son söyleyeceğimi başında söyleyeyim: Ben burada varlık fonunun kurulmasına karşı falan değilim ama bu varlık fonunun Türkiye’ye hiçbir faydası olmayacaktır bu şartlar altında. Dolayısıyla, gereksiz bir, beyhude bir çabadır. Hatta iyi kullanılmazsa, denetimde problem, şurada burada problem olursa kendi ayağımıza sıkarsız, zararı dahi olabilir. Yani, zamanlama açısından ve şu anda işlerimizi çözme... Yani iktisadi açıdan işlerimizi çözmeden bununla bir şey yapamayız. Birazdan ben zaten ona ilişkin sorularımı soracağım size niye bu kuruluyor diye.

Dolayısıyla, Sayın Bakanım, mesela, şimdi, bakın, diyoruz ki: Biz petrolü olan bir ülke değiliz, ciddi petrol ithal ediyoruz. Şimdi, ciddi petrol ithal eden... Mesela bizim, Türkiye’nin 2015 yılı için millî gelirinin yüzde 18,4’ü kadar, 38 milyar dolar petrol ithalatımız var, değil mi? Yani, enerji ithalatımız var. Şimdi, Güney Kore’ye bakıyorsunuz, Güney Kore de petrol üreten bir ülke değil, petrol ithal eden bir ülke, 103 milyar dolar petrol ithalatı var; rakamların çok büyük bir önemi yok, millî gelire oranları konuşmak lazım, yüzde 23,6. Ama Güney Kore ticaret fazlası veriyor, bakın. Japonya: İthalatının millî gelire oranı yüzde 20,5; 128 milyar dolar ticaret fazlası veriyor. Hollanda: Yüzde 17’si kadar ithalat yapıyor ama ticaret fazlası veriyor. Almanya aynı, İtalya aynı. Şimdi, yani, bu öteden beri söyleniyor ya, bu da bir mazeret falan değil. Yani, petrol ithal ediyor, hiç petrol yok hatta ama ticaret fazlası veren bir sürü ülke var. Bu ülkeler ticaret fazlası verdiği için aslında bu tür varlık fonlarını kuruyorlar. Şimdi, petrolü olan ülkelerde daha çok petrol gelirlerini aslında değerlendirmek için, biraz da gelecek nesillere taşımak için veya petrol fiyatlarındaki istikrarsızlıklarının ekonomi üzerindeki olası etkilerini azaltmak için bunları kuruyorlar. Ha, bunun dışında kuran var mıdır? Vardır ama onlar hem küçük fondur hem de 15’ten küçük. İşte Alabama’nın fonu yani birkaç milyar dolarlık bir fon, bilmem ne. Amerika’nın var mı böyle bir fonu? Kaç tane var Amerika’nın? Amerika’nın fonlarının toplamı Çin’in ellide 1’i kadar değil. Amerika’nın fonu falan yok. Yani küçük küçük fonlar Amerika’nın fonları. Yani, ben bu G20 muhabbeti nereden çıktı bilmiyorum. Başkanım, Almanya’nın fonu ne kadar, Almanya ne zaman kurmuş fonu? Ben görmedim kaynaklarda Almanya’nın bir varlık fonunu.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANI MEHMET BOSTAN – Almanya’nın var, 65 milyar dolar, 1995 yılında kurulmuş.

ERHAN USTA (Samsun) – Yok, bizdeki kaynaklarda da yok, ben kaç yerden, arkadaşlardan “check” ettim, az önce bir makaleyi daha inceledik.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Amerika’nın 140 milyar dolar.

ERHAN USTA (Samsun) – Amerika gibi bir ülke...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Amerika’nın eyaletlerinin.

ERHAN USTA (Samsun) – Eyaletlerin ayrı ayrı, küçük küçük fonları Sayın Bakanım yani onlar hiç şey falan değil.

Dolayısıyla, yani, bakın, son söyleyeceğimi baştan söyleyeyim: Mesele karşı olmak değil, bir fayda üretecek m? Bir şeyi bir fayda üretmesi için yapmamız lazım. Yani, bir şeyi kurup da risk alacaksak ben o konuda hakikaten ciddi olarak endişeliyim, yıllarca devlete çalışmış birisi olarak ciddi endişem var. O yüzden, yani, mesela, işte, Güney Kore 2005 yılında kurmuş fonunu bendeki bilgilere göre. Yani, bu fonu kurduğu için Güney Kore büyümedi. Güney Kore büyüdü, ticaret fazlasına ulaştı, bu varlıklarını değerlendirmek için, uluslararası piyasalarda oynamak için yani parasına para katmak için bu fonları kurdu. Yani, buralarda biraz mukayese yaparken diğer ülkelerle... Yoksa “Birilerinde var, bizde de olsun.” falan demek çok mantıklı durmuyor elbette.

Şimdi, biraz daha fonun detaylarına... Ben bir şey daha söyleyeyim. Sayın Bakanım, mesela, ihracatta diyorsunuz ki: EXİMBANK ihracatçıya fon vermiyor, yetersiz. Oradaki problem başka. İşte, Merkez Bankasının açtığı reeskont kredisinin tavanı 20 milyar dolar ama sadece 8 milyar doları kullanılıyor. Yani, buralara bakmamız lazım. Yani, buralarda bu problemleri bu fonu kurarak falan aşabilecek durumumuz yok.

Şimdi, büyüme artınca cari açık artıyor. Evet, böyle bir şey var ama bunun temeli de şu: Tüketim üzerinden büyüyoruz yani tüketim kaynaklı bir büyüme talebimiz var daha çok, tasarruflarımız yetersiz; dolayısıyla, büyümeyi artırdığımızda mal ithalatı ihtiyacımız artıyor, bu da cari açığımızı patlatıyor. İşte, 2012’den sonra büyüyemememizdeki temel neden o; büyüdüğümüz zaman ekonomide istikrarsızlık oluşuyor, tekrar işte yüzde 6’ları, 7’leri aşan bir cari açığımız oluyor, ülke gidecek. Dolayısıyla, yani burada en temelde yapmamız gereken şey mevcut gelir düzeyinde, hani şeyde iki türlü olabilir tabii, hem geliri artırarak tasarrufları artırırınız ama geliri artırma filan imkânımız yok işte. Tasarruftan yola çıkmamız lazım. “Tasarruf” dediğimiz şey de tüketimin kısılmasıdır, millî gelirin daha az kısmını bu ekonomide tüketmekten başka bizim bir çaremiz yok. Bu, siyaseten çok fizibil gelmediği için başka yollara...

Şimdi, aslında burada yapmaya çalıştığımız şey, özü itibarıyla bir borçlanma modeli üzerinde tartışıyoruz biz esas itibarıyla baktığımızda. Yani yoksa bu bir gelir filan yaratmayacak yani bilmiyorum, eğer böyle bir şey varsa bileyim ben. Ha, gelir yaratma ancak şöyle olabilir: Yani özelleştirme türü varlık satışını veya işte, ileride doğacak gelirlerin satılması gibi bir şey olursa bunlara zaten bu fon olmadan da Özelleştirme İdaresi üzerinden... 4046’mız bizim ona müsait, onlar öyle yapılabilir. Dolayısıyla, burada bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 32

finansman modeli, finansman şeklini konuşuyoruz. Esas yapmamız gereken şey finansman ihtiyacımızın azaltılmasıdır yani büyüyerek finansman ihtiyacını azaltmak, şu andaki gibi ekonomiyi düşük büyüme düzeyinde tutarak finansman ihtiyacını azaltmak değil tabii ki. Yani cari açığı da isterseniz konuşabiliriz, geçen yine gündeme geldi "Cari açık düşüyor." filan, cari açığın düştüğü filan yok Türkiye'de. Bütün bilgiler sizde, arkadaşlar yapsınlar, bize versinler. Altını tamamen dışarı atalım çünkü istikrarsız, hiçbir şeye katmanın anlamı yok; bir de akaryakıttaki fiyat düzeltilmesini yapalım, 2015 yılında bizim cari açığımız millî gelire oran olarak 1,4 puan artıyor; hani nerede? Daha düşen büyümenin cari açık üzerindeki etkisini de katmıyorum yani bizim cari açığımız filan...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Böyle de tutarsızlık olmaz mı "Artarken azalıyor ama bu düşerken artmıyor mu?" gibi?

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, işte, onu sormam lazım...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben soruyorum size, petrol fiyatları arttığı zaman "Cari açık zıpladı." diyoruz ama düştüğü zaman düşerse onu kabul etmiyoruz, böyle şey olmaz.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, olmaz...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Giren çıkan paraya bakarım.

ERHAN USTA (Samsun) – O öyle değil, o zaman kimse bize "Cari açık düştü." filan demesin yani "Biz tedbir aldık, cari açık düştü." demesin, "Petrol fiyatları düştü, cari açığımızı olumlu etkiledi." dememiz lazım.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Dedik.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama yorumlara bakarım, yazdığınız beyanatlarınıza, hepsi, hem sizin hem Kalkınma Bakanının hem Mehmet Şimşek'in; onlar öyle değil. Ben onu söylüyorum, her defasında altını da, petrolü de... Ya, analiz böyle olur, eğer iktisatçı olarak hakikaten sorunu görmek istiyorsak bununla benzetmemiz lazım ama hani siyaseten geri gelir birtakım şeyler söyleniyor ama burada özellikle konuyu bilenler arasında konuşulurken, bizim hakikaten cari açığımız artıyor mu, azalıyor mu bakarken böyle bakmamız gerekiyor.

Şimdi, ülkemizin dış kaynak ihtiyacı var, dış kaynağımızı... Ben şuna katılıyorum: "Bizim dış kaynak ihtiyacımız var, biz bu fonla dış kaynak ihtiyacımızı efendim, işte, Türkiye'nin normal hazine borçlanması altında bir maliyetle borçlanacağız." diye bir iddia olabilir. Böyle bir şey olursa, tabii, bunu bize hani makul bir gerekçe ortaya konursa hazineden niye daha düşük borçlansın, onlar ortaya konulursa buna... Çünkü ülke risk priminden bağımsız değil, bu tür ne fonu kurarsanız kurun, kaldı ki bu zaten bir devlet fonu, bunun hazine borçlanmasından farkı olmayacaktır. Yani hazine borçlanmasına alternatif bir araç yaratıyorsak zaten hazinenin borçlanacağı o miktar azalacaktır yani çünkü bu üç aşağı beş yukarı, bunlar çok fazla değişmiyor. Sizin için düşünülen bir pasta var, o pastadan yararlanmak yani borçlanma maliyetlerimiz çok yüksek, onlara katılıyorum, bu da işte ekonominin düzgün gitmemesinden yani dünya negatif faizleri konuşurken biz yüzde 10'larda faiz veriyoruz, bunların düşürülmesi lazım ama bunu düşürecek araç bu değil. Bunu denedik, faiz talimatla düşmedi bu ülkede, "Faiz düşsün." tartışması yapıldığı zaman faizler 2 puan arttı bu ülkede. Yani o yüzden bunlar talimatla veya şeyle düşmüyor; ekonominin yapısal sorunları düzelttiğimiz zaman bizim faizlerimiz düşecektir.

Şimdi, mesela birazdan gelirlerini konuşacağız Sayın Bakanım, burada diyor ki işte: "Gelir fazlasının bu tarafa aktarılması..." Bir defa bütçede bir gelir fazlası filan yok, yani yok, nerede? Ha, diyelim ki bazı kamu kuruluşlarının elinde bir miktar gelir fazlası olabilir; bunları geçmişte denedik, gayet de güzel çalıştı; hani havuzda nakit fazlaysa havuza alırsınız, bir yandan bir kurumun elinde, bir kamu kuruluşunun elinde, mesela bazen özel idarelere para fazla aktarılıyor, özel idare parayı bankada tutuyor. Niye aktarıyoruz? Aktarmayalım tabii ki veya bir havuza gelir, havuzdan bu şeyleri kullanırız. Bunlar varlık fonuyla yapılacak işler değil ki. Hâlâ açık veren bir bütçemiz var, dolayısıyla, bizim bir kamu gelir fazlamız yok, buraya niye bu "gelir fazlası" lafı yazıldı, bu nasıl çalışıldı, buna teknisyenler nasıl rıza gösteriyor? İşin doğrusu ben bunu anlamıyorum.

Şimdi, dolayısıyla, bir kere biz bu amacı netleştirmemiz lazım: Biz içeriden mi kaynak bulmayı hedefliyoruz, yoksa dışarıdan mı kaynak bulmayı hedefliyoruz? "Dışarıdan kaynak bulmayı hedefliyoruz." diyorsak eğer bunu yaparken de yani hazine borçlanmasından veya Özelleştirme İdaresinin hani birtakım değişik yöntemlerle özelleştirme yapmasının dışında ne yapacağız? Birtakım türev ürünlerden bahsedildi, zaten dünyada kriz bundan çıktı, şu anda türev ürünlere karşı dünyada çok ciddi, mesafeli bakıldığını da biliyoruz yani ama öyle bile olsa birisi bize bunlarla ilgili birkaç örnek verirse, bir mekanizma anlatırsa onu belki daha net bir şekilde tartışırız diye düşünüyorum. Dolayısıyla, bu varlık fonu cari açığı azaltmaz. Cari açığın finansmanı ile ilgili bir meseleyi konuşuyoruz, cari açığın azaltılması meselesi daha başka bir mesele.

Mesela Sayın Bakanım, dediniz ki: "Hazine ihalelerine yardımcı olacak." Şimdi, tam tersi bir durum olabilir, mesela bir yandan da "İşsizlik Sigortası Fonu kaynakları" deniliyor. Şimdi, İşsizlik Sigortası Fonu'nun kaynaklarının zaten tamamına yakın kısmı hemen hemen hazine kâğıtlarına yatırılmış durumda. Dolayısıyla, bunun başka bir şeyi yok yani bu fonları, bu kaynakları burada kullanacaksa ki bu fon devletin bir fonu değil, devletin bir varlığı değil, o, çalışanları adına bir özel hesapta tutulan şeyler ama şimdi, bir defa plase edildiği yer hazine kâğıtlarıdır, gayet de normaldir yani akıllıca bir şeydir.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İşsizlik Sigortası Fonu yok bunun içinde.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam, İşsizlik Sigortası Fonu yoksa o zaman problem yok.

Yine, bireysel emeklilikten kaynaklanan şeyler filan. Tabii, onlarda biz ancak zorlayıcı şeyler yapabiliriz, onu hangi kısım için yapabiliriz? Devlet katkısı verdiğimiz kısım için. "Bunlar şu fonlardan şu kadara, en az asgari şu kadar tutulabilir." denilebilir, onun dışında da oraya da müdahale edemeyiz çünkü bütün risklerini, her şeyini oradaki bireysel emeklilik şirketi üstlenmiş durumda. Sadece devlet katkısı için onun biraz daha hazine kâğıtlarında değerlendirilmesi söylenebilir. Dolayısıyla, buradan hazine ihalelerine yardımcı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 33

olmayacak bu fon, tam tersine hazine ihalelerine kamunun bir katkısı var; bazen hani durumumuz iyi olduğu zaman o kamu katkısının çok önemi olmayabiliyor ama karışık dönemlerde, tansiyonun yüksek olduğu dönemlerde kamudan hazine kâğıtlarına öyle bir teklif gelmesi bizim elimizi son derece kolaylaştırıyor, öyle bir enstrümandan da biz yoksun olacağız bu fonla; onu da unutmamamız lazım.

Şimdi, mesela bazen işte, mucizevi modeller filan çıkıyor, bir şeyler oluyor da bunların hep sıkıntısını çekiyoruz. İşsizlik sigortası bugün gündeme geldiği için benim de aklıma geldi, onunla ilgili ben de bir miktar kendi fikirlerimi söylemek istedim. Yani işte, “İşsizlik Sigortası Fonu’ndan kamu yatırımlarını destekleyelim.” denildi, tamam, güzel; para alındı İşsizlik Sigortası Fonu’ndan, bir defa devlet işçilere karşı, sendikalara karşı borçlu hâle geldi, onların kaynaklarını kullanıyormuş gibi oldu. Yani bu işin bir yanı yanı devlet ile sendikaların arasındaki münasebette devletin elini zorlaştırdı, hazinenin elini zorlaştırdı ama o kısmın üzerinde durmuyorum. Şimdi, buralar alındı, denildi ki: “Efendim, bunlar, bu kaynaklar işte yatırıldığı yerlerde -bazen böyle kanunlara yazılıyor da ondan sonra nasıl uygulanacak onu kimse bilmiyor- hangi yatırımlarda kullanıldıysa o yatırımın getirisi oranında bunlar geri ödenir nemasıyla.” Hayda, böyle bir şey yok, kamu yatırımlarında böyle bir usul filan yok. Şimdi, 2008’den beri, aradan sekiz yıl geçti hâlâ, sürekli İşsizlik Sigortası Fonu, Çalışma Bakanlığı Kalkınma Bakanlığına yazar; o oraya yazar, bu buraya yazar; ya bunun neması nedir, nemasını nasıl hesap edeceğiz, hesap edilemiyor. Dolayısıyla, o şey orada öyle sıkıntılı bir şekilde duruyor.

Şimdi, burada yapılacak şey, yani eğer biz tüketimi kısmadan, tasarrufları artırmadan buradan bir şeyle finansmanı kolaylaştırmaya çalışırsak, işte, özelleştirmelerle mevcudu ve geçmişteki varlıklarımızı sattık, burada da ancak gelecekteki varlıkların satılması söz konusu. Arkadaşlardan bir tanesi de söyledi; oysaki bu fonlar -yani bu çok önemli bir ayrımdır, bu fonların çok önemli bir özelliğidir- geleceğe bir şeyler aktarmak için yapılan fonlardır, yoksa gelecekteki insanların yani çocuklarımızın, torunlarımızın varlıklarını bugünden kullanmak, bugünden onları satmak için kullanılmaz.

Şimdi, bu yaptığınız uygulama, bu hâli için söylüyorum, şu anda konuşulan hâliyle Sayın Bakanım, bütün yaptığınız reformların hepsine aykırı, Türkiye’ nin 2000 yılından sonra yaptığı reformların hepsine demeyeyim de 3 temel reformuna aykırı. Bir: 5018. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda yapılmak istenen şey, bir defa bütçe bütünlüğünü kurmak, ondan sonra belli kurallara bağlamak, bütçe kullanımını ve her şeyi bütçenin içerisinde göstermekti. Şimdi biz burada tam tersine şeyler seziyoruz, yani buradaki hesapları, bir kısım hesapları bütçenin dışına kaçırma gibi çünkü gerekçeler ile hepsini birlikte okuduğunuzda öyle bir şey var. Dolayısıyla bu 5018’in -ki 5018’de yapılanlar doğruydu- Türkiye’nin, bu süreçte, kamu maliyesine, ekonominin geneline ne kadar katkı verdiğini biliyoruz. İşte o güveni oluşturan reformlardan bir tanesiydi 5018 sayılı reform. Dolayısıyla sonunda ondan geri adım atıyoruz.

E, fonları tasfiye ettik. 2000 yılından başlayarak fonlar tasfiye edildi ve bu da yine bütçe bütünlüğünü bozan, şeffaflığı azaltan -nerede ne oldu- kara delik olarak adlandırılıyor onlar tasfiye edildi. E, onlara da aykırı. Şimdi, buradaki şeylere baktığımızda, sizin ortaya koyduğunuz... Bakın, bir de böyle bir durum daha var. Biz bunu iki sayın bakandan dinledik; bir sizden, bir Maliye Bakanından. Maliye Bakanından dinlediğimiz şeyler tamamen içeriğe dönük. Rakam vermedi ama -arkadaşlar eğer benim kanaatimde hata varsa düzeltsinler beni- böyle sanki birkaç milyar dolarlık, hatta dolar bile değil, TL’lik bir şey yani Maliye Bakanının bizim önümüze koyduğu, bütçeyle ilişkisi olan, filan gibi bir şey. Sizin ortaya koyduğunuz şey, tamamen 150-200 milyar dolarlık ve tamamen dışarıya yönelik bir şey. Yani bunlara bir bakılması lazım. O yüzden bir hedefi, amacı netleştirmemiz lazım. “Hepsi aynı anda yapılsın.” diyemeyiz. Kendimiz söylüyoruz, bu fonlar belli amaçlar için ve belli kaynaklarla kuruluyor; işte, petrol kaynağına dayandırıyor, ticaret fazlasına dayandırıyor, belli malların satımına dayandırıyor veya sosyal güvenlik sistemi...

Şimdi, sosyal güvenlik filan konuşuluyor -herhâlde o söylenmemiştir ama belki bir yanlış anlama nedeniyle söylenmişse eğer onu da düzeltmek lazım- bizim sosyal güvenlik sistemimiz zaten yarı yarıya açık veriyor. Sosyal güvenlik yıllık giderinin yarısı bütçeden karşılanıyor. Dolayısıyla bizim sosyal güvenlikle değerlendireceğimiz bir şey yok ve onu da hedefleyen bir fon zaten düşünülemez.

Şimdi, neye aykırı? 4749’a, Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a aykırı. Yani orada “Şeffaflık getireceğiz.” dedik, “Bütün borçlanmaları göstereceğiz.” dedik. Eskiden olan, Türkiye’yi yüzde 11-12’lere götüren, bütçe açıklarına götüren, borcu bilmiyorduk, harcı bilmiyorduk, o oradaydı, bu buradaydı; bunların hepsinden Türkiye vazgeçti ve işlerini düzeltme yoluna gitti.

Bakın, bunun da dışında diyoruz ki: Efendim, biz kamu borç stokuna yansımadan yatırımları finanse edeceğiz. Ama nasıl olur? Bunu bize birisi söylesin. Ben bu soruyu sordum, bu sorunun cevabını henüz alabilmiş değilim.

Mesela kamu hesaplarını yine maliye reformları çerçevesinde yaptık, kamu hesaplarını düzelttik, kamu hesaplarına çekidüzen verildi. Buralardan sapma şeyleri var gerekçelerde metne baktığımız zaman. Bunlara, bu ülkeye yazık olur. Bakın, bu ülkeyi ayakta tutan en önemli unsurla şu anda biz mücadele ediyoruz, onu bozma yönünde... “Bu bilerek yapılmış.” demiyorum elbette, bilerek veya bilmeyerek ama sonucu bu olacaksa bunlar ülkeye zarar verecek, hepimiz zarar göreceğiz. Buna bakmamız lazım. Bu davranışlar da maliye politikasını gevşetecektir, o da son derece şey olacaktır.

“Gelirleri” dediğimiz şey, kısmen söyledim, özelleştirme kapsamı, programındaki kuruluşlar. Sayın Başkan, zaten bunları, özelleştirilebilecek olanları siz özelleştiriyorsunuz, burada sizin için bir engel filan yok. Ha, “Satmayacağız da sadece menkule çevireceğiz...” Yani satma zaten bugüne kadar uyguladığımız temel yöntemdi bizim. Yani “Satmadan, sadece menkulleştirerek finansman sağlayacağız.” O da olabilir, onu da mevcut şartlar altında böyle bir fonda her şeyi bunun içerisine atarak yapmak yerine çok daha sade bir şekilde bunlar da zaten yapılabilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 34

Özelleştirme Fonu nakit fazlası... Yani tamam, Özelleştirme Fonu zaman zaman nakit fazlası oluyor ama bunlar bütçeye aktarılıyor, bütçe açığının finansmanında kullanıyoruz; bu bir şey sağlamaz ki. Bunu aktarmadığınız zaman bütçeniz açık verecektir. Veya işte kamu geliri... Diyelim ki varsa öyle bir kuruluş filan, gelirini buraya aktardığınız zaman o, devletin hesaplarına giriyor, orada gelirinizi azaltacak. O zaman bunları... Bir de kamu hesaplarıyla ilişkisini mesela teknisyen arkadaşlar ben sordum, orada da cevap alamadık, belki bugün eğer üzerinde çalışıldı, geliştirildiyse onu da dinlemek isterim. Mesela kamu hesaplarında bunu nasıl göstereceğiz; gösterecek miyiz, göstermeyecek miyiz? Yani nihayetinde baktığımızda bütçe türünde bir fon, bir kuruluş, bir şey kuruyoruz. E bunun da geliri olacak, gideri olacak, bunlar kamu hesaplarında nasıl gösterilecek?

Bütün bunları bilmek niye önemli? Bütün bunları bilmek aslında modelleme açısından önemli. İşte, denetimine de belki ona göre karar vermek gerekecek, başka şeyine de ona göre karar vermek gerekecek.

“Denetim” derken, bu fonun -usul esasında söylemişim ama burada tekrar söylemek gerekir diye düşünüyorum- en büyük özelliği, hepimiz biliyoruz ki devlete ait olması. Bunlar temelinde -isimlerinde yazılsın yazılmasın- devlet kurumu. Dolayısıyla devlete ait olan bir şeyin de Anayasa’ımıza göre kamu adına, daha doğrusu halk adına veya onun temsilcisi olan Meclis adına bir denetiminin olması lazım. Apaçık bir şekilde Anayasa’da bu hüküm var. Ben de katılıyorum, bağımsız denetim olsun, bağımsız denetim yatırımcılara güven verir ama bağımsız denetimin olması diğer gerekliliği düşürmüyor ve “Sayıştay denetimi olunca bu olmayacak.” diye bir şey yok. Yani piyasa ona bakar, o yatırımcıyı korur; bu da halkın adına, Meclis adına denetim yaptığı için kamu adına şey yapar ve kamunun haklarını koruyacaktır Sayıştay denetimi. Ha, Sayıştayın kapasitesi buna yetmiyorsa, Sayıştay işlerini kötü yapıyorsa, kusura bakmayın Sayın Bakanım, on dört yıllık iktidarsınız, “Yapısal meselelerin üzerine gidilmiyor bu ülkede.” derken biz bunu söylüyoruz. Yani bir Sayıştay Kanunu çıkarıldı, ondan sonra Sayıştay biraz denetim yapmaya başladı, 3 defa Sayıştaya format atıldı.

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Toparlıyorum.

Sayıştayın şu anda zaten eli kolu bağlı, hiçbir şey yapamaz hâle geldi. Korkmayın yani Sayıştay denetimi de olsa burada herhangi bir şekilde sıkıntı çıkaracağı bir şey yok, Sayıştay raporları belli burada, sadece...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kuşa çevirme kurulu var...

ERHAN USTA (Samsun) – Kuşa çevirme kurulu kuşa çeviriyor ve sadece teorik şeyler geliyor. Sayıştay şunu da denetliyor, bunu da denetliyor; yapmış mı? Herhangi bir bulgu yok, birçok şeyi arkadaşlarla burada paylaştık, baktık, hep öyle bir şey var ama kastettiğimiz denetim de bu değil. Sayıştayın denetimi olması lazım, Sayıştayın da hakikaten kaliteli, güzel bir denetim yapması lazım. Bunun yabancı yatırımcıyı rahatsız edecek hiçbir yanının olduğunu ben düşünmüyorum. Yani özellikle yabancılar açısından diyorsak, yerliler açısından zaten şey değil yani yerli açısından zaten olsun ama yabancılar burada biraz daha denetim var diye buradan vazgeçmez, buraya para yatırmaktan vazgeçmez, tam tersine yani hem içerideki kamu açısından, kamu menfaati açısından hem de yatırımcı menfaati açısından, denetleniyor diye... Çünkü şu yapılabilir: Yatırımcının hoşuna gidecek ama devleti zarara uğratacak bir şey yapabilirsiniz, mesela getirileri artırırsınız. Bunu tablo üzerinden bakarken bağımsız denetçi görmez yani diyelim ki, ama bu sürdürülebilir bir şey olmadığı için, aslında uzun dönemde yatırımcıyı da koruyacaktır Sayıştayın bunu bulması. Dolayısıyla bunların ikisi de aslında birbirini tamamlayacak şeydir. Mustafa Bey de ifade etti, bunlar birbirinin alternatifi olan hususlar değildir. Denetimsiz kullanılan bu silahla kendimize zarar verme riskinin çok güçlü olduğunu görüyorum.

Son olarak da, şimdi önümüzde aslında üçü bir paket var. Arkadaşlardan bir tanesi daha söyledi bunu, o iki hususu söyledi, ben... Üçü paket var. Bir: Bu “kara para yasası” dediğimiz o madde. İkinci: Bu, en son torbada çıkan, özel bütçeli kuruluşların varlıklarının tamamını Özelleştirme İdaresine... Eski sırasıyla 35, yeni sırasını bilmiyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi de 35.

BAŞKAN – Eskisi 35.

ERHAN USTA (Samsun) – Eskisi 35 de yenisinin kaç olduğunu hatırlamıyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – 35.

ERHAN USTA (Samsun) – Bunların Özelleştirme İdaresine aktarılması...

BAŞKAN – Aktarılmıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani oraya çekme...

BAŞKAN – Talep dâhilinde...

ERHAN USTA (Samsun) – Talep dâhilinde yani onay... “Gönder.” dediğiniz zaman direnecek bir tane bürokrat yok.

BAŞKAN – Şu anda bunları satmalarına mâni bir hâl yok ki.

ERHAN USTA (Samsun) – Efendim, niye çıkarıyoruz o zaman bunu?

BAŞKAN – Sadece profesyonel bir hizmeti Özelleştirme İdaresinden alabilmelerine imkân veren bir düzenleme yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Devlet İhale Kanunu’ndan kaçmak için.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Danışmanlık hizmeti alamıyor mu onları?

ERHAN USTA (Samsun) – Zaten onu Bakanlık... Şimdi aynı şeylere girmeyelim burada.

BAŞKAN – Zaten son bir buçuk dakikanız, vaktinizi çalmayayım.

Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 35

ERHAN USTA (Samsun) – Ulusal Varlık Fonu... Sayın Başkan, bakın, bu üçünü aynı anda düşündüğümüzde... Sayın Bakan “Bunun 15 Temmuzla alakası yok.” dedi, alakası olmayabilir hakikaten ama bu üçünün aynı anda, son dönemde yapılması hakikaten Türkiye ekonomisinde... Türkiye ekonomisinde kötü giden yanları filan söylüyoruz, finansman sıkıntısını söylüyoruz, büyüyemediğini söylüyoruz ama bizim bilmediğimiz başka bir şey varsa lütfen bizi aydınlatın, bir kapalı oturum, bir şey yapalım. Yani bunların hepsinin yapılması...

Bakın, Türkiye'ye para gelsin de ne gelirse gelsin; o kara para yasasının şeyi oydu. Yani “Kara para soruşturması yapmayacağım ben gelen varlıkla ilgili.” diyoruz biz. Bu, bugüne kadar Türkiye Cumhuriyeti’nde hiç çıkarılmamış bir yasa. Şimdi bunu çıkarıyoruz, özelleştirmeye ilgili portföy artırıcı bir şeyler çıkarıyoruz, bir de şimdi, zaten aslında normal şartlarda belki yapabileceğimiz, değişik kanallarla yapabileceğimiz şey, “Ulusal Varlık Fonu” diye yeni bir şey yapıyoruz sonuçta. Bizim bildiğimizin ötesinde Türkiye ekonomisinin eğer bir sorunu varsa bunu da bilmek Meclisin hakkıdır diye düşünüyorum. Diğer türlü, bu yasaya kategorik olarak karşı değilim, böyle bir fonun oluşturulmasına ama ben şu an itibarıyla da bu şekliyle Türkiye'ye fayda getirmekten ziyade zarar getireceğini düşünüyorum. Hatta ben şunu iddia ediyorum: Bu, bu hâliyle bizim finansman kabiliyetimizi yani sağlıklı finansman ve nispeten daha ucuz finansman kabiliyetimizi azaltır ve ona zarar verir diye düşünüyorum.

Sabrınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, saat 21.00'e kadar birleşime bir saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.00

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 36

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.08

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan; Komisyonumuzun 40'ıncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Erdoğan, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzde Plan ve Bütçe Komisyonunda olduğumuz dönemdeki en önemli yasal düzenlemelerden bir tanesi var. Bu yasal düzenlemeyi anlayabilmek için Türkiye'nin ekonomik durumunu iyi anlamamız gerekiyor. Neredeydik, nereye geldik, nasıl bir gelecek bizi bekliyor? Çok kısaca anlatayım: Türkiye'nin tarihi -Türkiye Cumhuriyeti değil- itibarıyla baktığınızda önemli kırılmalar var; 1950, 1980 ve 2002 gibi önemli kırılmalar var.

1980'de önemli bir model değişikliğine gittik; kimisi “iyi” dedi, kimisi “kötü” dedi ama bu 1980'de yapılan işler karşımıza 1990'lı yıllarda büyük krizler, yolsuzluklar, kötü yönetim olarak çıktı ve 2002 yılında da iktidar değişti. İktidara Adalet ve Kalkınma Partisi geldiğinde kendinden önceki dönemde yapılan büyük hataların büyük faturaları vardı. Bu “kendinden önceki dönem” derken de burası Plan ve Bütçe Komisyonu, bizler daha detaylı bakabilmeliyiz, kendinden önceki dönem bir yıllık dönemi ifade etmez; on yıl, yirmi yıl, otuz yıl, kırk yıllık dönemleri ifade eder. O dönem Hükümeti de kendisi adına önemli kararlar aldı, zor kararlar aldı. Çoğu doğru muydu? Bana sorarsanız doğru değildi ama kapitalist ve liberal ekonomik mantıklar içerisinde alınması gereken güç kararları ve bunun faturası ödendi ve 2002 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldi. Yeni bir ekonomik model oluşturulması gerekiyordu ve bu yeni ekonomik model de oluşturuldu. Bu yeni ekonomik model şuna dayanıyordu: Bir. borçlanma; iki. varlık satışı, özellikle ağırlıklı yabancılara varlık satışı ve kaynak yaratma mekanizmasına dayanıyordu. Mesela, bunun bir tane örneği Toplu Konut İdaresi tarafından yapıldı. Ne yapıldı? Toplu Konut İdaresi üzerinden önceki Emlak Bankasından kalan arsalar ve kentlerdeki yeşil alan olması gereken, kamu alanı olması gereken arsalar veya imar izni artırılarak yaratılan bir inşaat sektörü yaratıldı. Normalde her konuda özelleştirme üzerine duruyordu Hükümet, mesela TELEKOM gibi stratejik bir kurum özelleştirildi ama Toplu Konut İdaresine baktığınızda, tamamıyla devletçi bir model uygulandı. “Devletçi model uygulandı.” derken devlet konut yapmadı, devlet hangi konutu yapacak firmaları seçti. Burada da büyük yolsuzluklar olduğunu, böyle paralel maralel değil, ta 2004, 2005, 2006, 2007 yılları raporlarına baktığınızda çok büyük yolsuzluklar yapıldığını gördük, belirli firmalara kaynak aktarıldı bu inşaat işlerinden.

Diğer bir model neydi? Diğer bir model kamu yatırımlarıydı. Kamu ihalelerindeki sonuçlar da gördük. Kamu ihalelerine baktığınızda büyük ihalelerin sayısı 50 ile 100'ü geçmeyen şirketler arasında -daha sonra onların sayısı da çok azaldı- paylaştırıldığını gördük.

Bir diğer yapılan model, varlık satışıydı. Varlık satışı iki şekilde oldu: Bir, özel sektör üzerinden yabancılara varlık satışı; işte birtakım bankaların yabancılara satılması, büyük şirketlerin yabancılara satılması; bir de özelleştirme üzerinden kamu varlıklarının öncelikle iktidara yakın iş adamlarına düşük fiyattan satılması ve onların da aldıkları bu kamu varlıklarını uluslararası fonlara, diğer şirketlere yüksek fiyatta satılması. Yani ikinci bir el, bir ihale mekanizması ortaya çıktı. Belirli tanınmış firmalar fahiş fiyatlarla ihaleleri alıyorlardı, onlar kendi alt şirketlerine ihale yapma yetkisini yapar gibi, hiç işe girmeden, taşeron şirketlere yaptırma modeli vardı ve bunlar bir kaynak yarattı. Bu kaynak yaratmanın üzerine yani varlık satışından gelen kaynak yaratmanın üzerine bir de borçlanmayla kaynak yaratıldı. Eskiden kamu borcuyla yürütülen, kamu borcuyla yapılan borçlanmalar bu sefer özel sektör eliyle yapılmaya başlandı. İşte, banka borçlarındaki, hane halkları borçlarındaki artışı görüyoruz. Bu borçlanmanın yarattığı harcama kapasitesiyle oluşan vergiler; gümrük vergisi, KDV vergisi gibi şeylerle de kamu mali yönetimi görünürde düzeltildi ama altyapısına baktığınızda, sadece millî ekonomi olarak baktığınızda borçlu değişmiş oldu yani kamudan özel sektöre doğru bir borç geçişi oldu ve bunun da sonuna geldik. Şöyle ki sonuna geldik, artık tasarruflarımız bize yetmemeye başladı. Niye yetmiyor tasarruflarımız? Bir: Bu ithal ekonomisi dolayısıyla üretimlerimizi, üretim yapan bir çok tesisimizi Çin'den getirerek düşük döviz kuru politikalarıyla kendi üretim yerlerimizi kapattık. İki: Gelir getiren stratejik kurumlarımızı sattık. Mesela, nereden bahsediyorum, TELEKOM'u sattık. Biz Hazine Müsteşarlığında çalıştığımız dönemde gözümüzü dikip bu kurumlara bakardık, TELEKOM ne kadar kâr verecek, TEKEL ne kadar kâr verecek. Bu sattığımız kurumlar var ya, o varlıklar da satıldı. Şimdi, şu duruma döştük: Bir yandan çok borçluyuz, yani yaklaşık 200-220 milyar dolar finansman ihtiyacımız var borcumuzu ödemek ve cari açığımızı gidermek için. İki: Borcumuzu ödemek için de gelir getireceğimiz kurumlar elimizden çıktı ve şu an Türkiye ekonomisi çok iyi bir durumda değil. Çok iyi durumda olmamıza rağmen hâlâ cari açığımız var, hâlâ finansman ihtiyacımız var, bunun sürdürülemez olduğunu hepimiz görüyoruz. Ne yapmamız gerekiyor? Borcumuzu ödememiz gerekiyor. Borcumuzu ödemek ne demek? Tasarruflarımızı artırmamız gerekiyor, cari

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 37

açığımızı düşürmemiz gerekiyor. Halihazırda borç öderken, borç ödemek zorundayken ve hâlâ cari açık verirken, bunu yapmamız ne demek? Memur maaşlarının düşürülmesi, uzun saatler çalışmamız, tasarruf tedbirleri uygulamamız. Zaten halkın dayanacak gücü yok, bu arada gelir dağılımında ciddi adaletsizlik var. Yani, yüzde 1'in durumu çok iyi, onların zaten mevduat hesaplarının... Türkiye'de bir servet ölçümü yöntemimiz yok bizim. Yani servet nasıl dağılmış göremiyoruz, onu da artık Devlet İstatistik Enstitüsü yapıyor ama bununla ilgili ipucu göreceğimiz yerler var. Mesela nerede görebiliriz? Mevduat hesaplarına baktığımızda çünkü mevduat bir servet unsurudur değil mi? Mevduat hesaplarına baktığımızda kabaca şunu görüyoruz: 1 trilyon lira civarında bir mevduat var bankalarda. Bunun tam yarısı 1 milyon ve üzeri bakiye veren hesaplarda. Bu şu demek, kurumları falan çıkararak söylüyorum ben: Milyonerlerin hesabında. Kaç kişi bunlar? Hesap olarak söylüyorum 26 bin kişi. Ama, bir milyonerin 5-10 hesabı olduğunu düşünür konsolide ederseniz, Türkiye'de bir 2.000-2.500 kişi var mevduatın tam yarısına sahip; kalan kısmına bakıyorsunuz, bu yüzde 99 mevduatın diğer yarısını alıyor. O binde 1'lik dilimden yüzde 1'e geldiğinizde oran daha da bozuluyor. Yani, Türkiye'de geniş halk yığınlarının mevduatı yok, mevduat olduğu gibi yüzde 1'lik, binde 1'lik, artık limite göre değiştiğinizde bunların hesabına yığılmış görünüyor. Yani, bir de böyle bir sorununuz var, gelir dağılımı sorununuz var.

Şimdi, nerede kalmıştık, varlıklarımızı sattık, aşırı borçlandık ve hâlâ borçluyuz ve gelirimiz yok. Bu durumda kamu yatırımı yapılmak isteniyor çünkü Hükümetinizin şöyle bir şeyi var: Osmangazi Köprüsü, işte herkes onun önünde "selfie" çekiyor, şeyler yapılıyor, "muhteşem işler yapıyoruz", yani bütün siyaseti mega projeler üzerinden anlatma gibi bir durumdasınız. Şimdi, bu "mega proje" meselesine dönüp bakalım: Mega proje nedir? Mega projeler yap-işlet-devret projesidir. Şimdi, iki tane proje yapma biçiminiz var; ya kamu hazinesinden proje yapacaksınız, ihaleye çıkacaksınız, hazineye ödeneğini koyacaksınız, hazineden bu paraları ödeyeceksiniz. Bu, hazinenin bu paraları ödemesi için borç yapması, sonra da proje bittiğinde gelirlerini alması gerekiyor demek.

İkinci model ne? Sizin adınıza birileri o projeleri yapacak, o projeleri işletecek -yani yapacak dediğim finansmanını bulacak- para kazanacak, ihaleye göre de öngörülen süre içerisinde bunu devredecek. Siz bu yap-işlet-devret modelini çok sevdiniz. Sebebi şuydu: Eğer bu projeleri hazineye yaptırmış olsaydınız hazine borçlanacaktı, işte, kamu borcu artmış görünenecekti, siz de "Mali disiplin" falan diye anlatamayacaktınız. Yap-işlet-devret projesine döndünüz. Yap-işlet-devret projesi ne? Gizli kamu borcu. Niye gizli kamu borcu? Çünkü hem finansman garantisi var hem müşteri garantisi var. Toplamda ne kadar oldu bu, toplam şey? Yaklaşık 150 milyar dolara geldi. Yani, üçüncü havalimanı, üçüncü köprü -henüz daha kanal projesi de yok- sağlık tesisleri, diğer şeyler... Bizim devlet olarak verdiğimiz garantiler 150 milyar dolara geldi. Peki, biz yap-işlet-devret modelini niye yapmıştık? İşletmeci finansman bulacaktı, riski kendi alacaktı, parayı bulacaktı, tesisi yapacaktı, öngörülen fiyatlardan müşteriye satacaktı, sene sonunda devredecekti. Dönelim bakalım ne oldu büyük projelere; Osmangazi Projesi'ne, üçüncü havalimanına, üçüncü köprüye. Mesela, üçüncü havalimanının müteahhitleri para bulabildi mi? Bulamadı. İlk söylediğiniz de neydi? Yaklaşık 26 milyar avro, devletin kasasından 5 kuruş para çıkmayacak, 5 sent para çıkmayacak, adamlar yapacaklar, işletecekler, ondan sonra bize devredecekler. Parayı bulamadı, ne oldu? Parayı 3 tane kamu bankası verdi: Ziraat Bankası, Vakıfbank, Halk Bankası; ağırlıklı bunlar verdi. Peki, biz nasıl çıkmıştık? Bu adamlar para bulacaktı. Peki, parayı biz buluyorsak bu adamlar niye işletiyor? Parayı biz buluyoruz çünkü, bunlar kamu bankaları, onlar bulamadı, kimse onlara vermedi. Niye verilmediğini de anlatayım, aynen böyle yapılmıştı, aynen bu mantıkla yapılmıştı. O zaman İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığının 1/100.000'lik çevre planı vardı; bu, İstanbul'un anayasası demek. Hatta, bütün Marmara Bölgesi ve Türkiye'ye de bakarak sizin belediyeniz hazırladı. Bütün ilçe belediyeleriyle, bakanlıklarla iki sene falan çalıştılar. 180 milyon liraya yakın bir bütçesi var. Eleştirdiğimiz yönleri var ama kabaca ana hatlarıyla çıkmıştı, İstanbul'un anayasası. İstanbul'un anayasası şunu söylüyordu: Her şeye bakmışlar, üçüncü havalimanına ihtiyaç duyulursa Silivri'de bir yer var, bir bölge var, teknolojik olarak da teknik olarak da havalimanının yapılması gereken yer burasıydı. Peki, siz nereye yaptınız? İstanbul'un kuzeyine, Karadeniz kıyasına, kuzey ormanlarının üzerine yaptınız. Onunla da kalmadınız, oradan bir köprü getirdiniz; üçüncü köprü, üçüncü havalimanı ve bir de otopan, Odayeri- Paşaköy Otopanını getirdiniz. Şimdi normalde trafik rakamları şunu söylüyordu: Transit geçişler, eğer orayı köprü olarak kullanırsanız, sadece yüzde 5 demek, yine yüzde 95'i iki köprü'nün üzerine kalacaktı. Üçüncü köprü'nün hiçbir mantığı yoktu. Peki, niye burayı yaptınız? Onu da söyleyelim: Çünkü, TOKİ mantığı burada devreye girdi. Orada ormanlar var, kuzey ormanları, bunlar İstanbul'un yaşam kaynakları, temiz hava kaynağı, temiz su kaynağı ve İstanbul kaldıramadığı için de o yeşil bant, aslında üçte 2'siydi İstanbul'un üçte 1'ine indi ve öyle tutulması... Hatta o çevre planında şöyle diyor: "Kuzey Ormanlarında asla yapılaşmaya izin verilmemelidir." Ama siz bu planı yok sayarak, getirdiniz havalimanını, oraya koydunuz. Havalimanı, üçüncü köprü ve kanal projeleri birer emlak projesiydi. Niye emlak projesi? Çünkü, konut yapabilmeniz için arsaya ihtiyacınız var, bütün arsaları tükettiniz. Orman bir arsa sizin gözünüzde. Bunları yaptığınızda oraya yapılacak rezidanslar, AVM'ler, yat limanları, falan filan, yeni bir İstanbul yapıyorsunuz, yeni bir İstanbul yapmaya çalışıyorsunuz. Bunu niye yapıyorsunuz, onu da söyleyeyim: Üreterek para kazanamadığınız için, Türkiye ekonomisinin, ilk tulumaya suyu koyduktan sonra devam edebilmesi için sizin kaynak yaratmanız gerekiyor. Nasıl kaynak yaratmayı düşünüyorsunuz? İşte bu inşaat projeleriyle. İnşaat projeleriyle kaynak yaratılır mı? Evet. Peki, sakıncası nedir? İnşaat projeleri üretime yönelik bir şey geliştirmezse yapıldığı anda bir ekonomik kaynak yaratır, ekonomik kaynak borçla finanse edilir ama üzerine bir şey getirmez. Mesela bir fabrika yapmıyorsunuz, geleceğe yönelik iyi bir üniversite, okul kurmuyorsunuz. Bu inşaat projeleriyle gitmeye çalışıyorsunuz. Bunu yaparken ne olacak? Sıfır bedelle arsa maliyetleri ortaya çıkacak Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı üzerinden. Bu sefer konutlar yapılacak. Konutlar yapılırken ne olacak? Türkiye'de bir ihale sistemi görünürde olup normalde olmadığı için de yine 15 tane şirket girecek oraya. O 15 tane şirket -en iyi, en pahalı dairenin metrekaresi bin liradır veya bin 500 liradır- 200 metrekaresiz çok lüks bir ev yapıyorsa bunu 300 bin liraya yapar, 3 milyon liraya satılıyor. 300 bin liradır bunun maliyeti. Sonra, bunu da arsa karşılığı gelir ortaklığı modeline çevirecek, haksız ihalelerle bu ev bedeli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 38

600 bin lira kabul edilecek, yarısı devletin, yarısı müteahhidin ama fiyat ne? 3 milyon lira. Ondan sonra da bir şekilde o müteahhitten alınan paralar bölüşülecek. Şimdiye kadar bütün model bunun üzerinden çalıştı.

Tam bu modele geldiniz, bunu yaptınız ama artık para bulamıyorsunuz, belli. Para bulunamadığı için de iş kaldı. Bulduğunuz projeyi gördük işte. Osman Gazi Köprüsü Projesi'nde 40 bin araca garanti verilmiş, Ulaştırma Bakanı çıkıp diyor ki: "20 bin araç öngörülüyor, biz de bu kadar öngörmüştük." Madem 20 bin araç öngörülüyordu, 40 bin araca niye garanti verildi? Üstelik o 40 bin araçlık garanti de her yıl yüzde 5, yüzde 6 civarında artacak. Bu şu demek: Türkiye ekonomisinin yüzde 6, yüzde 7 büyüyeceğini düşünüyorsunuz ama Türkiye ekonomisi, şu an itibarıyla 2,5-3 zor büyüyor, o da rakamlara inanıyorsanız. Bu ne demek? Artan bir garanti olacak, sizin "Beş kuruş ödenmeyecek." dediğiniz ilk projenizden itibaren, şu an günlük 1 milyon dolar para ödüyörüz demek ve sizin böyle onlarca projeniz var ve bunu yapamaz hâle geldiniz. Üstelik proje yaparken de mevzuatlar arasında çok fark var. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu var, yolsuzlukları hâlâ zorlaştırıyor, 2856 sayılı Devlet İhale Kanunu var, yolsuzlukları zorlaştırıyor ama özelleştirme mevzuatı idareye geniş takdir yetkisi tanıdığı için yolsuzlukları daha kolay yapıyor. Onun için, 2856'dan alıp Özelleştirme Başkanlığının altına koymaya çalışıyorsunuz. 4734'e göre yani kamu kaynaklarından ihale yapmak yolsuzluğu çok zorlaştırdığı için yap-işlet-devret modeline göre yapmak istiyorsunuz. Şimdi, geldiniz artık buralarda tıkanmış. Bu tıkanıklığı aşmak için de ...

Aynı zamanda, Türkiye'de siyaset de sürekli çalkalanarak gidiyor. Çalkalanmasının sebebi şu: Sadece darbeye çalkalanmıyor Türkiye siyaseti. Türkiye siyaseti sürekli bir çalkalama içerisinde. Mesela, bu Mediste Sayıştay raporlarının gelmemesi siyaseten büyük bir çalkalanmadır çünkü demokrasi ve Anayasa şöyle bir şey diyor: Orada iktidar var, onlar çoğunluğu elde etti, bu ülkeyi yönetecek ama bu muhalifleri de yöneteceği için bunlar karşı karşıya gelecek, onlar yapacak, bunlar denetleyecek, bir fren, denge sistemi olacak. Siz diyorsunuz ki: Biz yapacağız ve siz bizi asla denetleyemeyeceksiniz. Bunu Sayın Bakan çok güzel teorik olarak söylüyor işte. "Soru önergelerinize denetleyebilirsiniz."

Arkadaşlar, ben bir muhalefet milletvekiliyim. Sorduğum hiçbir önemli soruya cevap alamadım. Bir dönem bakanlar -çok özür dileyerek söylüyorum- şaka yapıyorlardı veya dalga geçiyorlardı. Mesela bir şeyi soruyorsunuz, partinin programını anlatıyor. "AK PARTİ iktidarında muhteşem şey..." Ben diyorum ki: "Doğal gaz anlaşmasında fiyatı nasıl belirlediniz?" "Biz mükemmel işler yaptık." diye bizi de üzen, küçük düşüren bir sürü cevap vardı. Sonra İsmail Kahraman Bey geldi, artık soru önergemiz bakanlara bile gitmiyor, soru önergelerini iade ediyorlar. Peki, biz size emanet ettiğimiz mal varlığını doğru kullanıp kullanmadığınızı nereden anlayacağız? Soru önergesi veremiyorsunuz, bilgi edinmeden alamıyorsunuz, zaten teftiş kurulları kapatıldı, Sayıştay da denetlemiyor ve siz hepimize ait bir şeyleri yönetmeye çalışıyorsunuz. Yani, Türkiye ekonomisi, Türkiye siyaseti işte bu uygulamalar yüzünden sürekli bir çalkantıya girdi ve en sonunda geldi, bir kalp krizi geçirdi, Allah'tan ölmedi, darbe olsaydı ölecekti ama ağır bir kalp krizi geçirdi. Şimdi, hastaya baktığınızda diyorsunuz ki: Doğru beslenmezsen yani demokrasinin olmazsa, spor yapmazsan yani hukuk devletin olmazsa sen bir dahaki kalp krizinde ölebilirsin. Bu, illa bir askerî darbe olmak zorunda değil. Bu ekonomik gidişin... Korkunç bir yere doğru gidiyoruz. Şöyle anlatayım: Eskiden Türkiye ekonomisine bakın, krizler hep şöyledir, iner, çıkar; iner, çıkar. Bu da periyotlara baktığınızda, beş ila sekiz yıl arasında bir dalgalanma gösterir; o da hükümet süreleriyle alakalıdır. Şimdi, şöyle inip şöyle çıkıyorduk. Tek parti iktidarı, güçlü iktidar, istikrar süsünde şöyle bir şey olduk: Yükseldik. Bu, şu demek: Düşeceğimiz yer de yükseldi. Eskiden şöyle iniyorduk ya şimdi böyle inmek durumunda kalıyoruz ve o türbülansa doğru, o tünele doğru girdik. Şimdi, buradan hep beraber çıkmak istiyoruz. Geçmişte ne olduysa oldu, buradan hep beraber, birlikte çıkmak istiyoruz. Bu yasa ne demek biliyor musunuz? Bizim paramız yok yasasıdır bu. Bu yasa, bizim paramız yok, bize para lazım yasasıdır. Parayı nereden bulmayı düşünüyorsunuz? Sadece bu yasa çerçevesinde bakmayın, son dört beş ayda geçirdiğimiz yasalara bakın.

Birincisi, şunu söylüyorsunuz: "Yurt dışından para getir, sana hiçbir şey sormayacağız kardeşim." Hepimiz biliyor muyuz İsviçre'deki, Cayman adalarındaki -"Keyman adaları" demediğim zaman beni çok cahil sanıyorlar da- Panama'da birtakım paralar var. Bu, gri ve kara para. Gri para ile kara para arasındaki fark da şudur: Kara para suçtan elde edilmiştir, gri para genellikle vergilendirilmemiş gelirler demektir. Birleşik Arap Emirlikleri'nde, Afrika'da birtakım ülkelerin liderlerinde, şunda, bunda para olduğunu biliyoruz biz, değil mi? Mesela, Yemen Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı Yardımcısının karısında -adam ölmüş- o Yemen halkının sömürsünden kaynaklanan bir para olduğu söyleniyor veya Körfez fonları, şunlar, bunlar. Biz, bu paradan bekliyoruz. Biz sanıyoruz ki kara para sahibi aptaldır. Hayır, kara para sahibi de -sadece paranın kaynağı suç olduğu için, rüşvet, uyuşturucu ticareti, silah ticareti gibi- dünya piyasalarına bakıyor, Londra piyasasında güvenilir bir şekilde daha az kazanca rağmen parasını aklamak varken Türkiye'ye niye getirecek parayı? Demek ki para henüz aklanmamış. Şimdi, 180 tane ülke var; herkes ağzını açmış fon arıyor, Brezilya'sı, Arjantin'i, Mısır'ı, Türkiye'si, gelişmekte olan ülkeler. Bütün bu ülkeler aptal, bütün bu ülkelerde hiç hazineci yok, finansmancı yok, onların büyükelçileri, yönetimleri yok, biz bu parayı aklayacağımızı sanıyoruz. Vele ki, diyelim ki girdik, onlarda o cesaret yok, tek başına Hükümet cesaretiyle girdik, dünya ne diyecek bize? Dünya ne diyecek bize? "Bir dakika arkadaş, bu kara para tanımını boşuna yapmamışım, suçla mücadele etmek için." demeyecek mi? Çünkü, suçla mücadele suçüstü hâli dışında zordur. En önemlisi parayla mücadeledir yani bir terör örgütüyle mücadele etmek istiyorsanız en önemlisi onun para kaynaklarını kesmektir. Şimdi, biz, bu paraya müşteri olduk. Anladığım kadarıyla buradan bir para bekleniyor.

İkinci şey ne? Yeni bir kanun çıkardık, özel bütçeli kuruluşları özelleştirme kapsamına aldık, peyderpey satacağız. Mesela TRT'nin Kundu'da bir yazlık tatil kampı var, TRT'ciler gidiyor, orada yıllardır tatil yapıyorlar. 20 milyon dolara onu satacağız, 30 milyon dolara bunu satacağız, 1 milyar dolara şunu satacağız, bilmem ne yapacağız, oradan da bir para bekliyoruz, üzerine borçlanma.

Ve geldik, böyle bir kanun çıkarıyoruz, diyoruz ki, Varlık Fonu. Varlık Fonu'nu söylerken de bizim ülkemizdeki en büyük hatamız şu: Biz, "Canım bu Amerika'da da var." diyoruz "Bu, İngiltere'de de var." diyoruz, "Bu Birleşik Arap Emirlikleri'nde de var."

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 39

diyoruz. Amerika'dakini, İngiltere'dekini benzetiyoruz, bu varlık fonlarına yani ulusal zenginlik fonlarının 2015 raporuna bakın, birçok Avrupa ülkesinde bu dediğimiz anlamda yok, fonları var, emeklilik fonları var, bazı "pension"ları var, bilmem neyi var ama bu dediğimiz anlamda mesela Norveç'te var. Toplamda dünyada 4,9 trilyon dolarlık böyle bir fon limiti var. Bu, bizim dediğimiz anlamda. Mesela, ben tartışmalara baktım, bütün tartışmalarda bu fonların şeffaflığı ve denetimi üzerinde bir tartışma var. Şunu bir rezerv olarak koyuyorum: Bir ülkenin millî fonunu kurması, özellikle dünyada para sistemini elinde tutan birtakım büyük fonları rahatsız etmesini bekliyorum ben. Mesela, "BlackRock" diye bir fon var, toplamda bunun kadar yani bütün ülkelerin fonu kadar 5 trilyon dolar fon sadece kendisinin var ama üzerine bankaları falan koyduğunuzda o 2 katına, 3 katına çıkıyor.

Şimdi, bu fonu kurarken biz diyoruz ki: "Böyle bir fonu hangi ülkeler kurmuş?" Mesela, petrol ticareti yapıyor Suudi Arabistan, bütçesinin üzerinde bir zenginliği var "Ya, bu parayı ne yapacağım?" diyor. O parayı gelecek nesillere daha zengin olarak aktarabilmek için fonu kuruyor. Norveç balıkçılık ile petrol ticaretinden para kazanıyor, bir fon fazlası var, cari fazla veriyor. Zaten dünyada ülkeler bu anlamda ikiye ayrılıyor: Cari açık verenler yani bizim gibi ülkeler; cari fazla verenler, mesela Japonya, Çin gibi ülkeler. İşte zaten bütün hepimizin cari açığı da onların cari fazlasına denk. Şimdi, biz borçlu bir ülkeyiz, bizim zaten fonumuz yok, millettten borç alıyoruz, üzerine bir de fon kurmaya çalışıyoruz yani cari fazla veren bir ülke değiliz.

Şimdi, bu fonu koyduğumuz zaman kamu kaynaklarını koyacağız, çeşitli fonlardan aktarmayla oluşan Türkiye Varlık Fonu, kendi varlığını yaratan bir yapıya dönüştüreceğiz diyoruz. Yani, tulum baya ilk suyu kamu kaynaklarından koyuyoruz, zaten 50 milyon lira özelleştirme bütçesinden ayırıyoruz ilk sermayesini, kalan kısmını da bu yatırımlar yapacak, kendi şeyiyle dönecek.

Şimdi, buraya bu şeyi yapıyoruz, cümlelere bakın, gerekçesinden okuyorum: "Ulusal varlık fonları kamuya ait çeşitli varlıkların belirli kurumsal yönetim ilkelerine bağlı olarak yönetileceği şeklinde düzenlenen özel amaçlı yatırım fonlarıdır. Söz konusu fonlar ile kalkınmanın lokomotifi olan reel sektör yatırımlarına, stratejik sektör, şirket ve projelere uzun vadeli kaynak sağlanması."

Nasıl seçeceksiniz Sayın Bakanım? Hangi proje olduğunu hangi sistemle seçeceksiniz? Diyelim biz 5 iş adamıyız. Birimizin projesini seçtiğinizde biz yaşadık. Bir de sadece bununla bakmayın. Bir teşvik maddeniz var ya sizin, bir buçuk sayfa "Ne varsa vereceğiz." dediğiniz, hani bir önceki torbada geçen. Orada da söylemişim, nasıl seçeceksiniz? Mesela, Artvin Cerattepe'de ormanlarımızın katledildiği bu altın madenini stratejik sektör olarak seçecek misiniz? Oysa bu projeye göre çok daha temiz, çok daha tecrübeli, çok daha verimli maden açması gereken ama iktidarımıza yakın olmayan iş adamı da buna başvurursa ikisi arasında adaleti sağlamanın garantisini nasıl veriyorsunuz bize? Çok büyük laflar var yani diyorsunuz ki burada: "Kalkınmanın lokomotifi olan reel sektör yatırımları." Bir parantez açayım, deprem ve afet işleri diye bir yasa çıkardınız. İstanbul'da Beşiktaş'ta en pahalı araziler o deprem üzerinden gidiyor. Kimin arazisini nasıl seçtiğinizi açıklayabiliyor musunuz, bir ihale yapıyor musunuz? Hayır. Yani, bunları nasıl seçeceğinize, seçim yöntemine ilişkin hiçbir şey yok; hangi projeyi finanse edeceğinize dair seçim yönteminize göre hiçbir şey yok.

Şimdi, geliyoruz, diyoruz ki: "Diğer ülkelerde de var." Birincisi, diğer ülkelerdeki böyle değil. Böyle denetimsiz, ne olduğu şey değil yani denetim mekanizmalarının zayıf olduğu tartışmaları var. Az sonra denetim şeyini biraz daha konuşacağım.

Şimdi, emeklilik sistemi: Bu Bireysel Emeklilik Sistemi Kanunu geçerken çok da şaşırđım. Bireysel Emeklilik Sistemi fonlarını buna alıyorsunuz, peki nasıl yaptınız? Ya, niye SGK üzerinden almadınız o zaman? Bütün çalışanları yüzde 90'ı yabancıların eline geçmiş sigorta şirketlerine prim ödeyecekler, onlar prim toplama, bilmem ne, işte operasyonel masrafları cebine koyacaklar, kalan fonu da buraya yatıracaklar anladığım kadarıyla. Çünkü, emeklilik fonları, eğer SGK'da bir fon varsa, bunu kastetmiyorsanız benim anladığım böyle bir şey.

Şimdi, burada özellikle işaret ettiğimiz mega yatırımlar. Arkadaşlar, siz mega yatırımların hepsinin ihalesini yaptınız mı? Yaptınız değil mi? O ihalenin şartlarında "Sizi varlık fonundan finanse edeceğiz." diye bir şart var mıydı? Yoktu, parayı onlar bulacaktı, bulamazlar da belirle cezalar ödeyeceklerdi. Şimdi, yapılmış ihalelere sonradan şartlarını kanunla değiştirmek, kanunla ihaleye, edimin ifasına fesat karıştırmaktır. Çünkü, mesela üçüncü havalimanında, oradaki 5 tane şirket o şartlarda ihaleye girdiler değil mi? Bu şartlar altında "Biz bu parayı bulacağız, bulamazsak da şu kadar tazminat ödeyeceğiz." diye.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Yeni projeler için.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, hayır. "Mega projeler, mevcut projeler için." diyor.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Bundan sonra mega proje yapılmayacağı anlamı çıkmaz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, daha sonra yapılacak projeler için ayrı bir mesele ama o zaman mevcut hiçbir projeye yasa koyucu olarak izin vermiyorsunuz demektir.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – İhaleyi alan firmalar da oradan kullanabilir varlık fonunun da kendisini içine alarak.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İşte daha bir şeyi düzeltiyor ki, tutanaklara öyle geçmesin diye. O zaman şöyle bir şey...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Doğru yani varlık fonunun işleyişine baktığınız zaman o ihaleyi alan firmalar da varlık fonu sonuçları...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama, ihaleye girerken bir varlık fonu şartı yoktu. Öyle bir şey olsa başka firmalar başka teklifler verirdi.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Onun teklifini daha ucuz bulursam öbür krediyi kapatır, yeni bir kredi istediğim kadar alırım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, o şöyle bir şey oluyor ama bu kamu kredisi anlamına geliyor. Mesela, ihale şartnamesini yazıyorduk ya: "Kendin bulacaksın, köprü kredin olacak, şöyle olacak, böyle olacak." Şimdi, şartları değiştirmiş olduk

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 40

biz, bu şartlar bilinmiş olsaydı devlet adına daha iyi teklif verildi. Onun için ihale sonrasında şart değişmesin, haksızlık olmasın diye de bunu suç yapmışlar “Edimin ifasına fesat karıştırma.” diyorlar buna. Biz bunu şimdi yasa çıkararak yapmaya çalışıyoruz.

Şimdi, bu mega projelerin üstelik Osmangazi Köprüsü’nde başımıza ne getireceğini gördük, işte hazine garantileri çalışıyor. Hazine garantisi ne demek? Bundan sonra o köprünün finansmanı boyunca ben hiç geçmediğim köprüyü finanse edeceğim.” diyor.

Şimdi, ayrıca, finansal stres ortamında piyasalarımızı stabilize edici bir görev üstlenecek. Şunu biliyoruz mesela, darbe sırasında 11 milyar dolar döviz satıldı ki döviz yükselmesin diye. Evet, ülke ekonomileri bu tip finansal müdahalelere açıktır. Hele benim gibi antiemperyalist, antikapitalist bir adamsanız bunun büyük kapital çevreleri tarafından bilinçli olarak yapılacağını da tahmin edebilirsiniz. Biz bunu söylediğimizde öyle kızıyorlardı ama 2001 ekonomik krizinde de aynı şey oldu, 3 tane banka bir araya geldi birini batırmak için, Türkiye’yi krize soktu. Bunun çok daha büyüğü olabilir. Bu bir istikrar fonudur. Bu istikrar fonu görevini de yapıyorsunuz ama bunu yaparken de, dikkat edin, dünyanın bütün finans sistemine savaş açıyorsunuz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Niye?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – O dediğiniz çok doğru bir şey ama arkasından başka bir şey söyleyince...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Niye savaş açalım?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Yani, tam alkışlayacaktık Aykut Bey, çok güzel anlattınız, tespit yaptınız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Benim amacım alkışlanmak veya şey değil.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Yani, güzel bir şey. Şu ana kadar konuşulanları en güzel şekilde ifade edecek şeyi söylediniz ama arkasından öyle bir şey söylediniz ki müdahale etmek zorunda kaldım.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Niye savaş açılın?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bakın, bu bir hazırlık, tahkimat yasasıdır. Bu tahkimat yasasıyla şunu söylüyorsunuz siz, diyorsunuz ki: “Benim ülkemizin piyasalarına müdahale edersen ben artık 200 milyar dolarlık bir fon kuruyorum. Bu 200 milyar...”

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Evet.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bak, ben söyleyince güzel oluyor. Birincisi; 200 milyar dolar kaynağı bulamayabilirsiz. İkincisi; savaş açtığınız adamlar için 200 milyar dolar çerez parası olabilir. Şunu anlatmaya çalışıyorum: “Savaş açmak”, “antiemperyalist mücadele” bunlar güzel sözler ama bilinçli gitmezseniz boyar atarlar. Karşınızda çok büyük şeyler var, çok büyük güçler var. 3 tane fonun birikimi, sizin buradaki fonunuz onların “petty cash”i olmaz.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Açmayalım mı? Yapmayalım mı?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bilinçli yapalım. Bu bir millî mücadele. Şimdi, bakın, bilinçli yasa olmaz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ama, ne yapalım?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bilinçli yasanın... Bakın, eksiklik, sadece bir cümlesini okuyayım. Şimdi, bir kalitedir savaş açmak.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Eksiklikleri vardır yani onları kabul ediyorum, her şey dört dörtlük değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tutanaklara “savaş” diye geçmeyin, başımıza iş açılır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Vallahi, o açılacak bedeli hiçbir zaman ödemekten korkmadık. Birilerinin bunlara meydan okuması lazım ama bu meydan okuma böyle olmaz. Bu meydan okuma ezilen halkların kardeşliğiyle olabilecek bir şeydir. Başka bir disiplinden konuşuyorum ama demin şunu söyledim ya, böylesine önemli bir yasanın Meclise gelen gerekçesinde şöyle bir laf olmaz: “Yasada bir bürokratik kısıtlamalara bağlılığı olmadan...” Hem bana getiriyor “Yasa çıkar.” diyor hem de “Senin çıkardığın yasalar ayağıma doluyor.” diyor. Bu dalga geçmektir, bu şaka yapmaktır yani gerçekten şaka yapmaktır. Bu kadar önemli şeyin gerekçesi bu kadar olmaz, bu kadar az kanun maddesi de olmaz. Bunun 150-200 maddesi olur, ta fonun yönetiminden... Mesela, bu fona kimin atanacağını nereden biliyorsunuz? Yönetim kurulu nasıl atanacak, nasıl görevden alınacak, sorumlulukları neler olacak? Fonun muhasebe sistemi nerede konulacak? Sanki Tarım Bakanlığına yönetmelikle 8-9 maddelik bir şey kuruyorsunuz. Yeni bir hazine kuruyorsunuz. Bu yaptığınız işle şu an siz yeni bir hazine kuruyorsunuz ve şöyle kuruyorsunuz; hazinenin borcunu artıracak şekilde kuruyorsunuz. Şöyle: Şimdi, normalde özelleştirme gelirinin kime gitmesi gerekiyordu? Hazineye. Varlık satışından gelecek paraların kime gitmesi gerekiyordu? Hazineye. Siz, şimdi, buradan, hazineden buraya alıyorsunuz. Hazine ile bunun arasında fark ne? Hazine bütçe disiplini içerisinde.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Dışarıdan para gelmeyecek mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Dışarıdan ne geleceğini bilmiyoruz, dışarıdan da gelebilir.

ERHAN USTA (Samsun) – Buradan gelen parayla dışarıya savaş açmaktan bahsediyorsunuz, ben anlamıyorum.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Savaşı biz söylemedik ki.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mücahitlerin parası...

ERHAN USTA (Samsun) – Yani, kimin parasıyla, kim bu parayı kazanıyor, nereden geliyor bu para?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bakın, dışarıdan bir para gelecekse bizi rahatlatmak için kanuna şöyle bir şey yapabilirsiniz: Dışarıdan gelecek para da denetlenmiş mi, denetlenmemiş mi bilmem, hiç umurumda değil kardeşim. “Bunun kaynağı yurt dışı bilmem ne fonlarıdır.” deyin, alın götürün ama buna TRT’nin bir arazisini koyarak şey yapacaksanız, bilmem neyin satışlarından veya bunu, İşsizlik Fonu’nu koyacaksınız bunu böyle yapamazsınız. Mesela dışarıdan gelen parayla istediğini yapabilirler, bırakın onlar kendi... Onlara teşvikler verilebilir, bilmem ne. Siz burada kamu fonlarını koyacaksınız. Kamunun bütün artık paralarını, onun fazla parası, bunun fazla arazisi, bilmem neyi koyarak bir fon yaratıyorsunuz ve ondan sonra bu fondan... Şöyle diyeceksiniz:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 41

“Türk Akımı Projesi çok stratejik, ben bu projeyi finanse edeceğim, 5 milyar dolar.” Diyelim ki Türk Akımı Projesi’ni veya Şırmak’taki bilmem ne projesini koyup da Türk Akımı’nı nasıl seçeceksiniz? Kim böyle bir yetki veriyor? O zaman Başbakan ile Cumhurbaşkanı diyecek ki: “Ben bu projeye 5 milyar dolar koydum.” Bizim 5 milyar dolarımız hop o projede. Mesela biz Sinop’ta ve şeydeki nükleer santrallerin yüzde 51’ini finanse edeceğiz. Normalde nasıl finanse etmemiz gerekiyor? Bütçe ödeneğini koyacaksınız; o bütün vergiler, bilmem neler, şunlar bunlar bütçeye geliyor ya, oradan da o yüzde 51’ini götürüp buraya koymuş olacaksınız değil mi? Onda da işte hangi şirketin alacağını ihaleyle belirleyeceksiniz, kamu disiplini içerisinde olacak. Şimdi öyle yapmıyorsunuz. Yanına bir tane gölge hazine koyuyorsunuz ve o gölge hazinede hiçbir denetim yok, hiçbir sorgu sual yok, ne yapacağı belli değil, onun için al bu kanun maddesi, eli rahat olsun. Bu, kuralızsızlık demek.

Şöyle düşünün: Norveç veya Patagonya cumhuriyetinde böyle bir fon kuruldu ve Patagonya cumhuriyetinde bir iş adamı gitti, o ülkenin bakanına –bunu sizler şey olmayın diye, sadece riski anlatmak için- götürdü, 10 milyon dolar para verdi; bakan da getirdi, ayarladı buradan, 100 milyon dolar krediyi çıkarttı veya finansman sağladı. Ne olacak, kim denetleyecek? “Bunu nasıl seçtin?” diye kim soracak? Bu yapılandan bir sene sonra dedikoduları çıkmaya başlayacak. Ondan sonra “İftira atılıyor.”, “Haysiyet cellatları” diye bunları anlatanlar suçlanacak. Daha önce de böyle oldu.

Bakın, ben milletvekili olduğum 2011 yılından 2015 yılına kadar Sayıştay raporlarını dikkatli okuyarak, şeyleri dikkatli okuyarak bir sürü yolsuzluğu ortaya çıkardım. O zaman Genel Kurulda anlatırken bana “Haysiyet celladısın. Burada kamu zararı var mı? ‘Yolsuzluk’ diyemezsin, sadece...” Ne oldu arkadaşlar? Bize inanmadınız, inanmadınız, en sonunda 17 Aralıkta getirdiler, adam boyu kasalarla paraları ortaya koydular. Bakın, bize inanmış olsaydınız, bizim söylediklerimizi dikkate almış olsaydınız o adamların o hakkı olmayacaktı. Çünkü, biz anlattığımızda siz engellemeye çalışsaydınız, siz engelledikçe biz daha fazlasını bulup işte “Oyunuz artsın, bakın ne kadar iyi denetliyoruz.” diye anlatmaya çalışsaydık başımıza bu işler gelmemiş olmayacaktı. Şimdi yeni başımıza gelecek işlerin yolunu açıyorsunuz. Çünkü, yolsuzluk şöyle bir şey: 1 birim yolsuzluk yapabilmek için 10 birim kamu kaynağı mahvediliyor. Bir adam 1 milyon lira kazanabilmek için 10 milyon lira kamu kaynağını mahvediyor.

Şimdi buna siz büyük bir yol açıyorsunuz ve bize diyorsunuz ki... Şimdi burada hepimizin ortak mal varlığı ya bu Varlık Fonu, “Onu yöneteceğiz.” diyorsunuz. Biz de diyoruz ki: “Bizim adımıza biri denetlesin.” Şimdi çok güzel Sayın Bakan konuşuyor, Sayın Başkan konuşuyor -Başkanın hiç konuşmaması gerekiyor ama Başkan böyle açıklamalar yapıyor- ve Anayasa’nın 165’inci maddesi diyor ki “Medis belirler.” Şunu söylüyor: Sayıştayca denetlenir, esaslarını Medis belirler diyor. Maddeyi okuyalım, isterseniz açıp okuyayım, okuyayım mı?

BAŞKAN – Okuyun tabii.

Ama biraz da toparlarsanız sevinirim, iki dakika içinde toparlarsanız...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İki dakika içinde toparlayayım Başkan.

“MADDE 165- Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak -burayı anlatıyor- Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir.” Madde ne diyor? Sermayesinin yarısından fazlası zaten şeyse Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından denetlenmesi, denetleyeceksin diyor, esaslarına da kanun çıkar diyor.

BAŞKAN – Denetlenmesi esasları belirlenir mi diyor yoksa Meclis tarafından denetlenmesi esasları mı?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Süreyya Bey, gözünü seveyim. Sen bu kanunun ruhunu da metnini de bilebilecek bir adamsın da...

Bu, şöyle bir sakıncaya yol açar: Biz şimdi bir yorumla Anayasa’yı değiştirmeye çalışıyoruz. Ruhu da budur, yüzde 51’i şeyse... Hatta hisseleriyle ilgili de Anayasa Mahkemesinin kararları var. Bu, şunu diyor: Türkiye Büyük Millet Meclisi... Zaten demokrasinin temel mantığı o. Biz vergi toplama hakkı üzerine, bütçe hakkı üzerine özellikle bir araya gelmiş insanlarız. Şimdi siz bunu parlamentonun dışına... Bunu yapamazsınız, yapamazsınız da, hem hakkınız yok, kendinize de bunu yapmaya hakkınız yok.

BAŞKAN – 160 ile 165’i niye birleştirmemişler o zaman? Merak ettiğim için soruyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ağabey, şimdi 160 genel bütçe, 165 KİT’leri anlatan bir şey. Her şey toz bulutuydu.

BAŞKAN – Sadece KİT’ler değil canım yani. 160 ile 165’i tek maddede çözerdi o zaman sizin dediğiniz gibi olsaydı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O zaman 1980 yılında darbe yapan generalleri bulduklarında “Niye birleştirmediniz?” diye...

Şimdi, bakın, bunu, Anayasa’ya aykırılık iddiasını delillendirmeye çalışıyorum. Diyorum ki yüzde 51’inden fazlası hissedarlarıyla ilişkin, daha az oranlar varsa onunla ilişkin de Anayasa Mahkemesi kararı var. Anayasa bize emretmiş, biz burada Anayasa’ya göre oturuyoruz. Diyor ki: “Bu, Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenir.” Türkiye Büyük Millet Meclisi adına ben müfettiş gibi gidip de oturup bir yeri denetleyemeyeceğime göre bana da bir kurum kurmuş, demiş ki senin adına en üst düzeyde -yani buna “supreme audit” diyorlar- Sayıştayı kurdum. Sayıştay, hiç kimse ona karışmadan, raporlarına karışmadan denetleyecek, raporu buraya getirecek, siz burada tartışacaksınız. Şimdi, siz ne yapıyorsunuz? Açık olarak Anayasa’yı ihlal ediyorsunuz ve Anayasa’yı ihlal ettiğiniz için de ilk sizin başınız ağrıyacak çünkü Anayasa bir gereksizlik metni değildir, en temel şeyleri düzenliyor. Peki, niye denetlenmeli? Mesela, bağımsız denetim diyoruz. Bağımsız denetim yapılmasında hiçbir kaygımız yok, elbette ki yapılsın. Zaten orada “finansal tabloların denetimi” diyor. Finansal tabloların denetimi de şudur: Hesap kalemlerine gelen rakamların doğruluğu belgeleriyle test edilir ve oradaki rakamlar... Yerindelik denetimi yapamaz, hukuka uygunluk denetimi yapamaz. Eğer materyal dedikleri önemli bir şey varsa onu not olarak bildirir. O notları da zaten yönetim mektubuna koyarlar, yönetim mektubunu da biz görmeyiz. Yani kamuya açıklanan şeyler şunu söyler: “Ulusal arası denetim standartlarına göre bu şeylerde materyal bir hata bulunamadı.” Ah bankacılar, ah!

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 42

Kardeşim, mesela şimdi diyor ki: “Şu ihaleye, şu krediye 5,5 milyar lira para aktarılmıştır ve kullanım belgeleri sunulmuştur. 5,5 milyar lira buraya para aktarıldığı da hesaplarda görülmüştür.” Hangi projeye aktarıldı, nasıl seçildi, hukuka uygun mu diye bakmaz. Finansal tablo dediğim denetim budur. Bu denetimi kastetmiyor Anayasa da zaten. Oysaki orada kimi alt düzenlemeler yapacaksınız; şöyle seçilir, böyle seçilir, bilmem ne yapılır, şu yapılır. Onlara uygun mu diye bakacak tek yer Sayıştay ve mecburi bir yerde Sayıştay.

Şimdi, siz bunu çıkarıyorsunuz, başımıza büyük işler getirecek. Bakın, bu tip projelerde muhalefetin söylediği şeyler çok önemlidir. Eğer şeyde bir toplumsal muhalefet olmasaydı kuzey ormanları yüzünden, o proje Silivri’ye yapılsaydı, biraz daha şekli bilgilendirmesi tam olsaydı bugün nefis bir hava limanımız olabilirdi; önemli de olabilirdi, arkasında lojistik tesisleriyle, şunlarla bunlarla. Oysa ne yaptınız? Bütün toplumsal muhalefeti yok saydınız. Mesela bununla ilgili ben derdimi anlatmaya çalışıyorum, “Başımız belaya girecek.” diyorum, neredeyse Alman ajanı da ilan edildim, vatan haini de ilan edildim oysa ben bir yurtseverim, iyi bir havalimanımız olsun istiyorum. Anlatıyorum sebeplerini de. Daha o işin yolsuzluk boyutuna girmedim bile hani ortam gerilmesin diye.

Şimdi, bunu da anlatıyoruz, anlıyorum, sizin partinizde daha bir merkezî yapılanma söz konusu. Onun için de başından beri sürekli rica ederek gittik, ikna etmeniz gereken Başbakan’a, Cumhurbaşkanına gidin bunu anlatın. “Biz, bütün bunlara rağmen bunu çıkaracağız.” dediğinizde şöyle bir şey yapıyorsunuz: Siz bu arabayı duvara doğru sürüyorsunuz, sizin yan koltuğunuzda da biz oturuyoruz. Siz tam gaz duvara gidiyorsunuz, yan koltukta... Çünkü biz bu ülkenin insanıyız. Bu ülkeyi yolsuzluklar ve finansman krizine soktuğunuzda biz de zorluklar çekeceğiz. Onun için mümkün olduğu kadar gecenin bu vakti bu kadar boğaz patlatarak bu hatayı yapmamanızı istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz biz de. Toparlarsanız...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bitireceğim Sayın Başkan.

Eğer yaparsanız yapılması gereken şudur: Temel başlıkları düzenlediniz, sadece denetimle de sınırlı değil, hukuki normları düzenlediniz. Şeffaflık, tarafsızlık gibi ilkelerin maddelerle sabitlendiği, mümkünse yönetimine sivil toplum örgütlerinden ve muhalefetten de üye koyduğunuz... Mesela 1 veya 2 muhalefetten üye olsa o fonun yönetim kurulunda, o fondaki işleyiş muhalefet adına yönetim kurulundan izleyebilse... Mesela 1 sendikalarından, 1 işverenlerden üye koysanız çok daha iyi olmaz mı, çok daha sağlıklı olmaz mı? Çünkü onlar vermiyor mu, işverenler ile işçiler? Çok daha iyi olmaz mı?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Olmaz, o tarz profesyonel bir şey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu, bunun profesyonel olmasına etken değil ki. Tam da profesyonel... O zaman işte...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bunun amacı sermaye piyasalarını, dış piyasaları... Müdahale ediyorum ama...

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu, söyledikleriniz kayda girmiyor ama. Yani ben üzülüyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani şunu anlatmaya çalışıyorum. Tam profesyonel bu olur. Demokrasi tam profesyonel demek. İşte o zaman diyelim ki bilmem British, bilmem ne fonuyla karşılaştığınızda, bakın kardeşim, bu o kadar şeffaf bir fondur ki içinde işçi sendikalarını temsilen bir üyemiz var, işveren sendikalarını temsilen bir üyemiz var, denetim kurulu başkanı kanun gereği muhalefet tarafından atanıyor. İşte, o zaman siz fonu bulursunuz ama sizin amacınız bu değil. Sizin amacınız, bizim Anayasa’yla, İnsan Hakları Temel Beyannamesi’yle aldığımız bütçe hakkımızı elimizden alacaksınız bu yasayla, yeni bir paralel bütçe koyacaksınız ve bu arabayı duvara toslayacaksınız.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Son cümleler.

Size tarihi bir uyarı: Yaptığınız iş gerçekten çok tehlikeli, çok yanlış ve ülkenin başına büyük işler açacak. Bu olduktan sonra, bu yasaları çıkardıktan sonra “Vay bizi Amerika istemiyordu, vay bu işlerin arkasında Amerika vardı, paralel devlet vardı.” demeyin. Tamamıyla siz yapıyorsunuz ve bu ekonomik bedeli de siz ödeyeceksiniz. Ne yazık ki bunu halk da ödeyecek. Sizi uyarıyoruz, bu yasayı geri çekin diyoruz.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Savaş, buyurun lütfen.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Aykut Bey’in uyarıları için de teşekkür ediyoruz ama Aykut Bey hep siyasi yönden değerlendirme yaptı. Ekonomik tarafını da yapmak istiyorum ben. Bir de Aykut Bey’den öneriler kısmını daha fazla açmasını isteyeceğim, daha sonra eğer söz hakkı olursa.

BAŞKAN – Söz hakkı yok artık canım.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yok mu?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkan bana tamamıyla vakit kaybı gözüyle baktığı için.

BAŞKAN – Estağfurullah.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, eski bir denetim elemanı olarak, eski bir finansçı olarak -Halk Bankasında yirmi dört yıl görev yaptım, müfettişlik, şube müdürlüğü, daire başkanlığı, genel müdür yardımcılığı, birçok iştirakte de yönetim kurulu başkanlığı ve yönetim kurulu üyeliği yaptık- Masanın hem denetim tarafında bulunduk hem öbür tarafta da bulunduk.

BAŞKAN – Ben de zaten Komisyonun selameti için bütün partilerden önümüzdeki süreçte bu denetçileri biraz azaltmalarını isteyeceğim.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Denetim tarafını daha sonra son kısımda ben anlatmak istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 43

Şimdi, biz aslında bu fona niye ihtiyaç duyduk, niye böyle bir fon bugün önümüze geldi, niye daha önceden kurulmadı böyle bir fon diye baktığımızda, aslında mevcut şu andaki finans yapısıyla, geleneksel o finans yapısıyla bizim 2023 hedeflerine ulaşmamız biraz zor. Bizim 2023'te 2 trilyon gayrisafi millî hasıla, 25 bin dolar kişi başına düşen millî gelire, 500 milyar dolarlık ihracata mevcut finans yapısıyla ulaşmamız zor. Yani, bana göre mevcut finans yapısı tıkanma aşamasına gelmiştir.

Şimdi mevcut yapıyla bir yerlere kadar biz geldik. Şöyle 2002 bankacılık kesiminin aktif büyüklüğüne baktığımızda Sayın Bakanım, 2002 yıl sonu itibarıyla bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü 212 milyar, 200 milyar civarında ve bu 200 milyarın 56 milyarı kredilerden kaynaklanıyor, 86 milyarı da aktif içerisinde hazine bonosu, kâğıtlardan, menkul kıymetlerden oluşuyor ve paylara baktığımızda da bankacılık sektörünün o dönemki büyüklüğü içerisinde krediler yüzde 26 civarında; menkul değerler cüzdanının da bankacılık aktif içerisindeki payı yüzde 40 seviyesinde. Tabii, Hükûmetin, hazinenin, devletin borçlanma ihtiyacı düştükçe mevcut bankacılık sektörü içerisindeki kredilerin payı arttı. Bugün itibarıyla baktığımızda yüzde 62'lere geldi. Menkul kıymetler cüzdanının payı da yüzde 13'ler civarında şu anda ve bugün itibarıyla, Haziran sonu itibarıyla, bildiğim kadarıyla bankacılık aktifinin büyüklüğü 2,5 trilyon TL'ye ulaştı. Yani, nereden bakarsak 10 kat kadar bir aktif büyümesi var. 2002'den bu yana, on dört yıldan bu yana büyümenin yakıtı olarak, büyümenin motoru olarak mevcut bankacılık sistemi, bankacılık yapısıyla biz bugüne kadar geldik, getirdik. Tabii bu 2,5 trilyonluk aktif büyüklüğü içerisinde kredilerin payı bugün itibarıyla 1 trilyon 570 milyar.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Mevduat ne kadar?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Mevduat da 1 trilyon 300 milyar.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yani yüzde 20.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Aradaki farkı finans kesimi dışarıdan borçlanarak içeriye, reel sektörü, hane halkını, tüketici kredisi, konut kredisi, bireysel krediler olarak finanse etmekte. Tabii içerideki kaynak da mevduat yapısına baktığımızda mevduat da kıt ve Merkez Bankası faizleri aşağı indirmesine rağmen piyasalarda faizler aşağı inmiyor. Bugün televizyon reklamlarına baktığımızda bazı özel bankalar “hoş geldin faizi” diye yüzde 12 veriyor ve bankacılık sektörünün şu andaki mevduat faiz oranı ortalaması 10,5 civarında, 11 civarında. Şimdi, bu tablodan hareketle bizim mevcut kredilerin faiz oranlarını aşağı indirmemiz çok güç. İnmiyor ve dolayısıyla bu 11'den maliyet oluşturan bir banka buna kredi vermeye kalkıştığında 15'ten, 16'dan aşağı veremiyor. Reel sektörün maliyetleri artıyor, ürettiği malın fiyatı artıyor ve dolayısıyla bu da enflasyonu... Yani bir sarmala girmiş vaziyeteyiz.

Şimdi, bu geleneksel sistemden çıkabilmek için bugüne kadar bankacılık sistemi bu ülkeyi büyüttü, bir yerlere getirdi fakat bu ülkenin büyümesi gerekiyor, 2023 hedeflerini yakalamak adına yıllık olarak yüzde 6,5, yüzde 7, hatta yüzde 8 büyümesi gerekiyor. Büyümenin motoru ve yakıtı olarak da finans gerekiyor. Finansa erişim noktasında reel sektörün kaynağa ihtiyacı var; aslında büyüyecek, yatırım yapmak istiyor. Büyük projelerin finansal olarak desteklenmesi gerekiyor ama kaynak tükendi. Bir de önümüzdeki dönem FED faiz oranlarını arttıracak, faizleri arttıracak; dışarıda -eskisi gibi, 2003'lerden itibaren, 2004'lerden itibaren- küresel likidite imkânları daralacak ve maliyetler artacak. Bizim farklı bir yapıyla önümüzdeki dönemi kendimize hazırlamamız gerekiyor.

Bana göre bu varlık fonu isabetli bir yapı ve bundan dolayı ben, bu teklifi, bu tasarımı buraya getiren arkadaşları tebrik ediyorum, kutluyorum. İçerisinde eksiklikler olabilir, tamamlanması gereken unsurlar olabilir, denetim açısından başka, yönetim açısından başka konuları tartışabiliriz ama bu fonun, bu yapının işe yaramayacağı şeklindeki değerlendirmelere katılmıyorum. Elbette ilk etapta içerideki kaynakları bu fonun içerisine dercedilecektir, konulacaktır ama esas itibarıyla bu fonun bir anlam kazanabilmesi için büyük yatırımlara, büyük projelere destek verebilmesi için dışarıdan kaynak gelmesi gerekiyor. Dışarıdan kaynak gelmediği sürece bir anlamı yok zaten. Zaten içerideki kaynak, mevduat yapısı, tasarruf oranları bu fonu büyültmeye, bu büyük projeleri desteklemeye yeterli olmayacaktır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, hazineye borç vereceğine fona niye borç versin bir yatırımcı?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – İlk etapta, kuruluş aşamasında bana göre birtakım...

BAŞKAN – Bu hazineye borç mu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanım, verdiği teklifin ne olduğunu bilmiyor musun?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, ilk etapta kamunun elindeki kaynaklar bu fonun içerisine girecek. O girdikten sonra ilave başka fonlar oluşacak. Nasıl bireysel emeklilikte ilave birtakım fonlar var, o fonlar oraya gelen kaynakları değerlendiriyor. Dışarıdan da kaynak geldiğinde ilave kurulacak fonlarla onların kaynakları değerlendirilecektir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, öğrenmek için soruyorum gerçekten. Niye bu fona para koysun? Mesela hazine yurt dışından borçlanıyor, hazinenin kâğıdını alacağına bu fona niye para koysun, daha yüksek bir getiri mi?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bakın, şimdi köprüler var, özelleştirme, mevcut menkulleri, VDMK gibi düşünün. Varlığa dayalı menkul kıymet şeklinde bunları değerlendirir. Diyeceksiniz ki sukuk var, başka kollar var.

ERHAN USTA (Samsun) – Gelir ortaklığı senedi var.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Gelir ortaklığı senetleri var.

ERHAN USTA (Samsun) – 4046'da yapılan fon mu?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ama bu fonla... Dünyada bunun örnekleri var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O kendi paraları, “national wealth”leri.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ama tamam da bir derli toplu yani ete kemiğe bürünen bir yapıya büründürülmesi lazım. Mevcut, var elimizde birçok kaynak var, bunları yapacak...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 44

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, onlar kendi fonları. Diyor ki “National wealth” yani millî servet. Ben petrolden para kazandım. Siz diyorsunuz ki: “Biz dışarıdan getireceğiz.”

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Hem mevcut varlıkları hem duran varlık hem nakit olarak buraya kaynak olarak aktarılabilecek. Bunların getirisine göre dışarıdan da fonlar, kaynaklar buraya gelecek diyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman, Mustafa Bey sizi yani bölmüş gibi oluyoruz ama sadece soralım, yani sizin konuşmanızdan sonra, mesela Başkanım müsaade ederseniz yani teknisyen arkadaşlardan bununla ilgili bir cevap alalım. Yani dünyada hakikaten...

BAŞKAN – Müsaade edin de yani Sayın Savaş da açıklamasını bir bitirsin...

ERHAN USTA (Samsun) – ...bu tür fonları nasıl kullanıyorlar? Kullanabileceği hangileri? Bilgi alalım.

BAŞKAN – Sayın Usta...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Tabii, tabii. Biz, arkadaşlardan daha önce -Özelleştirme İdaresi- bilgiyi aldık, konuştuk onlarla da. Tabii, detaylı bilgiyi ilgili arkadaşlar da verebilir.

Şimdi bu mevcut...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bize de verseydiler o zaman.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Biz daha ilgili davrandık, istedik arkadaşlar, kendileri gelmediler, biz istedik.

BAŞKAN – Benim dahlim yok. Eğer bunu soruyorsanız...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Evet Başkanın dahli yok.

Bakın mevcut yapıda KOBİ'lerin istedikleri kaynağı bankacılık kesiminden şu anda bankacılık kesimi veremiyor fazla. Vermek istiyor ama sermaye yeterlilik rasyosu diye bir kısıt var. O da şu anda sınıra gelmiş vaziyette bir çok bankada, ortalaması 14, 15 ama ilave şube açabilmek için de 12, uluslararası standartta yüzde 8. Yani, bankalar kredi vermek istiyor ama kaynak olsa bile bir de sermaye yeterlilik rasyosu diye bir kısıt var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Düşürün.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – “Orada uluslararası standartlar var.” diyeceksiniz, “Nasıl düşüreceksiniz?” diyorsunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Hayır, biz düşürmek istemiyoruz. Sermaye yeterlilik rasyosunu daha yükseltmek istiyoruz, güçlendiriyoruz, güçlendirirsek yükselecek.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Biz yükseltmek istiyoruz. Biz bankacılık kesiminde büyük projeler için... Dediniz ki: Büyük projeleri Ziraat Bankası, Halk Bankası diğer kamu bankaları destekledi şimdi oraya kaynak aktarıyor. Bu sefer esas vermesi gereken ziraat kesimine, esnaf kesimine, tüccar, sanayiye fazla kredi veremiyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Mustafa Bey, işte bütün mesele bu biliyor musunuz.

BAŞKAN – Ya sevgili arkadaşlar, bakın, müsaade edin... Kusura bakmayın, bir müdahale edeceğim.

Yani, şu an, bakın, usulde 15 arkadaşımız muhalefetten konuştu, şu ana kadar geneli üzerinde muhalefetten 12 arkadaşımız konuştu yani iktidar partisinden 1 arkadaşın konuşmasına tahammül edemiyorsunuz ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Kesinlikle öyle değil.

BAŞKAN - Yapmayın ama yani.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, öyle olmadığını biliyorsunuz. Yani, hakikaten açıklamaya yönelik bir şey sordum. Yani cevaplama anlamında söylemiyorum...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Cevaplar kısmında zaten Sayın Bakanımız, ilgili bürokratlar verecek. Biz burada bildiğimiz kadarıyla, geçmişteki tecrübelerimizden hareketle, finans bilginizle olayı değerlendiriyoruz. Elbette değerlendirmelerimizin hepsi doğru diye bir iddiamız da yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Kastım sözünüzü kesmek değil.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Hayır hayır, olmayabilir yani doğru da olmayabilir. Şimdi burada esas, hep söylediğiniz şu var...

BAŞKAN – Hemen geri adım atmayın “Doğru da olmayabilir.” diyerek Sayın Savaş.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Ya olsun, biz daha objektif değerlendirelim Sayın Başkan, mütevazı davranalım.

Şimdi bir de “Tasarruf oranlarımız hep düşük.” diye hep itiraz ediyorsunuz. “Cari açığımız yüksek.” diye hep itiraz ediyorsunuz. Bu fon bana göre tasarruf oranlarını da yukarı çekecektir.

ERHAN USTA (Samsun) – O nasıl olacak? Yani bunu sormayınca olmuyor. Mustafa Bey öyle bir iddia ortaya koyuyor ki yani literatürde filan yok bu.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Piyasada piyasaya girmeyip de kayıt dışında kalan bir yerlerde bekleyen bazı kaynaklar da buraya girecektir. Bunları siz de biliyorsunuz.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Bakan, Allah aşkına, yurt dışı tasarrufun tanımında böyle bir şey yok yani millî gelir şeyi... Bilimsel iktisat dersine filan başlamayalım şurada...

BAŞKAN – Aa, Sayın Usta ama yani... Ama, böyle bir şey olur mu yani arkadaşlarımıza.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Sayın Usta... Ama bakın biz sizi dinledik...

(Karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN – Ama değerli arkadaşlar, bakın böyle bir müzakere usulü yok.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Bakın büyümeye olumlu katkı yapacağını söyleyebiliriz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 45

Şimdi, biraz önce söyledim, mevduat faiz oranları bir şekilde aşağıya inmiyor. Bunun mevduat faiz oranları üzerinde olumlu katkısı olacağını düşünüyorum. Bu olumlu katkı aynı zamanda kredi faiz oranlarına da katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla reel sektörün, sanayicinin, tüccarın, esnafın, tarım kesiminin ve hane halkının daha fazla kredi kullanması ve piyasanın da canlanması, ekonominin büyümesi, 2023 hedeflerine ulaşma adına önemli bir katkı sağlayacağını düşünüyorum makro ekonomi açısından.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Müdahale etmeyelim de buna "controversial" diyorlar. Yani her şeyi tartışmalı olduğu için bir sigara içeyim.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Tabii içebilirsin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Burada dinleyeceğim merak etmeyin.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Bakın, şu anda kredi mevduat oranı yüzde 120'lerde yani topladığından daha fazla bankacılık kesimi kredi vermiş vaziyette. Aradaki farkı da, biraz önce söylediğim gibi, dışarıdan borçlanıyor ve bu dışarıdan borçlanan tutarın da hem miktarı her geçen gün artıyor arttığı gibi de maliyetler de yükselmeye başladı. Önümüzdeki dönem daha da maliyetler yükselecek. Bir kırılganlık hâlinde orada bir sıkıntı yaşanması muhtemeldir. İşte bunları bertaraf edebilmek adına bu fonun böyle bir olumlu fonksiyonu olacaktır önümüzdeki dönemde. Yani finans sektörünün yaklaşık... Şu anda reel sektör ve finans sektörünün 300 milyar dolar bir borcu var ve finans sektörünün 200 milyar civarında bir borcu olduğunu söylüyoruz. Onun da önümüzdeki dönemde, zaman içerisinde azalacağı ve içerideki kaynaklarla reel sektörü destekleyeceğini bu fon sayesinde söyleyebiliriz.

Ayrıca, büyük projelerin desteklenmesine katkı sağlayacaktır bu fon, büyümeye olumlu katkı sağlayacak, sermaye yeterlilik rasyosunu da olumlu etkileyecektir, cari açığı azaltıcı yönde olumlu etkisi olacaktır, enflasyonu da dolaylı olarak aşağı çekecektir.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - Her derde deva!

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Evet, her derde deva bir fon olarak söyleyebiliriz. Ve KOBİ'lere, reel sektöre kredi verme adına sıkıntı yaşayan bankalarımızın da önümüzdeki dönemde, önümüzdeki yıllarda daha rahat bir şekilde kredi vereceğini ben düşünüyorum.

Bir de, evet, sizlerin de bu fona bu fonun kurulması aşamasında para yatırmanızı, desteklemenizi de istiyoruz.

Ayrıca tabii, bakın şu anda yabancıların Türkiye'deki fonlarının toplam tutarı 100 milyar civarında. Sayın Bakanım, hisse senedi, mevduat şeklindeki fonların toplamı 100 milyar dolar civarında. Demek ki bu ülkeye kaynak gelebiliyor. Arkadaşlar diyor ki: "Niye bu ülkeye kaynak gelsin?" Bakın bugüne kadar gelmiş.

BAŞKAN - Yo, öyle söylememişlerdir.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - 100 milyar dolar civarında şu anda hisse senedinde artı mevduatta...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - "Bu fona niye kaynak gelsin?" dedi yani "İlave kaynak niye gelsin?" dedi.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - "Bu fona niye kaynak gelsin?" Bakın gelebiliyor demek ki. Bunlar portföy yatırımı olarak 100 milyar dolar şu anda mevcut. Şu 15 Temmuzdan sonra da sadece 500 milyon civarında bir çıkış olmuş. 500 milyon civarında bir kaçış olmuş çünkü sermaye ürktür...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Merkez Bankasına da soralım.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Soralım. Benim okuduğum kaynaklardan 500 milyon civarında bir kaçış olduğu ama tabii, bu tekrar...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Merkez Bankasına burada soralım.

BAŞKAN - Peki, bu cevabı alalım, ne kadar kaçış oldu Merkez Bankası?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Tarihleri de versinler. 15 Temmuz sonrası...

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI ERKAN KİLİMCİ - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli vekiller; 15 Temmuz sonrası portföy çıkışları çok sınırlı oldu. Yaklaşık 1 milyar dolar civarında özellikle hisse senedi tarafından çıkışlar gördük fakat son hafta hem Türkiye'ye hem de gelişmekte olan ülkelere çok ciddi bir portföy girişi olduğunu görüyoruz. Bu anlamda, 15 Temmuz sonrası yurt içi yerleşiklerin döviz satışları SWAP piyasasındaki yurt dışı yerleşiklerin pozisyon kapatmalarıyla sonuçlandı. O yüzden para piyasalarında bir pozisyon kapatma gördük fakat portföy çıkışlarına bunun yansımadığını söyleyebilirim.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu da özellikli bir şey, ilk iki haftada zannedersen 500 milyon dolar.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - 500 milyon iki hafta içerisinde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Sıcak para ne kadar çıktı 15 Temmuz sonrası?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI ERKAN KİLİMCİ - Yaklaşık 1 milyar dolara yakın bir çıkış söz konusu. Fakat, son hafta yani bu hafta içerisinde ciddi bir giriş gördük, yaklaşık 800 milyon dolarlık açıklanmayan bir rakam bu henüz, haftalık olarak yayınlanıyor.

BAŞKAN - Net 200 milyon çıkış var yani.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI ERKAN KİLİMCİ - Bizim döviz rezervlerinde bu dönemde herhangi bir azalma olmadı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Net döviz rezervleriniz ne kadar?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI ERKAN KİLİMCİ - Bizim rezervlere ilişkin yayınladığımız bir yeni likidite adımı oldu. Bundan dolayı zorunlu karşılıklarda bir değişiklik yaptık. Oradan kaynaklanan 1 milyar dolarlık bir serbest bıraktığımız tutar var. Onun dışında rezerv kaybı bu dönemde söz konusu olmadı çünkü biz 28 Nisandan itibaren döviz ihalesi açıyoruz fakat döviz satışı yapmıyoruz. Net rezervimizde bir kayıbımız olmadı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - 29 milyar dolar mı?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 46

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI ERKAN KİLİMCİ - Yaklaşık 35 milyar dolar varlıklarımızı, yabancı para varlıklarımızı yabancı para yükümlülükleriyle çıkardığımız zaman ulaştığımız net rezerv rakamı 35 milyar dolar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet Sayın Savaş...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Şimdi tabii, Sayın Başkanım, buradaki konuşmalarda, tartışmalarda hep denetim tarafına çok fazla takıldık.

BAŞKAN – Geçtik artık ama orada anlaştık artık yani.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yok, anlaşılmadık daha.

Fonun ekonomik boyutunu, önümüzdeki dönem ülkeye sağlayacağı yararlar konusunda çok fazla tartışma yapamadık, hep denetim tarafını.

Şimdi, geçmişte yaşadığım bir tecrübeyi ben burada paylaşmak istiyorum. 2001 krizini, ben, Halk Bankasında şube müdürü olarak yaşadım, daha sonra daire başkanı olduk. Şimdi, Bankamızın o dönemde kapatılması düşünülüyordu veya başka bir bankaya devredilmesi düşünülüyordu ve 2002 yılında, 400 milyon dolar civarında bir değeri vardı bankanın ve biz, masa başında da 350 tane şubeyi kapattık o dönemde. Biliyorsunuz, o dönemde Emlak Bankası kapandı, bizim, ya Ziraat Bankasına devredilmemiz veya kapatılmamız düşünülüyordu. Daha sonra, yeniden yapılanma projesiyle özel hukuk hükümlerine...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Mustafa Bey, onda yanlışın var, kapatılması düşünülüyordu.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Vallahi, bizzat içinde yaşadığımız için...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Biz de içindeydik, biz dışında değildik.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – ...bizzat, aktif bir şekilde şube kapatılmasını, masa başında şube kapatılmasını yaşayan ve 2001 krizinin o 21 Şubatında yüzde 7500 faiz veren birisi olarak ve o süreçleri yaşayan birisi olarak ben daha iyi biliyorum bizzat yaşadığım için.

400 milyon dolardı ama yeniden yapılanma projesi başladı, özel hukuk hükümlerine göre Banka yönetilmeye başlandı, karar alma süreçleri esnetildi, banka kendine geldi.

Daha önce, Sayıştay -BDDK yoktu- murakıplar, Hazine tarafından denetleniyordu, Başbakanlık müfettişlerince denetleniyordu ama daha sonraki süreçte karar alma süreçleri biraz esnetilince -Sayıştay denetimi devam etti tabii ki- banka özel hukuk hükümlerine göre yönetilmeye başlanınca banka 2013'ün Mayıs ayında -o döneme kadar 2 defa da halka arz edildi, özelleştirme kapsamındaydı- 13 milyar dolar değere ulaştı Sayın Bakanım ve o güne kadar da Hazineye 15 katrilyon da kaynak aktardık.

Ben bunu niye anlatıyorum? Yani biz, eski, o hantal Halk Bankası yapısıyla, kamu mantığıyla hareket etmiş olsaydık... 2001 senesinde, nisan ayında sadece esnafa kullandığımız kredinin miktarı 150 milyondur, bugün 20 milyar.

ERHAN USTA (Samsun) - Kaç lira Hazineden destek aldınız?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – O yıl itibarıyla esnafa kullandırılan kredinin faiz oranı yüzde 49'du, şimdi yüzde 4. Yani aradaki farkları göstermek adına, izah etmek adına, yaşadığım canlı örneği sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yani, şimdi her şeyi kamu denetimi mantığıyla söylemeye çalışırsak, mutlaka kamu olsun, Sayıştay olsun dersek... Çünkü, onların çalışma mantığını da biliyoruz, onları kötülemiyoruz. Olması gerekir, denetim geçmişim olması hasebiyle ama o arkadaşlar da, nasıl denetim yapıldığını bilen bir kişi olarak sadece şunu söylemek istiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama Mustafa Bey, denetim süreçlerini esnetmek ile denetimli olup olmaması ayrı bir şey.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Mutlaka denetim olsun ama Sayıştaydaki arkadaşlar ne yapıyor? Bizim müfettiş raporlarını alıp oradan gördükleri eksikleri raporlarına yazıyorlardı. Gerçek anlamda böyle, efektif...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama, böyle bir suçlama yapamazsınız Mustafa Bey, çok ayıp oluyor.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ben, ayıp olarak değil de sadece izah...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani, bir kurumu töhmet altında bırakıyorsunuz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yok, töhmet altında bırakmıyorum. Yani, arkadaşlar, çalışma mantığını bildiğim için.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben yıllarca içinde çalıştım.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Şimdi, olabilir, Ağabey, yıllarca çalışmış olabilirsiniz. Ben, sadece gözlemimi paylaşıyorum şu anda ve 2002 itibaren de ben burada KİT Komisyonuna geliyordum; sadece Sayıştay raporlarını, o kadar büyüklüğe sahip bir bankayı biz yarım günde bitiriyorduk.

Bana göre, aslanan, olması gereken, bir kurumun içerisinde, bu fonun içerisinde etkin bir risk yönetiminin, iç kontrol sisteminin oluşturulması gerekiyor, kendi kendine yönetebilecek bir yapının oluşturulması gerekiyor. Ayrıca, etkin bir fon yönetiminde, bu işi bilen ehil insanların fon yönetiminde olması gerekiyor. Bunları yapamadığınız sürece, içerideki o yöntemi, karar alma süreçlerini, iş akışlarını, eksikleri tespit etmek mümkün değil. O eksikleri bilecek olan, karar süreçlerini, iş akışlarını yazan, onları uygulayan insanlardır. Onun için, aynı zamanda, bankada risk yönetimi ve iç kontrol sistemini kuran bir kişi olarak bunu söyleyebilirim, burada da, bu fonda da çok etkin bir şekilde çalışacak, düzenleyici otoritenin 2002 yılından sonra yayınlamış olduğu tebliğe göre bir risk yönetimi ve iç denetim sistemini etkin bir şekilde oluşturabilirsek ve uluslararası o bağımsız denetim firmalarının raporlarını da dikkate alarak bir denetim yapısı oluşturabilirsek, bana göre Sayıştayın denetiminin olup olmaması çok önemli değil. Esas, kendi içerisinde denetimi kurabilecek bir yapıya büründürmemiz lazım çünkü arkadaşları da o Sayıştay denetçilerini de bu fonları denetleyebilecek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 47

ehilde, o bilgi birikiminde olduklarını da düşünüyorum, onları da küçümsemek adına söylemiyorum çünkü bir formasyon gerekiyor, o işi yapmak gerekiyor, o işi denetleyebilmek için o işi bilmek gerekiyor.

MUSA ÇAM (İzmir) – Burada Sayıştay görevlisi arkadaşlar var, bunlar alınırlar. Yapmayın böyle.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İşin ilginç de Sayıştay denetleyen denetçi arkadaşlar bankadan geçen arkadaşlar. Yani nasıl böyle söyleyebiliyorsun, anlayamıyorum. Yani aynen sizin gibi şube müdürlüğü yapmış, daha sonra çeşitli görevler almış, o işte pişmiş arkadaşlar ya!

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Şimdi, Sayın Vekilim...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Etme Mustafa Bey ya!

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yok, Sayın Vekilim...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hakikaten çok ayıp ediyorsun!

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ben bu yapıyı bildiğim için, ben küçümsemiyorum Ağabey, yanlış anlama.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani "Sayıştay denetimine karşıyım." de, anlarım ama yani Sayıştay bu şekilde suçlamaya, Sayıştay denetçilerini suçlamaya...

BAŞKAN – Suçlama değil Sayın Kalaycı. Yani kendi bakış açısıyla...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ben suçlamıyorum.

(Karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, tespit ve suçlamayı birbirinden ayırmak lazım. Yani kendi tespitini anlatıyor.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Hayır, ben çalışma yöntemini, çalışma biçimini değerlendiriyorum, bir finansçı olarak gözlemlerimi paylaşıyorum. Bakın, murakıpların...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Finansçı kısmına bir şey demiyorum ama denetimle ilgili görüşlerin çok subjektif.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bakın, BDDK murakıplarının denetimi daha etkin, daha efektif, daha detaylı ama Sayıştayın denetimi o kadar derinlemesine bir denetim olmuyor. Derinlemesine olmayan bir denetimin olmasını...

MUSA ÇAM (İzmir) – Bırakmıyorsunuz ki Hocam ya, bırakmıyorsunuz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Nasıl, kim tutuyor ellerini?

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen ya...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ya, bakın, Sayın Çam, elini tutan yok ki Sayıştay denetçilerinin ama...

BAŞKAN – Bakın, arkadaşlar, saat on buçuk ve daha maddelerine geçeceğiz, önümüzde maddeler var. Yani önümüzde üç dört saatlik çalışma var, lütfen.

Yani doğru yanlış, beğenirsiniz beğenmezsiniz, Sayın Savaş da kendi tespitlerini aktarıyor.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ben, çok etkin bir denetim olmadığını düşündüğüm için, Sayıştay denetçilerinin çok etkin bir denetim yapmadıkları, yapamadıklarından dolayı, çok da ısrar etmenin bir anlamı olmadığını düşünüyorum.

Asılan, bir, uluslararası bağımsız denetçilerin raporları; iki, etkin bir risk yönetimi biriminin, iç denetim biriminin oluşturulması ve ayrıca, bakın, biz halka arzdan sonra, bizim hisse senetlerini alan o yatırımcıların karşısına, belli dönemlerde hesap vermek için yurt dışına gidiyorduk. Bakın, biz, gerçek bankacılığı o zaman öğrendik arkadaşlar. Her kalem üzerinden, o kalemlerin detayları ve gelişimi üzerinden bize günlerce soru soruyorlardı. Sonra biz bankaya döndüğümüzde dersimizi çalışıyorduk. Asıl, o tür denetimler önemli. Bana göre, Sayıştay denetimi artık klasik bir denetim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Gücünüz yetiyorsa kapatın.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Vekilim, bakın, ben...

MUSA ÇAM (İzmir) – Kapatmaktan beter ettiler, beter!

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – ...kapatılmasını istediğimi söylemedim ama çok etkin, verimli bir denetim olmadığını söylüyorum. Buradan, bundan sonra da söylemeye devam edeceğim, efektif olmadığını söylüyorum. Asıl denetim, uluslararası bağımsız denetim kuruluşlarının denetimi ve asıl fonun içerisinde, kurum içerisinde kurulacak olan risk yönetimi ve iç denetim biriminin oluşturulması. Onların raporları -eğer çok denetim isteniyorsa, Meclis denetimi isteniyorsa- o gelen raporlar, bilgilendirme mahiyetinde, belli dönemlerde Meclisimize ve Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine burada anlatılabilir ama "İlla, Sayıştay denetimine tabi tutulacak." diye bir kuralın, anlayışın dayatılmasını anlamakta güçlük çekiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Kısa bir söz talebim var Sayın Başkanım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sataşmadan söz talebim var.

BAŞKAN – Ama çok bekleyen arkadaşlarımız var, daha hiç konuşmadan.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Eski Sayıştay denetçisiyim.

BAŞKAN – Ha, size söz vereyim o zaman.

Sizin de Sayıştay denetçiliğiniz var mı Sayın Usta?

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır. Sataşmadan değil...

BAŞKAN – Tamam, size sataşmadan vermeyeceğim.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Benim de Sayıştayda çok denetçi arkadaşım var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 48

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, Mustafa Bey’in ifade ettiği görüşlere gerçekten çok şaşırdım. Hiç de böylesi açıklamalar yapacağını tahmin etmediğim bir arkadaşımızdır. Yani sırf yani “Şu kurum Sayıştay denetiminden çıksın.” mantığıyla Sayıştayı yerden yere vurmanın, Sayıştay denetçilerinin raporlarını en ağır şekilde eleştirmenin... Gerçekten anlayamıyorum yani Sayıştayla ilgili rahatsızlığınız ne, onu da açıkçası bilemiyorum.

Ben bankacılık kurumunda çalışmadım. Bankacılık kurumunda çalışan arkadaşlarımızın da hepsinin, Ziraat Bankası, Halk Bankası, Emlak Bankasında belli görevler yapıp gelen arkadaşlar olduğunu biliyorum. Yani bu anlayışla hareket ederek yani “Sayıştayın denetimi şöyle, böyle.” demek... Bir defa Sayıştay, anayasal bir kurum. Daha 2010 yılında biz burada beraber kanunu çıkardık. Uluslararası denetim standartlarına göre denetim yapan bir kurum. Türk milleti adına, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan bir kurum. Yani siz detayda farklı düşüncelere girmişsiniz. Sayıştayın ana faaliyetini, amacını göz ardı ediyorsunuz yani böyle bir şey olabilir mi? Yani raporlarda şu bu. Yani hakikaten yakışmadı Mustafa Bey. Yani bunu ben yakıştıramadım size.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok kısa Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen çok kısa çünkü bekleyen arkadaşlar var.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok kısa çünkü daha sonradan konuşabilirim ama hazırın buradayken.

Şimdi, Mustafa Bey’in söylediği o işte 2001 yılında -2001 için söylüyor herhâlde- yaklaşık “400 milyon dolardan 13 milyar dolara çıktı...”

BAŞKAN – 10 milyar liralık kaynak aktardınız ona göre.

ERHAN USTA (Samsun) – ...mukayesesinde şuna bakmak lazım, ben kendisine yemekte onu da söyledim: Şimdi, 2001 krizinden sonra yapılandırma kapsamında kaç milyar dolarlık kâğıt verildi?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – 10 milyar...

BAŞKAN – Dolar değil.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi ve çok yüksek faizli. O kâğıdı şu masanın üzerine koy, onun değeri de 3 milyar dolara çıkar yani bir. İkinci... Hayır, şimdi buna baksak bile ben bir şey demiyorum il yönetimi...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Büyüttük bankayı...

ERHAN USTA (Samsun) – Mustafa Bey, hayır, bir dakika... Şimdi, bunu söylemeden 400 milyon dolarda... Şimdi, 400 milyon doları aldığım vakit geçmiş yirmi yıl sorunları olan bir...

BAŞKAN – Arkadaşlar, inanın, on beş sene öncenin hesabının burada...

ERHAN USTA (Samsun) – Ama, hayır... Şimdi, zaten bu satışmadan da diyor çünkü Milliyetçi Hareket Partisinin iktidar olduğu dönemdir. Yani amacım siyasi savunma filan değil. Arkadaşlar, teknik açıdan bir mukayeseyi doğru yapalım...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Onu çıkın, 10 milyar dolara gelir. Bakın, söylediğiniz şey doğru... Bakın, burada söylenmek istenen...

BAŞKAN – Arkadaşlar, rica ediyorum...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, şimdi bunu söylemeden olmaz. Yani bunu söyleyeceğiz. Elbette il yönetimi bankaya... Ama 400 milyon dolar, 13 milyar dolar veya TL, her neyse, onu dersin olmaz, bu bir.

İkinci, 2001’de o statüde yine biliyorsunuz Milliyetçi Hareket Partisinin koalisyon ortağı olduğu Hükûmet tarafından yapılmıştır.

BAŞKAN – Ben odada size birer kahve ikram edebilirim, bunları daha detaylı konuşabiliriz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, Mustafa Bey konuşurken iyi bir noktaya geldi de onun için Sayın Bakanım, sizin de dikkatinizi çekti, “Biz kaynak sıkıntısı çekiyoruz ülke olarak.” dedi. “Faizlerimiz yüksek, hem kaynak bulmalıyız hem faizleri düşürmeliyiz, bankacılık sistemi artık yeterli değil.” dedi. Bakın, bu nokta çok doğru, çok önemli ama hiçbir G20 ülkesinde bu durum yok. Tam tersine onlarda fazlası var, fon fazlası var; onun için fonu kuruyorlar, olay bu.

BAŞKAN – Olmayan ülkeler de var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onlarda fazla olduğu için, bir fon olduğu için, kaynak olduğu için fon kuruyor, biz olmadığımız için kuruyoruz, sorun o. Onlar geleceğe yatırım yapıyor, o fonlarıyla daha fazla kazanmak, geleceğe, vekillere yatırım yapmak istiyor.

Çok önemli bir noktaydı, ona işaret etmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Sağ olun.

Evet, Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, değerli basın emekçileri; saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar.

Teklifle bütçe dışında yeni ve büyük bir fon oluşturuluyor. Bu fon, kamu kaynakları aktararak kuruluyor. Bu yolla bu kaynakların kullanımı ve harcaması bütçenin Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetiminin dışına çıktığı aşikâr. Bu fona hangi kamu kaynaklarının ne koşullarda aktarıldığına ilişkin hiçbir açıklık bulunmuyor. Özelleştirme kapsamındakiler de dâhil devlete dair gelir getiren her şey bu fonun içerisine konuluyor. Gerekçeden anladığımız kadarıyla bu fonun borçlanma ve diğer yollarla elde edeceği kaynaklar, otoyollar, Kanal İstanbul, üçüncü köprü ve havalimanı, nükleer santral gibi büyük kamu yatırımlarının finansmanının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 49

sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca, yurt dışındaki petrol ve doğal gaz yatırımlarına yasal ve bürokratik kısıtlamalar olmadan yatırım yapma olanağı verileceğini söylüyor. İlk bakışta çok cın fikir gibi duran bu bütçe dışı fon oluşturup kamu kaynaklarını bu fona aktararak yatırımını finanse etme fikri Türkiye'yi geçmişte hayata geçirmek için çok çalıştı ama büyük bir hüsrarla sonuçlandı.

İktidarlarımızın fon iştahı ne yazık ki bitmemektedir. Mali disiplini ve her türlü denetim düzeneğini ayak bağı olarak gören az gelişmiş bir zihniyetin ürünü gibi durmaktadır ortada. IMF zoruyla 2000 programı sonrasında zar zor tasfiye edilen fon sistemine henüz bellekler çok tazeyken çarçabuk geri dönülmesini anlaşılmakta oldukça zorlanıyoruz. "Fon" adı altında bütçe dışı devasa harcama birimleri oluşturmaya niyetlenilmezdi aslında.

Kamu maliyesi yönetiminde borç ve fon tuzaklarına düşme alışkanlığımız cumhuriyet ötesi bir tarihsellik taşıyor, anımsayalım: Osmanlı'nın ilk dış borçlanması borçlarını ödeyemez duruma düşüp mali iflasın moratoryum istemesine kadar sadece yirmi yıl yeterli olmuştu. Bu borçlar, cumhuriyet hükümetlerini ve nesillerini 1950'ye kadar etkilemeye devam edecekti. Çok partili dönemde, Demokrat Partinin 1958'de mali iflas bayrağını çekmesi yani moratoryum ilan etmesi için sekiz yıllık bir iktidar süresi yeterli olacaktı. Döviz ve altın stoklarını erittikten sonra bir de ödenemez büyüklükte dış borç biriktirmeyi bu kadar kısa sürede başarabilmek, ancak kendi tarihinden ders almasını bilmez ve sadece günü kurtarmaya dönük bir az gelişmiş siyaset türünün ürünü olabildi. Çok geçmeden 1983 sonrasında borç ekonomisine koşar adım gidildi. Bu anlayışın yeniliği, yerli mali piyasalardan iç borçlanma serüvenine de girişmesiydi. On sekiz yıl sonra, 2001 Şubat krizi aynı zamanda bu sorumsuz maliye politikalarının çöküşüydü. Ama bu defa, ciddi olarak tekrar gündeme gelen moratoryuma gidilmedi. "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" kötü borçlanma alışkanlığını tasfiye etmeyi değil, sadece sürdürülebilir sınırlar içinde tutmayı hedefliyordu. Ancak kamu iç ve dış borcunun görece yükünün azaltılması için kamu varlıklarının satışı fiilen yürürlüğe sokuldu.

Özal ekonomisinin kötü bir mirası da fon sistemiydi. Fon sisteminin hâkim özelliği fon kesintileriyle yeni kamu kaynakları yaratmak yerine, mevcut vergi gelirlerini bütçe dışı fonlara aktarmaktı. Keyfî bir yönetim anlayışıyla çıkan bu gelişme 1984-1987 döneminde her beş haftada bir yeni bir fon kurulması ve her iki günde bir sıklığında fon mevzuatıyla oynanması aşırılığına kadar vardı. Üniversitelerde ayrı ayrı kurulan fonlar tek tek sayılırsa, 1991'de fon sayısı 107'ye ulaşmıştı ve bunların tümünün hesabı Maliye Bakanlığında bulunmuyordu. Öyle ki fon mevzuatına hâkim bürokrat dahi bulunamıyordu. 1991 yılına gelindiğinde toplam fon gelirlerinin konsolide bütçe gelirlerine oranı yüzde 57,3 düzeyine varmıştı. 1992 Nisanından itibaren oluşturulan müşterek fon hesabıyla sistem kontrol altına alınmaya çalışıldı ancak kesin çözüm 9 Aralık 1999 tarihinde IMF'ye verilen ilk niyet mektubundaki taahhütler çerçevesinde kapsamlı bir tasfiye sağlandı. Özal döneminde alabildiğine değiştirilen kamu özel fonları sistemi çığırından çıktıktan sonra 1991 yılına gelindiğinde bütçe dışı fon gelirlerinin bütçe gelirine oranı yüzde 53 gibi devasa bir düzeye ulaşmıştı. Bunlardan çalışanların tasarruflarını teşvik hesabı 1986 ve konut edindirme yardımı (KEY) 1987 gibi, istihdam fonları büyük aldatmacalarla tezgâhlanmıştı.

Çalışanların tasarruflarını teşvik harcamaları 2000 yılında aynı oranda prim tahsil yetkisi yeni kurulan İşsizlik Sigortası Fonu'na böylece dönüştürüldü. Bu iki fonun bakiye varlıklarının nihai tasfiyesi ise AKP döneminde gerçekleştirildi ama yine de hak sahipleri aleyhine alınan önlem ve formüllerle.

Haziran 2000'den itibaren işçi-işveren, devletin ödediği primlerle İşsizlik Sigortası Fonu birikim yapmaya başladı. İşsizlik ödenekleri ise Mart 2002'den itibaren devreye sokuldu. Zaman içinde sermaye çevrelerinin baskısıyla kesinti oranlarında indirimler yapıldı ama değişmeyen tek bir şey vardı: Fonda biriken nema gelirinde büyüyen kaynakların işsiz ordusuna aktarılmasının başarılması. Nasıl? Birbirini tamamlayan 3 yoldan işçiler bu fonlardan faydalanamadı. Birincisi, fona girişlerin fevkalade güçleştirilmesiydi arkadaşlar. İşsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için 4 koşulun yerine getirilmesi şarttı. 1) Kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmek. 2) Hizmet akdinin sona erdiği tarihten itibaren otuz gün içinde başvurmak. 3) İşten ayrılmadan önceki son yüz yirmi gün sürekli çalışıp prim ödemiş olmak. 4) Son üç yılda en az altı yüz gün işsizlik sigortası primi ödemiş olmak arkadaşlar.

İkincisi, fonda kalışların çok kısa tutulmasıyla yukarıdaki giriş koşullarını sağlayanların son üç yılda işsizlik sigortası prim ödemelerine göre altı yüz, dokuz yüz ve bin seksen gün sırasıyla yüz seksen, iki yüz kırk veya üç yüz gün işsizlik ödeneğine hak kazanmaktır arkadaşlar.

Üçüncüsü, hak kazananlara ödenen işsizlik ödeneğinin çok düşük tutulmasıyla bu ödeneğin aylık asgari ücretin netinin yarısıyla tamamı arasında kalması öngörülmüştü. Oysa prim toplarken prime esas aylık brüt kazançlar 4447/49 dikkate alınıyordu. Prim tavanıyla ödenek tavanı arasındaki oransızlık göze batacak kadar yüksekti.

Peki, işçilerden işsizlik hâlinin güvencesi olarak toplanan kaynaklara işsizlerin ulaşmasının bu kadar zor olması işçi sendikalarının sorunu olmadı mı? Tabii ki oldu. Nitekim çalışanların tasarrufu teşvik hesabı çalışanlar lehine bir çözüme kavuşturarak tasfiye edeceğini programına alan Refah Partisinin 1996'da iktidar olması ve Çalışma Bakanlığına HAK-İŞ Konfederasyonu Başkanlığından gelen Necati Çelik'i getirmesi çalışanlar aleyhine bir tasfiye projesine angaje olmasını engellemişti. Tıpkı AKP'nin 2007-2011 döneminin 60'ıncı Hükümet Eylem Programı'ndaki işsizlik ödeneğinden yararlanmak için gerekli olan şartlar esnetilecek, ayrıca işsizlik ödeneğinin miktarı artırılabilecekti. Vaadini izleyen yıllarda hiç anımsamadığı, hatta bizim bu yönde verdiğimiz kanun tekliflerini her yasama döneminde kendi milletvekillerinin oylarıyla reddettiği gibi...

Peki, o zaman İşsizlik Sigortası Fonu ne işe yaradı arkadaşlar? Avrupa Birliği başta olmak üzere dış dünyaya Türkiye'nin taahhüde girdiği sosyal sigortacılığın yeni bir aşamasını daha yerine getirdiğini göstermek için bir yanıydı. Daha belirleyici olanı ise İşsizlik Sigortası Fonu getirilirken tıpkı önceki istihdam fonları gibi sosyal işlev yerine mali işlevin öncelikli görülmesiydi. Bu mali işlev başlangıçta iki düzeyde tasarlanmıştı: Biri, İşsizlik Sigortası Fonu'nda biriken fonların kamu borçlanması için önemli bir kaynak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 50

oluşturması, bu arada kamu iç borçlanma vadelerini uzatırken faiz maliyetlerini düşürmesi. İkincisi de, IMF'ye verilen taahhütler doğrultusunda kamu kesiminin birincil fazda iyileştirme ve millî gelire oranla yılda yüzde yarım dolayında gerçekleşmesidir arkadaşlar. Dolayısıyla, İşsizlik Fonu'nun asıl işlevinin başlangıçtan itibaren işsizliğin sigortasını oluşturmaktan ziyade kamu finansman gereksinimlerini karşılamak olduğu açıktı.

Bunu sayıların diliyle de gösterebiliriz. 2015 sonu itibarıyla 93 milyar TL olan toplam fon varlığının yüzde 91,4'ünü uzun vadeli kuponlu devlet tahvillerinde, yüzde 1,1'i kuponsuz tahvillerde, yüzde 7,6'sını da mevduat hesaplarında tutulduğu aşikârdır. 2000-2015 arasındaki birikimli fon gelirleri 128,7 milyar TL'yi buluyordu ancak bunun sadece 10,6 milyar TL'si işsizlik ödeneği olarak ödenmişti. İşsize ayrılan bunun 10,6 milyar dolarıdır. Aradaki fark nereye gitmiştir? İlk önce AKP hükümetleri döneminde fona mali amaçla el koymanın yeni bir yöntemi daha yürürlüğe konulmuştur. 2008'den itibaren GAP gerekçe gösterilerek İşsizlik Sigortası Fonundan bütçeye ekonomik kalkınma ve sosyal gelişme gideri payları aktarılmaya başlanmıştır. 2003'te son bulana kadar bu paylar toplam 13 milyar TL'yi bulmuştur. Yani fon işsizlik ödenekleri toplamını aşmıştır.

Ayrıca İşsizlik Sigortası Fonu işveren payı muafiyetleri üzerinden sermayeye bol kepçe teşvik yağdırılmaktadır. Bu arada "aktif iş gücü programları" altında gösterilen harcama kalemi de giderek kabarmaktadır. Bu kaleme sadece 2015 yılı için ayrılan kaynak 3.026 milyon TL olurken, işsizlik ödeneği kalemi 2.199 milyon TL'de kalmaktadır.

Resmî işsiz sayısının 3 milyonun üzerinde, gayriresmî 5 milyonun üzerinde olduğu bir ülkede on dört yılda sadece 4,3 milyon işsiz fon dan yararlanabilmiş olmasının da gösterdiği gibi işçiler için biriken parada herkesin gözü vardır. Bu "herkes", sermaye ve maliyeden ibarettir. Bu nedenle, İşsizlik Fonu kaynaklarına hâkim olma mücadelesi işçi sınıfının gündeminin birinci sırasında her zaman yer almaktadır.

Şimdi, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan sonra geçtiğimiz hafta yine BES 45 yaşın altında çalışanların tamamına mecburi kılındı. 2000 yılında yürürlüğe giren ama geçtiğimiz günlerde Parlamentoda 45 yaşın altında olanlarda mecburi kılındı ve BES'e üye oldular. Şimdi yeni bir fon tehlikesiyle karşı karşıya Türkiye işçiler açısından, emekçiler açısından. Ulusal İstihdam Projesi'nin yürürlüğe girmesi, esnek çalışma biçiminin yürürlüğe girmesi, istihdam bürolarının yürürlüğe girmesiyle birlikte şimdi en büyük tehlikelerden bir tanesi bu fonlardan sonra kıdem tazminatının kaldırılması, Kıdem Tazminatı Fonu'nun kurulmasıdır arkadaşlar. Böyle bir tehlikeyle karşı karşıya işçiler.

Başlangıç sorusu şudur: Kıdem Tazminatı Fonu'nu iktidar ve sermaye neden bu kadar büyük bir arzuyla istemektedirler arkadaşlar? Bunu görmemiz lazım. İcinizde birçok milletvekili olup da iş adamı olanlar var, Sayın Bakan da var, Denizli'de önemli sanayici, iş adamlarımızdan biri.

Şimdi, bu fonun da kurulması ve kıdem tazminatının yıllardır işçinin, emekçinin kazanmış oldukları bu kıdem tazminatının tasfiye edilmesi, buna gerekçe de, ya bu kadar insan çalışıyor ama kıdem tazminatını kazanan işçi sayısı çok az, dolayısıyla herkesin bundan faydalanması gerekiyor, bu nedenle fonun kurulması gerekiyor. Bu fon bu kadar masum mu, bu kadar temiz mi? Bana göre, bunu bir incelemek lazım.

Sermaye açısından bu sorunun yanıtı çok basittir. Kıdem tazminatı yükünü azaltmak ve zamana dengeli yaymak ve iktidar açısından da basit gibidir. Sermayeye iktidar olduğuna göre bu yıllanmış talebi yerine getirmekten daha doğal ne olabilir ki? Ama mesele bu kadar basit değildir. Daha büyük hesaplar vardır. Bu hesabın özeti bir koyundan kaç post çıkarılabileceği üzerinden düğümlenmektedir. İktidar ve sermayenin büyük bölümüyle birbiri içine geçmiş çıkarlarının düğümünü çözmeye buradan başlayabiliriz.

İktidar açısından: Bir, bu tür cesametli fonlar oluşturma girişimleri, her zaman ilk bakılacak yerin kamu kesimi iç finansman dengeleri olduğunu fısıldar. Bu her zaman böyle olmuştur. Çalışanların Tasarrufları Teşvik Fonu 1986 ve

Konut Edindirme Yardımı (KEY) 1987 gibi, istihdam fonlarının hangi büyük aldatmacalarla tezgâhlendiğini ama esas olarak kamu finansmanına uzun yıllar kaynak oluşturduğunu hatırlayabiliriz.

Çalışanların tasarrufları teşvik harcamaları primleri 2000 yılından aynı oranlarda yeni kurulan İşsizlik Sigortası Fonu'na devredildiğinde bu bir "kamuyu fonlama projesi" denildi arkadaşlar. Sonuç ortada değil mi? 2000-2015 arasındaki birikimli İşsizlik Sigortası Fonu gelirleri 98,7 milyar TL idi. Bunun sadece 10,6 milyar TL'si işsizlik ödeneğine ayrılmıştı. Ayrıca, sermayeye yönelik teşviklerin -bölgesel istihdam teşvikleri- önemli bir bölümü de buradan karşılanmıştı. Bitmedi: 2015 sonundaki 93 milyar TL'lik fon bakiyesinin yüzde 92'si uzun vadeli devlet tahvillerinde yatıyordu. Yani, kamu kesimi piyasadan bulamadığı uzun vadeli tahvil alıcısını emrindeki fonda buluyordu. Böylece, hem kamu iç borçlanma vadeleri uzatılmış oluyor hem de bunun için ilave faiz maliyetleri yükü taşınmamış oluyordu. Ama, hâlâ bitmedi: Kamu kesimi, IMF'ye verilen taahhütler doğrultusunda kendi faiz dışı fazla hesabını millî gelire oranla yarım puan iyileştiriyordu. Ortalama tasarruf oranını yukarı çekmesi de cabası.

Daha ne olsun? Daha fazlası, bir rezerv fon yerine iki rezerv fonla sağlanabilir. Kıdem Tazminatı Fonu da bunun için biçilmiş kaftandır. Eğer gerçekleşirse 3 etkinin ortaya çıkması garantidir: FDF ve tasarruf oranı yükselecektir, kamu borçlanması için yeni bir rezerv fon oluşacaktır. Diğer etkiler olursa cabası olur. Ama, durun, 3 fon 2 fondan daha iyidir: Otomatik BES (bireysel emeklilik sigortası) kanunlaştı ve Kıdem Tazminatı Fonu için geçerli olan bütün finansal etkiler burada geçerli olacak. Hatta, dikkat edelim, BES'in güçlenmesiyle uzun vadede Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenen emekli maaşlarını kısmak dahi gündeme gelebilir. Sosyal Güvenlik Kurumunun merkezî bütçeden yapılan transferlerle dengeye gelebildiğini düşünürsek bu işlem merkezî bütçe açıklarını da azaltır. Şimdiden kaç post etti, bunu da size bırakıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 51

AKP iktidarı, şimdiye kadar kamunun iç açıklarını makul düzeyde tutarak ikiz açıklar vermekten kurtuldu. Kredi notunun idare eder noktalarda tutulmasının en önemli nedeni buydu. İç açıkları sınıflaması, hem sıkı maliye politikalarına başvurması hem de sürekli olarak bütçeye yamayacak bir defalık gelir kaynakları bulmasıyla ilintiliydi. Özelleştirmeler, vergi afları, 2B uygulaması, yabancılara toprak satışı, döviz satışından elde edilen Merkez Bankası kârları vesaire gibi olağanüstü transferler bütçe açıklarını uzun yıllar dizginledi. Öte yandan, kamu-özel ortaklığı uygulamaları, dev yatırımlarında örtülü hazine kefaletleri gibi yollarla da bütçe harcamalarını kısa vadede perdelmeyi başardı. Ama, bunlar görünmez kamu açıklarını sürekli şişirmektedir yani sıkışıklık büyümektedir. İç açıkları dizginleyen olağanüstü gelir kaynakları ise büyük ölçüde tüketilmiş veya aşındırılmıştır. Dış borçların gerileyen millî gelire oranı büyürken dış açıklar da önemini korumaktadır. Demek ki iç açıkların mutlaka tutulması gerekir. Bunun için olağanüstü kaynaklara ihtiyaç vardır ve Kıdem Tazminatı Fonu tam da bu işe yarayabilir.

İki: İktidarın şu an için bir alternatifi olmasa da sermayenin asıl iktidarının kendisi olduğunu ara sıra sermaye kesimine hatırlatması ve kendisine mecbur olduklarını hissettirmesi gereklidir. Özellikle de akıl dışı dış politikasının birçok sektörü içine soktuğu kriz nedeniyle sermayenin belirli kesimlerine taşıttığı ilave yüklerin sorumluluğu üzerindeyken. Bu, sermayeye dönük olağan taahhütlerini aşan olağandışı bir sorumluluk hâlidir.

Üç: Kıdem tazminatı konusu yabancı sermayenin de talepleri arasında olduğundan iktidara, vazgeçilmezliğini bu çevrelere tekrar kanıtlama ve birkaç yıldır sarsılan itibarını da onarma fırsatı sunabilecektir. Buna, şu an her zamankinden daha fazla ihtiyaç duymaktadır. Kaldı ki yeni fon rezervleri demek, sermayeye yeni teşvik mekanizmalarının tasarlanabilmesi demektir.

Dört: Devletin kendisi de bir işveren olduğundan kıdem tazminatı yükü kendisi için de azalabilecektir.

Sermaye açısından baktığımızda da Kıdem Tazminatı Fonu'na:

Kayıtlı istihdam yapan ve kıdem tazminatı yükünü taşeronluk uygulamalarıyla üzerinden tam atamayan sermaye kesimleri açısından kıdem tazminatı yükünden kurtulmak on yılların talebidir. Kıdem tazminatı yükünü fonsuz aşağıya çekme yöntemleri - çalışılan her 12 ay için 30 gün tazminat hesaplanmasını 15 güne düşürmek gibi bir formül de önerilmişti işveren kesimince- fon sisteminde elde edilebilecek avantajlara kıyasla daha az cazip görünmektedir. Özellikle bugünlerde yeniden tartışılan Avusturya tipi fon modelinde 12 ay çalışma karşılığında hak edilen tazminat 1 haftaya kadar düşebilecektir.

Sermayenin tazminat ödemeyen ya da kayıt dışı çalıştıran kesimlerine de yük aktarılmış olacağı için büyük/orta boy sermaye, böylece rekabet avantajı elde edebileceğinin hesabını yapacaktır.

Toplu ödemeler yerine fona aylık düzenli küçük ödemeler yapılacağından sermayenin kendi fon yönetimi bundan olumlu etkilenecek, ayrıca belirsizlikler ortadan kaldıracaktır.

İktidara yeni bir borçlanma kaynağı sunulmuş olacağından devletin sermayenin üzerine yeni dolaysız vergi yükleriyle gelmesi frenlenebilecektir.

İşsizlik Sigortası Fonu'nda olduğu gibi, sermayeye yönelik teşviklerde yeni bir fon kaynağı oluşmuş olacaktır. Bir de şu sıralarda sermaye çevrelerin talep ettiği gibi İşsizlik Sigortası Fonu işveren payı yüzde 2'den yüzde 1'e düşürülüp bunun Kıdem Tazminatı Fonu primine sayılması iktidara kabul ettirilebilirse sermaye açısından ballı börek bir durum oluşur. Prim yükü aynı kalırken kıdem tazminatı yükü sıfırlanmış olur.

Varsa sendikalarla toplu olarak, yoksa da çalışanlarla bireysel olarak kurulan ilişkiler orta-uzun vadede kıdem tazminatı gerilimlerinden, kaygılarından, tepkilerinden kurtulacağı için özellikle işveren açısından çalışma yaşamının denetlenmesini kolaylaştıracaktır.

IMF'nin tutumu aslında ikiye bölünmüştü. 1980'lerde bir fon ekonomisi oluşturulurken dönemin her hamlesini alkışlayan IMF suskundu. Ancak, 1991'den itibaren ekonominin saydamlığını kaybeden IMF'den ve onun arkasına gizlenen iç bürokrasiden itirazlar yükselmeye başladı. Ama, siyasetteki hızlı değişim yüzünden köklü dayatmalar yapamadı. 2000 yılından itibaren bu fırsat ele geçirildi. 2001 Şubat krizi, iş başındaki Hükûmeti öylesine ürküttü ki ekonomi yönetiminde tüm dış telkinler kabul edildi.

Kısacası, Türkiye bütçe dışı fonları 1980'li yıllarda denedi ve ağır bir faturayla karşı karşıya kaldı. Bugün kurulmak istenen bu fon bir zamanların Kamu Ortaklığı Fonu'nun aynısı. O fona da özelleştirme gelirleri aktarıldı, devletin otoyol, köprü ve benzeri gelirleri karşılık gösterilerek fon borçlandırıldı. Bu fonun köprü, otoyol gibi yatırımları finanse etmesi hedeflendi ama fon, altyapı yatırımlarını finanse etmek bir yana, giderek büyük borçlar üretmeye başladı. Devletin kontrolsüz bir şekilde borçlanmasına yol açtı. Hem Kamu Ortaklığı Fonu hem de diğer bütçe dışı fonlar yüzünden kamuda mali disiplin kalmadı. En sonunda, bu fonlar 1990'lı yıllarda tasfiye edilerek bütçe içerisine alındı, borçları da hazineye kaldı.

Hem Kamu Ortaklığı Fonu hem de diğer bütçe dışı fon deneyimi Türkiye'ye çok pahalıya patladı. 1990'lı yıllardaki kamu borcu kaynaklı ekonomik krizlerin en önemli nedeni kamu kaynaklarını denetimsiz, kontrolsüz kullanan fonların geride bıraktığı borç tortusundan kaynaklandı.

Bugün gelinen noktada, ülkede 15 Temmuz sonrası OHAL devam ederken eş zamanlı olarak ekonomide ortaya çıkan çöküntülere yama yapma çabasını izlemekteyiz.

Uzun bir süredir veriler oldukça olumsuz bir tabloyu sergiliyordu. Enflasyonda nisan sonrası yeniden yukarı yönlü oluşmaya başlayan eğilim istihdam, sanayi üretimi, yeni siparişler, ihracat siparişlerinde daralma ve benzeri işaretler, bir yandan dünya ekonomisindeki iklimin bir yandan da ülke içindeki yönetimin ekonomiye pek de iyi gelmediğini ortaya koyuyor.

Nitekim, 15 Temmuz sonrası başta yabancı sermaye örgütleri ve uluslararası kurumlardan sert tepki oluşmasıyla birlikte, dış borç dengesi, cari denge gibi gayet kırılgan hâle getirilmiş dinamikler üzerinde de riskler belirgin bir artış göstermiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 52

Bugüne dek emekçilere daha az ve daha nitelsiz iş ve daha güvencesiz ve kural dışı çalışma yaşamı; bunun yanında, hayat pahalılığı, yaşam alanlarının tahribatı ve benzeri etkilerle daha nitelsiz bir yaşam sonucunu yaratan ekonomideki bu gidişatın artık tıkandığı ortada. Aynı anda AKP'nin, bu tıkanıklığı daha büyük tahribatları göze alarak açma çabası da ortada.

Bu kapsamda, öncelikle Varlık Yönetim Fonu tasarımı ekonominde 15 Temmuz sonrası giderek tehlike hâline gelen döviz ihtiyacı ve kaynak sıkıntısını aşmaya dönük ortaya çıktığı söylenebilir.

Ulusal Varlık Fonu genellikle cari fazla üreten veya emtia geliri olan ülkelerin (petrol, doğal gaz ihracatçıları) bu kalemlerden sağladıkları döviz rezervlerindeki artışı değerlendirmek adına işletilen bir fondur ve kontrolü tamamıyla devlete aittir. Ulusal Varlık Fonu'nun geçmişi 1950'li yıllara kadar gitse de özellikle 2008 krizi sonrası popüler olmuştur. Başlangıçta kamu kaynaklarıyla finanse edilen bu fonun görevi, uzun vadede spekülasyon dalgalarına karşı daha korunaklı olmasının da vermiş olduğu etkenle toplumsal refahın korunması olarak belirlenmiştir. Devlet, birikimlerini daha korunaklı limanlarda değerlendirerek eğitim, sağlık, altyapı gibi yatırımlarını bir nevi güvenceye alacaktı. Fakat ne var ki fonu bugün bu kadar popülerleştiren etmen 2008 krizi sonrası bu fondan onlarca finansal şirketin kurtarılması oldu. 1998'de dünya genelinde toplam büyüklüğü 2 trilyon doların altında olan bu fonun 2015 itibarıyla 12 trilyon dolara çıkmasının özü de budur.

Fonun savunucularına göre emperyalist devletler kendi ülkelerinde varlık -refah da diyebiliriz buna- fonu kuruyorlar. Ancak gelişmekte olan ülkeler kurmaya kalktıklarında şartlar öne sürüyorlar: Dış fazla vermek gerekiyor bunun için. Yatırım tasarruf açığı sorununun olmaması gerekiyor, petrol, doğal gaz gibi sürekli döviz getirecek bir doğal kaynak ihracatçısı olmanız gerekiyor. Bu yaklaşımı mandacılık olarak mahkûm eden fon savunucularına göre: Fon, Türkiye'nin tasarruflarına katkı yapacak, millî kaynakların daha etkin değerlendirilmesini sağlayacak, kamusal altyapı yatırımları için bütçe dışında kaynak oluşturarak bütçeye katkıda bulunacak, ekonomik dışsallık oluşturacağı için ihracatı yukarı çekerek dış açığı iyileştirecek, Türkiye büyük altyapı yatırımları için yap-işlet-devret modeli dışında da çok güçlü bir finansman modeli bulacak. Bu model menkul kıymetleştirilerek, fon hisseleri satılarak sürekli gelir getirecek. Bu iddialara bakılınca savunmamak çok mümkün değil.

Şimdi gelelim yüksek cari açığıyla ün yapmış, cari döviz ihtiyacıyla, Merkez Bankasının eriyen döviz rezervleriyle dikkatleri üzerine çeken Türkiye'de bu fonun ne aradığına? Muhtemel "Çin'in ihracattan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan'ın petrolden gelirlerini aktararak oluşturduğu bu fon niye Türkiye'de bulunmasın?" sorusundan yola çıkmış olacak ki AKP'nin yatırım ortamını iyileştirme stratejisinin vitrinini neredeyse bu fon oluşturuyor.

Tanımı gereği Ulusal Varlık Fonu'nun Türkiye'de işlemeyeceği çok açık. Fakat AKP, tanımını, içeriğini değiştirirse işte o zaman bir şeyler olur. Türkiye'nin bugün rezerv fazlası yok dolayısıyla buradan bu fona kaynak aktaramayacak, aktarması da mümkün gözüküyor; bütçe fazlası da buna bugünkü koşullarda imkân vermemektedir.

Teklifte belirtildiği gibi Ulusal Varlık Fonu'nun kaynaklarını, özelleştirme gelirleri, kamu varlıklarının menkul kıymetleştirilerek transferi, TMSF, DASK, vakıflar gelirleri, emeklilik ve işsizlik fonlarının oluşturacağı biliniyor. Norveç, Çin, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Singapur gibi kimi ülkelerin ülke yatırım fonlarının değeri bugün -yaklaşık olarak 7,2 trilyon- 8 trilyon dolar civarında. Özellikle doğal kaynaklara dayalı yüksek döviz geliri olan, bu sayede yüksek cari fazla veren ülkeler bu fonları kurmaktadır. Bu fonların gelirlerinin yaklaşık yüzde 60'ı başta doğal gaz ve petrol enerji kaynaklarıdır. Böylelikle hem altyapı yatırımlarını bu kaynaktan finanse etmek olanağı bulmakta hem de fon fazlalarını başka ülkelerin borsalarında finansal piyasalarında değerlendirmek, bu sayede döviz kaynağı emtia, enerji fiyatlarının düşük seyrettiği zamanlarda da risklerini azaltmak, getirilerini artırmak şansı yakalamaktadırlar. Pratikte ise Norveç dışında yüksek değerli fonlara sahip olan ülkelerin, genellikle otoriter anti demokratik rejimlere sahip olduğu, çoğunlukla bütçe denetiminden ve vergi kanunlarından muaf, ayrıcalıklı bu fonları politik güçlerini artırmak için kullandıkları gözlenmektedir. Rusya, Kuveyt, Suudi Arabistan, Kazakistan gibi bu tip ülkeler zaman zaman ülke yatırım fonlarının geleceğini ve sorunlarını konuşmak üzere devlet başkanı düzeyinde bir araya geliyorlar. Son dönemlerde enerji ve hammadde fiyatlarının düşük seyretmesi nedeniyle döviz, dolayısıyla bütçe gelirleri azalan bu ülkelerin nakde dönmek üzere satışa geçmeleri küresel piyasalarda tedirginliğe neden oluyor. Bu fonların çok büyük miktarda paraları yönetmeleri, hisse senedi, tahvil gibi tercihlerinin büyük kazanç, komisyon kapısı olması nedeniyle ülke yatırım fonları sürekli rüşvet, yolsuzluk, usulsüzlük tartışmalarına konu olmaktadır. Türkiye'nin ne ciddi petrol ve emtia gelirleri vardır ne de Merkez Bankasında yeterli rezerv bulunmaktadır. Tam aksine cari açığını finanse etmek için sürekli borçlanması, sıcak parayı çekebilmesi gerekmekte, son dönemlerde 30-40 milyar dolar arasında seyreden net döviz rezervleri -ki biraz önce, Merkez Bankası temsilci 35 milyar dolar olduğunu söyledi- sinyal vermektedir. Tüm bu nedenlerle Türkiye'nin ülke yatırım fonu kurmasının objektif koşulları bugün için maalesef bulunmamaktadır.

Korkarım ki bu hevesin arkasında işsizlik fonunda biriken emekçi paralarına göz dikmek, altyapı yatırımlarını ve ihaleleri hiç bir denetime takılmadan keyfî bir biçimde yönlendirmek, Türkiye Büyük Millet Meclisini devre dışı bırakarak tüm stratejik kararları hesap vermeksizin fon yönetimince almak, uluslararası mali kuruluşlar nezdinde bütçe açıklarını ve kamu borçlarını düşük göstermek hevesi yatmaktadır.

Kulaklara küpe olması için size Malezya örneğini, Başbakan Necip Rezak vakasını hatırlatmak isterim. Malezya'nın ülke yatırım fonu 2009'da "stratejik kalkınma şirketi" adıyla kuruldu. Zaman içerisinde fonun yolsuzlukları ayyuka çıktı. En son, Amerika Birleşik Devletleri, fondan alınan paralarla ülkesinde 1 milyar dolardan fazla varlık alındığını açıkladı. Bunlar arasında 30 milyon dolara Manhattan'da lüks bir daire, Los Angeles'ta 39 milyon dolara bir malikane de var. Paravan şirketler aracılığıyla aktarılan çalıntı paralarla bazı Hollywood filmlerinin finanse edildiği, Picasso ve Monet tabloları alındığı, kumarhanelerde paraların çarçur edildiği

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 53

ortaya çıktı. Başbakan Necip'in 1 milyar dolardan fazla parayı kendi kişisel hesabına aktardığı anlaşıldı. Toplamda yolsuzluk miktarı 11 milyar dolar tahmin edilmektedir arkadaşlar.

Fonun yönetim kurulu başkanı, tahmin edildiği gibi Necip'in ta kendisi. Suudi Arabistan'dan hesabına gönderilen 670 milyon doların yanlışlıkla hesabına geçtiğini, zaten paranın büyük kısmını geri iade ettiğini söylüyor. Kendisinin ve karısının milyon dolarlık yüz gerdirme operasyonlarını -Bihlun Hanım, gülmeyin lütfen- bile fon paralarından ödendiği anlaşıldı.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Türkiye'ye gelse daha ucuz olurdu.

MUSA ÇAM (İzmir) – Necip Rezak diyor ki...

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdoğdu geçti)

BAŞKAN – Toparlıyorsunuz değil mi Sayın Çam?

MUSA ÇAM (İzmir) – Evet toparlıyorum.

...Tüm iddiaların yalan olduğunu, ülkenin kalkınmasını hazmedemeyen -buraya özellikle dikkatinizi çekmek isterim- dış güçlerin komplolarından ibaret olduğunu iddia ediyor. Bir nevi olağanüstü hâl ilan ederek muhalefeti sindirme yoluna giderek ülkesini daha da karanlık bir rotaya soktu. Ben buradan sizleri yol yakinken bu sevdadan vazgeçmeye yeni yolsuzlukların, yeni rüşvetlerin, yeni hırsızlıkların önünü açmamaya davet ediyorum. Ülkemizi onlarla aynı kategoriye sokmama yönünde yol gösteriyoruz.

Geçtiğimiz günlerde buna benzer bir olay Yunanistan'da yaşandı. Bütçe en önemli konudur arkadaşlar. Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetiminde olması gereken konu, onun dışında paralel bir yapı oluşturuyor. Yıllarca Yunanistan sahte bilançolarla, hesap vermemesinden kaynaklanarak Avrupa Birliği'ne göndermiş olduğu yalan bilançolarla Yunanistan iflas etti arkadaşlar ve içine düştüğü durumu hep birlikte görüyoruz -bu da bizim elimizde- hemen karşı komşumuz.

"Tüm bunlar ne demek?" dersiniz şunu söylemek isterim ve sözlerimi de toplamak isterim. Bir kez daha vurgulamak gerekirse, AKP'nin kaynaklara bu kadar saldırgan davranmasının nedenini iktisadi anlamda yaşanan sıkışma olarak açıklamak mümkündür. Gerçi, Sayın Bakanın cumartesi günü Kopenhag'ta Hürriyet gazetesi yazarı Sayın Selvi'ye söylemiş olduğu "200 milyar doları toplayacağız..." Keşke olsa Sayın Bakan, keşke olsa da, Türkiye 200 milyar dolarlık böyle bir fona kavuşsa da, gerçekten bizden sonraki nesillerin büyük bir varlık, büyük bir refah içerisinde yaşamasını sağlamış olsak. Varlık Fonu'nun kurulması da tam buna işaret ediyor.

Torba yasadaki ayırdığınız ve yeni bir teklifle sunulan bu düzenleme ülkemiz açısından çok ciddi sorunlar yaratacaktır. Anlaşılan o ki Başbakanlığa bağlanacak olan bu fon, devletin ne kadar repo, ters repo, hazine kâğıdı, Özelleştirme İdaresinin fonları var ise bunların hepsini bir merkezde toplayarak buna bağlı türev ürünler çıkartacak. Bu türev ürünlerle de halkın kaynaklarını bu fon idaresine aktarmaya çalışarak Türkiye'nin şu an sıkışmış olduğu kredi alanını, fon alanını zenginleştirmeye, mali derinlik yaratmaya çalışacaksınız. Çünkü Türkiye özellikle son yıllarda izlediği iktisat politikaları nedeniyle savurgan bir fon kullanıcısı. Dışarıdan gelen kaynağın önünün kesilmeye başlaması, borçlanmanın aşırı artması, bunların iyi yönetilmemesi sonucu Türkiye bir fon israfı içinde. Kötü kaynak kullanımına devam etmeye bağlı olarak, bir çözüm oluşturmak adına bu fon sistemi üretilmeye çalışılıyor. Türev piyasalara devletin bu derece girmesinin sonucu, ABD merkezli 2008 krizi gibi bir sonuca yol açabileceği uyarısı yapılmaktadır. Bu da Amerika merkezli 2008 krizine yol açan tabloları önümüzdeki dönem Türkiye yaşayacak demektir. Türev piyasalar özellikle toksin madde üretirler. Türkiye'nin iktisadi anlamda fon kullanma yapısı da buna çok müsait olduğundan önümüzdeki dönem Türkiye 2008'de dünyanın yaşadığı krize bağlı olarak yaşanacak krizin ilk adımını atıyor demek mümkündür.

Bu fon politikasının denetimsiz olduğu gerçeğini bir kez daha hatırlatmak isterim. "Ne olursa olsun bir yerden fon bulalım, işler yürüsün." mantığının hâkim olduğunu görüyoruz. Hem Sayıştay denetiminden yoksun hem de hiçbir denetime açık değil. "Sadece bağımsız denetçi kuruluşlar tarafından denetlenebilir." deniliyor ancak bunun da ucu açık. Burada kamusal denetim söz konusu değil. Bu, başlı başına bir sorun. Kaldı ki son yıllarda bütçenin fonlarının bile Sayıştay tarafından denetlenmemesi için Hükümetin birçok yasa dışı faaliyette bulunduğunu ve burada bu konuyu defalarca tartıştığımızı da unutmamak gerekir.

"Kim alıyor?", "Nereden geliyor?" şeklinde soruları sorulmayacak. Bundan önceki torba yasa da bu tartışmaları yaptık. Bu fon akışındaki trafiği denetimsiz bırakan, "Nereden gelirse gelsin, yeter ki gelsin." diyen bir anlayış hâkim ve bundan ne yazık ki vazgeçmiyorsunuz.

Devlete ait ve devletin kaynaklarının toplandığı, borçlanmalarına devlete ait varlıkların teminat gösterildiği bir fonun Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimi dışında tutulması asla kabul edilemez. Bu kadar büyük bir kamu varlığının toplanması ve harcanması, kamu adına borçlanılmasına ilişkin iş ve işlemler sadece bağımsız denetim şirketlerinin denetimiyle geçiştirilemez. Bu kaynakları kim, kim için kullanacaktır? Hiçbir açıklık yoktur. Bu fonun kaynakları doğru kullanılıyor mu, doğru yerlere aktarılıyor mu, bunu denetleyecek hiçbir mekanizma öngörülmemiştir. Fonun harcamaları Türkiye'nin kalkınma hedefleriyle uyumlu olacak mı olmayacak mı, bu nasıl sağlanacak? Bununla ilgili emareleri göremiyoruz.

Düşünün, bu fon ve fonu yönetecek şirket bundan altı yedi yıl önce kurulsaydı, büyük ihtimalle bu şirketin başına Fethullah Gülen'in prenslerinden birini getirirdiniz ve büyük ihtimalle yönetim de onun adamlarından oluşurdu. Kamu adına hiçbir denetimi olmayan bu fonun bütün kaynakları FETÖ'ye aktarılır ve darbenin finansmanı buradan sağlanırdı. Biz o zaman da aynı kuşkuyla, kaygıyla, eleştirileri dile getirirdik, siz yine bize inanmazdınız.

Kamu kaynaklarını, kamu adına yapılan borçlanmaları Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetiminden kaçırıp, gözlerden ırak bir şekilde harcama merakınızı anlamak gerçekten mümkün değil.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 54

Geçmişte fonlarla ilgili olarak ortaya çıkan en büyük sorun denetimsizlikti. Aynı suda iki defa yıkanılmaz, akıllı insanlar yapılan hatalardan ders alır. Türkiye'nin en büyük sorunu kötü yönetimdir. Kamuya hiçbir şekilde hesap vermeden kamunun kaynaklarını oraya buraya harcayacak bir şirket ve bu şirketin elinde milyarlarca dolarlık bir fon kuruyorsunuz. Bu, kabul edilebilir bir şey değildir.

Bu fon, öyle gerekçede yazıldığı gibi büyük kamu yatırımlarının kamu borcunu artırmadan finansmanının sağlanması gibi bir amaca hizmet etmez, bu büyük yatırımların ihalesini almış üç beş müteahhiti kurtarmaktan başka da bir işe yaramaz, yaramaz, yaramaz.

Sonuçta, meseleyi baştan alırsak, ekonomiyi mevcut tüketim odaklı, borca dayalı ve dış tasarruflara bel bağlayan anlayışıyla bugün yatağa mahkûm eden anlayışın çözümü, ileride daha ciddi tehlikelere zemin hazırlıyor. Bugüne kadar birikimleri siyasi çıkarlarla eritilmiş emekçiler, memurlar, esnaf, kamu çalışanları, emekliler, dul ve yetimler, çiftçiler, köylüler, emeğiyle geçinen tüm çalışanlar ekonomideki sonuçların bedelini bir kez daha ödemeye zorlanıyor. Bu durumu kabul etmek ise mümkün değil.

Ben buradan sizleri yol yakinken bu sevdadan vazgeçmeye, yeni yolsuzlukların, yeni sıkıntıların, yeni şaibelerin ve kötü örneklerin önünü açmaya davet ediyorum.

BAŞKAN – “Açmamaya” diyeceksiniz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Araba devrilmeden önce yol gösteriyorum.

Takdir Komisyonumuzun, saygıdeğer üyelerinin, takdir sizlerin, oylar sizin. Biz, bir kez daha tarihsel görevimizi yapıyoruz, Plan ve Bütçe Komisyonunda tarihe bir not düşüyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çam.

Sayın Çakırözer, söz sizde.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Divan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, sayın bürokratlar, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önümüzde olan kanun teklifiyle getirilen Türkiye Varlık Fonu'yla bütçe dışında yeni ve büyük bir fon oluşturulmakta. Bu fon kamu kaynakları aktararak oluşturulmakta ama bu kamu kaynaklarının ve gelirlerinin kullanımı bütçenin, dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimi dışına çıkarılmaktadır. Bu fona ne kadarlık bir kamu kaynağının aktarılacağı bilinmemektedir. Bunun bir sınırı ise bulunmamaktadır. Ayrıca bu fona iç ve dış piyasalardan, Hazine'nin de onayı olmadan, borçlanma yetkisi verilmektedir.

Gerekçeden anladığımız kadarıyla, bu fonun borçlanma ve diğer yollarla elde edeceği kaynaklarla, otoyollar, Kanal İstanbul, üçüncü köprü ve havalimanı, nükleer santral gibi büyük kamu yatırımlarının finansmanının sağlanması amaçlanıyor. Ayrıca yurt dışındaki petrol ve doğal gaz yatırımlarına yasal ve bürokratik kısıtlamalar olmadan yatırım yapma olanağı veriliyor. Devlete ait ve devletin kaynaklarının toplandığı, borçlanmalarına devlete ait varlıkların teminat gösterildiği bu fonun TBMM denetimi dışında tutulması kabul edilemez. Bunu bir kere daha ifade ediyoruz. Bu kadar büyük bir kamu varlığının toplanması ve harcanması, kamu adına borçlanmasına ilişkin iş ve işlemler sadece bağımsız denetim şirketlerinin denetimiyle asla geçiştirilemez.

Burada vurgulamak istediğimiz bir husus da -gerekçe bölümüne daha önce de atıfta bulunmuştum- bu fonun her türlü bahsedilen işte büyüme oranına ilave artış, sermaye piyasalarının büyüme ve derinleşmesinin hızlandırılması vesaire gibi katkılarının yanı sıra dış politikada da önemli bir enstrüman olarak kullanılacağı hususudur, daha doğrusu böyle bir gerekçe gösterilmesidir. Dış politikada böylesine şeffaflıktan uzak, anayasal denetimden uzak bir fonun Türkiye'nin itibarına çok büyük bir katkı sağlayacağından doğrusu kuşquamız vardır.

Bir kez daha burada ifade etmek isteriz ki mevcut hâliyle bu düzenleme, bu fon düzenlemesi ekonomimiz için çok ciddi riskleri beraberinde getirmektedir. Özellikle bir kez daha söylemeliyiz ki kamunun kaynakları ile kamuya tanınan hak ve imtiyazlarla bir fon kurulmakta ancak “Bu fonu kamu denetlemesin.” denmektedir, Sayıştay denetiminin dışına çıkarılmaktadır. Her konuda “halk iradesi”, “millet iradesi” diyen iktidar partisinin, iş denetim konusunda geldiğinde Meclisin, millî iradenin tecelli ettiği yeri bir şekilde baypas etmelerini anlamakta doğrusu güçlük çekmekteyiz.

Tabii, bu düzenlemeye bakıldığında, Hükûmet, fonun finansmanı için öncelikle işsizlik sigortası, bireysel emeklilik gibi fonlarda birikecek paralara ve halkımızın, kamunun gelecekteki gelirlerine bir şekilde göz dikmektedir. Kamu kurumlarının ihtiyaç fazlası gelir ve varlıklarının fona devrini de içeren düzenleme bu hâliyle hazine'nin iç borçlanma ihtiyacını artıracak gibi, uzun dönemde bu kurumları ciddi şekilde zorlayacak, hatta batma riskiyle karşı karşıya bırakacaktır. O yüzden, bu konuda gerekçede bahsedilen “kamu kesimi borcu artırılmadan finansman sağlanacağı” şeklindeki yorumu da çok fazlasıyla iyi niyetli bulmaktayız.

Düzenlemeyle kamu erkini kullanacak olan fona yurt içinden ve yurt dışından borçlanma yetkisi verilmektedir ama bu borcun kamu borcu sayılmayacağı söylenmektedir. “Kamu borcu değildir.” dense de borç verenler bu kamu fonunun çıkaracağı kâğıtları kamu kâğıdı olarak kabul edecektir, aksi takdirde borç vermek için hazine garantisi talep edeceklerdir. Yani, dış piyasalarda ülkenin hazinesi ve bu fon rekabet edecektir, bunun maliyeti yüksek olacaktır. Zaten devletin verdiği açık ya da örtülü garantilerle giderek bozulan kamu borç yönetimi içinden çıkılmaz hâle gelecektir.

Bütçe disiplini konusunda, mali disiplin konusunda büyük kaygılarımız bulunmaktadır. Hükûmetin kamu-özel iş birliğiyle kamu yatırımlarını bütçenin dışına taşıma anlayışı bu düzenlemede de devam etmektedir, zaten gerekçesinde ifade edilmektedir. Bu çerçevede, fonun kurulmasındaki asıl niyetin hem borçlanma limitlerinin hem de harcama disiplininin dışına çıkmak olduğu gözlenmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 55

Kamu kaynaklarını ve tasarruflarını artırmak yerine, bütçe içindeki tasarrufları bütçe dışına çıkararak harcamaya ve bütçe disiplininin kaçmaya dönük bu projelerden, fikirlerden Türkiye hep muzdarip olmuştur. Kredi değerlendirme kuruluşlarının gözü ülkemizin üstündeyken Hükümet ekonomimizi altından kalkamayacağı maceralara sokmamalıdır.

Bir kez daha buradan -ben de arkadaşlarım gibi- çağrıda bulunuyorum. Bunu bu hâliyle geçirmememiz gerektiğini, her türlü, olabildiğince, özellikle de kamu denetimine izin vererek geçmesi gerektiğini, bu hâliyle asla Türkiye'nin çıkarına olmadığını vurgulamak istiyoruz. Yakın geçmişteki krizlerde yaşadıklarımız mali disiplini yitirmenin sonunun felaket olduğunu bizlere göstermiştir. Bu hata yapıldıktan sonra ekonomide yaşanacak sıkıntıları başka mazeretlerde aramak da doğru olmayacaktır. Yapılan yanlış vatandaşın zaten boşaltılan cebini yangın yerine çevirecektir.

Bir kez daha buradan sizlere çağrıda bulunuyoruz. Bu teklifin bu hâliyle geçmesi ülkemizin çıkarına değildir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çakırözer.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım ve kıymetli bürokratlar; dokunulmazlık statüsünde bir fon, Türkiye Varlık Fonu.

Darbe girişiminden bu yana yaklaşık bir ay geçti. Bu sürede gündemi televizyonlardaki darbeye ilişkin tartışmalar, yorumlar, sokaktaki darbe karşıtı demokrasi nöbetleri ve Cumhurbaşkanı, 3 parti liderinin katılımıyla gerçekleşen 7 Ağustos mitingi, FETÖ'cülere yönelik kitlesel operasyonlar ve OHAL uygulamaları belirdi. Oysa, bu sancılı haftalarda, böyle yoğun bir politik gündem altında ana akım medyada yeterince yer bulmayan "Türkiye Varlık Fonu Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" adı altında çok önemli bir torba yasa tasarısı da hazırlanmıştı. Meclis Genel Kuruluna gelmesi beklenirken, Komisyon'da muhalefet partilerinin itirazları nedeniyle bu torba yasadaki Türkiye Devlet Varlık Yönetimi AŞ ve Türkiye Varlık Fonu'nun kurulması, beraberinde Atatürk Orman Çiftliğinin araziyle ilgili maddelerin görüşülmesi ertelendi çünkü bu maddeler üzerinde yeniden çalışmak ve bir uzlaşma gerekiyordu, geri çekildi.

Konuyu yakından takip eden birçok insanın da altını çizdiği gibi, bu yeni torba yasa, ekonomik, siyasal ve toplumsal yaşamı ve emekçileri çok yakından etkileyecek olan çok önemli düzenlemeler içeriyor. Örneğin, tasarıda terörle ilişkilendirilen belediye yönetimlerinin, başkanlarının azledilmesi ve yerine valilerce atama yapılması gibi önemli siyasal sonuçlar doğurabilecek maddeler de olduğu gibi, AOÇ arazisinin ve ormanların fiziken yok edilmesine imkân verebilecek imar değişiklikleri ertelendi ve yeni yatırım teşvik tedbirleri gibi, sermaye kesimine de yönelik önemli düzenlemelerle birlikte geldi.

Yakın bir gelecekte tekrar gündeme getirileceği anlaşılan "Türkiye Varlık Yönetimi AŞ" adı altında bir devlet şirketinin ve buna bağlı olarak, borsada kote şirketlerin hisse senetlerinin, özelleştirme kapsamındaki kuruluşlara ait payların, her türlü altın, para ve sermaye piyasası araçlarının alım satımıyla uğraşacak olan Türkiye Varlık Fonu'nun kurulmasına izin veren düzenleme ülkemizin önemli iktisadi konularından birini oluşturmaktadır.

Nitekim, bu fona hazırlık olmak üzere zorunlu bireysel emeklilik yasası kabul edildi. 45 yaş altındaki emekçilerin zorunlu olarak kaydolacakları bu Özel Emeklilik Fonu'yla önümüzdeki on yılda 100 milyar liralık bir fonun oluşturulmasının hedeflendiği belirtilmektedir. Türkiye Varlık Şirketi ve Fonu kurulduktan sonra BES'in bu havuzun su kaynaklarından biri olacağı da hepimizce malumdur.

Tasarıya göre, ödenmiş 50 milyon liralık sermayesinin tamamı Özelleştirme İdaresi Başkanlığına dolayısıyla da Başbakanlığa ait olacak, bu şirket yasa'da belirtilen fonların yönetimini üstlenecek. Türkiye Varlık Fonu'nun kaynakları ise Özelleştirme Fonu'nun varlıkları ve nakdi, Bakanlar Kurulunca verilecek karara bağlı olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaç fazlası gelirleri -örneğin, İşsizlik Fonu, BES- ve yine varlıkları ve iç ve dış finans piyasalarından sağlanacak diğer finansman kaynakları gibi çok geniş bir iç ve dış kaynaktan oluşacak bir çalışmadır.

Bu hâliyle tasarı tekrar gündeme getirilip yasalarsa Türkiye Devlet Varlık Yönetimi AŞ Türkiye'de şu ana kadar kurulmuş en imtiyazlı şirket olacak. Öyle ki, örneğin, yöneteceği Türkiye Varlık Fonu'nun varlıkları haczedilemeyecek, üzerine ihtiyati tedbir konulamayacak; keza, bu fon ve kuracağı şirketler ve alt fonlar da gelir vergisi, kurumlar vergisi, damga vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, kaynak kullanımını destekleme fonu kesintileri, emlak vergisi, tapu harcı, döner sermaye bedelleri ve ilgili yasalarda belirtilen diğer vergilerden muaf tutulacak.

Ayrıca, şirket ve bağlı ortaklıkları ve fon, KİT mevzuatındaki kısıtlamalara, 5018 sayılı Kanun'a, 657 sayılı Kanun'a ve Kamu ihale Kanunu'na da tabi olamayacaklar. Böylece, Türkiye Varlık Fonu serbest rekabete hiçbir biçimde açık olmayacak, kamuya hesap veremeyecek ve dolayısıyla da şeffaf olamayacak ve yani, doğrudan siyasal iktidarın tasarrufu altında faaliyet gösterecek, vergi ödemeyeceği ve diğer kamu kaynaklarını da gelir olarak kullanacağı için, bir yandan kamusal gelir kaybına, diğer yandan da verimsiz harcamalar yapabilecek olan yetkilerle donatıldığı için kamuya ait geliri istediği gibi kullanarak kamu zararına neden olabilecek.

Tasarıya göre fonun denetimi Sayıştay denetimine, dolayısıyla da Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine tabi olmayacak. Fonun denetimini yerli ya da yabancı bağımsız denetim kuruluşları gerçekleştirecek. Aslında, fonun Meclis ve Sayıştay denetiminden uzak tutulması Türkiye'de yeni bir durum değil. 12 Eylül askerî diktası sonrası 1983 yılında kurulan Turgut Özal Hükümetiyle hâkim kılınmaya başlanan neoliberal ekonomi yönetimi altında çabukluk ve esneklik gerekçeleriyle 100'ü aşkın bütçe dışı fon kurulmuş ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 56

Özal iktidarı bu fonların hem gelir kaynaklarını hem de harcadığı yerleri Medis denetiminden kaçırarak neoliberal birikim ve büyüme modelinin hayata geçirilmesinde bir araç olarak kullanmıştı. Bugün ekonomik ve siyasal gücün daha da merkezileştirildiği ve siyasal iktidardan hesap sormanın zorlaştığı bir yönetim biçimi altında bu model daha da büyük bir boyutta tekrar gündeme getiriliyor. Böylece Türkiye Varlık Fonu'nun potansiyel boyutları, hem gelir sağlama hem de harcama yapma konusundaki sınırsız bir hareket alanına sahip olması göz önüne alındığında onlarca milyar liralık varlık, servet ve nakdin iktidar bloğunun siyasal, ekonomik ve uluslararası tercihleri doğrultusunda ve tek merkezden nasıl kullanılabileceğini kestirmekteyiz. Bir başka anlatımla, belirli kamu gelirlerinin, özelleştirme, bir kısım yeni vergiler ve kira gelirleri gibi doğrudan fona aktarılmasıyla bazı fonların yeni kurulacak Türkiye Varlık Fonu tarafından yönetilmesini -İşsizlik Fonu, DASK ve BES gibi- mümkün kılacak bir yapı kurulacak. Özelleştirme gelirleri fon çatısı altında, bütçe dışında ve denetim ve sınırlamalara tabi olmadan doğrudan yönetilecektir. Ayrıca, İşsizlik Fonu ve BES'e Türkiye Varlık Fonu'nun çıkardığı fonları aldırma yoluyla bu kaynakları doğrudan fona almadan yönetmek mümkün olabilecektir.

Tasarının gerekçesi ve taslak maddeler arasında tam bir örtüşme de yok. Bu nedenle, amaçlanı tam olarak anlamak da mümkün görünmüyor.

Bu fonun sunumunu yaparken G20 ülkelerinin hepsinde var olduğu ileri sürülüyor ve bu fonla reel sektördeki petrol, doğal gaz gibi stratejik sektörlerde faaliyet gösteren şirket ve projelere uzun vadeli kaynak temin edilmesi ile ekonomik kalkınmanın hızlandırılması, sürdürülebilir bir büyüme hızının elde edilmesi ve ekonomik istikrarın sağlanması hedeflenmektedir. Öncelikle, referans gösterilen küresel muadil fonlar petrol, doğal gaz ve sair gelirleri ve diğer ticaret fazlalarından sağlanan gelirleri ve bütçe fazlalarını kullanıyorlar. Kuşaklar arasında servet ve tasarruf transferi de dâhil olmak üzere birçok ekonomik amaca hizmet etmek üzere kurulmuş durumdadır. Türkiye'de ne petrol geliri ne de dış ticaret fazlası veya bütçe fazlası mevcut değil. Ayrıca, G20 ülkeleri içinde sadece Türkiye'nin böyle bir fonunun olmadığı savı gerçeği de yansıtmıyor. Zira, bu fonlar asıl olarak Birleşik Arap Emirliği, Norveç ya da Rusya gibi ciddi miktarda petrol ve doğal gaz geliri olan ya da Çin Halk Cumhuriyeti gibi mal ticaretinden dolayı büyük dış ticaret fazlalığı olan az sayıda devletlerin bu fazlaları yönetmek, döviz fazlasının içerde parasal istikrarsızlığa yol açmasını önlemek ya da küresel çapta finans piyasalarında bir aktör olarak yer almak için kuruldukları fonlardır. Türkiye'nin bu tür döviz fazlaları söz konusu olmadığından böyle bir fonun kurulmasının ardında başka ekonomik ve siyasal nedenler aramak daha doğru ve daha akılcı olacaktır.

Gerekçede, büyüme, kalkınma, ekonomik istikrar, etkin kaynak kullanımı gibi geniş anlamda ekonomi politikalarının -para ve maliye politikaları- amaçları sıralanıyor ancak bu gerekçelerin içinde son derece adaletsiz bir hâlde olan ve giderek daha da kötüleşen gelir ve servet bölüşümünün iyileştirilmesinden söz edilmemesi siyasal iktidarın sınıfsal pozisyonunu da göstermektedir. Yani bölüşümden kaynaklı adaletsizlikler ve yoksulluk görmezden geliniyor ve bu anlamda yapılan çalışma da göz ardı ediliyor. Oysa, Norveç örneğinde kuşaklar arası servetin yeniden dağılımı da fonun kurulma nedenlerinden bir olduğu gözden kaçıyor. Yani bölüşümün iyileştirilmesi bir kenara bırakıldığında, bu fon şu ana kadar yürütülmüş olan, özellikle de siyasal iktidarın etrafında kümelenmiş olanların servet ve sermayesinin daha da büyütülmesinde bir araç olarak kullanılacağını tahmin etmekteyiz.

Yaygın bir biçimde giderek kabul gören bir görüşe göre (ekonomik krizler ve istikrarsızlıklar dâhil olmak üzere, ekonomik sorunların temelinde bölüşümsel adaletsizlikler ve eşitsizlikler yatıyor. Gerekçeye hâkim olan felsefe ise modası geçmiş, emek karşıtı ama bir yanıyla da ekonomik sorunlara çözüm olmaktan uzak ana akım ekonomi teorilerine dayanmaktadır..

Yurt dışı sermaye hareketlerinin istikrar bozucu etkilerinin bu fon aracılığıyla yumuşatılacağı, bu fonun piyasalarda stabilizatör görevini üstleneceği ileri sürülmektedir. Uluslararası sermaye hareketlerinin istikrarsızlık yaratıcı etkilerinin 50 milyon sermayeli bir fonla ortadan kaldırılması da mümkün değildir. Kaldı ki Türkiye'nin uluslararası sermayeye bağımlılığı yapısal bir sorun ve küresel kapitalist sistemle bağlarını koparmadığı sürece bu sorun da ortadan kalkmayacaktır. Zira, bu durum sadece sermaye talep eden ülkeyle değil, aşırı sermaye birikimi nedeniyle sermaye ihrac eden konumundaki ülkelerle de ilgili bir durumdur. Aşırı birikim, kâr oranlarının düşme eğilimine girmesine, bu da kârlılığın azalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, metropol ülkelerdeki aşırı sermaye birikimini, böylece kârlılık sorununu çözmenin yollarından biri sermaye ihracıdır. IMF, hatta NATO gibi birçok küresel örgütlerin son tahlilde bunlara hizmet ettiği de görülmektedir. Bu gereklilik ortadan kalkmadığı, küresel kapitalist sistemle bu bağlar koparılmadığı sürece uluslararası sermaye hareketlerinden kaynaklı ekonomik istikrarsızlıklar, krizler ortadan kalkmayacaktır. Nitekim, sistem şu ana kadar aslında reformist bir çözüm önerisi olan Tobin vergisine dahi izin vermemiştir.

2023 hedeflerine uyulacağı, kısa vadeli finansman temin eden bankacılık sektörünün görece rolü azaltılırken uzun vadeli fon temin eden sermaye piyasalarının görece rolünün artırılacağı ileri sürülmektedir. Gerek İslami referansları gerekse de benimsediği birikim modeli nedeniyle faiz oranlarının yüksekliğinden şikâyetçi olan ve bu nedenle de ticari bankacılıkla arasının çok iyi olmadığı bilinen siyasal iktidar, fon temini açısından daha uzun vadeli fon sağlama özelliğine sahip piyasa türü olan sermaye ve sigortacılık piyasalarını ön plana çıkartıyor da olabilir. Ülkede sermaye piyasalarının -borsa, tahvil, bono ve özel emeklilik fonları- az gelişmişliği, sağlığı, spekülatif özelliği ve araç sayısının yetersizliği göz önüne alındığında, siyasal iktidar bu piyasaları kendi hâline bırakmaktansa, onlar adına hareket edici bir rol oynamayı ve bu yönde bir vekil sermaye piyasasının temellerini oluşturmayı da planlıyor olabilir. Ekonominin en temel sorunu hâline gelen düşük iç tasarruf sorununu da bu yolla aşmaya yani millî gelirin yüzde 13'ünün altına kadar düşen iç tasarruf oranını yükseltmeye çalışmaktadırlar. Uluslararası sermaye hareketlerinin giderek artan istikrarsızlığı, jeopolitik riskler ve iç politik riskler altında mevcut sermaye ve servet birikimi modelinin sürdürülebilmesi, kârlı yatırımların yapılabilmesi ve ortaya çıkan, işsizlik başta olmak üzere, birçok temel sorunun kısmen de olsa hafifletilmesi mümkün gözükmemektedir. Bunun sağlanabilmesi için yerli tasarrufların istikrarlı bir biçimde büyütülmesi -BES ve fon- içerde ve dışarıda yapılacak finans yatırımlarıyla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 57

bunun çoğaltılması, mobilize edilmesi ve yatırımcılarla buluşturulması gerekiyor. Dünyada tarihte bunu "arazi vergisi" gibi sağlam bir iç kaynak aracılığıyla uygulayan Japonya -1868 ve1940 yılları arasında- başta olmak üzere bazı ülkeler başarmışlardır ama o dönemde finansın bugünkü kadar başatlığı, asalaklığı, spekülâtifliği söz konusu değildi.

Hükûmet bu fonun gelirlerini uluslararası piyasalarda ya da petrol ve doğal gaz dayalı türev piyasalarda büyütmeyi hedefliyor olabilir. Oysa bu piyasalar son derece spekülâtif ve manipülâtiftir. Bunun en somut kanıtı, bu piyasaların 2008 finansal krizinin tetikleyici mekanizması olmasıdır. Birçok küresel emeklilik fonu ve uluslararası varlık fonu bu krizle ciddi değer kaybetmiştir. Bu fonlarda tasarrufları tutulan milyonlarca insan geleceklelerini, ekonomiler ise yatırım ve büyüme imkânlarını beraberinde yitirdiler.

Yeni bir küresel finansal krizin, özellikle de 2008 krizi sonrasında uygulanmış olan miktarsal ve parasal kolaylaştırma politikalarıyla nakde ve hisse geri alımı biçiminde spekülâtif finansal kazanç sağlamaya dönük faaliyet gösteren bu uluslararası finans piyasalarının adım adım yaratıldığı, bu yönde yeni finansal balonların şişirilmekte olduğu IMF gibi yetkin kuruluşlarca açıklanırken, Hükûmetin bu piyasalara bel bağlayarak böyle bir fonun oluşumuna girişmesi taslağı hazırlayanların küresel ekonomik gelişmeleri doğru kavramadıklarının bir göstergesidir. Bu bağlamda bu fonda birikecek milyarlarca liralık kamu parasının bu piyasalarda batırılması, buna karşılık bu işlemlerden bazı çevrelerin komisyon, işlem payı, yönetim ücreti vesaire adları altında ciddi gelirler elde etmesi sürpriz de olmayacaktır.

Böyle bir hesap nasıl yapılmıştır bilinmiyor. Ancak hâlihazırda yılda ancak yüzde 3-4 arası büyüme bandına sıkışmış, ekonomisi durgun hem de ülkenin darbe girişimi sonrası artan politik riskleri nedeniyle bu oranların 2016 ve 2017 için öngörülmemesi gerçekçi olacaktır. Bu gerçeğe rağmen olası bir büyümenin yarısı kadar –yüzde 1,5- ilave bir büyüme oranının bu fonun işleyişiyle sağlanabileceği iddiasının ekonomi bilimi açısından sağlıklı bir açıklaması henüz yapılmış değildir.

Teoride en sık kullanılan büyüme modeline başvurduğumuzda, büyüme oranı eşittir tasarruf oranı/marjinal sermaye hasıla katsayısı ($g=s/c$) olarak formüle edilir. Bu formüle uygun olarak yılda yüzde 1,5 ilave ekonomik büyüme sağlayabilmek için basitçe tasarruf oranının her yıl yüzde 6 oranında artması gerekmektedir. Bu yüzde 6'lık yıllık tasarruf artışı bizim ülkemizde yakında ve orta vadede görülmemektedir.

Ayrıca ülkemizdeki gelir bölüşümü eşitsizliğinin boyutları, yüksek borçluluk ve yoksulluk düzeyi geniş kitlelerin tasarruf yapmasını mümkün kılmıyor. Tam tersine büyük çoğunluk kredi kartı harcamalarıyla eksi tasarrufta bulunur iken tasarruf yapabilecek kesim ise Panama belgelerinde görüldüğü gibi, tasarruflarını büyük ölçüde yurt dışında tutmaktadırlar.

Gelinen bu noktada yapılan bu düzenlemenin ülkemize ciddi bir getirisinin olmayacağını herkes bilmekte ve görmektedir. Ayrıca IMF'ye borç verebilme kabadayılıklarını AKP iktidarıyla yaşamış bir ülkede gelinen bu noktada fakirin fukaranın alın teri ve fonlarına göz dikerek dünyaya hükmetmeyi hayal etmeyi de çok doğru bulmuyoruz.

Gecenin bu vaktinde, yeniden bu tasarının gözden geçirilip çekilmesinin doğru olacağına inanıyoruz.

Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Durmaz.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sağ olun Sayın Başkan.

Sayın Bakan, saat on ikiye geliyor. Çok şeyler söylendi, arkadaşlarımız teknik açıklamalar yaptılar. Şahsen ekonomiden anlamayan bendeniz için çok verimli, faydalı şeyler öğrendim. Teşekkür ediyorum. Ben bu teknik terimlere girmeyeceğim, tekrarlar da yapmamaya çalışacağım ama bir iki saat falan... Yok, kısa keseceğim.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, öyle sizden öğrendiğime göre dünyanın değişik yerlerinde bu varlık yönetimi fonları var. Bu fonların niçin kurulduğunu da arkadaşlarımız az çok anlattılar; işte, petrolü, doğal gazı olan ülkeler gelecek kuşaklara aktarmak için fon kuruyor ve değerlendiriyor. Başka ne var? Ekonomileri çok iyi, fazlaları var. Bu fazlalarını değerlendiriyorlar.

Bir de, Erbakan Hocanın yaptığı var; Allah rahmet eylesin, Fehim Adak, ikisi de öldüler, ikisine de rahmet dileyelim, o da havuz sistemi kurmuştu. Bir sohbetle şöyle anlatmıştı bana: "Ya, devletin iki kurumu var. Diyelim ki biri Devlet Demir Yolları, biri de Türk Hava Yolları. Türk Hava Yollarının parası var, o gün gidiyor bir bankaya yatırıyor yüzde 75'ten -o zaman faizler yüksek- aynı gün Devlet Demir Yolları zarar ediyor, paraya ihtiyacı var, krediye, gidiyor yüzde 150'den alıyor. Niye böyle yapalım; kendi paramızı yüzde 75'le yatırıp daha sonra gidip yüzde 150'den yine devlet niye alalım? Bir havuza koyuyoruz. Dolayısıyla kaynak temin edeceğimiz çok fazla faiz ödemedem." diye bir şey söylemişti.

Şimdi, ben bakıyorum bu sizin yazdıklarınıza, arkadaşların söylediklerine bakıyorum, bu üçü de değil, sizin yaptığınız bu üçüne de benzemiyor. Açıkça Sayın Bakanımız da ifade etti "Biz büyümek zorundayız, yatırımlar yapacağız. Kaynağa ihtiyacımız var. Dolayısıyla kaynak bulacağız." İşte, iddialar var burada Erbakan Hocanın tezine uyan "Bankacılık sisteminin finans sektöründeki hâkim rolünü azaltacağız." gibi iddialar var ama şey öyle değil. Niye böyle bir şeye geldiniz? Bu varlık yönetimi fonu niye? Yani sadece varlık yönetimi fonu değil, bu son zamanlarda çıkarmış olduğunuz yasaları, torbaları alta alta koyduğumuzda; varlık barışı, vergi affı, teşvikler, bu fon, daha arkadan neler geleceği belli değil, çok açık görülüyor ki ekonomide ciddi bir sıkışma var, bir problem var. "Kaynak sorunu" filan diyorsunuz ama makro rakamlarla bunu çok açık gösteriyor. İşte, Türkiye neredeyse 2008'den bu yana 10 bin dolar -ortalama- kişi başına gelirden takılıp kalmıştır, meşhur orta gelir tuzağı dediğimiz şeyde takılıp kalmış, bundan öteye gidemiyor, belli ki bir sıkışıklık var. Bunu farklı şekillerde anlatıyorsunuz ve hak da veririm. "Biz büyümeye çalışıyoruz, bölgesel aktör olmaya çalışıyoruz. Dünyadaki güçler, dengeler, düşmanlarımız, bütün bunlar bizi engellemeye çalışıyor." gibi gerekçeler, doğrudur, onlar da vardır. Dünyada rekabet var, siz bir sistemin içindesiniz yani o sistemin dışına falan da çıkmıyorsunuz. Aslında kapitalizm ciddi bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 58

krizler sistemi zaten ve çok ciddi krizlerle de karşı karşıya. Deniz, bir şekilde, her tarafta bitiyor. Dolayısıyla, bu, neoliberalizmle beraber sosyal devlete, emekçilerin kazanılmış haklarına filan, buralara doğru yöneliyor. Böyle bir kavga var, bir kriz var yani bir şekilde bizim paylaştığımız kriz de o krizin bir parçası.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, biz hem bu sistemin içinde kalacağız hem de işte, düşmanlarımız filan var, onlarla bir şekilde baş edeceğiz. İşte, Aykut Bey “emperyalizme karşı” filan dediği zaman arkadaşlarımız heyecanlandılar ama yani çok gelişmelerle dolu. Siz aynı sistemin içinde, aynı araçlarla, onlarla beraber bir yarışın içine giriyorsunuz; bu çok inandırıcı değil.

Bakın, tarihten size bir şey söyleyeyim: Türkiye’de 3 tane dönem var, bu 3 dönemde Türkiye her konuda birtakım sıçramalar yapmış -ekonomiyi dışa açmaya çalışmış, büyümeler var, göçler var- her dönem de bir krizle bitmiş, sıkıntılarla bitmiş. İşte, Menderes, darbe olmasaydı, asılmasaydı şöyle olurdu, böyle olurdu, o tarafına girmeyeceğim ama Menderes’in, Demokrat Partinin son zamanlarında ekonomide de çok ciddi problemler var. Daha sonra Demirel yönetiminde, bakıyoruz, benzer sıkıntılar var, problemler var. 1965’lerde filan bir sıçrama var, 1970’lere geldiğinde büyük sıkıntılar var. “Ya, ne yapalım işte, dışarıdan müdahaleler, vesayet sistemi vardı, dünya dengeleri.” Bütün bunlar var hep, o gün de vardı şimdi de var. Dolayısıyla, ülkeyi yöneten, sizin gibi on beş seneden beri yöneten bir siyasi heyetin dünyada ne gibi risklerin olabileceğini, bunların hepsini hesaplaması gerekiyor. Özal zamanında da benzer şeyler oldu, yine Türkiye bir sıçrama yaşadı, ekonomide dışa açıldı, işte, büyük şeyler, bu fonlar monlar filan, kıyamet koptu; sonra geldiler, yine bir sıkışıklık yaşandı. Siyasal krizler de beraberinde geldi, değişik siyasal krizler yaşadık, ekonomik krizler yaşadık.

Şimdi, tam da -Erdoğan dönemi diyelim ya da Adalet ve Kalkınma Partisi dönemi diyelim- 2007’lere, 2008’lere kadar büyüme var, demokraside gelişmeler var; sadece kendi tabanından değil, farklı tabanlardan, farklı toplum kesimlerinden destekler de alıyor, bir şey var ama sonra bir sıkışma, problem, hem siyasal olarak sıkıntılar var demokrasi açısından hem de ekonomiyle ilgili ciddi problemler var. Şimdi, bir de 15 Temmuzda gerçekten kimsenin beklemediği -bazıları bekliyordu belki, biz bilemiyoruz- Türkiye’de görülmemiş, demokrasiye ciddi bir müdahale, darbe tehdidiyle karşı karşıya kaldık. Ama siz diyorsunuz ki: “Biz bu hazırlıkları önceden yapmıştık.” Bence de yapmıştınız. Siz sıkışmayı görüyordunuz, bizden iyi görüyordunuz, rakamlar önünüzdeydi, ekonomide ne oluyordu, ne olmuyordu, bütün bunların hepsini görüyordunuz. Dış dünyayla ilişkiler, uluslararası ilişkileriniz; bütün bunların farkındaydınız, görüyordunuz, hazırlıklar yapıyordunuz. Ama değerli arkadaşlarım, bu sıkışıklığın sebebini biraz kendinizde aramayacak mısınız? Çünkü “Bu sıkışıklıklar niye oldu? Bu sorunlar niye ortaya çıktı?” sorusuna vereceğiniz cevap, alacağınız tedbirlerin de doğru olup olmamasını belirleyecektir.

Evet, 2002’den başlayarak Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümeti neler yaptı? İşte, önce “içerideki vesayet odakları” filan dedi ama netice itibarıyla dışarıdaki odaklarla ya da güçlerle dengelemeye çalıştı. Bunları yaparken de toplamda Türkiye demokrasisini geliştiren, geliştirecek adımlar attı. Avrupa Birliği sürecini açtı, hak ve özgürlüklerle ilgili iyileştirmeleri yaptı, tam standart gelişmiş demokrasi olmasa bile oraya doğru adımlar attı. Ekonomiyle ilgili, Kemal Derviş’in 2001 krizi sonrasında almış olduğu kararlar, bunlara taraftar olurum, olmam ayrı bir şey ama bunlara uydunuz, harfiyen uydunuz. Dolayısıyla, Türkiye’de, dışarıdaki likidite artışının da etkisiyle bir büyüme oldu. Bunlar alkışlandı, desteklendi filan ama bir hazırdan yeme şeyi olduğu için, gerçekten Türkiye’nin ekonomisi ve siyasetinin esas temel yapısal krizlerini gözden geçirmedinizden dolayı aslında bunun için duvara tosladınız ama siz bunu dış güçlerle, işte, FETÖ filan, bütün bunlara... Onlar da var, onlar yok demiyoruz çünkü kanlı canlı bir darbe yaşadık yani öyle bir şey yok anlamında söylemiyorum ama hiç kendinizi gözden geçirmiyorsunuz.

Esasen yapılacak olan, “Türkiye şu anda niye kaynak bulamıyor?” dediğiniz zaman, benim gibi hiç ekonomiyi filan bilmeyen bir ruh doktoru bile basit bir şekilde söyler: Ya, üretmiyorsunuz ki niye olsun kaynağınız yani? Niye fazlanız olsun sizin? Fazla bir şey üretmiyorsunuz ki, ciddi katma değer sağlayan bir şey üretmiyorsunuz. Niye üretmiyorsunuz? Çünkü ekonomiye yatırım yapmadınız. “Daha önce yapılmamıştı.” filan, on beş seneden söz ediyoruz, yeni değilsiniz ki. Yani kusura bakmayın arkadaşlar, liselerde imam hatip mi olacak, öbürü mü olacak, tefsir dersi mi koyacağız; onları da yapın ama onları yaparken gerçekten Türkiye’de katma değer üretecek, önemli gelişmeler yapacak bir eğitim sistemiyle ilgili hiçbir şey yapmadınız on beş seneden beri.

Demokrasi, demokrasi de takılıp kaldı, gelişmiyor, tam demokrasiye geçmediniz. E, birtakım iyileştirmeler filan oldu ama yeterli değil. Yani devlet yönetiminde yapısal değişiklikler; şeffaf, denetlenebilir, herkesin önünde, bu şekilde bir devlet yönetimi filan da yapmadınız. Hukuk devletiyle ilgili ilk dönemlerde yaptığınız gelişmeler, 2007’den sonra, 2011’den sonra filan ciddi bir şekilde durdu bütün bunlar.

Şimdi, esas mesele bu iken, tabii, yani darbecilerle mücadele edeceksiniz, dışarıda sorunlarla mücadele edeceksiniz -uluslararası ilişkilerle ilgili birtakım geri adımlar atıyorsunuz, birçokları doğru, bunları doğru yapıyorsunuz- ama bunları yapmanız gerekirken şimdi siz dönüyorsunuz, ikili bir devlet sistemine geçiyorsunuz. Yani her şeyde ikili bir devlet sistemine geçiyorsunuz. İşte, “Yasal ve bürokratik kısıtlamaları kaldıracağız.” Yani “Yasal ve bürokratik kısıtlamaları kaldıracağız.” derken, işte, “Biz şeffaf, denetlenebilir, demokrasisi gelişmiş bir ekonomik ve siyasal yapı oluşturacağız. Eğitime yatırım yapacağız ve dolayısıyla, Türkiye’yi üreten bir Türkiye hâline getireceğiz.” demiyorsunuz. Hep ikili yapı, mevcut yapıdan kaçırılmaz...

Bakıyorsunuz, çalışanlar, aynı işi yapan öğretmenler var; normal kadrolu öğretmenler, özel öğretmenler, ücretli öğretmenler. Yani paralel devletle şey yaparken, siz de sürekli olarak bir taraftan paralel bir yapı geliştiriyorsunuz. Farklılıklar, işte, aynı işi yapıp farklı maaş alan insanlar...

Ülkenin değişik bölgelerinde farklı bir hukuk uygulanıyor, hâlâ farklı hukuk yapıyoruz. Terörle mücadele filan şeyimiz var ama farklı hukuk yapıyoruz hâlâ ve böyle bir şey olmaz. Yani ülkenin bir tarafında bir belediye başkanı görevden alındığı zaman ne

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 59

yapılacağını, nasıl yapılacağını kanun çok açık bir şekilde yazarken siz bir bölge için ya da bir kesim için “ancak” diyerek farklı hukuklar uyguluyorsunuz, ikili hukuka geçiyorsunuz.

Devletin kaynaklarını farklı şekillerde denetleyeceksiniz. Devlet, kamunun yani bizim vergilerimizle oluşan, bize ait olan, gelecek kuşaklara ait olan kaynakların bir kısmını devlet bütçesiyle denetleyecek; şimdi getirdiğiniz şeyler farklı şekilde denetlenecek, hatta denetlenmeyecek.

Bir kısım işleri Kamu İhale Kanunu'yla yapıyorsunuz ama birçoğunu da onun dışına çıkarıyorsunuz. Böyle ikili bir yapı, sistem getiriyorsunuz. Yani bunlar aslında şu anda yaşamış olduğumuz ekonomik, siyasal krizin temelinde yatan sorunları kavrayıp bunu çözen yaklaşımlar değil ki tam da bu sorunları ortaya çıkaran temel sıkıntıları, yapısal problemleri devam ettirecek, artıracak şeyler.

Şimdi, arkadaşımız “Anayasa engel.” filan dedi. Kalktı Cemal Öztürk arkadaşımız “Anayasa’nın bu durumu, şey denetimi, 165’inci maddesi zaten problem.” filan dedi. Olabilir yani onu öyle değerlendirebilir ama bu konuda demiyorsunuz siz, Türkiye’nin yönetimiyle ilgili de diyorsunuz, Cumhurbaşkanlığıyla ilgili, başka şeylerde de diyorsunuz. “Anayasa’yı buzdolabına aldık; beklemeye, bekleme odasına aldık.” diyorsunuz. Her tarafta fiili bir durum oluşturuluyor. Böyle bir ülkede yatırımlar olmaz, siz Varlık Fonu da kursanız, büyük şeyler de oluştursanız. Haa, şunu diyorsanız anlamam: “Öyle diyorsunuz ama işte, diktatörlüklerle yönetilen Körfez de öyle...” Onlar farklı bir şey, petrolü var, şusu var busu var; ne kadar doğru, o da ayrı bir şey. Yani bizim zenginliğimiz petrol filan değil. Bizim zenginliğimiz demokrasimiz olacak bu bölgede, hukuk devletimiz olacak; şeffaf, denetlenebilen bir yapımız, işleyen demokrasimiz olacak ama siz bunlardan bütünüyle kaçırıyorsunuz.

Arkadaşımız kalktı, dedi ki “Problem olan siyasettir, siyasetçinin eliyle...” rahmetli bir milletvekili arkadaşımıza gönderme yaparak. Ya, bu lafı biz çok duyduk biz geçmişte, hep duyuyoruz yani özellikle 2001 krizi sonrasında bütün sorun, problem siyasetçilerdir. Çünkü siyasetçiler seçmene gidiyorlar, hesap veriyorlar, geniş kitlelerin çıkarlarını dikkate alıyorlar, emekli maaşlarına, öğretmen maaşlarına, memur maaşlarına bakıyorlar, sosyal yardımlara bakıyorlar. Dolayısıyla, bu siyasetçileri ekonomi yönetiminden bir şekilde dışarı almak lazım. Üst kurullara, şimdi nasıl bakıyorsunuz bu kurullara, bilmiyorum. İşte üst kurullar böyle geldi Türkiye’ye. Siyasetçileri buraya koymak gerekiyor. Yani “Şu fındığın yöntemini siyasetçilere bırakmamak lazım, tütünün yönetimini siyasetçilere bırakmamak lazım.” filan denilerek üst kurullara şey yapıldı.

Şimdi, siyaseten darbeye karşı karşıya kalmış bir heyetin, bir milletvekilinin, siyasetçileri böyle şey yapacak bir yaklaşımda bulunması böyle bir zamanda gerçekten düşündürücü. Hayır, arkadaşlar yani siyasetçi şey yapacak, siyaset adına denetlenecek. Bu ülkenin paralarını seçilmişler, bunların temsilcileri, Türkiye Büyük Millet Meclisi temsil edecek. Efendim bağımsız... “Bunun hiçbir faydası yoktur.” dedi arkadaşımız. Şaşıım. Bu demokrasi anlayışıyla devam edeceksek biz çok daha duvara çarpacağız arkadaşlar. Ne demek yani? “Dışarıdan para alırken hiç kimse de Sayıştayın denetimine filan bakmıyor.” dedi. Peki, arkadaşlar, bizim kaynaklarımızın kamu yararına kullanılıp kullanılmadığını kim denetleyecek? Bağımsız denetçiler hiç “Kamu yararına kullanıyorlar.” diye bir paragraf açıyorlar mı? Bilmiyorum, ben bu konuları anlamam, anlayanlar çıksın, söylesin, “Böyle bir şey var.” dersin. Böyle bir şey mümkün mü? Böyle bir şeyi söylemek mümkün müdür? “Devletin denetimi önemli değil.” diyor yani “Biz yatırımcıların raporlarına bakıyoruz.” diyor. Arkadaşlar, bu ülke sadece sermaye çevrelerinden filan ibaret değil ki bu ülkede geniş kitleler var, köylüler var, işçiler var, emekliler var, bu ülkeye otuz sene, kırk sene çalışmış, hayatını ortaya koymuş insanlar var yani sadece yatırımcıların... Ama “Burada yatırım olsun, iş olacak.” filan yani bunları da ayrıca konuşuruz, tartışırız.

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Toparlayacağız ağabey. İki saat dedik, daha yarım saat olmadı, konuşacağız tabii yani bu memleketin önemli bir konusunu konuşuyoruz. Sayın Başkanım, şaka yapıyorum, bitireceğim.

Arkadaşlar, şimdi, bürokrasi problem. Bilemiyorum yani eğer bürokrasi hâlâ problemse, gerçekten Türkiye’yi on beş seneden beri yönetip bürokrasiyle ilgili bir arpa boyu yol alamamışsanız, hâlâ “problem” diyorsanız, ki problem, öyle anlaşılıyor, bürokratlarınız darbe yapmaya kalktı... Yani, bir oturun bir öz eleştiri yapın arkadaşlar. Şimdi, “Ders aldık. Uzlaşma ortamı oluştu.” filan... Nerede uzlaşma ortamı oluştu? Uzlaşma ortamı oluşsa bütün bunlar burada konuşulur, muhalefetin ne dediği dikkate alınır. Türkiye Büyük Millet Meclisi devre dışı bırakılamaz. Milletin kaynakları, paraları millettten kaçırılarak fonlara filan aktarılmaz, böyle bir şey yapılmaz. Ha, bunu yapıyorsanız siz bu olup bitenlerden ders almamışsınızdır. Bu olup bitenlerin bütün sorumlusunu dışarıda arıyorsunuz. Bu bir psikolojidir yani bu psikolojik bir olaydır. Yani, dışarıya yansıtırız. Çünkü “Biz yanlış yaptık.” demek çok zordur, insana sıkıntı verir, rahatsız eder. Dışarıdan bir şey, vardır dışarıda, yoktur demiyorum yani. Türkiye’nin bir bölgesel güç olmasını istemeyenler vardır. En önce de bu bölgedeki diktatörler istemiyordur. Örnek olur, demokratik bir ülke geliyor, halkı mutlu, toplumsal barışını tesis etmiş, en çok bu bölgedeki diktatörler bundan rahatsız olur, bunlarla iş tutanlar rahatsız olur. Bunlar Türkiye’yle ilgili bir sürü iş yapıyorlardı, yapmışlardır, darbeyi de desteklemişlerdir, bir şey demiyorum. Ama, biz kendimize bakmayacak mıyız? Kendimize baktığımız zaman olan şeyler çok açık arkadaşlar. Bir daha tekrarlıyorum, uzatmamak için birkaç cümle daha söyleyeyim. Evet yani siz başta başladıklarınızı ortalarda bıraktınız. Ortalarda niye bıraktınız, bunu bir oturup değerlendirmeniz gerekiyor. Ortalarda bıraktınız, demokratikleşmeyi bıraktınız, kendinize demokrat oldunuz, adaleti bıraktınız, işte denetlemeyi bıraktınız, bütün bunları bıraktınız. “Halktan destek alıyoruz biz, tamam.” Halk desteği çok önemli bir şeydir. Buna hiç kimsenin bir itirazı yok. En büyük gücü Adalet ve Kalkınma Partisinin odur, buna da bir itiraz yok ve seçildiği müddetçe Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarına seçimin dışında yönelecek her darbenin, böyle girişimin hepsinin karşısında duracağız, eyvallah. Bu çok önemli ama bunlar yeterli değildir arkadaşlar. Bütün bunların yapılabilmesi için gerçekten gelişmiş bir demokrasiye ihtiyacımız var, hukuk devletine ihtiyacımız var, denetlenebilen,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 60

açık, şeffaf bir yönetim anlayışına ihtiyacımız var. Bunlar çok açık gözümüze batarken siz 200 milyar dolar toplayıp “bu şekilde yöneteceğimiz bir fon” diye karşımıza çıkıyorsunuz.

Bir de değerli arkadaşlarımız bu 15 Temmuz sonrasında fırsatçılık falan yapmayın. Yani, lütfen, “Uzlaştık. Muhalefetle birlikte yapıyoruz.” filan... Hayır, uzlaşma muzlaşma yok. Uzlaştığımız şey demokrasi zeminidir yani seçilme, sandıktır. Yani, sandıktan gelen bir Hükûmeti darbeyle başka bir şekilde düşürmeye, kalkmaya karşı uzlaşmışız, Yenikapı'ya onun için geldik, “Bunları çıkaralım.” diye Yenikapı'ya gelmedik. “Devletin, kamunun kaynaklarının neredeyse yüzde 40'ını, yüzde 30'unu teşkil edebilecek kaynağı denetim dışına alın, istediğiniz gibi kullanın.” bu konuda bir uzlaşma yoktur, bunu bu şekilde bilirsiniz. Yakında bu fırsatta, bu heyecan içinde ve Meclisin bu yorgun hâliyle İsrail'le yapmış olduğunuz anlaşmayı Meclise getireceğinizi öğrendik. Fırsatçılık yapmayın. Hiçbir şekilde uzlaşma filan yoktur orada, bunu bilirsiniz. Yani, orada ne yaptırırsanız, onun hesabını siz vereceksiniz. Anlaşma yaptırırsanız, ne olmuşsa çıkacaksınız, öyle destek mestek filan, “Muhalefetle uzlaşmışız, bunlarla birlikte yapıyoruz.” bu şekilde davranmayacaksınız.

Bitiriyorum.

Bu fon, çok açık, çok net “kaynak oluşturma” adı altında yapıyor, aslında mevcut kaynakları... Kaynak oluşturma, bir yerden şey yapmıyorsunuz ki yani paraya ihtiyacınız var, ne varlıklar varsa yolun kenarındaki ağacından, bilmem nesine kadar hepsini şey yapın. Nasrettin Hoca'nın misali bir şeyde gidiyoruz ama sadece sizin şeyiniz değil. Hani, Nasrettin Hoca'nın –meşhur, geçenlerde de söyledim- borcu var, geliyor komşusu: “Ver bu parayı artık ya, para yok...” Bir gün sonra geliyor -bir tel geri geliyor Nasrettin Hoca, dikenli tel-komşusu: “Ne yapıyorsun Hoca?” “Koyunlar buradan geçecek, yün takılacak, toplayacağız, bunları işleyeceğim, elbise yapacağım, satacağım, senin borcunu ödeyeceğim...” Böyle şeyler, bu yaptığınız işler böyle şeyler. Ama, bu arada yapın bunu, tamam, siz kaynak yaratmak için de yapın ama bunu denetlenebilecek bir hâle getirin, dünyadaki örnekleri gibi yapın, ondan sonra gelin. Biz de diyeceğiz ki biz buna karşı çıkıyoruz, böyle fon, Varlık Yönetimi Fonu olmaz ama netice itibarıyla siyasi iktidarın tasarrufudur. Seçilmişsiniz, yarın gideceksiniz, millete hesap vereceksiniz. Ama, arkadaşlar, bu yaptığınız şey yine hesabını, bedelini hepimizin ödeyeceği bir iş. Yaptığınız iş, iş değil. En kısa zamanda bu patlayacak, öyle görünüyor. Nasıl patlayacağını da arkadaşlarımız size anlattılar. Yani, bunlara lütfen kulak verin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bekaroğlu.

Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu haftalık çalışmanın yoğun olacağı belliydi, aynı bütçe dönemlerindeki çalışma tempomuzu aratmayacak bir yoğunluk içerisinde devam ediyor.

Teşekkür ederim bu arada söz verdiğiniz için.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli hazırun; tabii, yaklaşık herhâlde dört beş saattir sürekli olarak... Ki geneli üzerindeki usul tartışmalarıyla beraber başladığımızda, on saate yakın bir girizgâhla böyle bir konu üzerinde düşüncelerin, görüşlerin ve bununla beraber duyulan tedirginliklerin, olması gereken noktada önerilerin dile geldiği bir çalışma.

Şimdi, bu kurulacak olan Türkiye Varlık Fonu neden bu kadar önemi haiz? “Türkiye Varlık Fonu” dediğimiz zaman, onun göstereceği performans, onun başarısı veya başarısızlığı bugün A bankasının kurduğu A tipi, B tipi, C tipi fonun başarısıyla eş değer değil; bu, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir prestij fonu ve göstergesi. Öyle düşündüğünüz zaman yapılan çalışmaların, ortaya konulan yasal düzenlemelerin, görülen risklerin neler olduğunu paylaşmak burada yasama organı olarak ve bunun temelini atan çalışma grubu olarak bizlerin görevi. Şimdi, bunun içinde, tabii, dünya örnekleri, işleyen sistem, bu sistemden sonra karşımıza çıkan tablolar; bunları dile getirmek de olmazsa olmaz şartlar olarak kendini gösteriyor.

Şimdi, bu varlık fonuna bir yerde bakıyorsunuz Türkiye'nin belli varlıklarının idaresini sağlayan sanki bir yatırım ajansı gibi, çünkü Türkiye'nin bir yatırım ajansı çalışması var, onun Türkiye içindeki varlıklarla ilgili kendi içinde kaynağını yaratarak idaresini ortaya koymaya çalışan bir mantalitenin devamı gibi gösteren bir çalışma veyahut bir yasama süreci olarak kendini gösteriyor çünkü genelde burada ulusal varlık fonlarıyla ilgili değerlendirme, arkadaşlarımızın da söylediği gibi, cari fazlası veya emtia varlığı olan ülkelerin ortaya koyduğu gelirlerini, varlıklarını değerlendirme, bir sonraki dönem için veya gelecek dönem için kendileri ve varlıklarıyla ilgili bir süreç yönetimi şeklinde ortaya çıkıyor.

Şimdi, ben şunu sormak istiyorum, burada değerli arkadaşlarımız var, bunun cevabını verirler herhâlde: Var olan -hani G20 ülkeleri içerisinde bir tek Türkiye'de ulusal varlık fonu yok diyoruz- bu ulusal varlık fonlarından kaç tanesi Türkiye'de yatırım yapıyor şu anda? Ve yaptıkları bu yatırımların, yani Türkiye'de yatırım yapan bu G20 ülkeleri içerisinde -hani bir tek biz kaldık ya- bunların tutarı ne kadar? Hangi sektörlere yatırım yaptılar ve gerçekten, ülke olarak baktığınız da, talepleri ortaya çıkıyorsa bunların montanı, tercihi, sektörel bakış açıları... Yani, aslında bir kısmını biliyorum, Türkiye fonu olarak kurulmuş olanlar var, miktar artırırlar var, uluslararası kaynak arayışına çıkanlar var, bunları biliyorum ama sizlerden net ve tam rakamı öğrenirsem daha mutlu olacağım diye belirtmek isterim.

Şimdi, biz kendi varlıklarımızı değerlendirmek üzere bir şirket ve buna bağlı bir fon kuracağız ve bu fonun içerisindeki varlıklar ne olacak? İşte, fon kaynakları olarak, zaten kanunun oluşturulması içeriğinde sayılmış, yani, işte, Özelleştirme İdaresiyle ilgili ya da Bakanlar Kurulu kararıyla buraya devredilenler, TMSF'den gelecektir, emeklilik fonlarından gelecektir, bugün, işte, baktığınızda İşsizlik Fonu var, ileride eğer kurmayı düşündüğünüz bir kıdem tazminatı karşılığı bir fon olacaksa belki onu ileride buraya dâhil

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 61

etmeyi düşüneceksiniz, çeşitli, çeşitli başlıklar... Onun ötesinde de var olan, şu andaki varlıklar veya yatırımları aynı veya nakdi değer olarak bir fon oluşumunda bu portföyün içine dâhil edeceksiniz. Birkaç gün hep bunu sordum ama doyurucu ve net cevabını alamadığım bir soruyu tekrarlamak istiyorum: Biz portföy oluştururken nakdi değer olarak içerisine konulan varlıkların piyasada oluşmuş, birincil piyasa veya ikincil piyasa değerlerini bilebildiklerimiz, portföy değerini hesaplarken ortaya çıkan günlük değer tespitini yapabiliyoruz, ama buraya bir yatırım veyahut buraya bir var olan aynı varlığı koyduğumuz zaman bunun değerlemesinin yapılması nasıl olacaktır ve bu değerlemenin doğru olduğunu nasıl tespit edeceğiz? Çünkü değerli arkadaşlar, yani bazı örnekleri verip paylaştığımızda bunların testinin nereden kaynaklandığını iyice sorgulamak gerekiyor. Bakın, TOKİ'yle ilgili, yani kamu ortaklığı idaresiyle ilgili, biliyorsunuz, burada, müteahhitlerle yapılan anlaşmalar dâhilinde, işte koyulan o anlaşmadaki aynı varlık olan arsanın değeri, bir de inşaatın maliyeti hesaplanıp orada bir gelir paylaşımı söz konusu olmuştur. Ben daha önce KİT Komisyonunda da görev yaptım ve o zaman Yüksek Denetleme Kurulunun getirdiği bir raporda o kadar acı bir sonuçla karşılaşmıştık ki, düşük gösterilen, yani değerlemesi düşük yapılan bir arsanın yüksek gösterilen bir bina maliyetiyle birleştirilip gelir paylaşımına gidildiğinde, maalesef, gerek TOKİ açısından, gerekse bu kamunun kaynağı, önemli zararların tespit edildiği ortaya çıkmıştı.

Şimdi, tekrar soruyorum: Böyle bir fonun portföyü oluşturulurken aynı olarak konulacak olan varlıkların değer tespitinin yapılması hangi şartlarda ve ne şekilde olacaktır? Burada, tabii, bir başlangıç sermayesi oluşacak, o başlangıç sermayesine göre birtakım varlık alımları söz konusu olacak, onların satışı ortaya çıkacak ve oradan tekrar kaynak elde edilip bir dönüşümlü portföy yapılanımlarının ortaya çıkacağı bir süreç işletileceği gibi bir görüntüyle karşı karşıyayız. Ancak ve ancak, burada, tabii, yıllar itibarıyla bu ulusal varlık fonlarına baktığınız zaman -biz burada çoğunlukla, biraz Aykut Bey dile getirdi- bunların kuruluşu ve geçmiş, tarihî yapısına bakıldığında uluslararası politika açısından da önemli bir süreç içerisinden geçtiklerini görmezden gelmemeliyiz. Yani, 2008 yılına kadar olan ve 2008 yılındaki krizden sonraki dönemde bu ulusal varlık fonlarının yönetimi, bunların portföy oluşumları, bu portföy oluşumları sırasında, özellikle dikkat edin, Norveç dışındaki büyük montanlı fonların kuruluş merkezleri daha farklı, yani bakıyorsunuz Çin'in büyük fonları var veya, işte, Orta Doğu, Asya, Türki Cumhuriyetleri, Norveç bunların içerisinde büyüklük açısından Avrupa yapısı içerisinde farklı bir yer tutuyor ama bu hangi süreci işletti? Bu süreçte, işte, özellikle Çin ve Rusya'dan gelen fonların Batı'ya doğru, özellikle şirket bazında, Avrupa'daki yani Fransa'daki, İngiltere'deki veya Amerika'daki şirketler bazında alımları söz konusu olduğunda hemen korumacı politikalar kendini göstermeye başladı. Neden? Çünkü el değiştirmelerin getireceği o kriz dönemleriyle beraber, el değiştirmenin getireceği ülkesel riskler test edilmeye başladılar.

Şimdi, bunu, çapını, uygulamasını ve değerlemesini bu geniş perspektifte bakmadan veya hesabını buna göre de yapmadan gidilirse... Gerçekten, dediğim gibi, bir Türkiye fonu oluşturuluyor, oluşturulmaya çalışılıyor ve Türkiye'nin prestijinin önemli göstergelerinden de biri olacaktır. Bu, konut edindirme yardımı için kurulan fona benzemez, bu zorunlu tasarruf teşviki için kurulan fona benzemez; bunun, zamanlaması, şekli, idaresi, uyacağı kurallar açısından çok detaylı, çok titiz çalışılması gereken bir konu olduğunu hepimiz kabul etmek zorundayız. Şimdi, 2008'de ne oldu? OECD ve IMF, bu işleyen sistem içerisinde, başta şeffaflık olmaz üzere, denetim olmak üzere ve bu oluşan parasal güçlerin dünya genelindeki dağılımını ve dengesini sağlamak üzere belli kriterler ortaya koydular. Bunlar "Santiago Prensipleri" denilen prensipler ve buna bağlı olarak bir şeffaflık endeksi ortaya çıktı, bunun detaylarında prensipleri belirlendi, bu prensiplerin içeriğinde olması gereken ilkeler ortaya kondu. Şimdi, bizim de burada baktığımızda, bunları göz önünde tutmadan, bunun dışında, işte, belli hedeflerle götürülen bir yasamanın sonucunu yaratıyormuş gibi bir süreç işletmemiz, gerçekten yapılması gereken, olayın hassas dengeleri için, o bakış açısının önemini ortaya koymuyor.

Bakın arkadaşlar, biz ne yaptık? Türkiye'ye Mevlâna usulü "Nereden gelersen gel." diye baş tacı ettiğimiz bir kaynak girişinin yolunu açtık. Nereye girdin, hangi şirkete kondun, şirketten geri mi çıktın, ne yaptın sorgulanmayacak bir sistem, bir kanuni düzenleme yaptık. Arkasından alâcele böyle bir fonu, dediğim o detaylarda şekillendirmesini yapmadan bir varlık oluşumu... Yani nedir? İşte, başlangıç sonrasında önemli varlıklar, önemli yatırımlar, önemli büyük stratejik yatırımları içeren bir yapı veya bir havuz oluşturulacak. Peki, o gelen, hani nereden geldiğini sormaktan bile imtina ettiğimiz kaynak bu havuzun içerisine keçe mi daldırarak, yoksa bu havuzun suyunu alıp götürüp bizi de kupkuru bırakacak mı? Bu riski çok iyi görmek, çok iyi değerlendirmek lazım. Diğer taraftan, Böyle bir çalışmayı ortaya koyarken dünya örneklerine de bakmamız gerektiğini söylemişim. Bu örnekler içerisinde, Norveç için emeklilik fonunun ortaya koyduğu hem büyüklük açısından hem kuruluş ve işleyiş açısından değerlendirildiğinde, ilkeli, şeffaf ve bu ilkelerle beraber, bu hesap verebilirlikle beraber geldiği montan kişi başı düşündüğünüzde, Norveç'in nüfusuyla o ulusal fonunun hani kişi başı varlığı nasıl büyük bir noktaya taşıdığını da burada gösteriyor ve burada niye Norveç'i anlatıyorum biliyor musunuz? Norveç, fon bünyesinde etik kurulunu oluşturduktan sonra mesela diyor ki: "Nükleer silah, kara mayını, haberleşme takip sistemi, tütün üretimi gibi şirketler ve doğrudan veya dolaylı olarak öldürme, işkence ve özgürlüğün engellenmesi gibi insan haklarının ihlaline neden olan firmalara yatırım yapılmaması önceliğimiz."

Peki, bizim burada -hadi bıraktım bu kadar detayda- önceliğimiz ne? Yani sektörel ve stratejik yatırım açısından önceliğimiz ne? Biraz önce, arkadaşlarımız inşaat sektörünü söyledi. Yapmayın Allah aşkına! Bu ülke on üç senedir taşla toprağa bütün kaynaklarını, borçla da elde ettiği kaynaklarını gömdü, bugün ne bir katma değeri ne bir geri dönüşümü olmadığı gibi kredi mekanizması içinde karşımıza çıkan en ağır faturanın ait olduğu sektör. Yani stratejik sektör dediğinizde Türkiye'nin o ileri teknolojiyi, katma değeri artıracak sektörle bir hedefi var mı bu işte? Bunların hiçbirini konuşulmuyor, sadece biz fonu oluşturalım, biz bu fonun içerisinde işte dediğimiz gibi, küçük havuzlardan belki büyük bir gölet oluştururuz noktaları.

Şimdi, bakın, Avrupa Birliği merkezli fonlarda denetim nasıl oluyor veya bunların yönetim kurulları nasıl oluşuyor diye baktığınızda tek tek madde madde okuyarak da gecenin saat birinde sizin zamanınızı almak istemiyorum ama bu konuyla ilgili çalışan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 62

arkadaşlarımız herhâlde buradan kendilerine belli örnekler alarak, bunları değerlendirerek böyle bir Türkiye varlık fonunun oluşturulması gerekliliği noktasında diğer uygulamalarla bir çalışma yapmışlardır.

Şimdi, burada mesela, Avrupa Birliğinde, baktığımızda yatırım tercihleri açısından belli stratejik sektörler ortaya çıkıyor ama burada iş dünyası -yani kararlarda özel sektörün hani biz de diyoruz ya karar mekanizmalarını işletme- burada sendikalar, iş dünyası, bununla beraber bürokrasinin burada sorumluluk alan kişileri hep beraber -çünkü dediğim gibi bir prestij fonu bu-böyle bir karar mekanizması işletiyorlar ve yine baktığınızda fon faaliyetleri doğrudan parlamentonun denetimi içinde. Yani Avrupa'daki... Ki en önemli gösterge yönetim fonlarından biri Norveç.

Sayın Özelleştirme İdaresi Başkanımız Almanya'da böyle bir varlık fonu olduğunu dile getirdiler de ben gerçekten pek çok kategoride baktığım zaman Almanya'dakinin hangi kategoriden hangi büyüklükte olduğunu bir türlü bulamadım. Yani emtia fonu mu veya işte bütçe fazlası fonu mu veya kaynak bulunup oluşturulan bir fon mu ya da bir emeklilik fonu mu? Yani Almanya'dakini de daha sonra bir bilgi olarak verirseniz... Gerçekten araştırdığımda ben Almanya'nın örneğini tam olarak bulamadım. Sonra, o emeklilik fonu şeklinde mi? Yani tam büyüklüğüyle söylerseniz...

Orta Doğu ve Körfez İşbirliği Konseyinin ülkeleri fonlarına baktığımızda da, bunlar daha çok tabii, işte bu hidrokarbon ve doğal gaz, petrolle ilgili olarak kurulmuş olan fonlar ve tabii, burada daha çok yönetim anlayışı olarak monarşik bir yönetim veya demokratik yönetimin tam etkin olmadığı yönetimlerin ağırlıklı olduğunu düşündüğünüzde tamamen aile fertlerinin bir fon yönetimi açısından ortaya koyduğu bir tercih gözüküyor ve biraz daha işte öteye gittiğimizde -biraz önce Sayın Çam anlattı- bu temmuz ayı içerisinde daha da Amerika'da tespiti netleşen Malezya örneğini de unutmamak gerekiyor.

Bunun yanında tabii, yine aynı şekilde buradan her ne kadar şeffaflıkları tartışılabilir de parlamento denetiminin güçlü olmaması... Yani biz şuna karar verelim: Parlamento denetimi, işte yönetim anlayışı daha bir merkez, daha bir Parlamente'nin dışında tutularak ama kamu kaynaklarını kullanarak ve işte burada yetki alacak yapıyı biraz böyle Parlamente'nin dışında bir noktaya çekerek biz niye Orta Doğu ve Körfez ülkeleri modelinde bir tercih, yönetim tercihi koyalım? Eğer bir anlayış ortaya konuluyorsa biz neden doğru örneklerin, demokratik örneklerin, şeffaflığın ve karar alma mekanizmalarında hesap verebilirliğin ve stratejik olarak belli ilkeler ve buna bağlı da o ilkelerle beraber işte biraz önce söylediğim gibi hangi şirketlere yatırım yapmama noktasında bile etik kuralları olan bir anlayış uygulamayalım? Yani neden bu tercih içerisinde olalım?

Yine Amerika Birleşik Devletleri'ndekilere baktığımızda, seçmenlerin kabulü veya işte eyalet meclislerindeki kararlarla kurulanlar var ve yine işte petrol, doğal gaz gelirleriyle ilgili olarak var ve bu şirketlere o kadar önem veriliyor ki yönetim kurulu ve yönetim kurulundaki eyalet valiliklerine kadar giden bir sorumluluk anlayışı var ve yatırım ve harcama faaliyetleri hem şeffaf hem bağımsız denetim var ama hem ilgili yönetsel parlamentoların denetimi altında işlem yapıyorlar. Yani bizim burada Parlamento denetimi ve buraya koyduğumuz kamu varlıklarının da aidiyetini düşündüğümüzde, bütçe hakkıyla beraber değerlendirildiğinde denetim modelini de mevcutta var olan modellerin dışına taşıyarak bir yöntem arayışı içine girmenin doğru bir tercih veya bu doğru tercihin ötesinde hesap vermekten çekinilen bir bakış açısı mı var sorgusunu da beraberinde getireceğini unutmamamız gerekiyor diye düşünüyorum.

Diğer taraftan teklifin içeriğine baktığımızda -bunu daha önce de söylemiştim- sermaye piyasası işlemleri; sınırsız işlemler, hiçbir sınır yok. Yani bu kadar geniş bir yetki, bu kadar işlem serbestisi, bu kadar istisnaların içerisine girişi... Yani yapılacak, yönetilecek bir sistemin ilkeleri ve kuralları olması gerekir. Bu kuralları oluşturacak bir manzume ortaya konulmadan tamamen serbestliği getirmek, dediğim gibi, bir şeyleri bir yerlerden farklı bir kalıp içinde mi uygulamaya çalışıyoruz, o sorguyu da beraberinde getiriyor açıkçası.

Diğer taraftan, baktığımızda, bu maddede mesela, dünya uygulamalarında Merkez Bankası, hazinenin iş birliği, burada onların da tam bir birlikteliği, bir içeriği yok ama gerekçeye dönüp baktığımızda, Merkez Bankasının Allah'tan gerekçede yerini aldığını görüyoruz, en azından "“Fonun yönetimlerinin Merkez Bankasıyla koordinasyonunun sağlanmasıyla finansal istikrarın oluşabileceği.” demiş, en azından Merkez Bankasına orada bir atıfta bulunulmuş diye gözüküyor diye düşünmemiz lazım. Şimdi, tabii burada, bu fonun pazarlama kanallarının nasıl işleyeceğinden tutun yönetim kanallarıyla ilgili pek çok sorunun da beraberinde olduğunu düşünüyorum.

Netice itibarıyla, tabii, tekrara kaçmamak üzere birçok şeyi düşünerek veya birçok konuda atlayarak gidiyorum çünkü arkadaşlarımız bu konuda detaylı açıklamalar verdi.

Bakın bu kadar telaşa girilmesi, bu kadar apar topar, detayında düşünülmeden ve bununla beraber hem anayasal sorumluluk ve anayasal yükümlülüklerle bağlı olarak yerine getirilmesi gereken başlıklar yerine getirilmeden yapılan bir çalışmada bunun neden bu derece hızlandırılmış ve bir arayış içinde olduğu sorgulanabilir. O zaman da bizim kaynak yaratmak amacıyla düşündüğümüz süreçte kaynaktan çok bir ihtiyaç içerisinde tamamlanamayan ve daha doğrusu kurumuş bir kaynak içinde olduğumuz ve bu kurumuşluğu nasıl tekrar hareketlendiririz ihtiyacının bu kadar yoğun olduğunu ortaya koyan kararlar almanın riskini de size hatırlatmak isterim.

Bakın, torba yasada getirdik işte reeskont kredileriyle ilgili düzenleme yaptık. Reeskont kredileriyle ilgili düzenleme mali açıdan baktığınızda para politikasıyla ilgili önemli bir gelişmeyi de beraberinde getiriyor. Bugün, bu uygulama mali disiplinle ilgili büyük bir riski beraberinde getiriyor. Bu kadar uygulama veya kanun yapıcılıkla beraber ortaya konulan tercihler, bizim gerçekten dünyadaki gelişmenin böyle hassas olduğu dönemde böyle bir tabloyu dışarı vermemiz de bence Türkiye açısından çok olumlu bir süreç yönetimine de beraberinde getirmiyor diye düşünüyorum ve bu fonları bir de unutmayın ki... Hani "Bu fonlar büyüdü büyüdü." diyoruz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 63

da bu fonların 2008 yılından sonraki süreçte büyümesinin ana sebebi de nedir? Hepimiz biliyoruz, oluşturulan o hormonlu kaynakların bu fonlar içerisinde var olan yapı ile batmakta olan gerek finansal sektördeki gerekse belli sektördeki şirketlere kanallıze edilmesiyle ortaya çıkan varlık yapılarının büyümesiyle kendini göstermiştir. O yüzden, böyle hızlı sıçrayış olduğu dönemin, bir kriz döneminden sonra olmasından dolayı, bizim de -yine biraz önce söylediğim gibi- alalece böyle bir ulusal varlık fonunu gündeme getirmemiz, acaba, "krize çeyrek kala" düşüncesini ortaya koymasının riskini de çok çok iyi değerlendirin. Çünkü, gerçekten, bir prestij fonu oluşturuluyor. Bu prestij fonunun taşıması gereken hassasiyetlerin net olarak yapılacak siyasal çalışmada karşılığını bulması gerekir ve bununla beraber, içeriğindeki varlıkların bu ülkenin varlığı olduğu dikkate alınarak anayasal zeminde uygulanması gereken çalışmaların ortaya konulması gerekir diyorum.

Yarın da zaten maddeler üzerinde görüşeceğiz, daha uzun değerlendirmelere madde bazında da devam ederiz.

Teşekkür ederim ama birkaç soru sormuştum, onların cevabını alabilirsem sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tamaylıgil.

Sayın Bakan...

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, biraz önce arkadaşlarımızın tespit ettiği gibi, yaklaşık olarak on saatte beri -bir saatlik arayı düşürsek dokuz- son bölümdeki dört beş saatte beri aynı konu üzerinde, daha doğrusu geneli üzerinde görüşmeler devam ediyor.

Tabii, ben baştan -belki, bilmiyorum, tabii, bu sizin takdirleriniz- acaba tek tek gitseydik, karşılıklı olarak, her konuşmacıdan sonra değerlendirmeyi beraber yapsaydık veya cevap şeklinde gitseydik nasıl olurdu diye düşünmedim değil ama faydalandığım bir değerlendirme oldu.

Değerli arkadaşlar, tabii, önemli değerlendirmeler yapan Sayın Bakanımız ve değerli arkadaşlarımızın birçoğu ayrıldılar ama ben geniş kapsamlı bir şekilde de toparlamaya çalışacağım.

Şimdi, mesela, ilk, Sayın Bakanımız öyle bir tanım yaptı ki ben dâhil şüpheyile kanunu baştan aşağı bir daha taradım, acaba başka bir yerde kaçırdık mı diye. "Tahsisle olanlar dâhil tüm hazine taşınmazları, nokta" dediğiniz zaman bu şöyle bir şey oluyor: Ne anlıyoruz hep beraber? Tahsisle olanlar dâhil tüm hazine taşınmazlarını bu fona koyuyoruz, bu fon vasıtasıyla tasarrufta bulunuyoruz. Bunları satıyoruz veya başka şeyler yapıyoruz. Hâlbuki, kanun o değil yani kanunda tarif edilen madde, Varlık Fonu yönetimi anonim şirketinin kuruluşu ve faaliyet konuları. 3'üncü madde de uzun bir madde. Başlayarak, "...yerli ve yabancı şirketlerin hisse senetleri, özelleştirme kapsam ve programına alınanlar dahil Türkiye'de kurulan ihraççılara ait paylar..." diye devam ediyor, son tarafında diyor ki: "...ulusal yatırımlar ile uluslararası alanlarda diğer devletler ve/veya yabancı şirketler tarafından yapılacak yatırımlara iştirak ve bunlarla sınırlı olmamak üzere diğer yatırım araçları işlemleri Şirket tarafından Türkiye Varlık Fonu adına gerçekleştirilir." Fonun kaynakları son derece net bir şekilde açıklanmış, Varlık Fonu'nun kaynakları ve finansman sağlanmasıyla ilgili 4'üncü maddede (a), (b) ve (c)'de çok net bir şekilde tarif edilmiş. Bunları burada tekrar okuyarak sizleri sıkmak istemiyorum ama sanki böyle okumamızda da fayda var. Bunun içinde şimdi ben mahzurlu bir şey de görmüyorum veyahut da endişe edeceğimiz bir şey de görmüyorum.

"a) Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından; özelleştirme kapsam ve programında bulunan ve Türkiye Varlık Fonuna devrine karar verilen kuruluş ve varlıklar ile Özelleştirme Fonu'ndan Türkiye Varlık Fonuna aktarılmasına karar verilen nakit fazlasından,

b) Bakanlar Kurulu tarafından; Türkiye Varlık Fonuna aktarılmasına veya Şirket tarafından yönetilmesine karar verilen kamu kesimine dair kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufu altında bulunan ihtiyaç fazlası gelir, kaynak ve varlıklardan;

c) Türkiye Varlık Fonu tarafından yurtiçi ve yurtdışı sermaye ve para piyasalarından ilgili mevzuat kapsamında yer alan izin ve onaylar aranmaksızın her türlü yöntemle sağlanan finansman ve kaynaklardan, oluşur."

Birçok arkadaşımız hakikaten çok değerli katkılarda bulundu. Bu, adının başında "Türkiye" olan, Türkiye Varlık Fonu olarak kurulan bir fon. Bunun asıl amacı kredibilitesi yani asıl para eden kısmı kredibilitesi, bunun asıl para eden kısmı uluslararası piyasalarda genel kabul görmesi. Yoksa, kendi içimize dönük bir varlık fonu kurmaya kalksaydık bunun hiçbir anlamı olmazdı. Dediğiniz gibi, bütün endişelerinize katılıyorum. O zaman, bütçe kaynak ve imkânlarıyla... Özelleştirme zaten birçok şeyi yapıyor. Hemen hemen bunun gerçekleştireceği içeriye dönük bir şey olsaydı... Yüzde 80'ini, 90'ını gerçekleştiren bir fonksiyonu zaten yerine getiriyor. Hâlbuki, bizim buradaki amacımız başka: Türkiye'nin değerlendirilemeyen menkul ve gayrimenkullerini genel kabul görmüş tüm kurallar içinde, şeffaflık, denetlenebilir, bütün bu alanlar da dâhil olmak üzere yani uluslararası piyasalarda... Şimdi, buradaki tartışmaların içinde, "Acele ne?", "Artık, süreni sonuna mı geldik?", "Deniz bitti mi?", "Bu 15 Temmuzdan sonra çok acele ediyorsunuz bunları sağlamak için..." Tam tersine, böyle bir şeyi konuşmak, 15 Temmuzdan sonraki iklimde, belki olmaması gereken zaman dilimlerinden birinde bunu konuşuyoruz. Bu fonun ihtiyaç duyduğu şey 15 Temmuz iklimi ve ortamı değil; bu fonun ihtiyaç duyduğu şey, 15 Temmuz öncesi iklim veyahut da bundan sonra sağlanacak olan demokrasinin hakikaten bütün kural ve kurumlarıyla çalıştığı, hukukun üstünlüğünün yatırım ortamında ve diğer bütün alanlarda egemen olduğu, demokrasiye artık asla şüpheyile bakılmadığı bir ortamda bu fon para eder.

Arkadaşlarımızın sorularında cevaplanmayan kısımlar varsa onları da cevaplamaya çalışacağız ama bu fonda endişelere yer olmadığını yani... Bu fonla neler yapılmaya çalışılacak? Başbakanımızın bir sözü var: "Sorunları torunlara devretmeyeceğiz." diye. Torunların varlıklarını da bugünden yemek gibi bir şeyimiz olmayacak. Biz Türkiye'nin varlık ve imkânlarını tam değerlendirebildiğimiz kanaatinde değiliz ve zaman zaman yaşadığımız bütün o krizler... Yani, hakikaten çok farklı şeyler konuşuldu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 64

burada, onlara da geleceğim. Bu, 2001'deki Türkiye'nin bankacılık sektörüyle ilgili uygulamalar, Halk Bankası, Vakıflar Bankası, Ziraat Bankasıyla ilgili Türkiye'nin imzaladığı taahhüdü... O dönemin Başbakanı... Ha, bunu eleştirmek için söylemiyorum. Türkiye o gün köşeye sıkıştırılmıştı. Türkiye'nin o günkü Başbakanı, Başbakan yardımcıları ve o günkü...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, yeni bir tartışmaya yol açmayalım.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, değil.

BAŞKAN – Yani, biz önümüze bakalım. Lütfen...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, Sayın Başkanım, Türkiye'yi köşeye sıkıştıran Başbakan, Başbakan yardımcıları değildi; Türkiye ekonomik anlamda o gün köşeye sıkıştırılmıştı. Onu söylemeye çalışıyorum. Elinde böyle bir değeri olmuş olsaydı, böyle güçlü bir şeyi olmuş olsaydı o gün namerdin kendisiyle oynamasına Türkiye müsaade etmezdi. Onu söylemeye çalışıyorum. Yani, o gün, tarih meydana, o günkü şeyler elimizde, Ekonomi Bakanlığında tesadüfen. Bu bankaların kapatılmasıyla ilgili kararlar, taahhütler Ekonomi Bakanlığında.

Değerli arkadaşlar, sırayla gitmeye...

ERHAN USTA (Samsun) – Dış Ticaret Müsteşarlığıydı o zaman, sizinle alakası olmaz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ekonomi Bakanlığının elinde şu anda. Yaklaşık olarak 70 maddelik, o dönemin şeyleri, ben size bunun kopyasını veririm, göndereyim. Bir ara bütçe konuşmamızda da bunu orada belge olarak da göstermişim. Eyvallah, oradaydınız ama belge elimizde, ben size gönderirim. Saklı, gizli bir belge de değil yani, devletin elinde.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – BDDK'ydı, TMSF'ydi, neyse... Bakanlığa nasıl geçmiş, onu merak ettik biz de.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Devletin kurumunda yani. TMSF, BDDK veya neredeyse o dönemin ekonomiden sorumlu bakanının da en sonunda imzaladığı bir belge.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, denetimle ilgili maddelere bir gelelim. Katılıyorum burada. Yani ne yapmalı, ne etmeli, bunu en şeffaf hâle getirmeli. Uluslararası standartlarda denetimler, hakikaten uluslararası arenada para edecekse bu fon, uluslararası arenaya çıkıp da Türkiye'nin kredibilitesini nakde çevirecekse, Türkiye'nin şu andaki zor durumda olan o alanlarında hakikaten Türkiye'nin önünü açacaksa olabildiğince de şeffaf olması lazım. Şeffaf olurken de bu arada tabii ki denetimlerle ilgili de bunun elinin, ayağının bağlanmaması lazım. Yani, dünya piyasalarına çıktığınız zaman sizin de dünya piyasalarında bir denetime tabi olmanız lazım. Biz burada gayet net bir şekilde anlatıyoruz. Kanunun metninin içinde var, yani teklifin içinde var.

Norveç fonundan bahsetti Sayın Tamaylıgil. Norveç fonu, OECD'nin kurumsal yönetim ilkelerini baz alan bir fondur. Linaburg ve Madvell şeffaflık ilkelerini baz alan bir fondur ve IMF tarafından kabul gören Santiago ilkeleri dâhilinde hareket eder. Bu fonun tabi olduğu sermaye piyasası kuralları ve denetimine tabi olduğu Sermaye Piyasası Kurulu da aynen bu kurallarla çalışır. Yani dolayısıyla bu fon da otomatik olarak aynı kurallara tabi olmuş oluyor.

Şimdi, Anayasa'nın 160'ıncı maddesine baktığımız zaman, bu doğrudan Sayıştaya tabi olan alanları tarif ediyor. Gelelim bizim bu 165'inci maddeye. 165'inci maddenin başında (E) başlığıyla yer alıyor Sayın Başkanım. (E) başlığı şunu diyor: "Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetimi." Altında da 165'inci madde. "Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir." Bu fon bir kamu iktisadi teşebbüsü değil. Kaldı ki değil. Ama gelin, tamam, bunu da bir şekilde bir denetim... Bu fon gelsin, burada Merkez Bankasının bir örneği var, bilgi veriyor. Buna uygun bir... Yani, buradaki ben Plan Bütçe Komisyonunun bu konudaki hassasiyetlerine de saygı duyuyorum. Bu konuyla ilgili de sizin uygun göreceğiniz bir formülasyonu getirmeye eyvallah diyorum. Buna bir şey söylemiyorum. Ama, bakın, konuyu düzgün tartışalım.

BAŞKAN – O zaman bir adım öne gidip mesela Merkez Bankasındaki gibi, Başbakanın kamu denetçilerinden oluşturacağı mesela 3 kişilik bir komisyon tarafından da istendiğinde bu fonun denetlenmesine imkân verecek bir düzenleme getirilebilir yani.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, Merkez Bankasındaki düzenleme farklı. Merkez Bankasındaki bir emir hükmü değil. "Merkez Bankası bağımsız denetim kuruluşlarına denetleme yaptırabilir." diyor. Ama burada şu andaki kanun teklifinde, Türkiye Varlık Fonu'nda "yaptırır" diyor. Dolayısıyla, Merkez Bankası acaba bu bağımsız denetim kuruluşlarına denetim yaptırmaz endişesiyle oradaki tarifte Başbakana da bir yetki veriyor "yaptırabilir" diye. Bizimkinde böyle bir endişe yok. Ama ben diğer taraftan...

BAŞKAN – Bağımsız dış denetimin alanı dışında da Başbakanın bir denetim yaptırmasını...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, ben diğer taraftan şunun altını çizerek tekrar bahsetmek istiyorum: Yani, hep beraber, sabahtan beri burada, buranın denetlenmesi Meclis tarafından... Bundan kaçınıyorum. Yani burayla ilgili asla... Ama buradaki tarif edilen şey: "Türkiye Büyük Millet Meclisinde denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir." Türkiye Büyük Millet Meclisi burada ne derse bu kanun içinde buranın denetlenmesiyle ilgili, yani "SPK kuralları ve kurumlarıyla denetlenir.", "Bağımsız denetim kuruluşuyla denetlenir..." Bu zaten bir düzenlemedir ve bu yeterlidir. Ben bu kanunu böyle anlıyorum. Kaldı ki zaten bu fon kamu iktisadi teşebbüsü değil, yani hitap ettiği alan bu fon değil. 161'inci maddeye gidersek de orada da diyor ki: "Kanun kalkınma planları ile yatırımlar veya bir yıldan fazla..." Burada özel usuller konabileceğini, yani bütçenin kendi içinde de özel usuller konabileceğini söylüyor. Kaldı ki bunların hiçbir yerine de tabi değil bu. Yani keşke, onun için dedim zaten, böyle bu konularla ilgili en üst düzeyde bunu tartışmaya açan, devamlı denetimle ilgili bu konuyu gündeme getiren arkadaşlarımızın terk edeceklerini bilseydim ben o zaman belki sizden söz isterdim özellikle. Ben sonuna kadar kalınacak ve...

ERHAN USTA (Samsun) – Fonun statüsünü nasıl görüyorsunuz Sayın Bakanım? Ne yani? KİT değil.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 65

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Özel kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kurulan ve evrensel standartlarda normlara tabi olan bir kuruluş bu. Denetlemeyle ilgili de tamamen...

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir soru sorabilir miyim? Bir küçük soru: Özelleştirme İdaresi şu anda bu kurulan şirketin yüzde 100 sahibi olmayacak mı?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Evet.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Özelleştirme İdaresini kim denetliyor?

BAŞKAN – Sayıştay Kanunu'na tabidir, Sayıştay denetimine.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Onu soruyorum.

Özelleştirme İdaresini kim denetliyor Sayın Bakan?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayıştay denetliyor.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yüzde 100 sahibi. Yani, bir iştirak olarak da...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama bakın, Sayıştay denetimine tabidir. Meclis iradesi, Özelleştirme İdaresi Kanunu'nu hazırlarken bunu Sayıştay denetimine tabi kılmayabilirdi de. O gün öyle bir şey uygun görmüş. Şimdi aynı Meclis... Ki koymamakla ilgili de hiçbir şekilde yanlış yapmıyor. Dönüp dolaşıp yine aynı denetim mekanizmasına geliyoruz. Kaldı ki bağımsız denetim kuruluşlarıyla onların ortaya koyacakları bütün denetim raporları tüm kamuoyunun her şeyine de açık. Bir de şu: Ya, bu fon kurulacaksa ve uluslararası arenada para edecekse, bir değeri olacaksa, fon toplayacaksa, başka fonlarla temas edecek bu fon. Şu anda bakın, örnekleri var, hakikaten çok başarılı örnekleri de var. Örneğin, Rusya ve Çin arasında, Fransa ve İtalya arasında ortak yatırım anlaşmalarını ulusal varlık fonları yapıyor. Türkiye Varlık Fonu çıktığı zaman bu piyasalarda, diyelim ki İtalyan varlık fonuyla veya Rus varlık fonuyla veya Malezya veyahut da Çin varlık fonuyla ve diğer ülkelerin varlık fonlarıyla bir anlaşma yaptığı zaman, Türkiye Varlık Fonunun uluslararası arenadaki kredi notu veyahut da derecelendirme veya genel kabul görmesi, şeffaflığı, denetimi Sayıştay raporuna bakmayacaklar mı Allah aşkına? Yani ben ona kesinlikle katılmıyorum. "Sayıştay raporu olsaydı bu daha fazla değerli olurdu." değil. Uluslararası denetim kuruluşlarından biri, ikisi, üçü, ne kadar bununla ilgili, ne derece şiddetli veyahut da ne derece sağlam raporlar verdiyse onunla değerlendirilecek ve kaldı ki, burada bu aceleyle getirilen bir şey değil. Bu süreci ben size anlatmaya çalışayım. Yani, işte, Yatırım Teşvik Kanunu'ndaki düzenlemeyle ilgili yakında gelecek olan Merkez Bankası Kanunu'nda da değişiklik yapılıyor mesela, işte, EXİMBANK'ın kredi verirkenki garanti, yani teminatla ilgili elini rahatlatmakla ilgili ve ihracat kredi garanti fonuyla ilgili bu çalışmalar yıllardan beri gelen çalışmalar, ben Bakan olduğum günden beri konuşulan şeyler.

Sayın Çam biraz önce kıdem tazminatı fonuyla ilgili, doğrudan bana da söyleyerek, "Kendisi de iş adamıdır, yatırımları..." Evet. Benim bir zamanlar yönetim kurulu başkanlığı yaptığım şirketler ki, bugün tamamen ailemin diğer fertleri tarafından götürülen şirketlerimizde 900'ün üzerinde çalışmamız var, kader birliği yaptığımız arkadaşlarımız var. Ama ben bunun altını çizerek söyleyeyim size: Bugün Türkiye'deki çalışanların kıdem tazminatı alabilme oranları yüzde 13'ler seviyesinde. Bir kıdem tazminatı fonunun kurulmasında Türkiye'de tüm çalışanların bir gün bile çalışsa o bir günlük kıdem tazminatının garanti altına alınmasıyla ilgili bir hedefe doğru.

Ha, bir de şunu söyleyeyim: "Bunu sermayedarlar istiyor, sermaye istiyor." Asla. Sermayenin üzerine yük getiriyor. İşsizlik Fonu'yla ilgili gelen yükler en son, işte, asgari ücretle gelen ekstra yükler, bununla ilgili yükler, zaten şu anda Hükümetin gündeminde böyle bir şey de yok. Bunu çalışanların veyahut da tarafların kendi aralarındaki bir uzlaşmayla bunu sağlamaları gerekiyor.

Sayın Başkanım, burada Plan ve Bütçe Komisyonumuzun şunu bilmesini -bizde bir laf vardır- istiyorum: "Böyle üstün körü yapılan bir çalışma getirildi önümüze, bizi de burada yoruyorsunuz." gibi bir şey söylenirse hakikaten verilen emeklere ben bunu biraz haksızlık olarak görürüm. İlgili kuruluşlarla istişare edildi mi? Bunun ilgili kuruluşları Hazine, Merkez Bankası, SPK, Borsa İstanbul, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Başbakan yardımcılıkları, Bankalar Birliği, bütün bu kuruluşlarla haftalarca bu çalışıldı.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ama bu torbanın içinden ayrıldı Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – O bir takdirdir, siyasi bir takdir; torbanın içinde olsun veya olmasın, sonuçta amaç değişmiyor ama Komisyonumuz böyle bir takdirde bulundu, bunun çok önemli bir kanun olduğunu, prestijli bir kanun olduğunu... Sayın Bakanımın söylediği sözü ben size söyleyeyim: "Bakın, bunun böyle torbanın içindeki bir madde gibi değil, uluslararası arenaya çıktığınız zaman elinizde bir ana kanun şeklinde bunun olmasında fayda görüyoruz." dedi, onun üzerine biz de dedik ki: Eyvallah.

Şimdi, yapılan çalışmalarda bütün Komisyon...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Gece gece sizi fazla bozmayalım da torbanın içinden kaç maddeyi nasıl çıkardığınızı ve burada bürokratlara ne dediğimizi Başkan size yarın anlatsın.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben şahit olduğumu...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – O kadar ayrıntılı çalışsanız böyle...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Mehmet Bey, ben şahit olduğumu söylüyorum, ben Sayın Bakanımızla aramızdaki diyalogu söylüyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bilmiyorum ama hani torbanın içindeydi diyorum, ayrıntılı çalışsanız...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben hayır demiyorum ki ona.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Aha, yanınızda arkadaşlarımız, müsteşarımız orada. Gece geldi, dün çıkardık. Şimdi soracağım "EXİMBANK 'evet' dedi miydi sizin getirdiğiniz maddeye?" diye, bu sefer kalacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 66

Şimdi siz öyle bir söylüyorsunuz ki hiçbir sorun yok, hepimiz yani boşa konuştuk o zaman.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Boşa konuştunuz demedim, sabahtan beri ağızımdan böyle bir şey de çıkmadı.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şunu söylüyoruz: Hiç sorun yok...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Boşa konuşmadığının göstergesi şu...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – “Her şey dört dörtlük, her şey çalışılmış.” diyorsunuz Sayın Bakan. Öyle bir şey anlatıyor ki Sayın Bakanım “Çalışıldı, her şey dört dörtlük.” E, biz boşa mı söylüyoruz? Çalışılrsa böyle olur mu? Bu kadar şey çıkar mı yani?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Daha iyi, iyinin düşmanıdır.

BAŞKAN – Sayın Bakan...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Daha iyisi olduğu zaman biz onun peşinde oluruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Biz susuyoruz gece oldu diye ama yapmayın yani.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Müsade edin de dokuz saatten beri ben susuyorum ama.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – 2002’ye girdiniz, 2001’e girdiniz yani...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Siz girerken bir şey yoktu ya. Dokuz saatten beri ben de susuyorum burada ve burada bütün konuşulanları da buraya, Komisyona duyduğum saygı çerçevesinde anlatmaya çalışıyorum. Yok, susayım, kapatayım diyorsanız kapatayım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, kapatmayın da böyle söylerken hiçbir şey yokmuş, sanki biz de burada boşa bu suçlamada bulunmuşuz gibi de söylemeyin. Kibar söyleyişlerimiz bunlar diyoruz yani kibar söylüyoruz tespitlerimizi, siyaseten söylemiyoruz, teknik olarak söylüyoruz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Günal, ben de aynı kibarlıkta cevap vermeye çalışıyorum, aynı nezakette cevap vermeye çalışıyorum. Yoksa her söze verecek bir cevabımız da vardır, onu da söyleyeyim.

Şimdi, bakın, Komisyonumuzun önerdiği tüm değişiklikler de hemen hemen yapıldı burada, teklif üzerinde. Yani, buradaki bazı düzeltmelerle ilgili, bazı “wording”lerle ilgili, bunlar da Komisyona bizim duyduğumuz inançla ve güvenle yapıldı.

BAŞKAN – Onların önerilerini hazırlattım, yarın zaten maddelerde çıkar.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tek tek bazı konular var...

BAŞKAN – Sayın Bakan, mümkünse Komisyonda şu an bulunan milletvekili arkadaşlarımızın spesifik soruları varsa onları bir cevaplayalım. Mesela, Sayın Tamaylıgil’in soruları oldu.

(AK PARTİ sıralarından “Yarına bırakalım.” sesi)

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yok, yarına bırakmayız, olur mu? Yarına bırakmayalım, hepsini bugün konuşalım. O konuda ben tabii ki burada Sayın Temizel olmadığı için ona daha fazla devam etmek istemiyorum ama Sayın Günal’ın söyledikleri... “Denetim yoksa bu kadar yetki suistimale davetiye çıkarır.” Denetim var, her köşesinde bununla ilgili bir denetim mekanizması mutlaka konuldu. Tabii, Sayın Yıldırım burada olmadığı için onun sorusunu da geçiyorum. Sayın Kuşoğlu’nun da “Bu fon darbe sonrasında hemen acilen getirildi.” diye böyle bir şeyi var.

BAŞKAN – Öyle olmadığını söyledi sonra, kayıtlara girdi zaten.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Herkes, bütün konuşmacılarımız denetimle ilgili bir konu söyledi. Burada denetimin, bu Anayasa maddesinin bu teklife hitap etmediğini altını tekrar çizerek söylüyorum.

“Şirket yönetimi kaç kişiden oluşuyor?” Bunu Sayın Kuşoğlu konuşmaları arasında söylemiş. Bu da kanun teklifinde var. Başbakan tarafından atanacak olan 7 kişiyle...

BAŞKAN – Şöyle: Teklifte yok Sayın Bakanım. Onun henüz daha önerilerini düzenlemedik. Yani, istişari görüşmeler neticesinde yapacağız onu, evet.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Önergelerle gelecek, öyle söyleyeyim. Önergelerle tabii ki Komisyonun takdirine arz edilecek.

Tabii, şimdi, burada gecenin bu saatinde tasarruf oranlarıyla ilgili konuya girmek istemiyorum çünkü Sayın Usta’nın en çok üzerinde durduğu alanlardan, konuşmasına ilk başladığı yerde... Şimdi, doğrudur, tasarruf oranlarımız 2002 yılında yüzde 18,5’lerden şimdi yüzde 14’ler, 15’ler seviyesinde, yüzde 15’i biraz geçti. İşte, “Bu, Türkiye için yeterli mi?” Orada bunu söylerken tabii ki dikkatimi çeken biraz da böyle ekonomiyle ilgili bilgimizi veyahut da bununla ilgili söylemlerimizi biraz küçümseyen tavrından dolayı da üzüldüğümü söylemek istiyorum. Türkiye’de kayıt dışı bir vakadır. Bunun ne kadarının ölçülebildiğini, millî gelir tespit edilirken satın alma gücü paritesine göre kayıt dışının da onun içine dâhil olduğunu, bütün bunları hepimiz biliyoruz. Ama ben şunu altını çizerek söylemek istiyorum: Türkiye’de kayıt dışı tasarruflar bizim toplam tasarruf oranlarımızın üzerine tam olarak konmamıştır, konması da mümkün değildir. Türkiye’deki Türklerin gerek yurt içinde gerekse yurt dışındaki varlıklarını kimse ölçümlenmiyor. Yani, mesela bu - ki ufak bir serpintisidir o- 15 Temmuzdan sonra 11 milyar doların... Evet, “Dolar artık 3 liradır, buradan daha fazla yukarı gitmeyecek.” varsayımıyla tabii ki vatandaşlarımızın bu anlamda bu darbecilere karşı bir cevabı olarak da verdikleri vardır ama bu bile bu anlamdaki bir göstergedir. Onun için tasarruf oranlarımıza 15’ler dersek Türkiye’ye haksızlık etmiş oluruz. Türkiye’deki yatırımların finansmanında tasarruf oranlarımızın bu kayıt dışının üzerine ilave edildiği zaman bunun çok daha üzerinde olduğunu biz tahmin ediyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 67

"Vatan topraklarının satılması..." Bu da Sayın Usta'nın sözüdür. Bakın, burada yani politik olarak şöyle söyleyeyim: Türkiye'de gelip de bu ülkenin kaderinde yer almak isteyen, benimle aynı topraklarda aynı kanunlara tabi olarak üzerinde ay yıldızlı Türk Bayrağı olan Türk tapusunu satın alacak olan tüm yabancıların başımızın üzerinde yeri var. Bu, vatan toprağını satmak değildir. Bir başka yabancıyı, bu ülkenin kaderine razı olarak gelen birini... Yani, bu vatan toprağı... Türk vatandaşı hangi kanuna tabiyse gelip de Türk tapusunu satın alan vatandaş da aynı kanuna tabidir. Ben bunun övünülmesi gereken bir şey olduğunu düşünüyorum. "Önceki dönemlerde... Bu dönemlerde..." yani bazen de son derece yanlış buluyorum "Şu dönemde şu kadar satıldı, bu dönemde bu kadar satıldı." tartışmalarını, bu tartışmalar da son derece gereksiz tartışmalar.

Bu fon yani Türkiye Varlık Fonu güven duyulan ekonomilerde olur. Güven duyulmayan bir Türkiye ekonomisi olsaydı, Türkiye'de yatırım ortamı uygun olmasaydı, piyasalara çıktığınız zaman kimsenin dönüp bakmayacağı bir fonu baştan bile bile kurmanın bir anlamı var mıydı? Onun için burada bu bir güvensizlik değil; tam aksine, Türkiye'nin önümüzdeki dönemle ilgili bir güven ortamına ne kadar yatırım yapacağını, güven ortamına dair beklentilerin ne kadar pozitif olduğunun bilinmesi anlamında bunu söylüyorum. Yani, güven ortamımız veya şeffaflığımız, Türkiye'nin bir prestij markası olarak çıkacak olan bu kanun bizim için hakikaten son derece önemli.

EXIMBANK konularıyla ilgili yine Sayın Usta'nın söylediği "Reeskont kredilerini bile kullanamayan EXIMBANK..." Doğrudur çünkü EXIMBANK şu anda kredi verirken ihracatçıya yüzde 100 teminat isteyerek kredi veriyor. Yani 1 milyon dolar kredi isteyen bir vatandaş A bankasından, B bankasından, piyasadan 1 milyon dolarlık teminat mektubu alıyor, gidiyor bunu EXIMBANK'a veriyor, EXIMBANK da ona kredi veriyor. Sadece faiz oranlarındaki bir avantajdan dolayı insanlar oraya gidiyor. Olması gereken şey - ki şu andaki çalışmamızın içinde de o var yani diğer torbalarda, kanunlardaki çalışmalarımızın içinde o var- EXIMBANK Türk Hava Yollarından yüzde 100 teminat alarak Türk Hava Yollarına EXIM kredisi veriyor -yani Türk Hava Yollarına ne kadar kullanıyor bilmiyorum ama tahminim herhâlde 200-300 milyon dolar varsa- Türk Hava Yolları gidiyor, bankalardan, diğer özel bankalardan 300 milyon dolarlık teminat mektubu alıyor. Tabii ki burada -Sayın Başkanla da bir istişaremi var- bizim asıl hedefimiz, bir ihracat seferberliği için Türkiye'deki küçük ölçekli ihracatçılarımızı EXIM kredilerinden yararlanabilir hâle getirmek. Bunun için de ihracat kredi garanti fonunun büyük bir gerekliliği var. Bu diğer kredi garanti fonundan çok farklı. Orada zor durumda olan şirketler anlamında yani böyle kredi alamayan veyahut da biraz zorlanan şirketler, KOBİ'lerle ilgili bir çalışmadır o. Buradaki her şeyi düzgün, siparişi de var, üretimi de var ama teminat bulmada zorlanıyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kredi garanti fonu yapamıyor mu bunu Sayın Bakan?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yapamıyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Niye? Bir kararla değiştirilebilir.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Çok farklı bir alan orası, yönetimi çok daha farklı. Yani burada söylemeye çalıştığımız şey Türkiye İhracatçılar Medisinin yaklaşık olarak 200 milyon TL koyacağı, EXIMBANK'ın 300 milyon TL koyacağı, diğer bankaların da koyacağı ama diğer, mesela, öbür taraftaki kredi garanti fonunun batık oranı yüzde 4'ler, 5'ler seviyesinden bu hemen hemen 0 seviyesinde olacak çünkü hiç kimse EXIMBANK'dan elde edeceği bu kadar uygun bir kredi imkânını kendini eksi pozisyonuna da düşürerek de elinden kaçırmak istemeyecektir. Bizim bu alanı açmamız lazım.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Yani onun da teminat istememesi lazım.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İşte, ondan söylüyoruz. Bu kredi garanti fonunun zaten teminatı kullanacağı kredinin yüzde 20'si kadar bir teminat veya yüzde 25'i kadar bir teminat. Konuşalım, istişare edelim bunları.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Neyse ben yarın anlatayım size bunları. EXIMBANK'a KKDF'ye sormadığınız için maalesef böyle söylüyorsunuz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – EXIMBANK'la istişare ederek, konuşarak yapıyoruz bunu. EXIMBANK bunu ortağı.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Daha değil, daha olacak. Daha kurulmamış, daha yok ortada.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Olacak tabii ki, kurulabilir. Bunun kurulması için herhangi bir kanun veyahut da hiçbir yerden bir şeye gerek yok. Ortaklığa çıktığı zaman...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, önce varlık fonunu kuralım da ona da sonra gelelim.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, orada EXIMBANK'la ilgili...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, hayır yani bilsin diye söylüyorum. Ben size formülünü de söyleyeceğim, çok basit şekilde anlatacağım yarın ama şimdi gece arkadaşlar biraz yoruldu.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – "Fonun gelirleri ne?"

ERHAN USTA (Samsun) – "EXIMBANK'tan kredi kullanamıyor." dedim. Siz ona bir girdiniz fakat bir şey söylemediniz yani "Yüzde 100 teminat istiyor." dediniz, sonra bir şey söylemediniz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ondan dolayı kullanamıyor işte.

ERHAN USTA (Samsun) – Ne yapacaksınız onu?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şimdi, Merkez Bankası Kanunu'yla yapacağımız değişiklikle üçlü garanti değil, ikili garantiyle...

ERHAN USTA (Samsun) – O çıktı zaten.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 68

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Onun hemen arkasından da bunlarla ilgili EXIMBANK yaptığı çalışmalarla Türk Hava Yolları gibi veya şeyler gibi bazı firmalarda yüzde 50 teminatla veya 0 teminatla verebilir hâle gelecek.

ERHAN USTA (Samsun) – Risk kimin üzerinde kalacak?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – EXIMBANK...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – EXIM orada risk alacak.

ERHAN USTA (Samsun) – Merkezin üzerinde...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – EXIM orada risk alacak. Ben şimdi şunu soruyorum size: Türkiye'nin önde gelen firmaları veya Türk Hava Yolları gibi firmaları, hangi biri EXIMBANK gibi bir krediyi kullanıp da bununla ilgili "default" durumuna düşüp de böyle bir imkânı kim kaçırmak ister? Bunlar da A, A, A, bilmem neyle de bankalarda veya birçok yerde derecelendirilmiş olan firmalar. Bunlarla ilgili tabii ki bir şey şu: 16 milyar dolarlık bir limitin 8 milyar dolarını belki, kimini 0 teminatla, kimisini yüzde 75 teminatla, kimisini yüzde 50 teminatla, kimisini yüzde 100 teminatla vermeye devam edecek.

ERHAN USTA (Samsun) – Orta uzun vade reeskontu da...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tamamında bir çalışma yapılacaktır.

ERHAN USTA (Samsun) – Şu anda sistemde yok, bu kalktı.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yok tabii ki, yok tabii ama bunların tamamıyla ilgili bir çalışma yapılacaktır.

ERHAN USTA (Samsun) – Bizim yorumlarımız doğruymuş demek ki.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tamamıyla ilgili bir çalışma yapılmak ihtiyacı var zaten şu anda.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan "Yok." dedi de.

BAŞKAN – Şöyle... Hayır, hayır, yok, tabii yani...

ERHAN USTA (Samsun) – Yani "Oraya doğru gidiyor." diye şimdi ifade etmişti.

BAŞKAN – Ama öyle demiyor Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yani laflarımızın yanlış anlaşıldığı kısım varsa bir daha konuşalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir şunu söyleyeyim: Şu üçten ikiye düşüyor Sayın Bakanım imza şeyi. Onu aslında başkan yardımcısı güzel açıkladı, hakikaten biz de ona katıldık, dedik ki: Orada ilave, yaklaşık 1 puanlık bir maliyet ve bunlar çok kısa vadeli olduğu için işte 240 bin, 360 bin ikinci bir banka teminatına gerek yok. Önemli olan aracılık maliyetleri azaltılsın diye aslında destek verdik ona.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Aynı mantık canım.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, yatırımların reeskont kredileriyle desteklenmesi gibi bir noktaya gideceksek burada orta uzun vadeli kredilere 5-10 milyon gerilere doğru gidilecek.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – O ayrı bir şey.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte orada... O zaman üç imza gerekecek.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – O ayrı bir şey. Bu ihracat kredileri.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hepsinde, reeskontta... Sayın Bakanım, Merkez Bankası Kanunu'nda "ihracat" diye ayırmıyor. Orta ve uzun vadeli...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bunu EXIMBANK düzenleyecek, kendisi düzenleyecek.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Reeskonta ve avansa kabul edilecek senetlerin nitelikleri yazıyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İnsanlara da inisiyatif bırakacaksanız, oraya koyduysak eğer, bir yönetim kurulu veya genel müdür diye birilerini koyduysak... Ben de yaparım onu, yönetim kurulu, genel müdür, getir yüzde 100 teminatını, ben de sana vereyim bu parayı. Bu vızne olmaktan başka bir iş değildir.

ERHAN USTA (Samsun) – Merkez Bankası ayağı var. Onu biliyorsunuz, Merkez Bankası rezerv biriktirme amaçlı olarak o sistemi devreye soktu.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tamam, o da var, hepsi var yani şu andaki Merkez Bankası nisandan beri zaten piyasaya müdahale etmediğinden ve rezervlerin artması da onlardan gelen paralarla bunu artırmaya devam ediyor.

"Fonun gelirleri ne, içeriden mi dışarıdan mı?" Hem içeriden hem dışarıdan. İçeride sisteme girmeyen paraların bu fon vasıtasıyla, bu fonun ürettiği menkul değerlerle fona girmesini; dışarıdan Türkiye'nin projeleri, Türkiye'nin bazı varlıkları, değerlendirilemeyen varlıklarının gerek yurt içinde gerek yurt dışı piyasalarda pazarlanmasıyla sağlanacak olan gelirleri olacak.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, üç dakikamız var, toparlarsak...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tabii, Sayın Erdoğan da burada yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Buradayım, buradayım.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bu yasa "Bizim paramız yok." yasasıdır. Bu, biraz önce açıkladığımız şeydir. Bu yasa "Bizim itibarımız var." yasasıdır. Bu yasa "Bizim uluslararası arenada kredibilitemiz var." yasasıdır. Bu yasa bizim bundan sonraki piyasalarda para maliyetlerimizi, Türkiye'nin finansman maliyetlerini, faiz maliyetlerini aşağı çekmekle ilgili iddialı bir adımdır. Cesareti olanların çıkaracağı bir yasadır. Cesareti olanların piyasalara çıkarak, bu Türkiye'nin değerlendirilemeyen kaynak ve imkânlarının pazarlanması için çıkılır bu yasayla. O anlamda...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Faiz lobisinin canına ot tıkayacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/08/2016

Saat :

Kayıt:Bütçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 69

BAŞKAN – Sayın Savaş, yeni bir tartışma başlatıyorsun.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Erdoğan’ın bir endişesi vardı, onu da burada böyle bir cevaplandırayım. Bu fonun kalkıp da “Şu projeyi destekleyeyim, şu projeyi desteklemeyeyim; şu iş adamının arkasında olayım, şu iş adamının arkasında olmayayım.” gibi bir yetkisi olmayacak. Bu fon elde ettiği gelirleri, imkânları gerek EXIMBANK’ın imkân, sermayesini artırarak gerekse Kalkınma Bankası gibi bazı bankalarımızın imkân ve sermayelerini artırarak bundan sonra yatırımcılara yine o bankalar vasıtasıyla, yine bankacılık kuralları...

BAŞKAN – Sermaye katkısından mı olacak, anlamadım?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ya, onlara fon sağlayarak, onların imkânlarını artırarak, onların borçlanma imkânlarını artırarak...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Proje finanse edecek.” diyor ya Sayın Bakan, ondan söyledim.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Onlar vasıtasıyla bu piyasalarda bunu yapacak. Yoksa, bu fon gidip de bankacılık yapmayacak, bir yerlere sermaye koymak için mutlaka belirli kurallara tabi olacak.

Mega projelerde zaten burada tarif edilen şey var. Burada endişeleri anlayışla karşılıyorum. Gerek zorunlu emeklilikte gerekse BES’ten gelecekte buraya aktarılacak olan miktarlar sınırlı, belli.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, artık, lütfen toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Miktarlar nasıl belirlenecek?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakanlar Kurulu kararıyla, ilgili kanunlarda yaptığınız tariflerle, piyasada nasıl, ne veriliyorsa bu da aynı şekilde o kaynakları, o imkânları, vatandaş mağdur etmeden o imkanlarla, o şeylerle alacak, kullanacak. Şu kadarlık bir kısmı buraya aktarılmasıyla ilgili hangi otorite karar alıyorsa o kadarlık kısmı buraya aktaracak. Bakanlar Kurulu...

ERHAN USTA (Samsun) – Düzenlemeyle yani şey yapıyorsunuz, buradan kaynak bulup buraya para yatırabilirsiniz öyle mi, bireysel emeklilik şirketlerine?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Evet, tabii ki, tabii ki.

Denetimle ilgili tabii ki yine uzun uzun...

BAŞKAN – Sayın Bakan, daha önümüzde 13 madde var. O 13 maddeyi de yani ifade edebiliriz bir bölümünü. Kifayetimiz müzakere diyelim mi?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. İnşallah yarın daha şey bir şekilde maddelerde...

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, 16 Ağustos Salı günü saat 11.00’de buluşmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.02

